

**UCHWAŁA NR IV/46/19
RADY GMINY KOSTOMŁOTY**

z dnia 25 stycznia 2019 r.

w sprawie zmiany Planu Urzędzeniowo – Rolnego Gminy Kostomłoty.

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994), Rada Gminy Kostomłoty uchwala, co następuje:

§ 1. Wprowadza się zmiany w załączniku do uchwały nr XLIII/217/09 Rady Gminy Kostomłoty z dnia 27 października 2009 roku w sprawie uchwalenia „Planu urzędzeniowo – rolnego Gminy Kostomłoty”, w taki sposób, że w części II Planu, zatytułowanej „Ustalenia Planu Urzędzeniowo – Rolnego”, w pkt 5.2 „kształtowanie sieci dróg transportu rolnego”, w części tabelarycznej „Wykaz działek dróg planowanych do przebudowy” (tab. 36):

- 1) w wierszu piętnastym, obręb Chmielów, w kolumnie 4 „drogi gruntowe do przebudowy” dodaje się drogi o nr działek 293dr i 295dr,
- 2) w wierszu piętnastym, obręb Wilków Średzki, w kolumnie 4 „drogi gruntowe do przebudowy” dodaje się drogę o nr działki 166 dr

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kostomłoty.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

MARIUSZ ŻAŁOBNIAK

Uzasadnienie

Plan Urządzeniowo – Rolny Gminy Kostomłoty określa problematykę w zakresie:

1. Poprawy warunków wodnych i gospodarki wodnej,
2. Kształtowania krajobrazu,
3. Gospodarki gruntami i kształtowaniu struktury agrarnej,
4. Poprawy przestrzennej organizacji gospodarstw,
5. Kierunku rozwoju produkcji rolnej,
6. Kształtowaniu systemu urządzeń obsługi rolnictwa oraz organizacji zbytu produkcji rolnej,
7. Stopnia zapotrzebowania na prace urządzeniowo – rolne.

Dlatego też niezbędnym staje się fakt ujęcia w Planie dodatkowych dróg przewidzianych do przebudowy a stanowiących niezbędny dojazd do gruntów rolnych i gospodarstw domowych.

Uwzględnione drogi do przebudowy w Planie Urządzeniowo – Rolnym dla Gminy Kostomłoty stanowić będzie podstawę do ubiegania się o środki finansowe z budżetu Województwa Dolnośląskiego dla jednostek samorządu terytorialnego na ochronę, rekultywację i poprawę jakości gruntów rolnych.

UCHWAŁA NR XXVII/178/16

**Rady Gminy Kostomłoty
z dnia 4 października 2016 r.**

w sprawie zmiany Planu Urzędzeniowo – Rolnego Gminy Kostomłoty

Na podstawie art. 18 ust 1 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zmianami) Rada Gminy Kostomłoty uchwala, co następuje:

§ 1

W Uchwale nr XLIII/217/09 Rady Gminy Kostomłoty z dnia 27 października 2009 roku w sprawie uchwalenia „Planu urzędzeniowo – rolnego Gminy Kostomłoty”, w części II „Ustalenia Planu Urzędzeniowo – Rolnego”, w pkt 5.2 „kształtowanie sieci dróg transportu rolnego”, w części tabelarycznej „Wykaz działek dróg planowanych do przebudowy” (tab. 36) wprowadza się następujące zmiany:

1) w wierszu piętnastym, obręb Ramułtowice, w kolumnie 4 „drogi gruntowe do przebudowy” dodaje się drogi o nr działek 238/26dr i 214dr.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kostomłoty.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Mariusz Żałobniak

Uzasadnienie do uchwały

Plan Urzędzeniowo – Rolny Gminy Kostomłoty określa problematykę w zakresie:

1. Poprawy warunków wodnych i gospodarki wodnej,
2. Kształtowania krajobrazu,
3. Gospodarki gruntami i kształtowaniu struktury agrarnej,
4. Poprawy przestrzennej organizacji gospodarstw,
5. Kierunku rozwoju produkcji rolnej,
6. Kształtowaniu systemu urządzeń obsługi rolnictwa oraz organizacji zbytu produkcji rolnej,
7. Stopnia zapotrzebowania na prace urzędzeniowo – rolne.

Dlatego też niezbędnym staje się fakt ujęcia w Planie dodatkowych dróg przewidzianych do przebudowy a stanowiących niezbędny dojazd do gruntów rolnych i gospodarstw domowych.

Uwzględnione drogi do przebudowy w Planie Urzędzeniowo – Rolnym dla Gminy Kostomłoty stanowić będzie podstawę do ubiegania się o środki finansowe z budżetu Województwa Dolnośląskiego dla jednostek samorządu terytorialnego na ochronę, rekultywację i poprawę jakości gruntów rolnych.

**UCHWAŁA Nr XLIII/217/09
Rady Gminy Kostomłoty
z dnia 27 października 2009r.**

w sprawie uchwalenia „Planu urządzeniowo - rolnego Gminy Kostomłoty”.

*Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) Rada Gminy Kostomłoty **uchwala, co następuje:***

§ 1

Uchwala się „Plan urządzeniowo - rolny Gminy Kostomłoty”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący
Rady Gminy
JANINA GAWLIK**

dr Joanna Kosińska
radca prawny

**PLAN
URZĄDZENIOWO-ROLNY
GMINY
KOSTOMŁOTY**

Wrocław, wrzesień 2009 r.

Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych

50-044 Wrocław • ul. J. Piłsudskiego 15/17

tel. (0...71) 372-38-56, 342-99-33 • fax (0...71) 342-99-13

e-mail: dyrekcja@dbgitr.internetdsl.pl

**Opracowano na zlecenie Zarządu Województwa Dolnośląskiego
przy współudziale Urzędu Gminy Kostomłoty**

Zespół autorski:

mgr Helena Karpuć
inż. Arkadiusz Pacholek
Franciszek Szetelnicki
mgr Zenon Wac
Damian Ziembicki

Nadzór merytoryczny:

mgr inż. Ryszard Jopek
mgr inż. Helena Markiewicz

Prawa autorskie zastrzeżone

Wykorzystanie niniejszego opracowania dla potrzeb planistycznych, w zakresie wynikającym z przepisów autorskich dozwolone pod warunkiem podania źródła. Wykorzystanie w celach komercyjnych wymaga uprzedniej pisemnej zgody autora.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	6
I. ANALIZA I DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO	8
1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY KOSTOMŁOTY	8
2. ZRÓŻNICOWANIE GMINY POD WZGLĘDEM DEMOGRAFICZNYM I POZIOMU BEZROBOCIA.....	10
2. 1. STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI WIEJSKIEJ	10
2. 1. 1. Gęstość zaludnienia	10
2. 1. 2. Struktura wiekowa	13
2. 1. 3. Zatrudnienie w gospodarstwach rolnych	15
2. 1. 4. Poziom wykształcenia zatrudnionych w gospodarstwach rolnych	15
2. 2. POZIOM I STRUKTURA BEZROBOCIA	17
3. WALORY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	21
3. 1. CHARAKTERYSTYKA PRZYRODNICZA GMINY	21
3. 1. 1. Ukształtowanie powierzchni	21
3. 1. 2. Surowce naturalne	21
3. 1. 3. Wody	22
3. 1. 4. Klimat	23
3. 1. 5. Ochrona przyrody i krajobrazu	24
3. 1. 6. Lesistość	26
3. 2. OCENA PRZYDATNOŚCI OBSZARU DLA ROZWOJU ROLNICTWA	28
3. 2. 1. Jakość środowiska glebowego	28
3. 2. 2. Waloryzacja jakości gleb	34
4. ORGANIZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	37
4. 1. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW	37
4. 2. WŁADANIE GRUNTAMI	47
4. 2. 1. Struktura władania gruntami ogółem	47
4. 2. 2. Struktura władania gruntami w sektorze publicznym i prywatnym	53
4. 2. 3. Struktura władania użytkami rolnymi	54
4. 3. STRUKTURA GOSPODARSTW PRYWATNYCH	57
4. 3. 1. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych	57
4. 3. 2. Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach prywatnych	65

4. 3. 3. Struktura gruntów dzierżawionych przez rolników	69
4. 4. OCENA WARUNKÓW PRODUKCJI ROLNEJ	72
5. WYPOSAŻENIE GMINY W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ	72
5. 1. WYPOSAŻENIE WSI W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ	72
5. 1. 1. Gospodarka wodno-ściekowa	72
5. 1. 2. Sieć gazowa	74
5. 1. 3. Gospodarka odpadami stałymi	74
5. 1. 4. Sieć telefoniczna	78
5. 1. 5. Sieć energetyczna	78
5. 1. 6. Poziom wyposażenia wsi w infrastrukturę techniczną – synteza	80
5. 2. WYPOSAŻENIE ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ	80
5. 2. 1. Melioracje podstawowe	80
5. 2. 2. Melioracje szczegółowe	81
5. 2. 3. Drogi transportu rolnego	83
6. PRODUKCJA ROLNICZA	83
6. 1. PRODUKCJA ROŚLINNA	83
6. 2. PRODUKCJA ZWIERZĘCA	86
7. OBSŁUGA ROLNICTWA	88
7. 1. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW W SPRZĘT MECHANICZNY	88
7. 2. WYPOSAŻENIE W URZĄDZENIA OBSŁUGI ROLNICTWA	89
8. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	90
9. OCENA WARUNKÓW I POZIOMU ROZWOJU GMINY KOSTOMŁOTY	94
10. WNIOSKI	97
II. USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO - ROLNEGO	101
1. PLAN URZĄDZENIOWO-ROLNY A OPRACOWANIA STRATEGICZNE DOTYCZĄCE OBSZARU GMINY KOSTOMŁOTY	101
2. POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKA WODNA	107
2. 1. MELIORACJE PODSTAWOWE	107
2. 2. MELIORACJE SZCZEGÓŁOWE	108

3. KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU	112
3. 1. WALORY PRZYRODNICZO – KRAJOBRAZOWE ORAZ ICH OCHRONA	112
3. 2. OCHRONA GRUNTÓW PRZED EROZJĄ.....	117
3. 3. ZADRZEWIENIA I ZAKRZEWIENIA	117
4. GOSPODARKA GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ	121
4. 1. WYŁĄCZENIA GRUNTÓW Z UŻYTKOWANIA ROLNEGO.....	121
4. 2. ZAGOSPODAROWANIE GRUNTÓW ODŁOGUJĄCYCH.....	125
4. 3. KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY OBSZAROWEJ GOSPODARSTW	127
4. 3. 1. Pozyskanie gruntów na powiększenie gospodarstw	127
4. 3. 2. Powierzchnia gospodarstwa przynosząca dochód porównywalny.....	130
5. POPRAWA PRZESTRZENNEJ ORGANIZACJI GOSPODARSTW	134
5. 1. SCALENIE GRUNTÓW.....	134
5. 2. KSZTAŁTOWANIE SIECI DRÓG TRANSPORTU ROLNEGO	137
6. KIERUNKI ROZWOJU PRODUKCJI ROLNEJ.....	146
6. 1. PRODUKCJA ROŚLINNA.....	146
6. 2. PRODUKCJA ZWIERZĘCA.....	149
6. 3. MODERNIZACJA I ROZWÓJ GOSPODARSTW ROLNYCH.....	149
6. 4. ZACHOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	150
7. KSZTAŁTOWANIE SYSTEMU URZĄDZEŃ OBSŁUGI ROLNICTWA ORAZ ORGANIZACJA ZBYTU PRODUKCJI ROLNEJ	152
8. STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACĘ URZĄDZENIOWO-ROLNE	154
8. 1. USTALENIE RODZAJU I ZAKRESU NIEZBĘDNYCH ZABIEGÓW URZĄDZENIOWO – ROLNYCH	154
8. 2. OCENA ROZMIARU POTRZEB WYKONANIA ZABIEGÓW URZĄDZENIOWO- ROLNYCH NA OBSZARACH WSI	156
8. 3. OGÓLNE KOSZTY ORAZ ŹRÓDŁA FINANSOWANIA REALIZACJI PODSTAWOWYCH ZABIEGÓW URZĄDZENIOWO – ROLNYCH.....	158

9. WNIOSKI	167
III. WYKAZ TABEL	171
IV. WYKAZ RYSUNKÓW	172
V. WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH	174

WPROWADZENIE

Plan urządzeniowo – rolny gminy Kostomłoty opracowywany jest na zlecenie Zarządu Województwa Dolnośląskiego przy współudziale Zarządu Gminy.

Analizę stanu istniejącego wykonano na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej, danych udostępnionych przez Urząd Gminy Kostomłoty, danych operatu ewidencji gruntów i budynków oraz w oparciu o rozmowy i uzgodnienia z przedstawicielami mieszkańców wsi.

Wykorzystano również opracowania dotyczące gminy Kostomłoty, a przede wszystkim wynikające z nich wnioski i ustalenia odnoszące się do rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz elementy i zjawiska, które będą na nią oddziaływać. W opracowaniu wykorzystano między innymi:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kostomłoty,
- Plan rozwoju lokalnego gminy Kostomłoty, luty 2004,
- Strategię rozwoju gminy Kostomłoty na lata 2007-2015,
- Program ochrony środowiska dla gminy Kostomłoty,
- Inwentaryzację przyrodniczą gminy Kostomłoty,
- Strategię rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego.

Uzyskane dane posłużyły do przeprowadzenia szeregu studiów i analiz zawartych w rozdziale „Analiza i diagnoza stanu istniejącego” dotyczących:

- zróżnicowania obszaru gminy pod względem demograficznym i poziomu bezrobocia,
- walorów środowiska przyrodniczego,
- organizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną,
- produkcji rolniczej,
- obsługi rolnictwa,
- infrastruktury społecznej.

Wnioski wynikające ze studiów i analiz były punktem wyjścia do bardziej szczegółowych ustaleń i rozwiązań zawartych w planie urządzeniowo – rolnym.

Głównym celem planu jest stworzenie ram dla wszechstronnego, wielofunkcyjnego rozwoju wsi i gospodarstw rolnych, poprawy warunków życia i pracy na wsi, ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego oraz kulturowego.

Dla przejrzystości planu przyjęte ustalenia i rozwiązania projektowe pogrupowano w bloki tematyczne:

- poprawa warunków wodnych i gospodarka wodna,
- kształtowanie krajobrazu,
- gospodarka gruntami i kształtowanie struktury agrarnej,
- poprawa przestrzennej organizacji gospodarstw,
- kierunki rozwoju produkcji rolnej,
- kształtowanie systemu urządzeń obsługi rolnictwa oraz organizacja zbytu produkcji rolnej,
- stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo – rolne.

Ustalenia planu urządzeniowo-rolnego gminy Kostomłoty przedstawiono na konsultacjach społecznych w dniu 25 sierpnia 2009 r., gdzie zostały zaakceptowane oraz przyjęte do dalszego opracowania.

Realizacja planu jest procesem długotrwałym i wymagać będzie zaangażowania znacznych środków finansowych. W związku z tym, nie będzie możliwe realizowanie wszystkich rozwiązań planu jednocześnie na całym obszarze gminy. Dlatego jednym z głównych zadań planu urządzeniowo – rolnego gminy Kostomłoty jest wyznaczenie (w oparciu o przeprowadzone studia i analizy oraz przyjęte kryteria zapotrzebowania na wykonanie niezbędnych zabiegów urządzeniowo – rolnych) obszarów wsi o różnym stopniu pilności wykonania prac urządzeniowo – rolnych.

Zawarte w planie ustalenia dotyczące wykonania zabiegów urządzeniowo – rolnych dla obszarów wsi gminy Kostomłoty powinny być pomocne i wykorzystane przez samorząd gminy do podejmowania decyzji dotyczących sporządzania opracowań programowych, planistycznych i projektowych oraz rezerwowania w budżetach gminy środków na realizację prac w poszczególnych latach. Plan urządzeniowo – rolny stanowić może podstawę do ubiegania się o sfinansowanie lub dofinansowanie zadań urządzeniowo – rolnych przez władze powiatu, województwa i agencje rządowe, mające na celu poprawę organizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Zagadnienia planu urządzeniowo – rolnego przedstawiono dla poszczególnych obrębów gminy Kostomłoty w formie:

- tekstu,
- tabel,
- rysunków,
- map.

I. ANALIZA I DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY KOSTOMŁOTY

Gmina Kostomłoty jest jedną z pięciu gmin powiatu średzkiego, położoną w środkowej części województwa dolnośląskiego. Sąsiaduje z sześcioma gminami. Od zachodu z gminą Udanin, od północy z gminami Środa Śląska i Miękinia, od wschodu z gminą Kąty Wrocławskie (powiat wrocławski) i od południa z gminą Mietków (powiat wrocławski) oraz gminą Żarów (powiat świdnicki). Najbliżej położonym dużym miastem jest Wrocław (ok. 30 km) i nieco dalej położona Legnica (ok. 40 km) - rys. 1.

Pod względem fizjograficznym prawie cały obszar gminy Kostomłoty leży w zasięgu makroregionu Niziny Śląskiej oraz jej mezoregionu Równiny Wrocławskiej, który obejmuje występujący na terenie gminy mikroregion Wysoczyzny Średzkiej. Niewielki, wysunięty najdalej na południe obszar gminy leży w zasięgu makroregionu Pogórze Sudeckie, który na terenie gminy występuje w postaci mezoregionu Wzgórza Strzegomskie. W większości teren gminy Kostomłoty posiada rzeźbę płaskorówninną oraz miejscami niskofalistą i niskopagórkowatą. Wysokości bezwzględne kształtują się tu od około 130 m n.p.m. do około 190 m n.p.m.

Gmina Kostomłoty pod względem powierzchni należy do średnich gmin. Jej obszar wynosi 145,34 km², co stanowi 21,2% powierzchni obszarów wiejskich powiatu średzkiego i około 0,8% powierzchni obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego. Największa rozciągłość obszaru gminy z zachodu na wschód wynosi około 16 km, a z południa na północ około 11 km.

W ogólnej powierzchni gminy grunty rolne zajmują około 88%, podczas gdy na obszarach wiejskich powiatu średzkiego około 78%, a na obszarach wiejskich województwa dolnośląskiego około 60%. Wskaźnik lesistości gminy kształtuje się na bardzo niskim poziomie i wynosi 5,2%. Jest ponad 2,5 razy niższy od lesistości powiatu – 13,1% oraz ponad 5,5 razy niższy od lesistości województwa (29,4%).

Obszar gminy zamieszkuje 6 896 osób. Stanowi to około 18% ludności wiejskiej powiatu i 0,8% ludności wiejskiej województwa. Na 1 km² przypada 47 osób, jest to o 11 osób mniej niż na obszarach wiejskich powiatu – 58 osób/km² i tyle samo co na obszarach wiejskich w województwie dolnośląskim – 47 osób/km².

Rys. 1. Położenie gminy Kostomłoty w województwie dolnośląskim

Sieć osadniczą obszaru gminy tworzy 30 miejscowości, w tym 27 sołectw. Pod względem geodezyjnym obszar gminy podzielony jest na 23 obręby.

Kostomłoty to przede wszystkim gmina rolnicza o bardzo dobrych warunkach przyrodniczych dla rozwoju produkcji rolnej. Przez teren gminy przebiega międzynarodowy szlak komunikacyjny, jakim jest autostrada A-4 oraz droga krajowa nr 5, biegnąca do Strzegomia i dalej w kierunku granicy z Czechami do przejścia w Lubawce. Położenie gminy na trasie przebiegu tak ważnych szlaków komunikacyjnych tworzy korzystne warunki dla jej gospodarczego rozwoju.

2. ZRÓŻNICOWANIE GMINY POD WZGLĘDEM DEMOGRAFICZNYM I POZIOMU BEZROBOCIA

2. 1. STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI WIEJSKIEJ

2. 1. 1. Gęstość zaludnienia

Obszar gminy Kostomłoty zamieszkuje 6 896 osób, a wskaźnik gęstości zaludnienia na 1 km² kształtuje się na niskim poziomie i wynosi 47 osób.

Najliczniej zamieszkałe obręby to: Kostomłoty, Piotrowice, Piersno, Osiek i Wilków Średzki. Na ich obszarze znajduje się około 44% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Najsłabiej zaludnione są: Samsonowice, Szymanowice i Siemidrożyce, gdzie liczba mieszkańców nie przekracza 100 osób (tabela 1).

Gęstość zaludnienia jest zróżnicowana na obszarze poszczególnych obrębów (rys. 2). Większość obrębów (18), charakteryzuje się gęstością zaludnienia na niskim i bardzo niskim poziomie. Tylko w 5 obrębach kształtuje się ona na średnim poziomie: Kostomłoty, Piotrowice, Wichrów, Budziszów i Wilków Średzki.

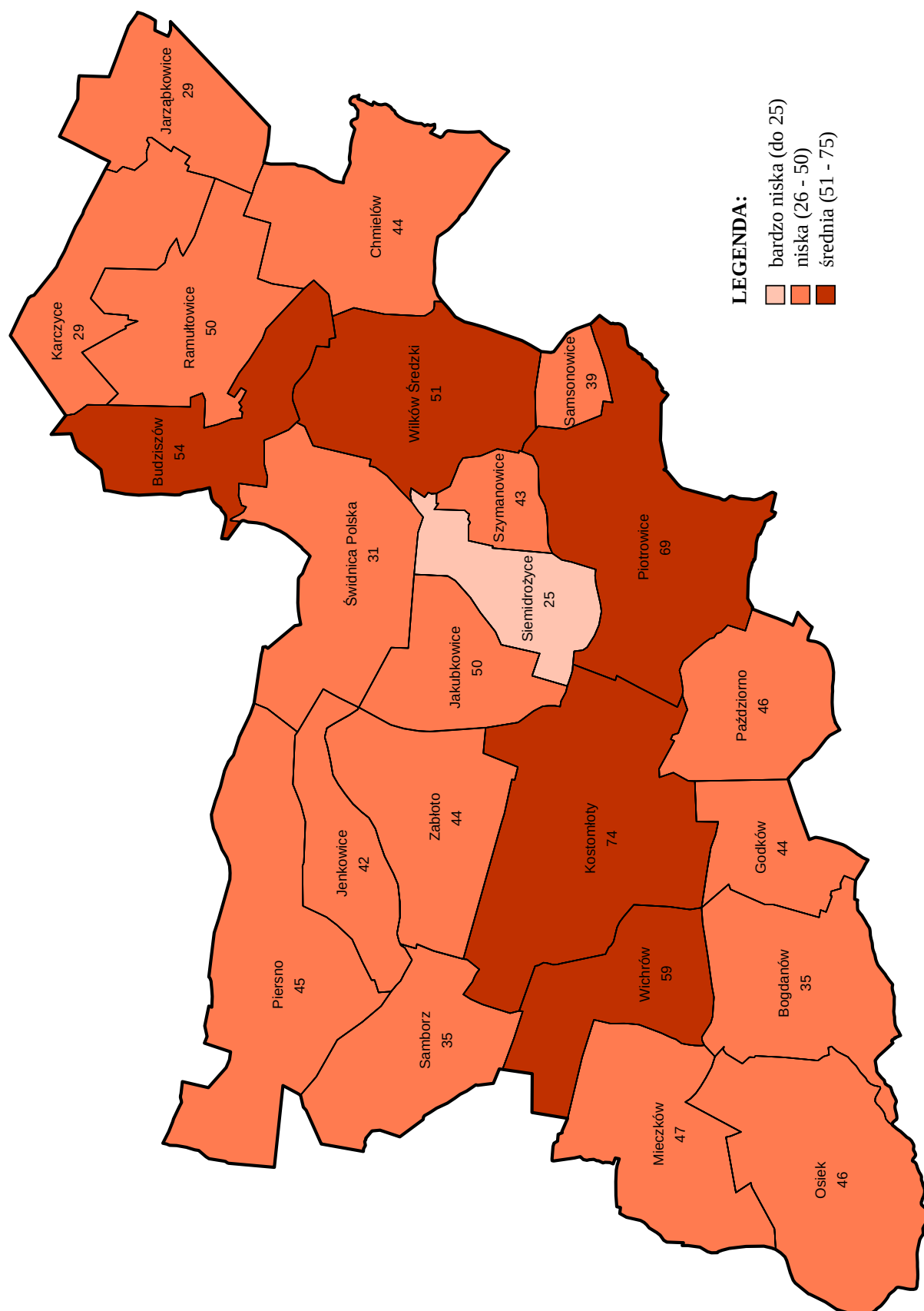
Powierzchnia i ludność gminy Kostomłoty

Tabela 1

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu (ha)	Udział w powierzchni gminy (%)	Liczba sołectw	Liczba miejscowości	Ludność ogółem	Udział w ludności gminy (%)	Gęstość zaludnienia na 1 km ²
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Bogdanów	671,79	4,6	1	1	235	3,4	35
2.	Budziszów	569,13	3,9	2	2	310	4,5	54
3.	Chmielów	781,31	5,4	2	2	341	4,9	44
4.	Godków	345,13	2,4	1	2	152	2,2	44
5.	Jakubkowice	439,78	3,0	1	1	219	3,2	50
6.	Jarząbkowice	486,66	3,3	1	1	142	2,1	29
7.	Jenkowice	402,47	2,8	1	1	170	2,5	42
8.	Karczyce	526,46	3,6	1	2	151	2,2	29
9.	Kostomłoty	1 253,22	8,6	1	1	929	13,5	74
10.	Mieczków	664,79	4,6	1	1	314	4,6	47
11.	Osiek	939,75	6,5	1	1	429	6,2	46
12.	Paździorno	533,01	3,7	1	1	243	3,5	46
13.	Piersno	1 103,66	7,6	1	1	497	7,2	45
14.	Piotrowice	1 085,61	7,5	1	1	748	10,8	69
15.	Ramułtowice	644,54	4,4	1	1	321	4,7	50
16.	Samborz	580,39	4,0	1	1	202	2,9	35
17.	Samsonowice	137,77	0,9	1	1	54	0,8	39
18.	Siemidrożyce	389,13	2,7	1	1	96	1,4	25
19.	Szymanowice	194,13	1,3	1	1	84	1,2	43
20.	Świdnica Polska	787,26	5,4	2	2	244	3,5	31
21.	Wichrów	548,08	3,8	1	1	321	4,7	59
22.	Wilków Średzki	790,27	5,4	2	3	405	5,9	51
23.	Zabloto	659,23	4,5	1	1	289	4,2	44
Gmina ogółem		14 533,57	100,0	27	30	6 896	100,0	47

Źródło: 1. Ewidencja gruntów i budynków. Stan na wrzesień 2008 r.

2. Urząd Gminy Kostomłoty - ewidencja ludności. Stan na listopad 2008 r.

Rys. 2. Gęstość zaludnienia (osób/km²)

2. 1. 2. Struktura wiekowa

Struktura wiekowa ludności w gminie Kostomłoty przedstawia się średnio korzystnie. Odsetek ludzi młodych do 17 roku życia wynosi 19,9%, ludność w wieku produkcyjnym (18-65 lat) stanowi 68,1%, a w wieku emerytalnym (po 65 roku życia) – 12,0 % w ogólnej liczbie ludności gminy (tabela 2 i rys. 3).

Sytuacja w poszczególnych obręgach jest zróżnicowana i przedstawia się następująco:

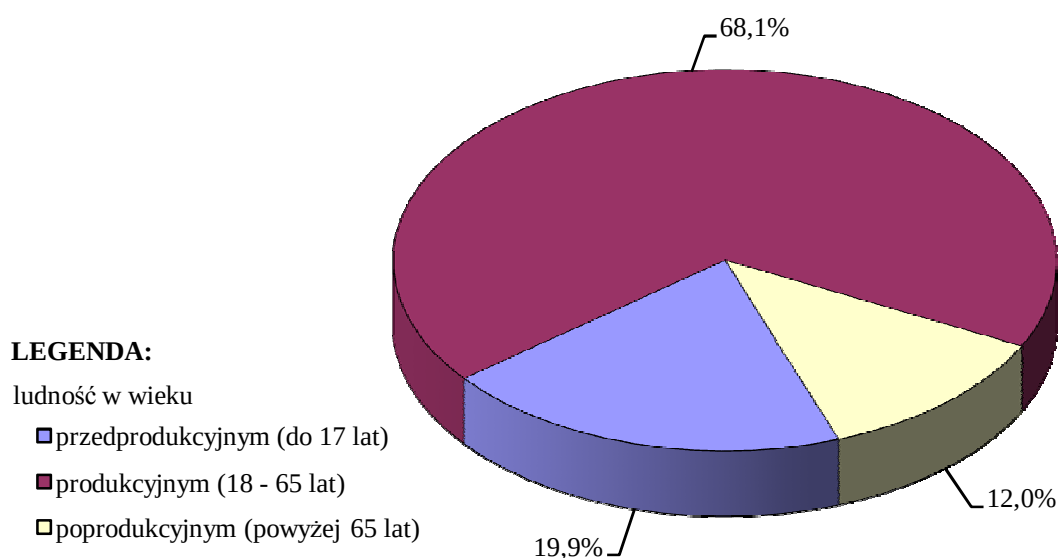
- a) największy odsetek ludzi młodych (wiek przedprodukcyjny), do 17 roku życia, znajduje się w Budziszowie, Jarząbkowicach i Siemdrożycach, kształtuje się on na poziomie 25 – 26% w strukturze wiekowej ludności. Najmniejszy udział ludzi młodych występuje w strukturze wiekowej obrębu Szymanowice (8,4%). W siedmiu obręgach gminy: Godkowie, Jakubkowicach, Jenkowicach, Karczycach, Piersnie, Wichrowie i Wilkowie Średzkim, wskaźnik ten mieści się w przedziale 20 – 25%. Natomiast w pozostałych 12 obręgach kształtuje się na poziomie 15 – 20%,
- b) największy odsetek osób w wieku produkcyjnym (18 – 65 lat) znajduje się w Szymanowicach (77,4%), Kostomłotach (71,8%), Jenkowicach (71,8%), Mieczkowie (71,0%) i Chmielowie (70,3%). Najmniejszy udział tej grupy wiekowej znajduje się w Samsonowicach (53,8%) i Jarząbkowicach (58,4%). W pozostałych obręgach udział ten kształtuje się na poziomie 63 – 70%,
- c) odsetek ludności w wieku emerytalnym wykazuje dość duże zróżnicowanie w poszczególnych obręgach. Największy udział osób starszych występuje w Samsonowicach (27,8%). Dość wysoki jest on również w Bogdanowie, Jarząbkowicach, Osieku, Paździornie, Szymanowicach, Świdnicy Polskiej i Zabłociu, gdzie kształtuje się na poziomie 14 – 16%. Najmniejszy udział tej grupy wiekowej występuje w Jenkowicach (7,6%), Godkowie (7,9%), Budziszowie (8,1%) i Kostomłotach (9,7%). W pozostałych obręgach udział osób w wieku emerytalnym kształtuje się na poziomie 10 – 14%.

Struktura wiekowa ludności

Tabela 2

Lp.	Obręb	Liczba ludności ogółem	Ludność w kategoriach wiekowych												
			do 6 lat		7-17 lat		18-40 lat		41-55 lat		56-65 lat		powyżej 65 lat		
			osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	
1.	Bogdanów	235	9	3,8	32	13,6	83	35,3	56	23,8	17	7,2	38	16,2	
2.	Budziszów	310	24	7,7	56	18,1	113	36,5	63	20,3	29	9,4	25	8,1	
3.	Chmielów	341	27	7,9	40	11,7	131	38,4	84	24,6	25	7,3	34	10,0	
4.	Godków	152	12	7,9	25	16,4	67	44,1	20	13,2	16	10,5	12	7,9	
5.	Jakubkowice	219	14	6,4	34	15,5	77	35,2	42	19,2	26	11,9	26	11,9	
6.	Jarząbkowice	142	7	4,9	29	20,4	42	29,6	31	21,8	10	7,0	23	16,2	
7.	Jenkowice	170	10	5,9	25	14,7	62	36,5	27	15,9	33	19,4	13	7,6	
8.	Karczyce	151	12	7,9	20	13,2	49	32,5	34	22,5	18	11,9	18	11,9	
9.	Kostomłoty	929	71	7,6	101	10,9	343	36,9	231	24,9	93	10,0	90	9,7	
10.	Mieczków	314	27	8,6	27	8,6	103	32,8	83	26,4	37	11,8	37	11,8	
11.	Osiek	429	26	6,1	58	13,5	151	35,2	100	23,3	33	7,7	61	14,2	
12.	Paździorno	243	19	7,8	24	9,9	89	36,6	48	19,8	27	11,1	36	14,8	
13.	Piersno	497	32	6,4	71	14,3	180	36,2	102	20,5	51	10,3	61	12,3	
14.	Piotrowice	748	52	7,0	92	12,3	275	36,8	175	23,4	69	9,2	85	11,4	
15.	Ramułtowice	321	19	5,9	44	13,7	120	37,4	75	23,4	26	8,1	37	11,5	
16.	Samborz	202	18	8,9	18	8,9	80	39,6	46	22,8	15	7,4	25	12,4	
17.	Samsonowice	54	5	9,3	5	9,3	17	31,5	11	20,4	1	1,9	15	27,8	
18.	Siemidrożycze	96	5	5,2	19	19,8	37	38,5	16	16,7	7	7,3	12	12,5	
19.	Szymanowice	84	3	3,6	4	4,8	33	39,3	18	21,4	14	16,7	12	14,3	
20.	Świdnica Polska	244	18	7,4	26	10,7	83	34,0	60	24,6	21	8,6	36	14,8	
21.	Wichrów	321	22	6,9	48	15,0	125	38,9	68	21,2	24	7,5	34	10,6	
22.	Wilków Średzki	405	29	7,2	66	16,3	151	37,3	77	19,0	28	6,9	54	13,3	
23.	Zabłoto	289	13	4,5	32	11,1	108	37,4	63	21,8	30	10,4	43	14,9	
Gmina ogółem			6 896	474	6,9	896	13,0	2 519	36,5	1 530	22,2	650	9,4	827	12,0

Źródło: Dane Urzędu Gminy Kostomłoty - ewidencja ludności. Stan na listopad 2008 r.

Rys. 3. Struktura wiekowa ludności

2. 1. 3. Zatrudnienie w gospodarstwach rolnych

Wśród mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym, 298 osób deklarowało zatrudnienie głównie w swoim gospodarstwie rolnym. Stanowi to 6,3% ludności gminy w wieku produkcyjnym. Spośród tych 298 osób najwięcej jest osób w wieku średnim (41 – 55 lat), stanowią oni 54,7% zatrudnionych głównie w swoim gospodarstwie rolnym. Ludzie młodzi, do 40 roku życia, mają również znaczny udział – 31,5 %, natomiast osoby w wieku przedemerytalnym (56 – 65 lat) stanowią 13,8% zatrudnionych głównie w swoim gospodarstwie rolnym (tabela 3).

Najwięcej osób pracujących głównie w swoim gospodarstwie rolnym znajduje się w Osieku (37), Piersnie (33), Wichrowie (27) i Zabłociu (22).

Z uzyskanych danych dotyczących osób zatrudnionych głównie lub wyłącznie w swoim gospodarstwie, będących w wieku przedemerytalnym wynika, że sytuacja ta dotyczy 41 osób w 11 obrębach gminy. Najwięcej takich osób znajduje się w Piersnie (10) i Osieku (8). W pozostałych obrębach, gdzie osoby w wieku przedemerytalnym pracują w swoich gospodarstwach, wielkość ta kształtuje się od 1 do 5 osób.

Zatrudnieni głównie w swoich gospodarstwach rolnych

Tabela 3

Lp.	Obręb	Zatrudnieni głównie w swoim gospodarstwie rolnym - wg wieku						
		Ogółem	w tym:					
			do 40 lat		41-55 lat		56-65 lat	
			liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Bogdanów	6	-	-	4	66,7	2	33,3
2.	Budziszów	13	5	38,5	3	23,1	5	38,5
3.	Chmielów	16	7	43,8	6	37,5	3	18,8
4.	Godków	16	6	37,5	8	50,0	2	12,5
5.	Jakubkowice	4	-	-	4	100,0	-	-
6.	Jarząbkowice	8	-	-	8	100,0	-	-
7.	Jenkowice	18	7	38,9	9	50,0	2	11,1
8.	Karczyce	1	1	100,0	-	-	-	-
9.	Kostomłoty	4	-	-	4	100,0	-	-
10.	Mieczków	10	1	10,0	8	80,0	1	10,0
11.	Osiek	37	10	27,0	19	51,4	8	21,6
12.	Paździorno	22	4	18,2	16	72,7	2	9,1
13.	Piersno	33	3	9,1	20	60,6	10	30,3
14.	Piotrowice	10	2	20,0	8	80,0	-	-
15.	Ramułtowice	4	1	25,0	-	-	3	75,0
16.	Samborz	4	3	75,0	1	25,0	-	-
17.	Samsonowice	6	4	66,7	2	33,3	-	-
18.	Siemidrożycze	14	12	85,7	2	14,3	-	-
19.	Szymanowice	6	2	33,3	4	66,7	-	-
20.	Świdnica Polska	5	4	80,0	1	20,0	-	-
21.	Wichrów	27	9	33,3	15	55,6	3	11,1
22.	Wilków Średzki	12	-	-	12	100,0	-	-
23.	Zabloto	22	13	59,1	9	40,9	-	-
Gmina ogółem		298	94	31,5	163	54,7	41	13,8

Źródło: Inwentaryzacja terenowa, marzec - kwiecień 2009 r.

2. 1. 4. Poziom wykształcenia zatrudnionych w gospodarstwach rolnych

Z danych dotyczących wykształcenia osób zatrudnionych głównie lub wyłącznie w swoim gospodarstwie rolnym wynika, że najwięcej osób (152) posiada wykształcenie zawodowe, co stanowi 51% tych zatrudnionych.

Średnie wykształcenie posiadają 93 osoby (31,2%), podstawowe – 43 osoby (14,4%), wykształcenie wyższe 10 osób (3,4%) - tabela 4.

Oceniając poziom wykształcenia zatrudnionych głównie w swoim gospodarstwie rolnym wzięto pod uwagę udział osób z wykształceniem średnim i wyższym. Dla gminy ogółem udział ten wynosi 34,6%, co wskazuje na dobry poziom wykształcenia.

W poszczególnych obrębach występuje zróżnicowanie w tym zakresie. W Karczycach i Samborzu, nie ma osób z wykształceniem średnim i wyższym, które pracowałyby głównie w swoim gospodarstwie rolnym. Najwięcej takich osób pracuje w gospodarstwach rolnych w Piersnie (11), Osieku (10), Wichrowie (10), Zabłociu (10), Piotrowicach (8), Budziszowie (7) i Szymanowicach (6). W pozostałych obrębach liczba osób z wykształceniem średnim i wyższym, kształtuje się w przedziale od 1 do 5.

2. 2. POZIOM I STRUKTURA BEZROBOCIA

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Środzie Śląskiej na dzień 30.11.2008 r. wynika, że na terenie wsi gminy Kostomłoty zarejestrowanych było 217 osób bezrobotnych w tym, 56,7% to kobiety, a 43,3% to mężczyźni.

Wskaźnik określający liczbę bezrobotnych przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym jest niski i wynosi dla gminy około 5 osób.

Wśród bezrobotnych najwięcej jest ludzi młodych. Na ogólną liczbę 217 osób pozostających bez pracy – 109 osób, to ludzie w przedziale wiekowym od 18 do 34 roku życia. Stanowią oni 50,2% ogólnej liczby bezrobotnych. Znaczny udział mają osoby w średnim wieku od 35 do 54 roku życia, ich udział to 38,7% (tabela 5 i rys. 4).

Biorąc pod uwagę wykształcenie osób pozostających bez pracy, zauważa się zdecydowany udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (45,1%). Osoby z wykształceniem średnim stanowią 27,2% bezrobotnych, z wykształceniem zawodowym – 24,9%, a z wykształceniem wyższym – 2,8 (tabela 6 i rys. 5).

Poziom wykształcenia ludności pracującej głównie w swoich gospodarstwach rolnych

Tabela 4

Lp.	Obręb	zatrudnieni głównie w swoim gospodarstwie rolnym - wg wykształcenia								
		Ogółem	w tym:							
			podstawowym		zawodowym		średnim		wyższym	
			liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1.	Bogdanów	6	-	-	4	66,7	2	33,3	-	-
2.	Budziszów	13	3	23,1	3	23,1	6	46,2	1	7,7
3.	Chmielów	16	2	12,5	10	62,5	3	18,8	1	6,3
4.	Godków	16	-	-	13	81,3	3	18,8	-	-
5.	Jakubkowice	4	-	-	2	50,0	2	50,0	-	-
6.	Jarząbkowice	8	3	37,5	2	25,0	3	37,5	-	-
7.	Jenkowice	18	5	27,8	11	61,1	2	11,1	-	-
8.	Karczyce	1	-	-	1	100,0	-	-	-	-
9.	Kostomłoty	4	-	-	2	50,0	2	50,0	-	-
10.	Mieczków	10	-	-	6	60,0	4	40,0	-	-
11.	Osiek	37	6	16,2	21	56,8	10	27,0	-	-
12.	Paździorno	22	5	22,7	12	54,5	3	13,6	2	9,1
13.	Piersno	33	-	-	22	66,7	11	33,3	-	-
14.	Piotrowice	10	-	-	2	20,0	8	80,0	-	-
15.	Ramułtowice	4	-	-	3	75,0	1	25,0	-	-
16.	Samborz	4	3	75,0	1	25,0	-	-	-	-
17.	Samsonowice	6	-	-	3	50,0	2	33,3	1	16,7
18.	Siemidrożyce	14	3	21,4	7	50,0	3	21,4	1	7,1
19.	Szymanowice	6	-	-	-	-	6	100,0	-	-
20.	Świdnica Polska	5	-	-	2	40,0	3	60,0	-	-
21.	Wichrów	27	9	33,3	8	29,6	6	22,2	4	14,8
22.	Wilków Średzki	12	-	-	9	75,0	3	25,0	-	-
23.	Zabłoto	22	4	18,2	8	36,4	10	45,5	-	-
Gmina ogółem		298	43	14,4	152	51,0	93	31,2	10	3,4

Źródło: Inwentaryzacja terenowa, marzec - kwiecień 2009 r.

Bezrobotni w grupach wiekowych

Tabela 5

Lp	Grupa wiekowa	Liczba bezrobotnych		w tym			
				kobiety		mężczyźni	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	18 - 24	43	19,8	26	12,0	17	7,8
2.	25 - 34	66	30,4	45	20,7	21	9,7
3.	35 - 44	43	19,8	22	10,1	21	9,7
4.	45 - 54	41	18,9	19	8,8	22	10,1
5.	55 - 59	20	9,3	11	5,1	9	4,2
6.	60 - 64	4	1,8	-	-	4	1,8
Ogółem		217	100,0	123	56,7	94	43,3

Bezrobotni wg wykształcenia

Tabela 6

Lp.	Wykształcenie	Liczba bezrobotnych		w tym			
				kobiety		mężczyźni	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	wyższe	6	2,8	3	1,4	3	1,4
2.	policealne i średnie zawodowe	36	16,6	28	12,9	8	3,7
3.	średnie ogólnokształcące	23	10,6	13	6,0	10	4,6
4.	zasadnicze zawodowe	54	24,9	22	10,1	32	14,8
5.	gminazjalne i poniżej	98	45,1	57	26,3	41	18,8
Ogółem		217	100,0	123	56,7	94	43,3

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Środzie Śląskiej stan w listopadzie 2008 r.

3. WALORY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

3. 1. CHARAKTERYSTYKA PRZYRODNICZA GMINY

3. 1. 1. Ukształtowanie powierzchni

Występująca na terenie gminy rzeźba kształtowana była przez zlodowacenia, z których największy wpływ miało zlodowacenie środkowopolskie. Obszar gminy posiada mało urozmaiconą rzeźbę terenu. W większości ma ona charakter płaskorówninny. Jedynie w południowo-zachodniej części, gdzie występują najwyższe wzniesienia, posiada charakter niskofalisty i niskopagórkowaty. Urozmaicheniem monotonnego krajobrazu gminy jest przebiegający przez jej obszar fragment doliny Strzegomki, która jest lewym dopływem Bystrzycy.

3. 1. 2. Surowce naturalne

Procesy geologiczne, które objęły swoim zasięgiem gminę Kostomłoty, doprowadziły do powstania na jej terenie złóż surowców naturalnych. Są to przede wszystkim czwartorzędowe piaski i żwiry, a także trzeciorzędowe iły.

Na terenie gminy znajdują się trzy udokumentowane złoża surowców naturalnych:

- Osiek (złoże piasków i żwirów),
- Piersno (złoże piasków i żwirów),
- Kozików (złoże piasków kwarcowych),

Złoża w Osieku i Piersnie były do niedawna eksploatowane. Natomiast złoża piasku w Kozikowie nie było do tej pory eksploatowane.

Miejsca eksploatacji surowców pospolitych (żwiry, piaski) na mniejszą skalę występują na terenie całej gminy. Wyrobiska takie znajdują się w Budziszowie, Jenkowicach, Paździornie, Piotrowicach, Samsonowicach, Siemidrożycach i Wichrowie.

Ponadto na terenie gminy występują mało rozpoznane złoża ilów trzeciorzędowych, które nie były do tej pory eksploatowane. Znajdują się one w zachodniej części gminy, w okolicy Samborza, Wichrowa oraz Zabłocia, a także w części wschodniej, w okolicy Chmielowa, Wilkowa Średzkiego i Wnorowa. Występują one również na południe od autostrady A-4.

3. 1. 3. Wody

Obszar gminy Kostomłoty położony jest w zlewni trzech rzek: Bystrzycy, Cichej Wody i Średzkiej Wody, które odwadniają teren gminy w kierunku Odry i są jej lewobrzeżnymi dopływami. Odprowadzane są do nich wody z terenu całej gminy poprzez system rowów melioracyjnych i cieków podstawowych. Północo-wschodni, wschodni i południowo-wschodni obszar gminy odwadniany jest przez Bystrzycę, jej lewobrzeżnym dopływem Strzegomką i wpadającymi do niej ciekami podstawowymi: Karczycki Potok, Niesłusz i Potok Młyńsko. Zachodni obszar gminy odwadniany jest przez Cichą Wodę, jej prawobrzeżnym dopływem Jarosławiec. Niewielki północny obszar gminy (obwód Piersno) odwadniany jest bezpośrednio przez Średzką Wodę.

Płynąca południowym krańcem gminy Strzegomka, stwarza podczas wezbrań zagrożenie powodziowe dla terenów położonych w jej sąsiedztwie (Osiek, Bogdanów, Godków, Piotrowice, Chmielów).

Płynące przez teren gminy rzeki i potoki (z wyjątkiem Średzkiej Wody), są uregulowane. Jednak istniejący na nich system urządzeń hydrotechnicznych jest niewystarczający i nie zawsze w dobrym stanie technicznym. Powoduje to brak swobodnego przepływu wód podczas wezbrań. Również występująca na użytkach rolnych sieć rowów melioracyjnych znajduje się w większości, w złym stanie technicznym (jest niedrożna), w związku z czym nie spełnia w stu procentach swojego zadania w odprowadzaniu wody z pól.

W sumie wody płynące i rowy zajmują niewielką powierzchnię gminy–105,98 ha (ok. 0,8%).

Bardzo małą powierzchnię zajmują wody stojące – 7,22 ha (ok. 0,05%). Wody stojące to występujące na terenie gminy stawy hodowlane, stawy przypałacowe i oczka wodne, pełniące funkcje zbiorników małej retencji. Są one często zdewastowane i zanieczyszczone.

Łącznie pod wodami znajduje się tylko 0,8% powierzchni gminy tj. 113,20 ha (tabela 7).

Powierzchnia wód otwartych i sieci rzek

Tabela 7

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obszaru (ha)	Grunty pod wodami (udział w powierzchni obszaru)							
			razem		wody stojące		wody płynące		rowy	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Bogdanów	671,79	9,98	1,5	-	-	6,46	1,0	3,52	0,5
2	Budziszów	569,13	3,43	0,6	0,44	0,1	0,64	0,1	2,35	0,4
3	Chmielów	781,31	12,00	1,5	0,31	-	6,16	0,8	5,53	0,7
4	Godków	345,13	4,38	1,3	1,69	0,5	0,40	0,1	2,29	0,7
5	Jakubkowice	439,78	2,47	0,6	-	-	1,61	0,4	0,86	0,2
6	Jarząbkowice	486,66	6,68	1,4	-	-	1,81	0,4	4,87	1,0
7	Jenkowice	402,47	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Karczyce	526,46	3,94	0,7	0,54	0,1	0,89	0,2	2,51	0,5
9	Kostomłoty	1 253,22	14,67	1,2	0,91	0,1	4,64	0,4	9,12	0,7
10	Mieczków	664,79	3,56	0,5	-	-	-	-	3,56	0,5
11	Osiek	939,75	5,00	0,5	-	-	3,06	0,3	1,94	0,2
12	Paździorno	533,01	2,27	0,4	-	-	0,70	0,1	1,57	0,3
13	Piersno	1 103,66	3,61	0,3	-	-	0,50	-	3,11	0,3
14	Piotrowice	1 085,61	12,86	1,2	-	-	6,40	0,6	6,46	0,6
15	Ramułtowice	644,54	5,04	0,8	0,78	0,1	1,34	0,2	2,92	0,5
16	Samborz	580,39	4,10	0,7	0,19	-	0,65	0,1	3,26	0,6
17	Samsonowice	137,77	0,26	0,2	0,02	-	-	-	0,24	0,2
18	Siemidrożycze	389,13	3,58	0,9	2,19	0,6	0,39	0,1	1,00	0,3
19	Szymanowice	194,13	0,83	0,4	-	-	0,31	0,2	0,52	0,3
20	Świdnica Polska	787,26	4,07	0,5	-	-	-	-	4,07	0,5
21	Wichrów	548,08	2,52	0,5	0,15	-	-	-	2,37	0,4
22.	Wilków Średzki	790,27	4,90	0,6	-	-	1,62	0,2	3,28	0,4
23.	Zabłoto	659,23	3,05	0,5	-	-	-	-	3,05	0,5
Gmina ogółem		14 533,57	113,20	0,8	7,22	-	37,58	0,3	68,40	0,5

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na wrzesień 2008 r.

3. 1. 4. Klimat

Klimat gminy Kostomłoty oraz związane z nim stany pogodowe, podobnie jak całego województwa dolnośląskiego, kształtowane są przez masy powietrza napływające głównie znad Atlantyku, Skandynawii i północno-wschodniej Europy. Znacznie rzadziej napływają masy powietrza znad Azorów i Morza Śródziemnego. Jest to klimat umiarkowany o cechach oceanicznych, który charakteryzuje się łagodnymi zimami i niezbyt upalnymi latami. Obszar gminy leży w najcieplejszym regionie Polski – Wrocławskiej Dzielnicy Klimatycznej, w zasięgu nadodrzańskiego regionu pluwiotermicznego.

Na terenie gminy Kostomłoty występują korzystne warunki klimatyczne dla wegetacji upraw polowych. Średnia temperatura roczna kształtuje się do ok. 8,5°C. Okres wegetacyjny trwa tu ponad 220 dni. Suma opadów rocznych waha się w przedziale 500-600 mm. Rzadko utrzymują się mrozy trwające bez przerwy dwa tygodnie. Przeważają wiatry z kierunków zachodnich, południowych i południowo-zachodnich. Klimat lokalny kształtowany jest przez rzeźbę terenu, występujące kompleksy leśne i podłoże glebowe. Na obszarze wysoczyzn, poza głębokimi dolinami występuje korzystne nasłonecznienie i dobre przewietrzanie. Natomiast w dolinach rzecznych mogą występować mgły, wychłodzenia i duża wilgotność powietrza.

3. 1. 5. Ochrona przyrody i krajobrazu

Obszar gminy Kostomłoty jest mało atrakcyjny pod względem walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Dominują tu użytki rolne, a udział lasów i zadrzewień jest bardzo mały. Nie mniej na terenie gminy znajdują się obiekty i obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo.

Obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną to przede wszystkim zabytkowe parki dworskie i pomniki przyrody (tabela 8).

Pomniki przyrody znajdują się na terenie kompleksu leśnego w obrębie Budziszów oraz zabytkowych parków podworskich w Sikorzycach (obręb Budziszów) i Ramułowicach. W sumie jest ich 38 i występują jako grupy drzew lub pojedyncze drzewa. Ochroną objęte są: buk zwyczajny (16 drzew), lipa drobnolistna (7 drzew), dąb szypułkowy (6 drzew), platan klonolistny (4 drzewa), sosna czarna (2 drzewa) oraz jesion wyniosły, sosna limba i żywotnik zachodni.

Obszary i obiekty chronione

Tabela 8

Lp.	Obręb, wieś	Powierzchnia ogólna obrębu (ha)	Liczba pomników przyrody (szt.)	Liczba parków zabytkowych (szt.)
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Bogdanów	671,79	-	1
2.	Budziszów	569,13	21	1
3.	Chmielów	781,31	-	1
4.	Godków	345,13	-	-
5.	Jakubkowice	439,78	-	-
6.	Jarząbkowice	486,66	-	1
7.	Jenkowice	402,47	-	-
8.	Karczyce	526,46	-	1
9.	Kostomłoty	1 253,22	-	-
10.	Mieczków	664,79	-	-
11.	Osiek	939,75	-	-
12.	Paździorno	533,01	-	1
13.	Piersno	1 103,66	-	1
14.	Piotrowice	1 085,61	-	1
15.	Ramułtowice	644,54	17	1
16.	Samborz	580,39	-	-
17.	Samsonowice	137,77	-	-
18.	Siemdrożyce	389,13	-	-
19.	Szymanowice	194,13	-	-
20.	Świdnica Polska	787,26	-	-
21.	Wichrów	548,08	-	-
22.	Wilków Średzki	790,27	-	1
23.	Zabloto	659,23	-	-
Gmina ogółem		14 533,57	38	10

Źródło: 1. Dane Wydziału Środowiska i Rolnictwa Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu,

2. Dane Urzędu Gminy Kostomłoty.

Urozmaicenie krajobrazu gminy stanowi 8 zabytkowych parków dworskich, które znajdują się we wsiach: Bogdanów, Jarząbkowice, Lisowice, Piotrowice, Pustynka, Ramułowice, Sikorzyce i Wilków Średzki. Najciekawszy i najcenniejszy ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe jest park w Piotrowicach. Prawie wszystkie (oprócz Lisowic), wymienione wyżej parki znajdują się obecnie w złym stanie (zarośnięte, zaniedbane i zdewastowane), wymagają więc remontów i konserwacji. Ponadto we wsiach: Paździorno i Piersno znajduje się zieleń parkowa, która również podlega ochronie.

Najcenniejsze, atrakcyjne przyrodniczo i krajobrazowo obszary występują na południu gminy, w dolinie Strzegomki. Są to przede wszystkim tereny lasów liściastych (łęgi, grądy, olsy) i sąsiadujących z nimi użytków zielonych. Również kompleksy leśne położone na północ i północny zachód od Sikorzyc, a także na północny zachód od Piersna, posiadają cenne walory przyrodniczo-krajobrazowe. Są to również wielogatunkowe lasy łęgowe i grądowe. W chwili obecnej wymienione obszary nie są objęte żadną formą ochrony przyrody, dlatego dla skutecznej ochrony cennych siedlisk flory i fauny tych obszarów należy jak najszybciej podjąć działania ochronne. Ponadto na ochronę zasługują również doliny rzek i cieków: Strzegomki oraz Karczyckiego Potoku, a także same rzeki, które są korytarzem ekologicznym dla żyjących tam zwierząt.

Oprócz wyżej przedstawionych walorów przyrodniczych i krajobrazowych, we wsiach gminy znajduje się również wiele obiektów o walorach historycznych i kulturowych. Są to przede wszystkim zabytkowe zespoły pałacowe i dworskie, kościoły, kaplice, cmentarze, budynki mieszkalne i zabudowania gospodarcze.

W sumie wykaz obiektów zabytkowych i kulturowych zawiera ponad 180 pozycji, z czego 26 obiektów wpisanych jest do rejestru zabytków. Występują one w 25 miejscowościach gminy.

3. 1. 6. Lesistość

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie gminy Kostomłoty zajmuje 661,50 ha (4,6% obszaru gminy), a gruntów zadrzewionych i zakrzewionych 88,66 ha (0,6%) - tabela 9. Wskaźnik lesistości gminy – 5,2%, kształtuje się na bardzo niskim poziomie i jest wielokrotnie niższy od wskaźnika lesistości dla województwa dolnośląskiego (29,4%).

Powierzchnia lasów i lesistość

Tabela 9

Lp.	Obręb	Powierzchnia obróbu ogółem	Grunty leśne				Lesistość
			lasy i grunty leśne		grunty zadrzewione i zakrzewione		
			ha	ha	%	ha	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	Bogdanów	671,79	144,22	21,5	0,84	0,1	21,6
2.	Budziszów	569,13	111,25	19,5	5,18	0,9	20,4
3.	Chmielów	781,31	54,93	7,0	7,60	1,0	8,0
4.	Godków	345,13	2,34	0,7	1,35	0,4	1,1
5.	Jakubkowice	439,78	13,01	3,0	0,80	0,2	3,2
6.	Jarząbkowice	486,66	20,37	4,2	0,55	0,1	4,3
7.	Jenkowice	402,47	0,30	0,1	-	-	0,1
8.	Karczyce	526,46	26,55	5,0	7,97	1,5	6,5
9.	Kostomłoty	1 253,22	1,08	0,1	1,54	0,1	0,2
10.	Mieczków	664,79	1,43	0,2	0,22	-	0,2
11.	Osiek	939,75	20,12	2,1	-	-	2,1
12.	Paździorno	533,01	0,56	0,1	0,75	0,1	0,2
13.	Piersno	1 103,66	46,73	4,2	6,73	0,6	4,8
14.	Piotrowice	1 085,61	142,27	13,1	7,69	0,7	13,8
15.	Ramułtowice	644,54	46,68	7,2	11,94	1,9	9,1
16.	Samborz	580,39	10,71	1,8	2,86	0,5	2,3
17.	Samsonowice	137,77	-	-	-	-	-
18.	Siemidrożyce	389,13	-	-	9,91	2,5	2,5
19.	Szymanowice	194,13	0,15	0,1	0,17	0,1	0,2
20.	Świdnica Polska	787,26	7,79	1,0	2,89	0,4	1,4
21.	Wichrów	548,08	1,54	0,3	2,97	0,5	0,8
22.	Wilków Średzki	790,27	9,47	1,2	16,70	2,1	3,3
23.	Zabłoto	659,23	-	-	-	-	-
Gmina ogółem		14 533,57	661,50	4,6	88,66	0,6	5,2

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na wrzesień 2008 r.

W dwóch obrębach gminy: Zabłoto i Samsonowice, nie występują grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione. Na obszarze pozostałych obrębów wskaźnik lesistości jest bardzo zróżnicowany i kształtuje się od 0,1% w Jenkowicach do 21,6% w Bogdanowie (rys. 6). Zdecydowana większość obszarów gminy Kostomłoty (18 obrębów) charakteryzuje się bardzo niską lesistością (do 10%). Jeden obręb (Piotrowice), posiada niską lesistość – 13,8%. Największe wartości wskaźnika lesistości w gminie mają dwa obręby: Bogdanów (21,6%) i Budziszów (20,4%). Jest to jednak lesistość na średnim poziomie.

3. 2. OCENA PRZYDATNOŚCI OBSZARU DLA ROZWOJU ROLNICTWA

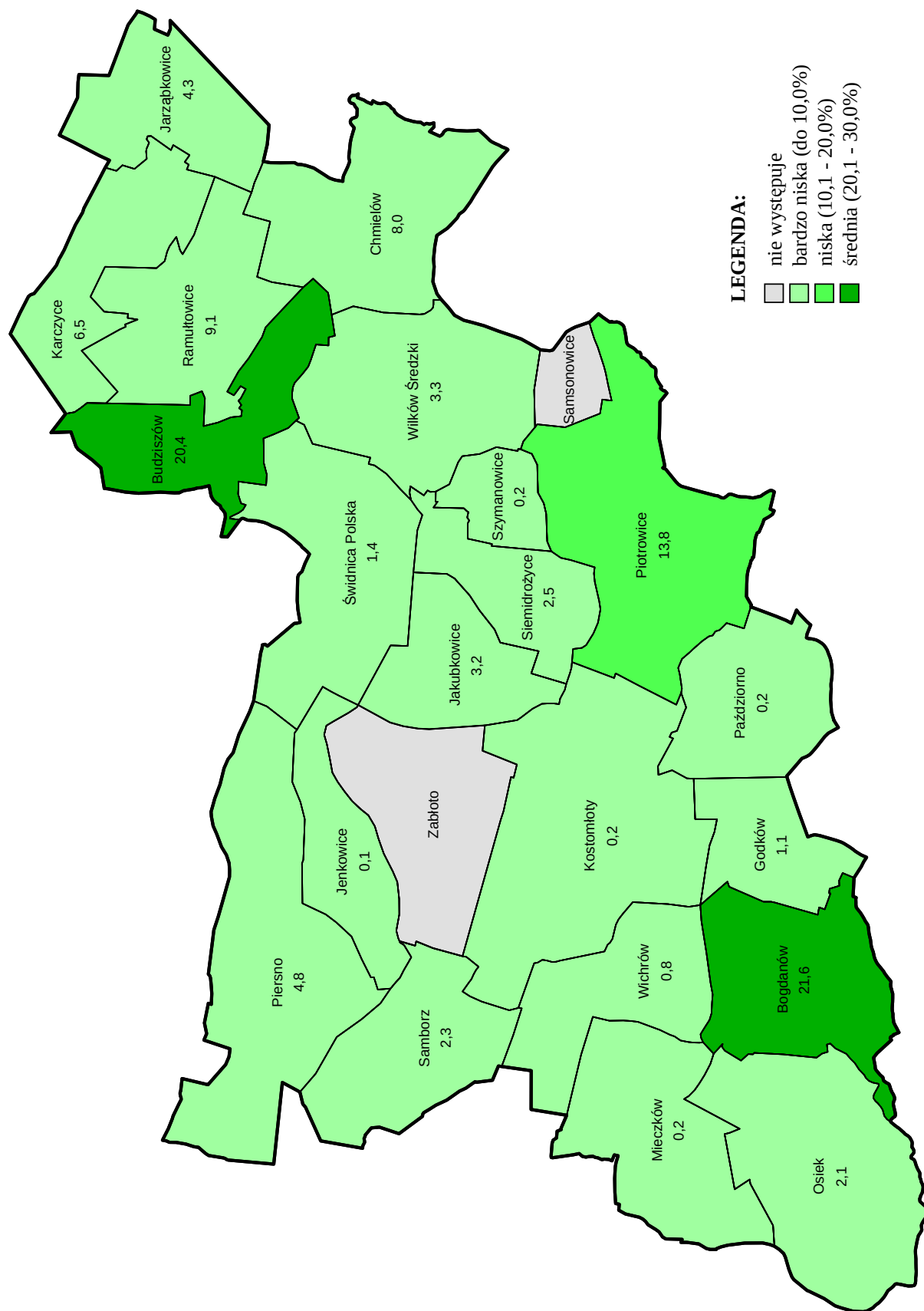
3. 2. 1. Jakość środowiska glebowego

Oceniając jakość środowiska glebowego, oparto się o jednolitą dla całego kraju klasyfikację gruntów. Jako najlepsze uznano grunty orne klas I-IIIb i użytki zielone klas I-III, za średniej jakości uznano grunty orne klas IVa-IVb i użytki zielone klasy IV, a za najłabsze grunty rolne klas V i VI. Uwzględniając ten podział należy stwierdzić, że w gminie Kostomłoty zdecydowanie przeważa udział gruntów dobrej jakości, zajmują one około 70% powierzchni użytków rolnych. Znacznie mniejszy udział – ok. 28%, mają grunty średniej jakości. Gruntów słabej jakości jest bardzo mało, zajmują one niewiele ponad 2% powierzchni użytków rolnych gminy (tabela 10 i 11).

W poszczególnych obrębach gminy udział gleb dobrych jest zróżnicowany i kształtuje się od 30,5% w Ramułowicach do 95,0% w Bogdanowie. W zdecydowanej większości obrębów (18), występuje przewaga gleb dobrej jakości (rys. 7). W tym, aż w 12 obrębach udział ten kształtuje się na poziomie powyżej 70%.

Nieco słabsze warunki glebowe występują tylko w pięciu obrębach gminy: Ramułowicach i Wikowie Średzkim, gdzie występuje przewaga gleb średniej jakości oraz w Budziszowie, Karczycach i Świdnicy Polskiej, gdzie gleby dobrej i średniej jakości mają podobny udział.

Przeciętne, naturalne możliwości produkcyjne gleb obniżane są wskutek ich zakwaszenia. Aż 76% użytków rolnych gminy posiada odczyn pH poniżej 6,5. Z czego 51% to gleby kwaśne i bardzo kwaśne. W związku z tak dużym udziałem zakwaszonych gleb zalecane jest przeprowadzenie zabiegu wapnowania. Na 52% powierzchni użytków rolnych jest to zabieg konieczny lub potrzebny (tabela 12).

Rys. 6. Aktualna leśistość

Gleboznawcza klasyfikacja gruntów

Tabela 10

Lp.	Obręb	Jedn.	Grunty orne										Użytki zielone							Razem GO+UZ
			I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	razem	I	II	III	IV	V	VI	razem		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	21.	22.	
1.	Bogdanów	ha	-	10,81	370,63	42,00	5,85	18,11	0,15	-	447,55	-	27,25	13,67	0,39	-	-	41,31	488,86	
		%	-	2,4	82,8	9,4	1,4	4,0	-	-	100,0	-	66,0	33,1	0,9	-	-	100,0		
2.	Budziszów	ha	-	-	98,50	74,18	171,41	50,02	12,78	-	406,89	-	-	14,41	0,31	1,24	-	15,96	422,85	
		%	-	-	24,2	18,2	42,2	12,3	3,1	-	100,0	-	-	90,3	1,9	7,8	-	100,0		
3.	Chmielów	ha	-	32,67	146,08	171,67	157,81	71,30	15,39	-	594,92	-	2,38	50,96	8,67	3,85	3,98	69,84	664,76	
		%	-	5,5	24,6	28,9	26,4	12,0	2,6	-	100,0	-	3,4	73,0	12,4	5,5	5,7	100,0		
4.	Godków	ha	-	18,96	165,10	94,79	13,44	7,40	-	-	299,69	-	14,72	4,28	0,45	-	-	19,45	319,14	
		%	-	6,3	55,1	31,6	4,5	2,5	-	-	100,0	-	75,7	22,0	2,3	-	-	100,0		
5.	Jakubkowice	ha	-	-	62,74	137,41	112,36	35,96	9,14	0,28	357,89	-	14,16	19,97	3,72	0,35	-	38,20	396,09	
		%	-	-	17,5	38,4	31,4	10,0	2,6	0,1	100,0	-	37,1	52,3	9,7	0,9	-	100,0		
6.	Jerzabkowice	ha	-	20,89	128,00	97,73	108,31	21,88	-	-	376,81	-	-	55,23	2,38	0,17	-	57,78	434,59	
		%	-	5,5	34,0	25,9	28,8	5,8	-	-	100,0	-	-	95,6	4,1	0,3	-	100,0		
7.	Jenkowice	ha	-	3,42	133,92	148,72	53,20	30,13	1,93	-	371,32	-	-	11,89	2,44	-	-	14,33	385,65	
		%	-	0,9	36,1	40,1	14,3	8,1	0,5	-	100,0	-	-	83,0	17,0	-	-	100,0		
8.	Karczyce	ha	-	5,14	75,14	92,33	139,22	85,79	13,39	-	411,01	-	0,24	36,05	10,62	1,54	-	48,45	459,46	
		%	-	1,3	18,3	22,5	33,7	20,9	3,3	-	100,0	-	0,5	74,4	21,9	3,2	-	100,0		
9.	Kostomłoty	ha	-	96,03	498,98	310,47	120,94	47,57	32,03	0,86	1 106,88	-	1,93	13,68	4,05	1,79	-	21,45	1 128,33	
		%	-	8,7	45,1	28,0	10,9	4,3	2,9	0,1	100,0	-	9,0	63,8	18,9	8,3	-	100,0		
10.	Mieczków	ha	-	10,19	392,06	140,55	29,54	17,64	1,90	-	591,88	-	-	24,20	3,91	-	-	28,11	619,99	
		%	-	1,7	66,2	23,7	5,1	3,0	0,3	-	100,0	-	-	86,1	13,9	-	-	100,0		
11.	Osiek	ha	-	-	274,00	319,54	138,33	35,20	18,62	0,15	785,84	-	3,24	47,99	6,37	0,30	-	57,90	843,74	
		%	-	-	34,9	40,7	17,5	4,5	2,4	-	100,0	-	5,6	82,9	11,0	0,5	-	100,0		
12.	Paździorno	ha	-	41,08	224,62	88,70	44,80	19,32	8,58	2,33	429,43	-	23,32	28,66	4,33	2,57	0,69	59,57	489,00	
		%	-	9,6	52,3	20,7	10,4	4,5	2,0	0,5	100,0	-	39,1	48,1	7,3	4,3	1,2	100,0		
13.	Piersno	ha	-	18,14	443,79	263,31	182,46	16,76	9,34	-	933,80	-	0,41	46,42	1,12	-	1,26	49,21	983,01	
		%	-	1,9	47,5	28,2	19,6	1,8	1,0	-	100,0	-	0,8	94,3	2,3	-	2,6	100,0		
14.	Piotrowice	ha	-	46,73	330,81	220,72	61,46	24,80	15,05	0,28	699,85	-	29,41	55,94	17,41	5,10	0,15	108,01	807,86	
		%	-	6,7	47,3	31,5	8,8	3,5	2,2	-	100,0	-	27,2	51,8	16,1	4,8	0,1	100,0		
15.	Ramultowice	ha	-	-	55,49	82,11	229,79	123,45	19,70	3,04	513,58	-	-	30,13	5,01	0,34	0,32	35,80	549,38	
		%	-	-	10,8	16,0	44,8	24,0	3,8	0,6	100,0	-	-	84,2	14,0	0,9	0,9	100,0		

Lp.	Obręb	Jedn.	Gruntły orne										Użytki zielone						Razem GO+UZ
			I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	razem	I	II	III	IV	V	VI	razem	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	21.	22.
16.	Samorz	ha	-	9,93	278,42	119,99	40,42	3,18	9,53	-	461,47	-	35,50	31,25	2,00	0,16	-	68,91	530,38
		%	-	2,2	60,3	26,0	8,7	0,7	2,1	-	100,0	-	51,5	45,3	2,9	0,3	-	100,0	
17.	Samsonowice	ha	-	1,57	20,57	49,03	31,55	14,66	3,10	-	120,48	-	2,25	-	0,26	-	-	2,51	122,99
		%	-	1,3	17,1	40,7	26,1	12,2	2,6	-	100,0	-	89,6	-	10,4	-	-	100,0	
18.	Siemidrożycze	ha	-	5,76	75,83	76,82	100,83	45,63	9,46	-	314,33	-	19,58	20,80	2,67	-	-	43,05	357,38
		%	-	1,8	24,1	24,4	32,2	14,5	3,0	-	100,0	-	45,5	48,3	6,2	-	-	100,0	
19.	Szymanowice	ha	-	-	51,87	49,68	36,82	16,49	6,24	-	161,10	-	2,14	3,88	10,61	0,15	-	16,78	177,88
		%	-	-	32,2	30,8	22,9	10,2	3,9	-	100,0	-	12,8	23,1	63,2	0,9	-	100,0	
20.	Świdnica Polska	ha	-	-	75,98	207,99	313,56	109,37	12,31	-	719,21	-	-	13,28	0,19	-	0,83	14,30	733,51
		%	-	-	10,6	28,9	43,6	15,2	1,7	-	100,0	-	-	92,9	1,3	-	5,8	100,0	
21.	Wichrów	ha	-	17,45	176,34	162,28	50,99	35,00	17,69	0,84	460,59	-	3,33	32,49	0,82	1,10	-	37,74	498,33
		%	-	3,8	38,3	35,2	11,1	7,6	3,8	0,2	100,0	-	8,8	86,1	2,2	2,9	-	100,0	
22.	Wilków Średzki	ha	-	-	64,52	188,91	317,67	109,90	23,57	0,31	704,88	-	-	7,95	5,12	1,99	-	15,06	719,94
		%	-	-	9,2	26,8	45,1	15,6	3,3	-	100,0	-	-	52,8	34,0	13,2	-	100,0	
23.	Zabloto	ha	-	71,76	347,23	99,15	69,02	5,16	3,38	0,16	595,86	-	13,17	12,89	0,97	0,13	-	27,16	623,02
		%	-	12,0	58,3	16,6	11,6	0,9	0,6	-	100,0	-	48,5	47,5	3,6	0,5	-	100,1	
Gmina ogółem			-	410,53	4 490,62	3 238,08	2 529,78	944,72	243,28	8,25	11 865,26	-	193,03	576,02	93,82	20,78	7,23	890,88	12 756,14
		%	-	3,5	37,8	27,3	21,2	8,0	2,1	0,1	100,0	-	21,7	64,7	10,5	2,3	0,8	100,0	

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na wrzesień 2008 r.

Charakterystyka jakości użytków rolnych

Tabela 11

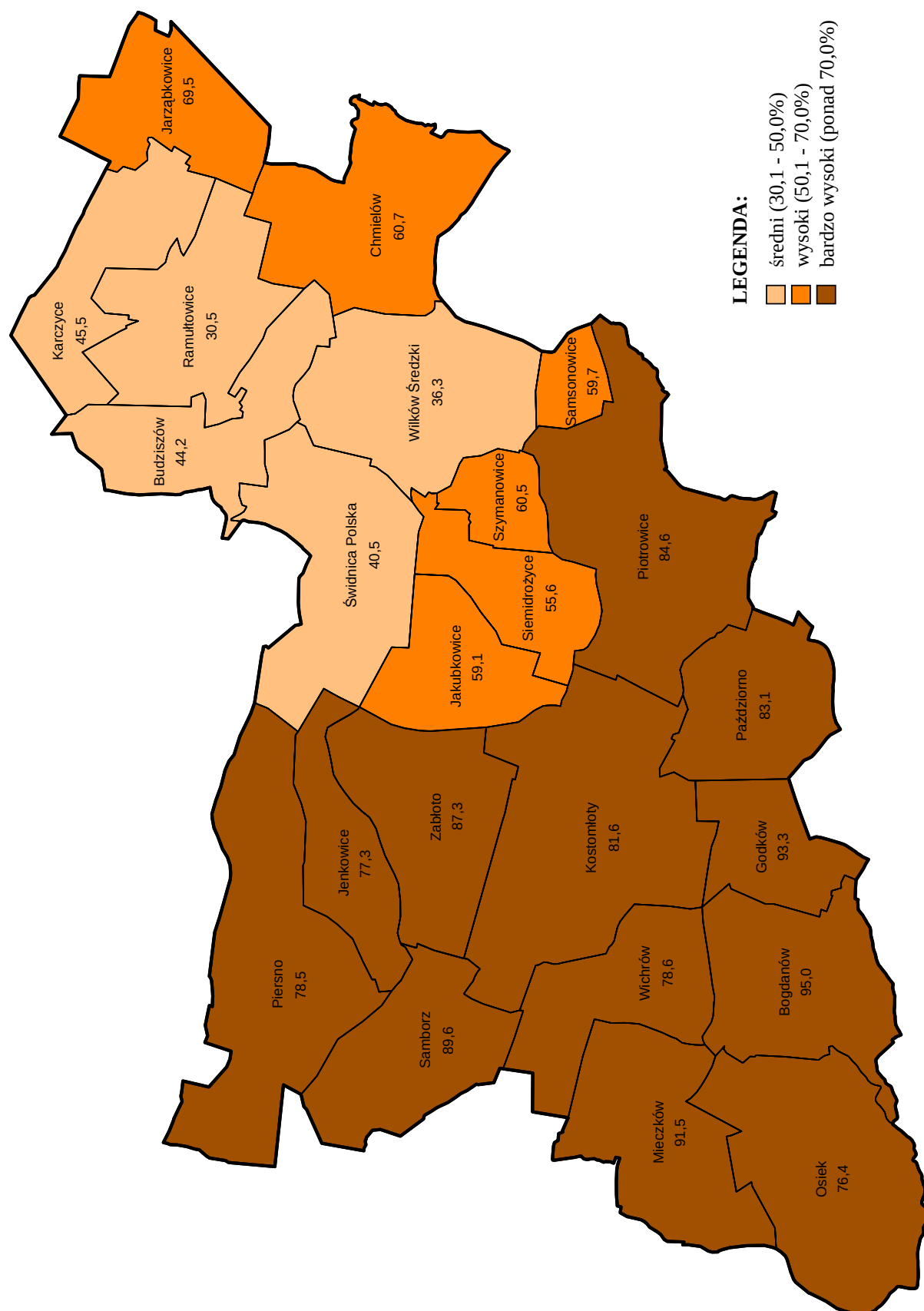
Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych (ha)	Powierzchnia użytków rolnych					
			dobrej jakości*		średniej jakości**		słabej jakości***	
			ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Bogdanów	488,86	464,36	95,0	24,35	5,0	0,15	-
2.	Budziszów	422,85	187,09	44,2	221,74	52,4	14,02	3,3
3.	Chmielów	664,76	403,76	60,7	237,78	35,8	23,22	3,5
4.	Godków	319,14	297,85	93,3	21,29	6,7	-	-
5.	Jakubkowice	396,09	234,28	59,1	152,04	38,4	9,77	2,5
6.	Jarząbkowice	434,59	301,85	69,5	132,57	30,5	0,17	-
7.	Jenkowice	385,65	297,95	77,3	85,77	22,2	1,93	0,5
8.	Karczyce	459,46	208,90	45,5	235,63	51,3	14,93	3,2
9.	Kostomłoty	1 128,33	921,09	81,6	172,56	15,3	34,68	3,1
10.	Mieczków	619,99	567,00	91,5	51,09	8,2	1,90	0,3
11.	Osiek	843,74	644,77	76,4	179,90	21,3	19,07	2,3
12.	Paździorno	489,00	406,38	83,1	68,45	14,0	14,17	2,9
13.	Piersno	983,01	772,07	78,5	200,34	20,4	10,60	1,1
14.	Piotrowice	807,86	683,61	84,6	103,67	12,8	20,58	2,5
15.	Ramułtowice	549,38	167,73	30,5	358,25	65,2	23,40	4,3
16.	Samborz	530,38	475,09	89,6	45,60	8,6	9,69	1,8
17.	Samsonowice	122,99	73,42	59,7	46,47	37,8	3,10	2,5
18.	Siemdrożyce	357,38	198,79	55,6	149,13	41,7	9,46	2,6
19.	Szymanowice	177,88	107,57	60,5	63,92	35,9	6,39	3,6
20.	Świdnica Polska	733,51	297,25	40,5	423,12	57,7	13,14	1,8
21.	Wichrów	498,33	391,89	78,6	86,81	17,4	19,63	3,9
22.	Wilków Średzki	719,94	261,38	36,3	432,69	60,1	25,87	3,6
23.	Zabłoto	623,02	544,20	87,3	75,15	12,1	3,67	0,6
Gmina ogółem		12 756,14	8 908,28	69,8	3 568,32	28,0	279,54	2,2

Uwagi: * - Grunty orne klas I - IIIb i użytki zielone klas I - III

** - Grunty orne klas IVa - IVb i użytki zielone klasy IV

*** - Grunty orne klas V - VI i użytki zielone klas V - VI

Źródło: 1. Ewidencja gruntów i budynków stan na wrzesień 2008 r.

Rys. 7. Udział gleb dobrych w powierzchni użytków rolnych

Zakwaszenie gleb w gminie ogółem

Tabela 12

Odczyn gleb (pH)	% powierzchni użytków rolnych	Potrzeby wapnowania	% powierzchni użytków rolnych
1.	2.	3.	4.
bardzo kwaśne (do 4,5)	17	konieczne	37
kwaśne (4,6 - 5,5)	34	potrzebne	15
lekko kwaśne (5,6 - 6,5)	25	wskazane	13
obojętne (6,6 - 7,2)	14	ograniczyć	10
zasadowe (powyżej 7,2)	10	zbędne	25

Źródło: 1. "Raport o stanie zagrożenia warunków agrotechnicznych w województwie dolnośląskim, stan gleb". - Okręgowa stacja Chemiczno - Rolnicza we Wrocławiu, Wrocław 1999 r.

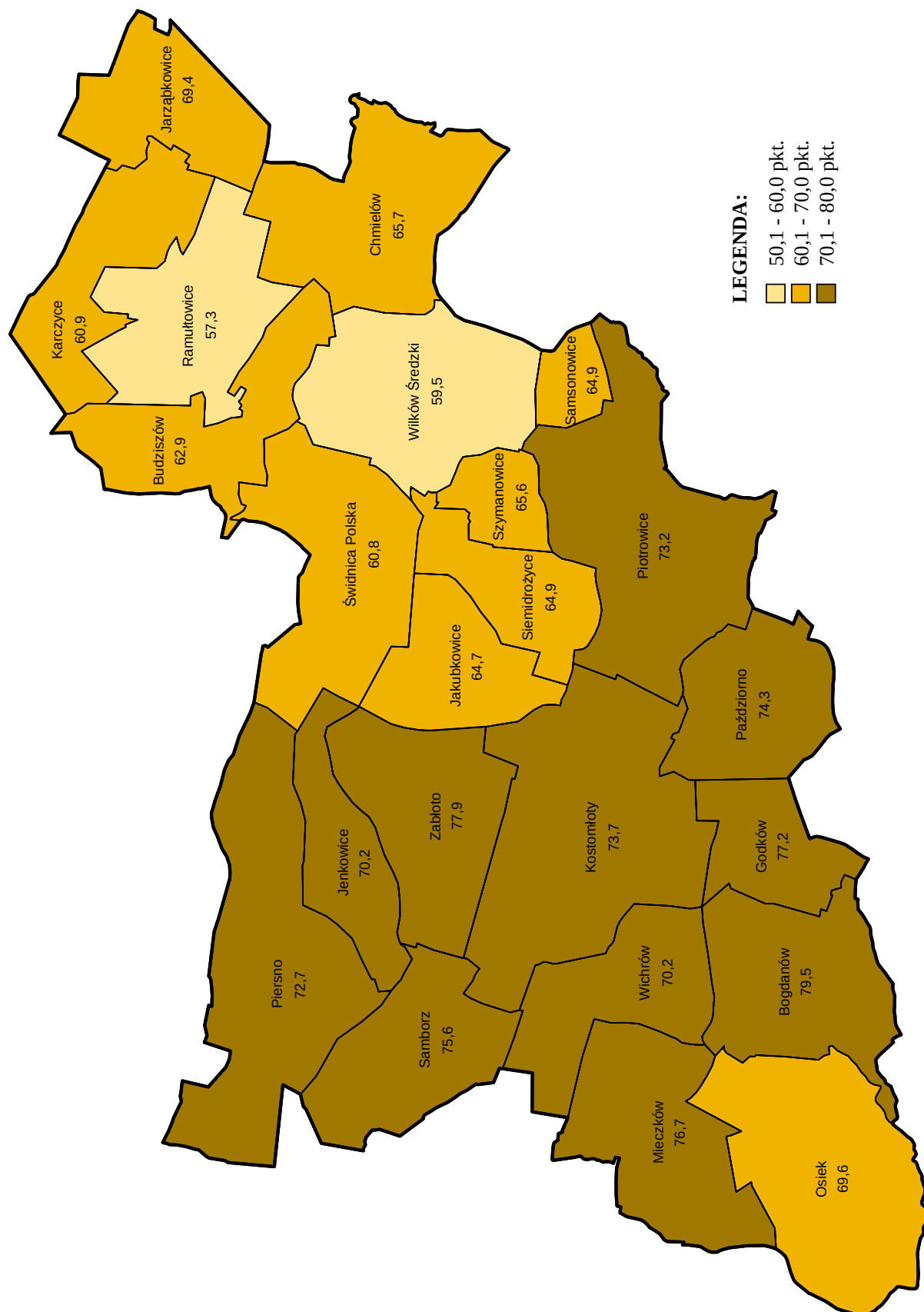
3. 2. 2. Waloryzacja jakości gleb

Ocena warunków glebowych produkcji rolnej wykonana została w oparciu o metodę waloryzacji opracowaną przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Metoda ta za pomocą punktów poddaje syntetycznej ocenie środowisko glebowe gminy. Ostateczną charakterystykę obszaru stanowi synteza ocen cząstkowych wyrażonych przy pomocy umownie przyjętej bonitacji punktowej.

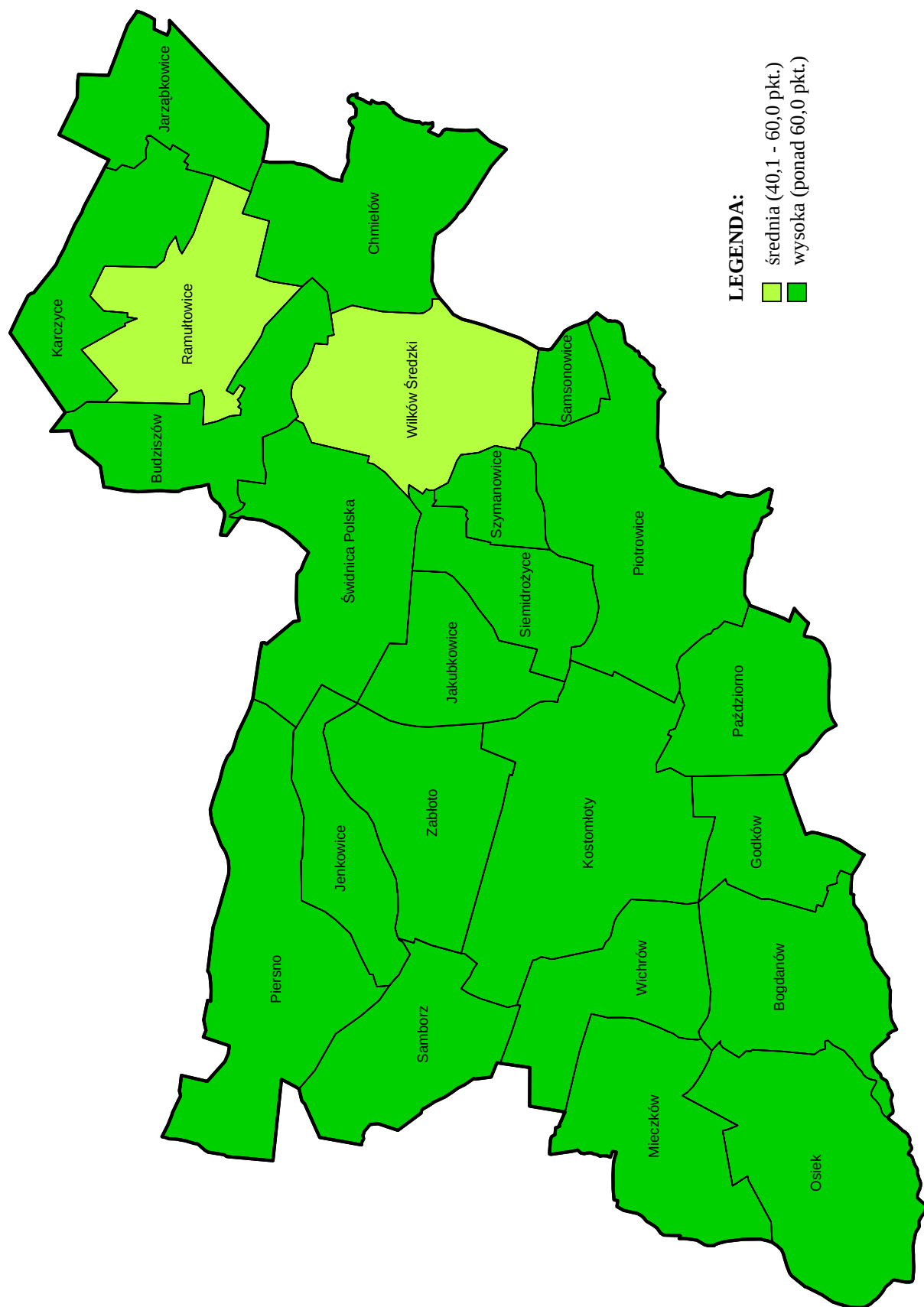
Przeprowadzoną zgodnie z tą metodą ocenę warunków glebowych produkcji rolnej dla każdego obrębu gminy Kostomłoty przedstawia rysunek 8. Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że gmina posiada bardzo korzystne warunki glebowe dla produkcji rolnej.

W poszczególnych obrębach zróżnicowanie wskaźnika waha się od 59,5 pkt. w obrębie Wilków Średzki do 79,5 pkt. w Bogdanowie.

Synteza przeprowadzonej waloryzacji gleb (rys. 9) wykazała, że zdecydowana większość obrębów (21), uzyskała wysoką ocenę warunków glebowych kształtującą się powyżej 60 pkt.. Średnią ocenę warunków glebowych (40,1 pkt. - 60,0 pkt.), uzyskały tylko dwa obręby: Wilków Średzki i Ramułowice.

Rys. 8. Jakość gleb (punktacja IUNG)

Rys. 9. Ocena jakości gleb (synteza)

4. ORGANIZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

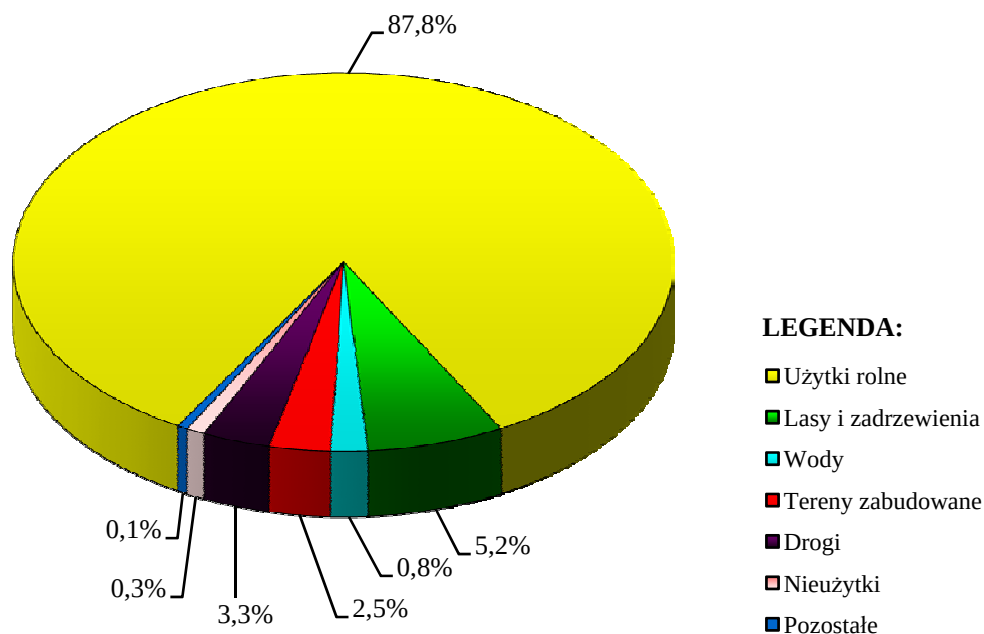
4. 1. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW

Obszar gminy Kostomłoty według powierzchni ewidencyjnej zajmuje 14 533,57 ha. Udział powierzchni poszczególnych obrębów w ogólnej powierzchni gminy jest bardzo zróżnicowany i waha się od 0,9% (Samsonowice) do 8,6% (Kostomłoty) - tabela 1 i 13.

Do największych pod względem obszaru należą obręby: Kostomłoty, Piersno, Piotrowice, Osiek, Wilków Średzki, Świdnica Polska i Chmielów. Zajmują one w sumie ponad 46% ogólnej powierzchni gminy.

Analizując strukturę użytkowania gruntów wzięto pod uwagę udział powierzchni użytków rolnych, lasów i gruntów leśnych oraz zadrzewień, wód, terenów zabudowanych, dróg, nieużytków oraz gruntów pozostałych. Wśród gruntów pozostałych znalazły się użytki kopalne i tereny różne.

Największą powierzchnię gminy Kostomłoty zajmują użytki rolne – 87,8%. Pod lasami i gruntami leśnymi znajduje się – 4,6%. Zadrzewienia zajmują tylko 0,6% powierzchni gminy, a grunty pod wodami 0,8%. Tereny zabudowane to 2,5%, drogi 3,3%, nieużytki 0,3% i pozostałe grunty 0,1% (tabela 13 i rys. 10).

Rys. 10. Struktura użytkowania gruntów

Struktura użytkowania gruntów ogółem

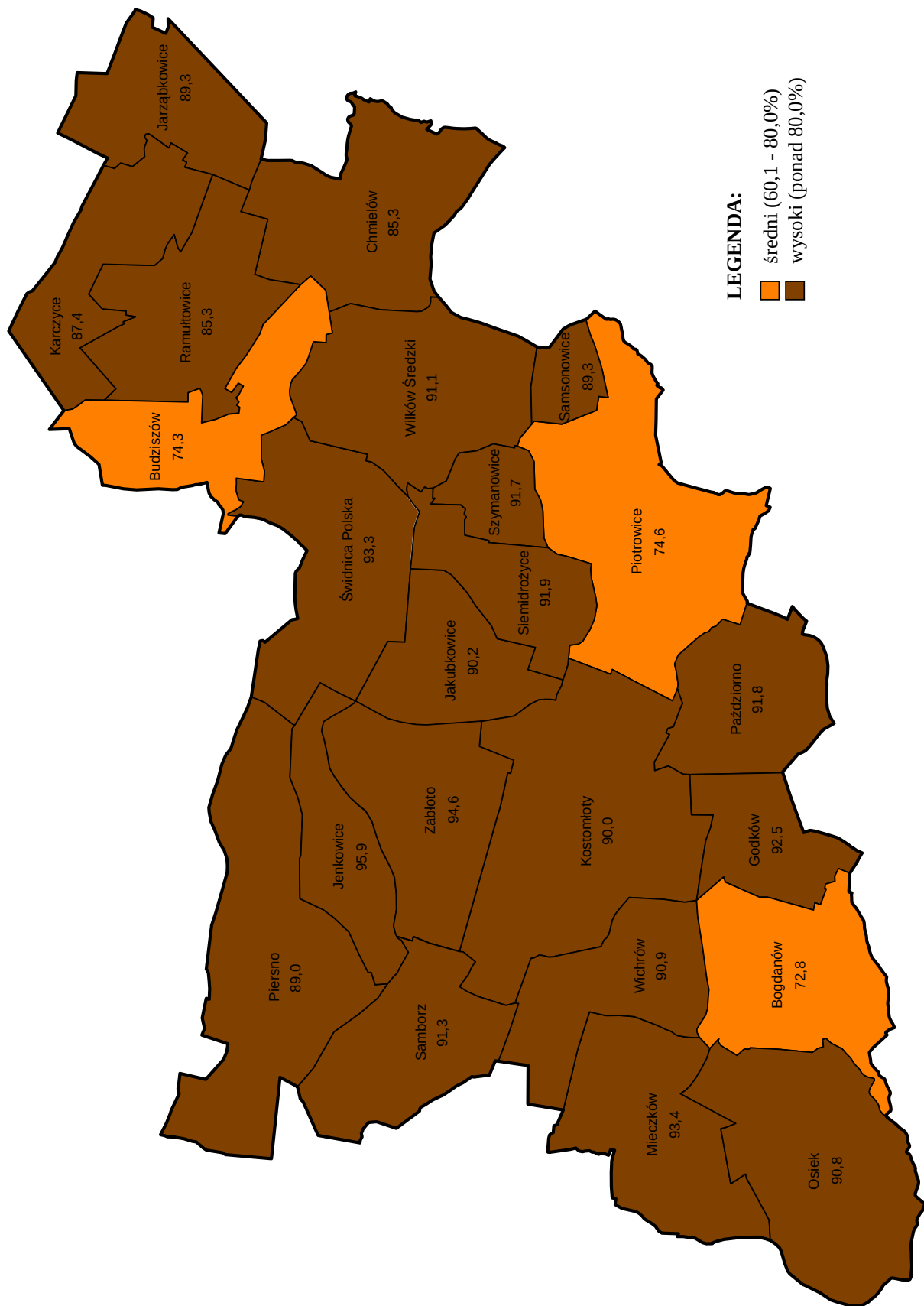
Tabela 13

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu	Użytki rolne						Lasy i zadrzewienia	Wody	Tereny zabudowane*	Drogi	Nieużytki	Pozostałe
			ogółem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska							
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1.	Bogdanów	ha	671,79	489,43	447,55	0,57	24,51	16,80	145,06	9,98	12,97	14,15	-	0,20
		%	100,0	72,8	66,6	0,1	3,6	2,5	21,6	1,5	2,0	2,1	-	-
2.	Budziszów	ha	569,13	423,12	406,89	0,27	7,85	8,11	116,43	3,43	14,21	11,17	0,77	-
		%	100,0	74,3	71,5	-	1,4	1,4	20,5	0,6	2,5	2,0	0,1	-
3.	Chmielów	ha	781,31	666,58	594,92	1,82	25,67	44,17	62,53	12,00	17,60	20,57	2,03	-
		%	100,0	85,3	76,1	0,2	3,3	5,7	8,0	1,5	2,3	2,6	0,3	-
4.	Godków	ha	345,13	319,14	299,69	-	12,37	7,08	3,69	4,38	6,84	9,83	0,23	1,02
		%	100,0	92,5	86,8	-	3,6	2,1	1,1	1,3	1,9	2,8	0,1	0,3
5.	Jakubkowice	ha	439,78	396,41	357,89	0,32	17,06	21,14	13,81	2,47	11,22	14,27	1,60	-
		%	100,0	90,2	81,4	0,1	3,9	4,8	3,1	0,6	2,5	3,2	0,4	-
6.	Jerzabkowice	ha	486,66	434,59	376,81	-	1,82	55,96	20,92	6,68	13,24	10,13	0,69	0,41
		%	100,0	89,3	77,4	-	0,4	11,5	4,3	1,4	2,7	2,1	0,1	0,1
7.	Jenkowice	ha	402,47	385,65	371,32	-	-	14,33	0,30	-	5,39	10,61	0,52	-
		%	100,0	95,9	92,3	-	-	3,6	0,1	-	-	1,3	2,6	0,1
8.	Karczyce	ha	526,46	459,78	411,01	0,32	5,70	42,75	34,52	3,94	13,24	14,31	-	0,67
		%	100,0	87,4	78,1	0,1	1,1	8,1	6,6	0,7	2,5	2,7	-	0,1
9.	Kostomłoty	ha	1 253,22	1 128,55	1 106,88	0,22	2,07	19,38	2,62	14,67	38,60	66,38	2,40	-
		%	100,0	90,0	88,3	-	0,2	1,5	0,2	1,2	1,2	3,1	5,3	0,2
10.	Mieczków	ha	664,79	620,86	591,88	0,87	8,98	19,13	1,65	3,56	15,35	21,31	1,99	0,07
		%	100,0	93,4	89,0	0,1	1,4	2,9	0,2	0,5	2,4	3,2	0,3	-
11.	Osiek	ha	939,75	853,35	785,84	9,61	35,50	22,40	20,12	5,00	21,14	31,61	-	8,53
		%	100,0	90,8	83,6	1,0	3,8	2,4	2,1	0,5	2,3	3,4	-	0,9
12.	Paździorno	ha	533,01	489,00	429,43	-	10,57	49,00	1,31	2,27	18,15	17,99	4,29	-
		%	100,0	91,8	80,6	-	2,0	9,2	0,2	0,4	0,4	3,4	3,4	0,8
13.	Piersno	ha	1 103,66	983,01	933,80	-	6,92	42,29	53,46	3,61	25,71	31,11	6,76	-
		%	100,0	89,0	84,6	-	0,6	3,8	4,8	0,3	0,3	2,5	2,8	0,6
14.	Piotrowice	ha	1 085,61	810,15	699,85	2,29	57,84	50,17	149,96	12,86	46,32	60,68	4,11	1,53
		%	100,0	74,6	64,5	0,2	5,3	4,6	13,8	1,2	4,3	5,6	0,4	0,1

Lp.	Obręb	Jedn.	Powierzchnia ogólna obrębu	Użytki rolne					Lasy i zadrzewienia	Wody	Tereny zabudowane*	Drogi	Nieużytki	Pozostałe
				ogółem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska						
1.		3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
15.	Ramułtówce	ha	644,54	549,38	513,58	-	1,02	34,78	58,62	5,04	15,67	15,54	0,29	-
		%	100,0	85,3	79,7	-	0,2	5,4	9,1	0,8	2,4	2,4	-	-
16.	Samborz	ha	580,39	530,38	461,47	-	29,21	39,70	13,57	4,10	10,91	18,39	2,73	0,31
		%	100,0	91,3	79,5	-	5,0	6,8	2,3	0,7	1,9	3,2	0,5	0,1
17.	Samsonowice	ha	137,77	122,99	120,48	-	-	2,51	-	0,26	6,21	7,70	0,03	0,58
		%	100,0	89,3	87,5	-	-	1,8	-	0,2	4,5	5,6	-	0,4
18.	Siemidrożyce	ha	389,13	357,38	314,33	-	-	43,05	9,91	3,58	9,44	7,29	1,53	-
		%	100,0	91,9	80,8	-	-	11,1	2,5	0,9	2,4	1,9	0,4	-
19.	Szymanowice	ha	194,13	177,95	161,10	0,07	13,76	3,02	0,32	0,83	7,81	6,14	1,08	-
		%	100,0	91,7	83,0	-	7,1	1,6	0,2	0,4	3,9	3,2	0,6	-
20.	Świdnica Polska	ha	787,26	733,51	719,21	-	9,92	4,38	10,68	4,07	13,45	21,18	4,37	-
		%	100,0	93,3	91,4	-	1,3	0,6	1,4	0,5	1,5	2,7	0,6	-
21.	Wichrów	ha	548,08	498,37	460,59	0,04	17,50	20,24	4,51	2,52	13,55	27,96	1,08	0,09
		%	100,0	90,9	84,0	-	3,2	3,7	0,8	0,5	2,5	5,1	0,2	-
22.	Wilków Średzki	ha	790,27	719,94	704,88	-	7,42	7,64	26,17	4,90	18,57	20,28	0,41	-
		%	100,0	91,1	89,2	-	0,9	1,0	3,3	0,6	2,3	2,6	0,1	-
23.	Zabloto	ha	659,23	623,29	595,86	0,27	10,22	16,94	-	3,05	12,04	20,42	0,43	-
		%	100,0	94,6	90,4	-	1,6	2,6	-	0,5	1,7	3,1	0,1	-
Gmina ogółem		ha	14 533,57	12 772,81	11 865,26	16,67	305,91	584,97	750,16	113,20	367,63	479,02	37,34	13,41
		%	100,0	87,8	81,6	0,1	2,1	4,0	5,2	0,8	2,5	3,3	0,3	0,1

Uwaga: * - Tereny mieszkaniowe (B), tereny przemysłowe (Ba), tereny zabudowane inne (Bi), tereny niezabudowane (Bp), tereny wypoczynku.

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na wrzesień 2008 r.

Rys. 11. Udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej obszaru

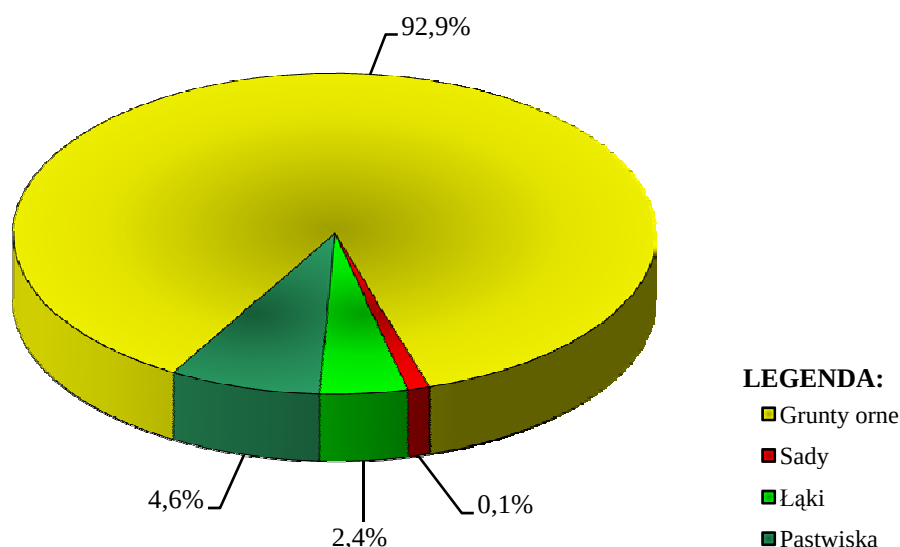
Jak wynika z powyższego, w strukturze użytkowania gruntów występuje dominacja użytków rolnych, przy bardzo małym około 5% udziale powierzchni zajmowanej przez lasy i grunty leśne.

Największe powierzchnie użytków rolnych w gminie posiadają obręby: Kostomłoty – 1 128,55 ha, Piersno – 983,01 ha, Osiek – 853,35 ha, Piotrowice – 810,15 ha, Świdnica Polska – 733,51 ha i Wilków Średzki – 719,94 ha, które w sumie zajmują około 41% ogólnej powierzchni użytków rolnych w gminie. Najmniejszą powierzchnią użytków rolnych w gminie charakteryzuje się obręb Samsonowice – 122,99 ha i Szymanowice – 177,95 ha. Są to również obręby o bardzo małej powierzchni ogólnej.

Udział użytków rolnych w poszczególnych obrębach jest mało zróżnicowany i kształtuje się od 72,8% w Bogdanowie do 95,9% w Jenkowicach (tabela 13 i rys.11). Wysokim udziałem (powyżej 80%), użytków rolnych w powierzchni ogólnej charakteryzuje się zdecydowana większość obrębów gminy (20). W pozostałych trzech obrębach kształtuje się on na średnim poziomie – 72,8% w Bogdanowie, 74,3% w Budziszowie i 74,6% w Piotrowicach.

Powierzchnia i struktura użytków rolnych gminy przedstawia się następująco:

- grunty orne – 11 865,26 ha (92,9%),
- sady – 16,67 ha (0,1%),
- łąki – 305,91 ha (2,4%),
- pastwiska – 584,97 ha (4,6%).

Rys. 12. Struktura użytków rolnych

Jak wynika z powyższego, występuje dominacja gruntów ornych z bardzo małym udziałem użytków zielonych (7,0%) i znikomym sadów (0,1%) - tabela 14 i rys. 12.

W poszczególnych obrębach udział gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych wykazuje również małe zróżnicowanie i kształtuje się od 86,4% w Piotrowicach do 98,1% w Kostomłotach (rys. 13). We wszystkich obrębach gminy udział ten jest wysoki lub bardzo wysoki. Aż w 16 obrębach udział gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych przekracza 90%.

Największe powierzchnie użytków zielonych gminy znajdują się w obrębach: Piotrowice (108,01 ha), Chmielów (69,84 ha), Samborz (68,91 ha), Paździorno (59,57 ha), Osiek (57,90 ha) i Jarząbkowice (57,78 ha), zajmując w sumie ponad 47% ich ogólnej powierzchni w gminie.

Analiza struktury użytkowania gruntów w poszczególnych obrębach gminy określiła dla nich kierunki użytkowania ziemi. Wyróżniono tylko 2 kierunki użytkowania ziemi (rys. 14):

- rolny,
- rolny z udziałem lasów,

Zdecydowana większość obszaru gminy w ilości 21 obrębów, charakteryzuje się rolnym kierunkiem użytkowania ziemi. Kierunek rolny z udziałem lasów występuje tylko w dwóch obrębach: Bogdanowie i Budziszowie.

Przeprowadzona na przełomie marca i kwietnia 2009 roku inwentaryzacja terenowa wykazała, że na terenie gminy Kostomłoty odłogowanych było ponad 60 ha użytków rolnych, co w skali gminy stanowi bardzo mały udział - 0,5% ich powierzchni. Wśród odłogujących użytków rolnych 91,3% to grunty orne (54,90 ha), a 8,7% to użytki zielone (5,25 ha). Są to w większości grunty dobrych klas – III (ponad 79%). Udział gruntów średniej jakości (klasy IV) wynosi ponad 13 %. Użytki rolne słabszych klas (V klasa bonitacyjna), ponad 7% ich powierzchni.

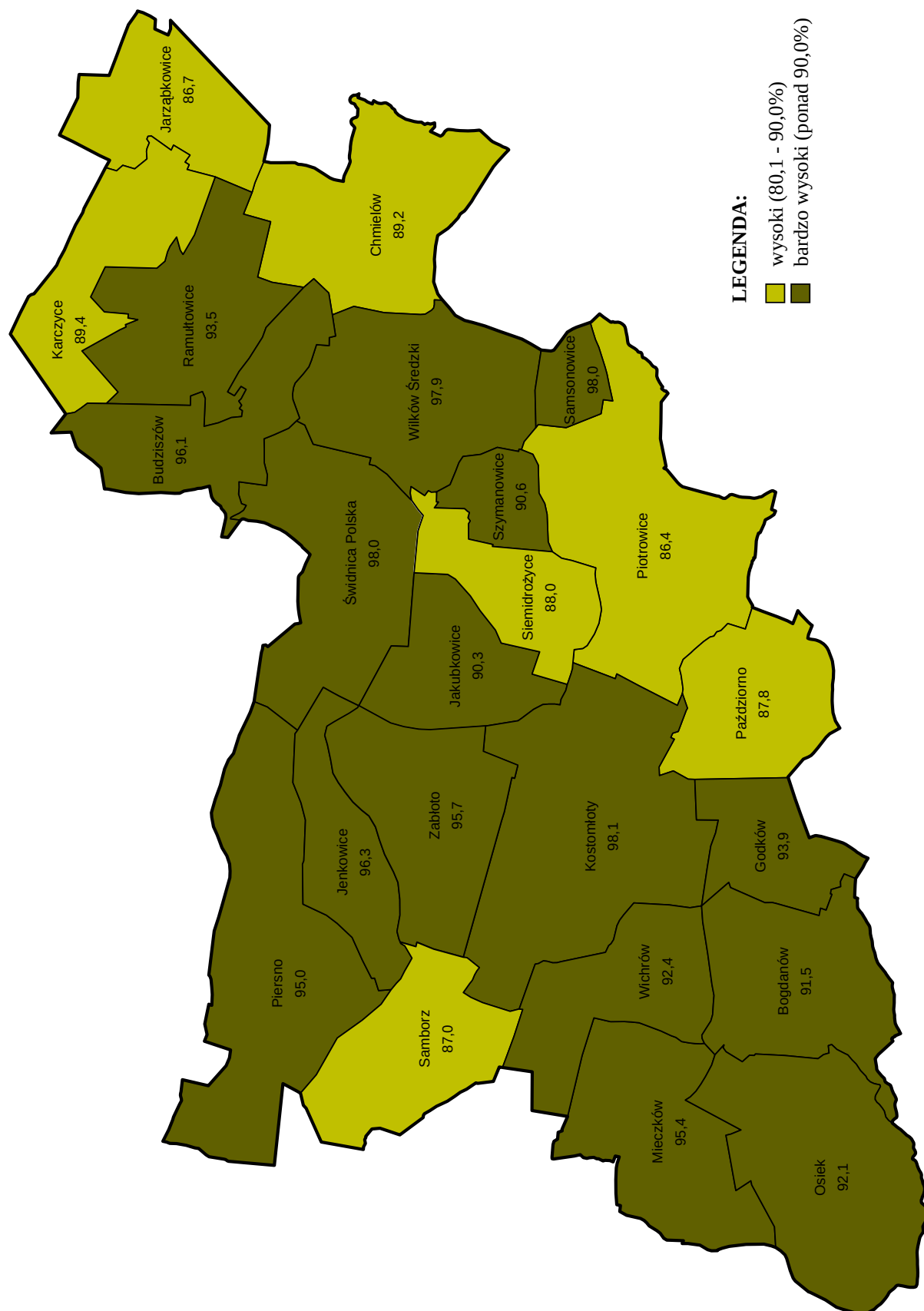
Odługujące użytki rolne wykazano tylko w czterech obrębach gminy: Kostomłotach (47,71 ha), Jakubkowicach (6,50 ha), Piotrowicach (4,15 ha) i Chmielowie (1,79 ha) – tabela 15. Grunty odługujące w 73,5% (44,22 ha) znajdują się we władaniu Agencji Nieruchomości Rolnych i w 26,5% (15,93 ha) są własnością prywatną.

Struktura użytków rolnych

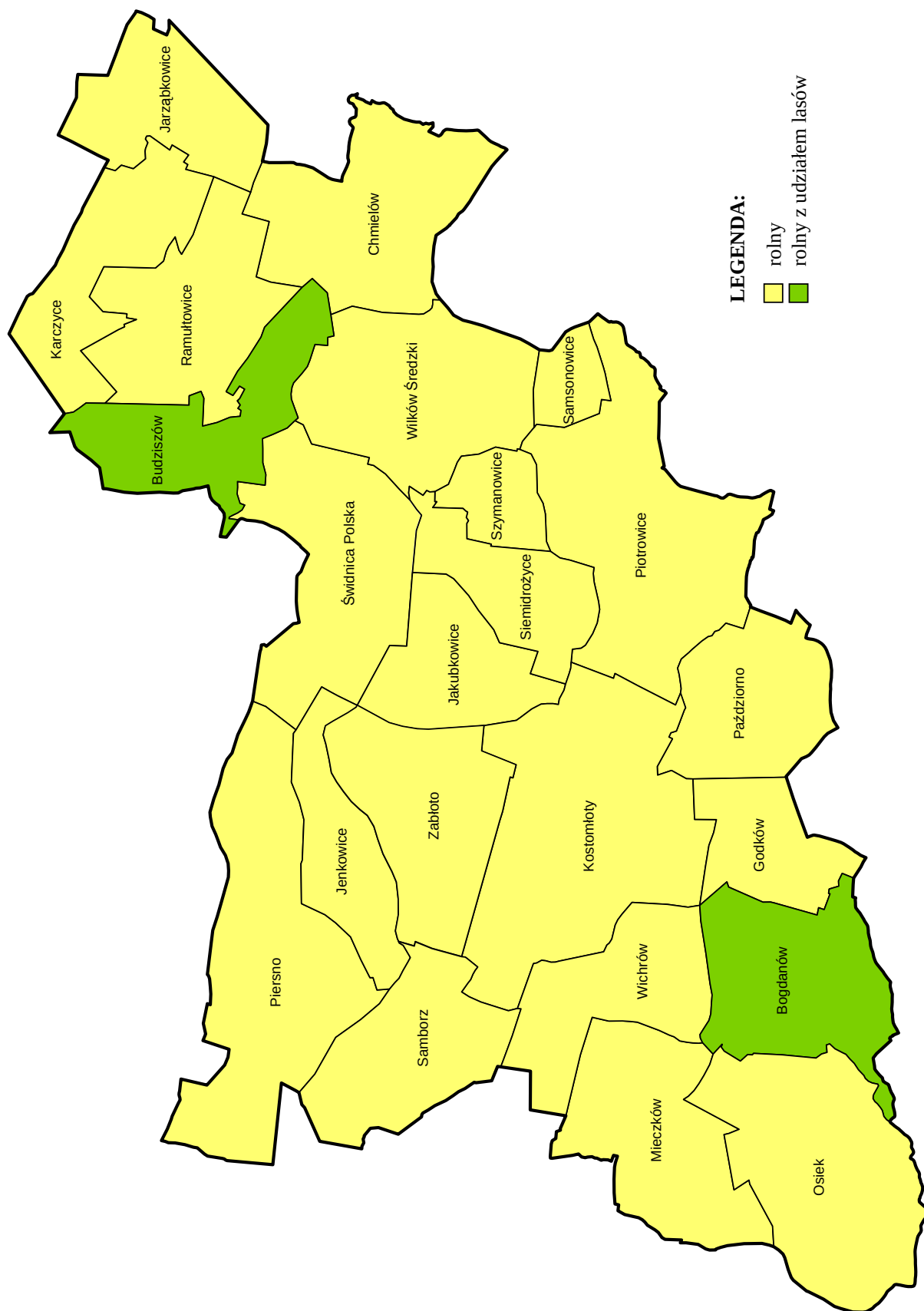
Tabela 14

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych	w tym:							
			Grunty orne		Sady		Łąki		Pastwiska	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1.	Bogdanów	489,43	447,55	91,5	0,57	0,1	24,51	5,0	16,80	3,4
2.	Budziszów	423,12	406,89	96,1	0,27	0,1	7,85	1,9	8,11	1,9
3.	Chmielów	666,58	594,92	89,2	1,82	0,3	25,67	3,9	44,17	6,6
4.	Godków	319,14	299,69	93,9	-	-	12,37	3,9	7,08	2,2
5.	Jakubkowice	396,41	357,89	90,3	0,32	0,1	17,06	4,3	21,14	5,3
6.	Jarząbkowice	434,59	376,81	86,7	-	-	1,82	0,4	55,96	12,9
7.	Jenkowice	385,65	371,32	96,3	-	-	-	-	14,33	3,7
8.	Karczyce	459,78	411,01	89,4	0,32	0,1	5,70	1,2	42,75	9,3
9.	Kostomłoty	1 128,55	1 106,88	98,1	0,22	-	2,07	0,2	19,38	1,7
10.	Mieczków	620,86	591,88	95,4	0,87	0,1	8,98	1,4	19,13	3,1
11.	Osiek	853,35	785,84	92,1	9,61	1,1	35,50	4,2	22,40	2,6
12.	Paździorno	489,00	429,43	87,8	-	-	10,57	2,2	49,00	10,0
13.	Piersno	983,01	933,80	95,0	-	-	6,92	0,7	42,29	4,3
14.	Piotrowice	810,15	699,85	86,4	2,29	0,3	57,84	7,1	50,17	6,2
15.	Ramultowice	549,38	513,58	93,5	-	-	1,02	0,2	34,78	6,3
16.	Samborz	530,38	461,47	87,0	-	-	29,21	5,5	39,70	7,5
17.	Samsonowice	122,99	120,48	98,0	-	-	-	-	2,51	2,0
18.	Siemidrożyce	357,38	314,33	88,0	-	-	-	-	43,05	12,0
19.	Szymanowice	177,95	161,10	90,6	0,07	-	13,76	7,7	3,02	1,7
20.	Świdnica Polska	733,51	719,21	98,0	-	-	9,92	1,4	4,38	0,6
21.	Wichrów	498,37	460,59	92,4	0,04	-	17,50	3,5	20,24	4,1
22.	Wilków Średzki	719,94	704,88	97,9	-	-	7,42	1,0	7,64	1,1
23.	Zabloto	623,29	595,86	95,7	0,27	-	10,22	1,6	16,94	2,7
Gmina ogółem		12 772,81	11 865,26	92,9	16,67	0,1	305,91	2,4	584,97	4,6

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na wrzesień 2008 r.

Rys. 13. Udział gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych

Rys. 14. Kierunki użytkowania ziemi

Charakterystyka gruntów odługujących

Tabela 15

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych ogółem (ha)	Powierzchnia ogólna gruntów odługujących		Powierzchnie użytków odługujących					
					Grunty orne		Łąki		Pastwiska	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1.	Bogdanów	489,43	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Budziszów	423,12	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Chmielów	666,58	1,79	0,3	0,11	6,1	1,68	93,9	-	-
4.	Godków	319,14	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Jakubkowice	396,41	6,50	1,6	5,85	90,0	0,65	10,0	-	-
6.	Jarząbkowice	434,59	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Jenkowice	385,65	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Karczyce	459,78	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Kostomłoty	1 128,55	47,71	4,2	46,25	96,9	-	-	1,46	3,1
10.	Mieczków	620,86	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Osiek	853,35	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Paździorno	489,00	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Piersno	983,01	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	Piotrowice	810,15	4,15	0,5	2,69	64,8	1,46	35,2	-	-
15.	Ramułtowice	549,38	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Samborz	530,38	-	-	-	-	-	-	-	-
17.	Samsonowice	122,99	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Siemidrożyce	357,38	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	Szymanowice	177,95	-	-	-	-	-	-	-	-
20.	Świdnica Polska	733,51	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Wichrów	498,37	-	-	-	-	-	-	-	-
22.	Wilków Średzki	719,94	-	-	-	-	-	-	-	-
23.	Zabłoto	623,29	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem		12 772,81	60,15	0,5	54,90	91,3	3,79	6,3	1,46	2,4

Źródło: 1. Inwentaryzacja terenowa, kwiecień 2009 r.

4. 2. WŁADANIE GRUNTAMI

4. 2. 1. Struktura władania gruntami ogółem

Udział we władaniu powierzchnią gminy Kostomłoty, przedstawia się następująco:

- Agencja Nieruchomości Rolnych	–	30,0%,
- Państwowe Gospodarstwo Leśne	–	4,4%,
- Własność komunalna	–	2,7%,
- Pozostałe publiczne	–	2,6%,
- Gospodarstwa rolne	–	54,1%,
- Nieruchomości do 1 ha	–	3,9%,
- Spółdzielnie	-	0,1%,
- Pozostałe prywatne	–	2,2%.

Z powyższego zestawienia wynika, że we władaniu gruntami w gminie największy udział mają gospodarstwa rolne, które zajmują 7 857,25 ha (ponad 54%) powierzchni ogólnej. Grunty Agencji Nieruchomości Rolnych stanowią 30% - 4 354,69 ha. Grunty PGL LP to 645,29 ha (ponad 4%). Nieruchomości rolne zajmują około 4% powierzchni – 572,24 ha. Udział około 3% posiadają grunty będące własnością komunalną – 395,98 ha. Podobny udział mają grunty z grupy wymienionej jako pozostałe publiczne – 379,92 ha. Wymienieni wyżej najwięksi użytkownicy gruntów tj. gospodarstwa rolne i Agencja Nieruchomości Rolnych zajmują łącznie 84,1% powierzchni gminy. Udział pozostałych użytkowników jest zdecydowanie mniejszy.

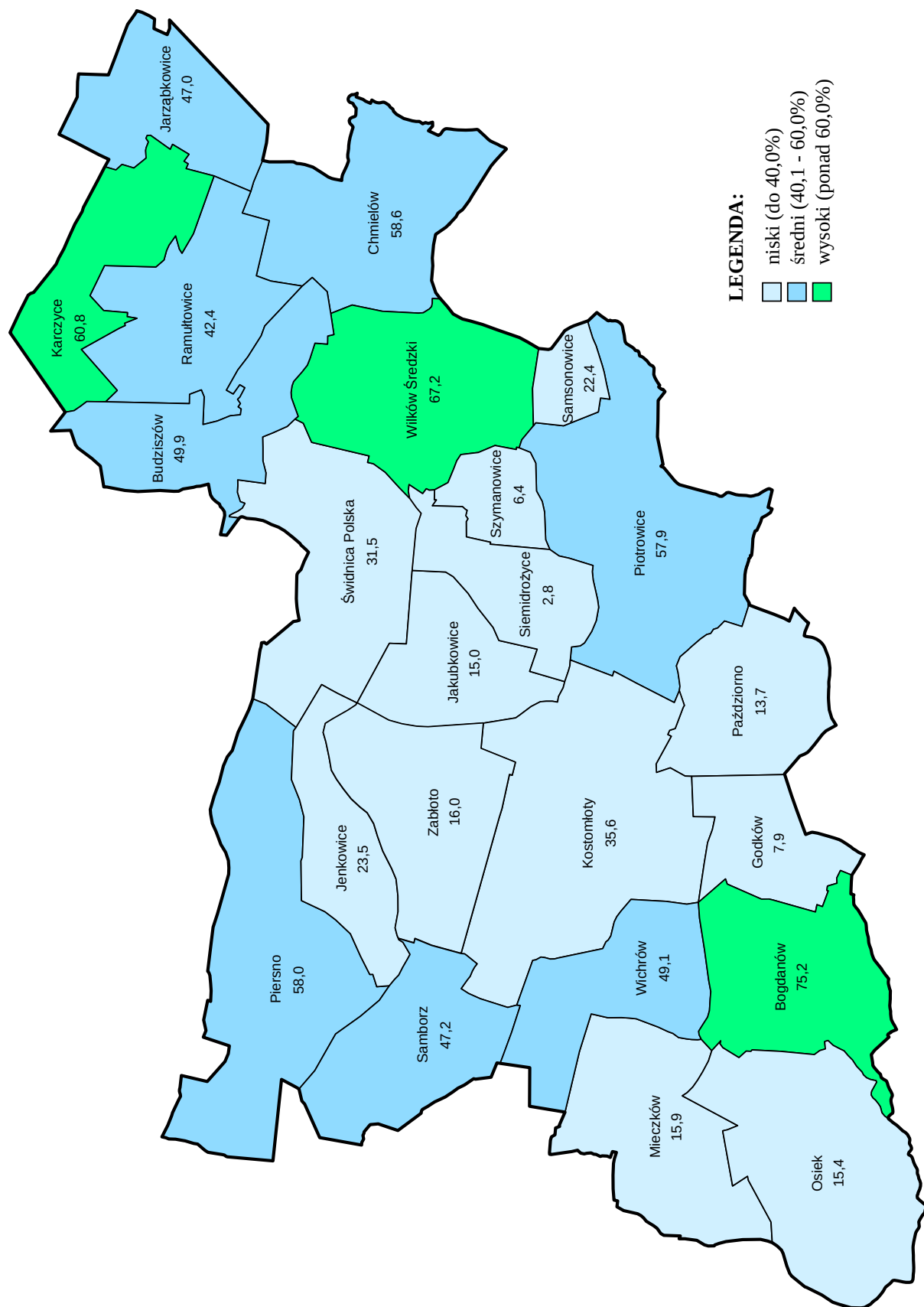
Struktura władania gruntami
(udział w powierzchni ogólnej obrębu)

Tabela 16

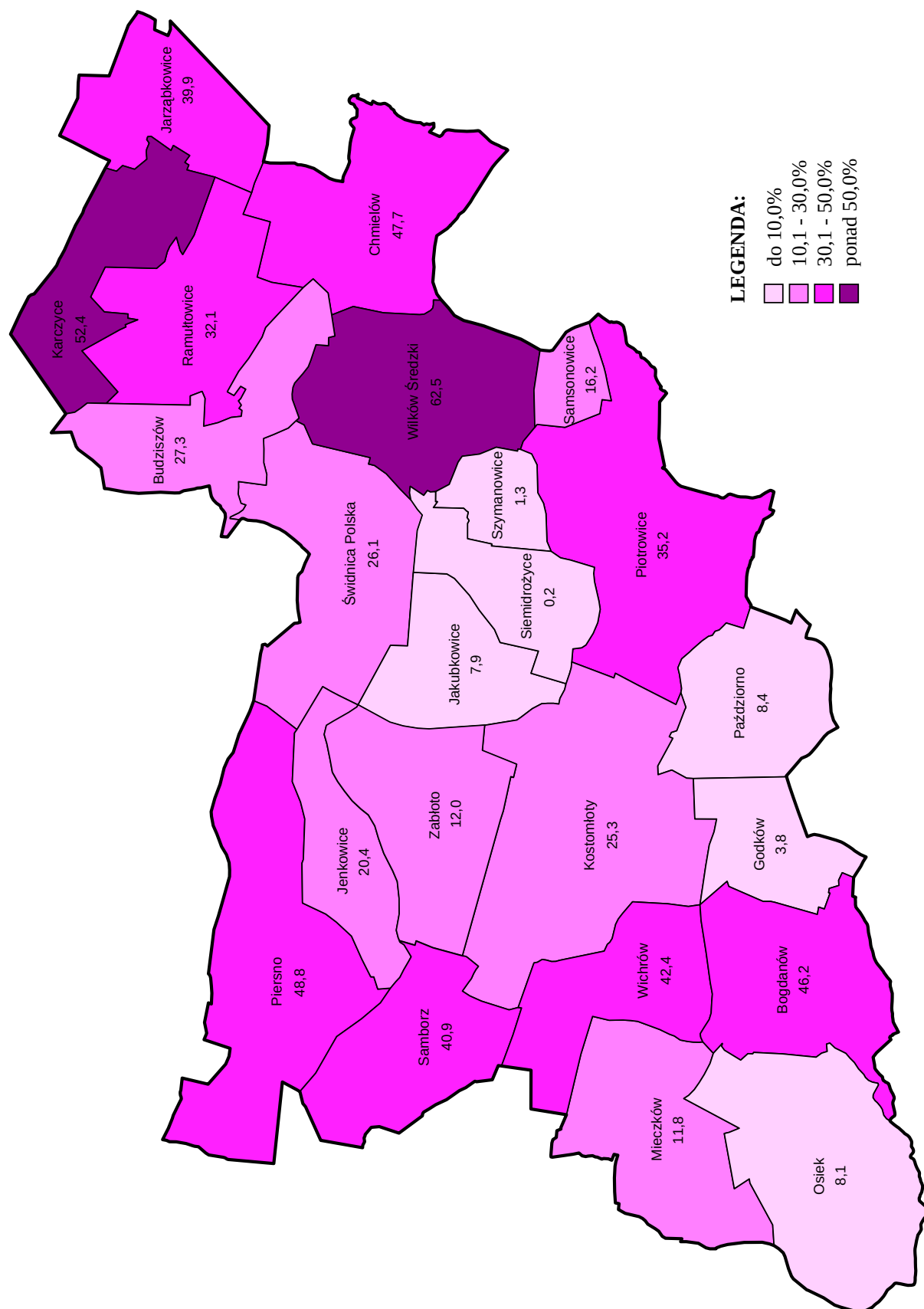
Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków obróbu	Sektor publiczny										Sektor prywatny													
			razem		ANR		PGL		własność komunalna		pozostałe		razem		gospodarstwa rolne			nieruchomości rolne do 1 ha			grunty spółdzielni		pozostałe			
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.				
1.	Bogdanów	671,79	505,08	75,2	310,07	46,2	169,54	25,2	9,84	1,5	15,63	2,3	166,71	24,8	117,43	17,5	14,02	2,1	-	-	-	35,26	5,2			
2.	Budziszów	569,13	284,13	49,9	155,31	27,3	110,74	19,5	12,69	2,2	5,39	0,9	285,00	50,1	277,78	48,8	7,22	1,3	-	-	-	-	-			
3.	Chmielów	781,31	457,83	58,6	372,85	47,7	54,42	7,0	14,40	1,8	16,16	2,1	323,48	41,4	234,29	30,0	35,95	4,6	-	-	-	53,24	6,8			
4.	Godków	345,13	27,20	7,9	13,19	3,8	-	-	8,82	2,6	5,19	1,5	317,93	92,1	314,02	91,0	3,90	1,1	-	-	-	0,01	-			
5.	Jakubkowice	439,78	66,04	15,0	34,88	7,9	8,67	2,0	13,66	3,1	8,83	2,0	373,74	85,0	345,46	78,6	15,31	3,5	1,47	0,3	11,50	2,6				
6.	Jarząbkowice	486,66	228,57	47,0	194,13	39,9	18,79	3,9	6,27	1,3	9,38	1,9	258,09	53,0	136,96	28,1	7,06	1,5	-	-	-	114,07	23,4			
7.	Jenkowice	402,47	94,76	23,5	82,12	20,4	-	-	8,91	2,2	3,73	0,9	307,71	76,5	294,06	73,1	13,65	3,4	-	-	-	-	-			
8.	Karczyce	526,46	319,92	60,8	275,77	52,4	20,75	3,9	14,50	2,8	8,90	1,7	206,54	39,2	188,89	35,9	15,51	2,9	2,00	0,4	0,14	-	-			
9.	Kostomłoty	1 253,22	445,79	35,6	316,85	25,3	0,34	-	46,90	3,7	81,70	6,5	807,43	64,4	740,74	59,1	48,73	3,9	-	-	-	17,96	1,4			
10.	Mieczków	664,79	105,78	15,9	78,24	11,8	-	-	15,46	2,3	12,08	1,8	559,01	84,1	539,83	81,2	18,39	2,8	-	-	-	0,79	0,1			
11.	Osiek	939,75	144,46	15,4	76,40	8,1	16,78	1,8	21,64	2,3	29,64	3,2	795,29	84,6	726,82	77,3	67,23	7,2	-	-	-	1,24	0,1			
12.	Paździorno	533,01	72,80	13,7	44,72	8,4	-	-	20,07	3,8	8,01	1,5	460,21	86,3	364,32	68,4	95,69	18,0	-	-	-	0,20	-			
13.	Piersno	1 103,66	639,60	58,0	538,31	48,8	48,00	4,3	44,03	4,0	9,26	0,8	464,06	42,0	435,26	39,4	21,03	1,9	-	-	-	7,77	0,7			
14.	Piotrowice	1 085,61	628,39	57,9	381,73	35,2	124,09	11,4	49,81	4,6	72,76	6,7	457,22	42,1	361,32	33,3	58,01	5,3	-	-	-	37,89	3,5			
15.	Ramultowice	644,54	273,31	42,4	206,67	32,1	45,05	7,0	12,83	2,0	8,76	1,4	371,23	57,6	330,03	51,2	19,36	3,0	-	-	-	21,84	3,4			
16.	Samborz	580,39	274,17	47,2	237,32	40,9	10,71	1,8	9,68	1,7	16,46	2,8	306,22	52,8	298,28	51,4	7,89	1,4	-	-	-	0,05	-			
17.	Samsonowice	137,77	30,91	22,4	22,33	16,2	-	-	3,43	2,5	5,15	3,7	106,86	77,6	98,31	71,4	8,55	6,2	-	-	-	-	-			

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków obróbu	Sektor publiczny										Sektor prywatny										
			razem		ANR		PGL		własność komunalna		pozostałe		gospodarstwa rolne					nieruchomości rolne do 1 ha		grunty spółdzielni		pozostałe	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	
18.	Siemidrożyce	389,13	11,08	2,8	0,88	0,2	-	-	7,09	1,8	3,11	0,8	378,05	97,2	345,90	88,9	13,01	3,3	-	-	19,14	4,9	
19.	Szymanowice	194,13	12,40	6,4	2,45	1,3	-	-	7,13	3,7	2,82	1,5	181,73	93,6	168,70	86,9	13,03	6,7	-	-	-	-	
20.	Świdnica Polska	787,26	248,15	31,5	205,81	26,1	7,94	1,0	22,00	2,8	12,40	1,6	539,11	68,5	507,68	64,5	30,13	3,8	-	-	1,30	0,2	
21.	Wichrów	548,08	269,02	49,1	232,23	42,4	-	-	17,26	3,1	19,53	3,6	279,06	50,9	263,92	48,2	14,40	2,6	-	-	0,74	0,1	
22.	Wilków Średzki	790,27	531,26	67,2	493,60	62,5	9,47	1,2	12,76	1,6	15,43	2,0	259,01	32,8	240,45	30,4	17,76	2,2	-	-	0,80	0,1	
23.	Zabloto	659,23	105,23	16,0	78,83	12,0	-	-	16,80	2,5	9,60	1,5	554,00	84,0	526,80	79,9	26,41	4,0	-	-	0,79	0,1	
Gmina ogółem		14 533,57	5 775,88	39,7	4 354,69	30,0	645,29	4,4	395,98	2,7	379,92	2,6	8 757,69	60,3	7 857,25	54,1	572,24	3,9	3,47	-	324,73	2,2	

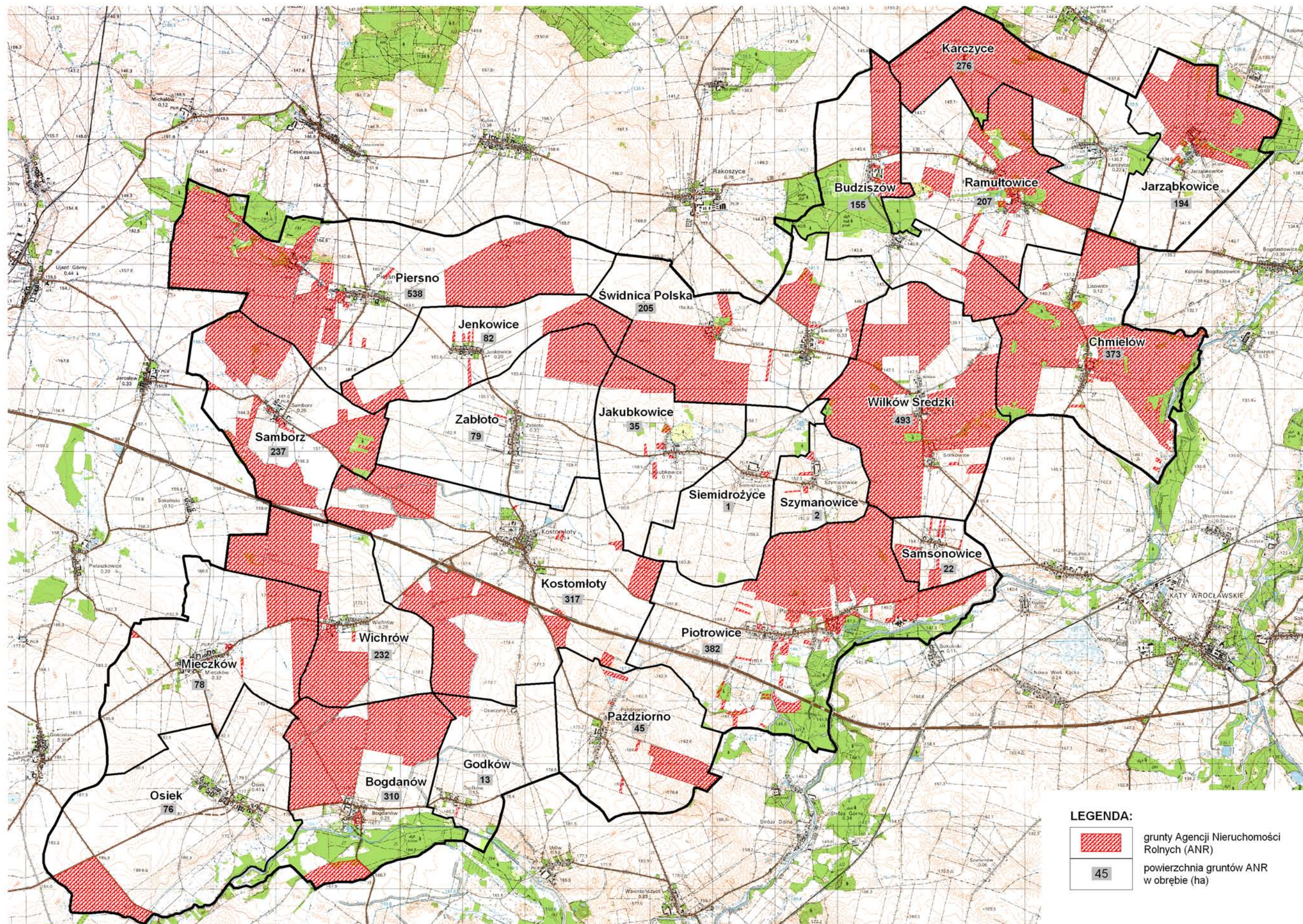
Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na wrzesień 2008 r.

Rys. 15. Udział sektora publicznego w strukturze władania gruntami

Rys. 16. Udział gruntów ANR w powierzchni ogółem

Rys. 17. Grunty Agencji Nieruchomości Rolnej

4. 2. 2. Struktura władania gruntami w sektorze publicznym i prywatnym

We władaniu gruntami gminy Kostomłoty ogółem przeważa sektor prywatny.

Powierzchnia zajmowana przez sektor publiczny na terenie gminy wynosi 5 775,88 ha, stanowi to 39,7% powierzchni ogólnej.

W obrębie sektora publicznego udział poszczególnych właścicieli przedstawia się następująco:

- Agencja Nieruchomości Rolnych (ANR)	- 4 354,69 ha (75,4%),
- Państwowe Gospodarstwo Leśne (PGL)	- 645,29 ha (11,2%),
- Zasoby gminne	- 395,98 ha (6,8%),
- Pozostali właściciele	- 379,92 ha (6,6%).

Zróżnicowanie udziału sektora publicznego w poszczególnych obrębach kształtuje się od 2,8% w Siemidrożycach do 75,2% w Bogdanowie. W 12 obrębach udział sektora publicznego we władaniu gruntami jest niski i nie przekracza 40%. Tylko w trzech obrębach: Bogdanowie, Wilkowie Średzkim i Karczycach udział ten kształtuje się na wysokim poziomie (ponad 60%). Średni wskaźnik udziału sektora publicznego we władaniu gruntami występuje w pozostałych 8 obrębach gminy i mieści się w przedziale od 40,1% do 60,0% (tabela 16 i rys. 15).

Wśród władających gruntami w sektorze publicznym największą powierzchnią gruntów dysponuje Agencja Nieruchomości Rolnych (ponad 75%). Posiada ona grunty we wszystkich obrębach, a ich udział kształtuje się od 0,2% w Siemidrożycach do 62,5% w Wilkowie Średzkim (tabela 16 i rys. 16).

Większa koncentracja gruntów ANR występuje w 11 obrębach gminy: Piersno, Wilków Średzki, Piotrowice, Chmielów, Kostomłoty, Bogdanów, Karczyce, Samborz, Wichrów, Ramułowice i Świdnica Polska, gdzie w sumie we władaniu ANR znajduje się 3 261,14 ha tj. około 75% ogólnej powierzchni jej gruntów w gminie. W pozostałych obrębach grunty ANR zajmują mniejsze powierzchnie od ok. 1 ha w Siemidrożycach do ponad 194 ha w Jarząbkowicach. Położenie gruntów ANR na terenie gminy przedstawia rysunek 17.

Grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe występują tylko w 14 obrębach, a zróżnicowanie ich udziału kształtuje się od 1,0% w Świdnicy Polskiej do 25,2% w Bogdanowie. Największe powierzchnie gruntów PGL LP w gminie znajdują się w trzech obrębach: Bogdanów, Piotrowice i Budziszów, a ich powierzchnia w sumie wynosi 404,37 ha, stanowi to ok. 63% tych gruntów w gminie (tabela 16).

Powierzchnia zajmowana przez sektor prywatny w gminie Kostomłoty to 8 757,69 ha (60,3%), w tym ponad 7 857 ha (54,1%) znajduje się we władaniu gospodarstw rolnych.

W obrębie sektora prywatnego udział poszczególnych właścicieli przedstawia się następująco:

- grunty gospodarstw rolnych	–	7 857,25 ha (89,7%),
- grunty nieruchomości do 1 ha	–	572,24 ha (6,5%),
- grunty spółdzielni	–	3,47 ha (0,1%),
- grunty pozostałych właścicieli	–	324,73 ha (3,7%).

Największe powierzchnie gruntów sektora prywatnego występują w Kostomłotach – 807,43 ha, Osieku – 795,29 ha, Mieczkowie – 559,01 ha, Zabłociu – 554,00 ha, Świdnicy Polskiej – 539,11 ha, Piersnie – 464,06 ha, Paździornie – 460,21 ha i Piotrowicach – 457,22 ha, zajmując łącznie 4 636,33 ha (ok. 53%) - tabela 16.

W użytkowaniu gruntów omawianego sektora dominują gospodarstwa rolne, które użytkują około 90% powierzchni. Grunty gospodarstw rolnych występują we wszystkich obrębach gminy. Ponad 44% gruntów tych gospodarstw koncentruje się w 6 obrębach: Kostomłoty (740,74 ha), Osiek (726,82 ha), Mieczków (539,83 ha), Zabłoto (526,80 ha), Świdnica Polska (507,68 ha) i Piersno(435,26 ha).

Pozostali właściciele sektora prywatnego użytkują ponad 10% (900,44 ha) jego powierzchni.

4. 2. 3. Struktura władania użytkami rolnymi

We władaniu użytkami rolnymi gminy, które stanowią bazę dla produkcji rolnej występuje przewaga sektora prywatnego.

Z ogólnej powierzchni 12 772,81 ha użytków rolnych gminy, własnością sektora prywatnego jest 8 399,80 ha (ok. 66%), a 4 373,01 ha (ponad 34%) użytkuje sektor publiczny. W poszczególnych obrębach udział ten jest zróżnicowany, co przedstawia tabela 17 i rysunek 18.

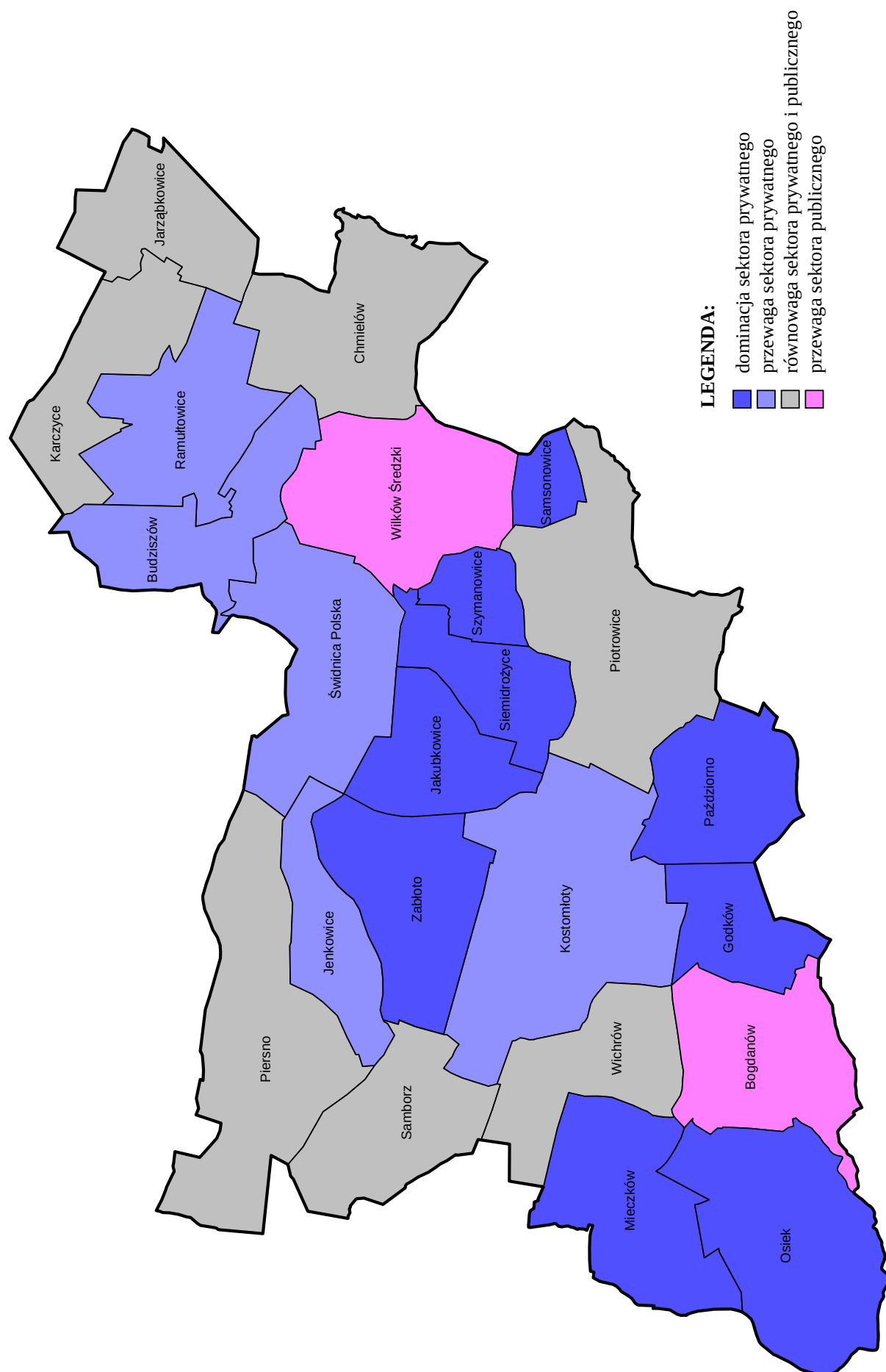
W większości obrębów gminy (14), występuje dominacja lub przewaga sektora prywatnego we władaniu użytkami rolnymi (rys. 18). Przewaga sektora publicznego występuje w dwóch obrębach – Bogdanów i Wilków Średzki. W siedmiu pozostałych

Struktura władania użytkami rolnymi ogółem

Tabela 17

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych w obrębie (ha)	Sektor publiczny		Sektor prywatny	
			powierzchnia UR ogółem		powierzchnia UR ogółem	
			ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Bogdanów	489,43	333,99	68,2	155,44	31,8
2.	Budziszów	423,12	154,54	36,5	268,58	63,5
3.	Chmielów	666,58	362,60	54,4	303,98	45,6
4.	Godków	319,14	11,45	3,6	307,69	96,4
5.	Jakubkowice	396,41	36,45	9,2	359,96	90,8
6.	Jarząbkowice	434,59	182,88	42,1	251,71	57,9
7.	Jenkowice	385,65	82,55	21,4	303,10	78,6
8.	Karczyce	459,78	266,39	57,9	193,39	42,1
9.	Kostomłoty	1 128,55	354,85	31,4	773,70	68,6
10.	Mieczków	620,86	78,15	12,6	542,71	87,4
11.	Osiek	853,35	83,34	9,8	770,01	90,2
12.	Paździorno	489,00	45,64	9,3	443,36	90,7
13.	Piersno	983,01	532,30	54,2	450,71	45,8
14.	Piotrowice	810,15	394,71	48,7	415,44	51,3
15.	Ramułtowice	549,38	200,94	36,6	348,44	63,4
16.	Samborz	530,38	233,56	44,0	296,82	56,0
17.	Samsonowice	122,99	22,33	18,2	100,66	81,8
18.	Siemidrożyce	357,38	3,11	0,9	354,27	99,1
19.	Szymanowice	177,95	3,03	1,7	174,92	98,3
20.	Świdnica Polska	733,51	207,19	28,2	526,32	71,8
21.	Wichrów	498,37	229,48	46,0	268,89	54,0
22.	Wilków Średzki	719,94	471,98	65,6	247,96	34,4
23.	Zabloto	623,29	81,55	13,1	541,74	86,9
Gmina ogółem		12 772,81	4 373,01	34,2	8 399,80	65,8

Źródło: Ewidencja gruntów i budynków. Stan na wrzesień 2008 r.

Rys. 18. Władanie użytkami rolnymi

obrębach: Piersno, Samborz, Wichrów, Karczyce, Jarząbkowice, Chmielów i Piotrowice, oba sektory mają równowagę w użytkowaniu gruntami rolnymi.

4. 3. STRUKTURA GOSPODARSTW PRYWATNYCH

4. 3. 1. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych

Z danych uzyskanych na podstawie kart podatkowych wynika, że na terenie gminy Kostomłoty funkcjonuje 1 034 gospodarstw rolnych na powierzchni około 11 875 ha, w tym 17 gospodarstw tzw. wielkoobszarowych, które gospodarują na powierzchni ponad 5 000 ha tj. ponad 42% ogólnej powierzchni gruntów użytkowanych przez gospodarstwa prywatne. Średnia powierzchnia gospodarstwa (uwzględniając grunty wszystkich gospodarstw), wynosi 11,48 ha.

Aby uchwycić właściwy obraz struktury gospodarstw rolnych analizowano gospodarstwa o powierzchni do 100 ha (bez gospodarstw wielkoobszarowych), uwzględniając grunty własne i dzierżawione. Łącznie gospodarstwa te użytkują 6 837,36 ha gruntów, a średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 6,72 ha (tabela 18).

W poszczególnych obrębach przeciętna powierzchnia gospodarstwa jest zróżnicowana i kształtuje się od 3,84 ha w Piotrowicach do 9,31 ha w Piersnie (rys. 19). Większość obrębów (17) posiada średnią powierzchnię gospodarstwa mieszczącą się w przedziale obszarowym od 5,00 ha do 9,99 ha. W pozostałych obrębach średnia powierzchnia gospodarstwa nie przekracza 5,00 ha.

Analizując strukturę obszarową gospodarstw rolnych wyszczególniono 3 grupy gospodarstw o następujących przedziałach wielkościowych:

- gospodarstwa małe o powierzchni do 5 ha	– 572 (56,2%),
- gospodarstwa średnie o powierzchni od 5 do 15 ha	– 351 (34,5%),
- gospodarstwa duże o powierzchni powyżej 15 ha.	– 94 (9,3%).

Na terenie gminy przeważają gospodarstwa małe, o powierzchni poniżej 5 ha. Jest ich aż 572 (ponad 56% ogólnej liczby gospodarstw). Średnia wielkość gospodarstwa w tej grupie wynosi 1,91 ha i użytkują one 16% powierzchni ogólnej gospodarstw. Największa ich liczba występuje w Kostomłotach (71), Piotrowicach (65) i Osieku (50).

Struktura gospodarstw w grupach obszarowych
(grunty własne i dzierżawione)

Lp.	Obręb	Pow. ogólna gospodarstwa* (ha)	Liczba gospodarstw ogólnem**	Średnia pow. gospodarstwa*** (ha)	1,00 - 4,99				5,00 - 9,99				10,00 - 14,99				15,00 - 49,99				50,00 - 99,99				średnia pow. gosp. łącznie z > 100 ha (ha)	liczba gospod.	powyżej 100 ha (ha)																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
					liczba	średnia pow. gospodarstwa (ha)	Udział w powierzchni ogólnej (w %)	liczba	średnia pow. gospodarstwa (ha)	Udział w powierzchni ogólnej (w %)	liczba	średnia pow. gospodarstwa (ha)	Udział w powierzchni ogólnej (w %)	liczba	średnia pow. gospodarstwa (ha)	Udział w powierzchni ogólnej (w %)	liczba	średnia pow. gospodarstwa (ha)	Udział w powierzchni ogólnej (w %)																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
																				liczba	liczba	liczba	liczba	liczba				liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba	liczba

Lp.	Obręb	Pow. ogólna gospodarstw* (ha)	Liczba gospodarstw ogółem**	Średnia pow. gospodarstwa*** (ha)	1,00 - 4,99			5,00 - 9,99			10,00 - 14,99			15,00 - 49,99			50,00 - 99,99			średnia pow. gosp. licznice > 100 ha (ha)	powyżej 100 ha						
					liczba	średnia pow. gospodarstwa (ha)	Udział w ogólnej (w %)	liczba	średnia pow. gospodarstwa (ha)	Udział w ogólnej (w %)	liczba	średnia pow. gospodarstwa (ha)	Udział w ogólnej (w %)	liczba	średnia pow. gospodarstwa (ha)	Udział w ogólnej (w %)	liczba	średnia pow. gospodarstwa (ha)	Udział w ogólnej (w %)			liczba	średnia pow. gospodarstwa (ha)	Udział w ogólnej (w %)			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.
19.	Szymanowice	202,60	23	8,81	10	43,5	1,45	7,2	5	21,7	8,21	20,3	2	8,7	12,03	11,9	6	26,1	20,50	60,7	-	-	-	-	-	-	-
20.	Świdnica Polska	237,92	48	4,96	39	81,3	1,77	29,1	4	8,3	7,41	12,5	-	-	-	-	5	10,4	27,82	58,5	-	-	-	-	7,55	1	131,91
21.	Wichrow	318,61	50	6,37	31	62,0	2,14	20,9	10	20,0	6,53	20,5	3	6,0	14,28	13,4	6	12,0	24,00	45,2	-	-	-	-	13,02	1	345,62
22.	Wilków Średzki	216,60	46	4,71	30	65,2	1,64	22,7	10	21,7	7,60	35,1	4	8,7	12,79	23,6	2	4,3	20,11	18,6	-	-	-	-	15,17	2	255,85
23.	Zabloto	609,20	69	8,83	30	43,5	1,90	9,4	18	26,1	6,79	20,1	11	15,9	11,12	20,1	8	11,6	25,18	33,1	2	2,9	53,11	17,4	17,35	1	605,61
Gmina ogółem		6 837,36	1 017	6,72	572	56,2	1,91	16,0	253	24,9	7,00	25,9	98	9,6	11,54	16,5	81	8,0	24,29	28,8	13	1,3	67,27	12,8	11,48	17	296,32

Uwagi:

- * powierzchnia gospodarstw o powierzchni od 1,00 - 100,00 ha
- ** liczba gospodarstw o powierzchni od 1,00 - 100,00 ha
- *** średnia powierzchnia gospodarstw o powierzchni od 1,00 - 100,00 ha

Źródło: Karty podatkowe gospodarstw, stan na listopad 2008 r.

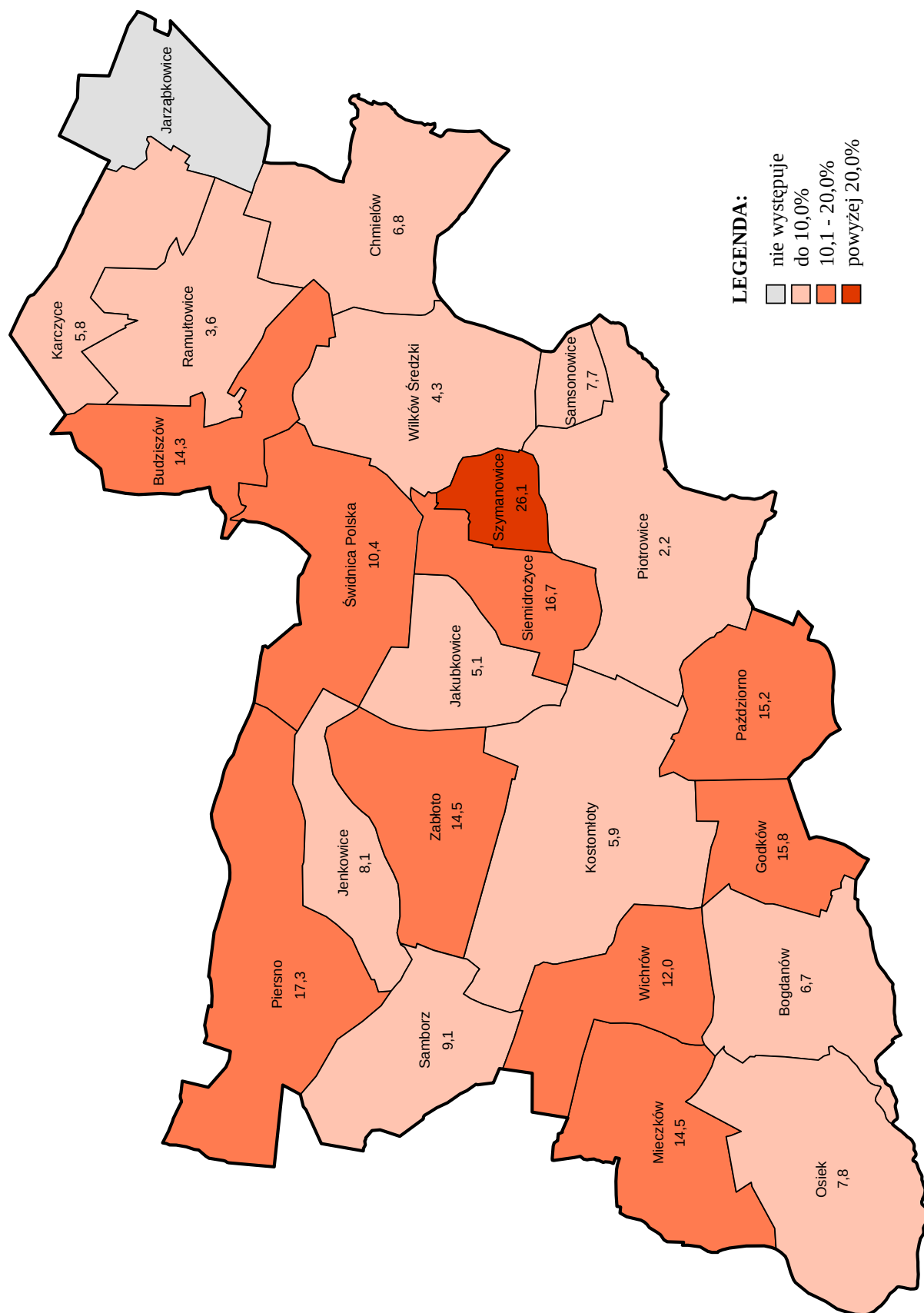
Gospodarstw średnich o powierzchni od 5,00 ha do 14,99 ha jest 351 (około 35% ogólnej liczby gospodarstw), o średniej wielkości gospodarstwa wynoszącej 8,27 ha. Udział ich w powierzchni zajmowanej przez gospodarstwa wynosi ponad 42%. Najwięcej tych gospodarstw jest w Osieku (57), Zabłociu (29), Mieczkowie (27), Piotrowicach (26) i w Kostomłotach (24).

Gospodarstw dużych o powierzchni od 15,00 ha do 99,99 ha jest tylko 94 (9,3%), a ich średnia powierzchnia wynosi 30,23 ha. Udział tych gospodarstw w poszczególnych obrębach przedstawia rysunek 20. Użytkują one około 2 842 ha, zajmując około 42% ogólnej powierzchni gospodarstw. Najwięcej gospodarstw dużych znajduje się w obrębach: Zabłoto – 10, Mieczków, Osiek i Piersno - po 9, Paździorno - 7, Kostomłoty, Szymanowice i Wichrów po – 6 oraz Świdnica Polska - 5. W Jarząbkowicach nie występują gospodarstwa z przedziału obszarowego 15,00 – 99,99 ha. W pozostałych obrębach ich liczba kształtuje się od 1 do 3 (tabela 18). Największe udziały w zajmowanej powierzchni mają gospodarstwa duże w Siemidrożycach (74,3%), Budziszowie (61,6%) i Szymanowicach (60,7%) – rysunek 21.

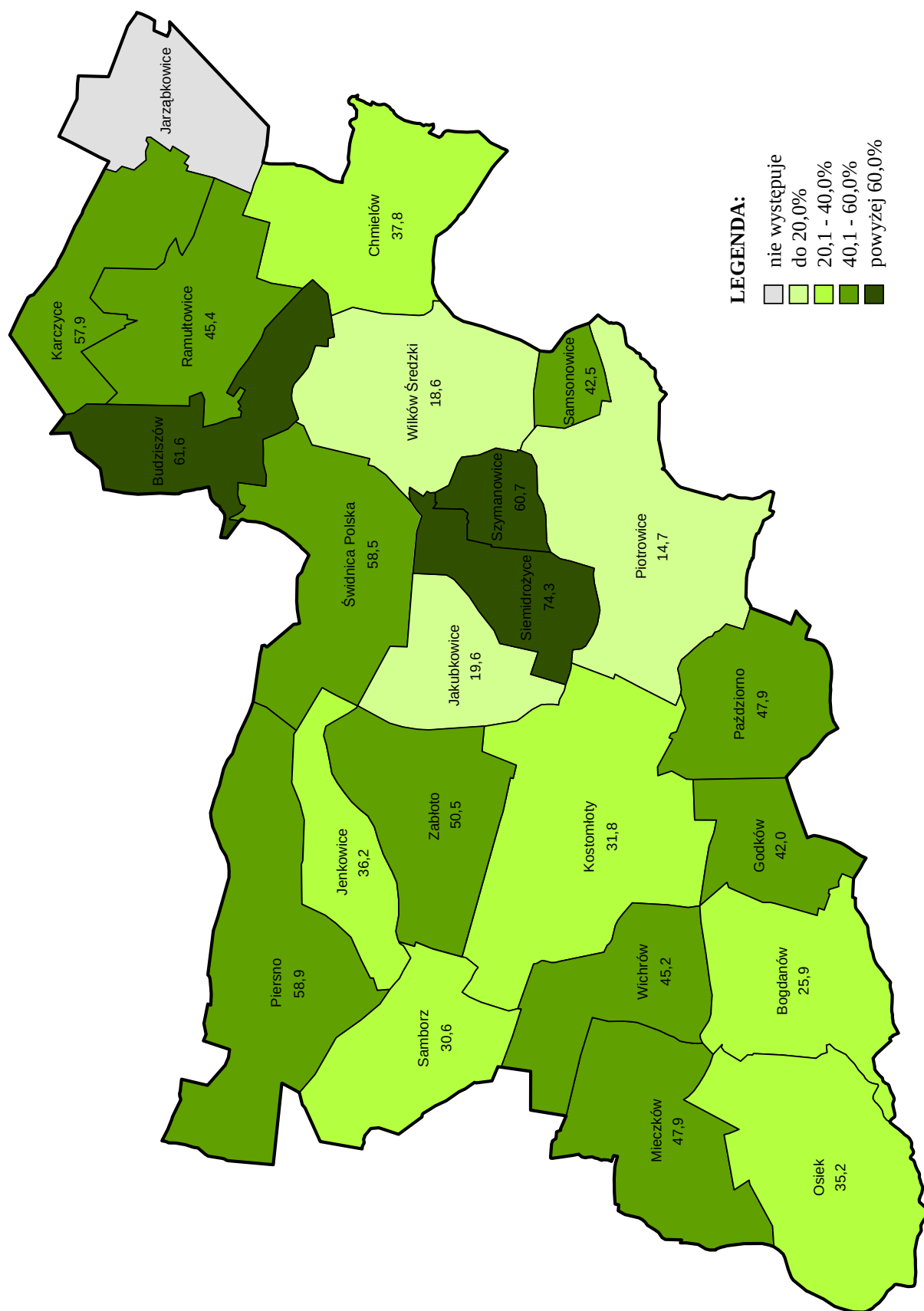
Dokonana analiza struktury obszarowej gospodarstw pozwoliła wyróżnić na terenie gminy Kostomłoty 4 typy obszarowe gospodarstw (rys. 22):

- dominacja gospodarstw małych – Karczyce, Ramułowice, Jarząbkowice, Świdnica Polska, Wilków Średzki, Siemidrożyce, Samsonowice, Piotrowice, Kostomłoty, Samborz, Wichrów i Bogdanów,
- przewaga gospodarstw małych – Piersno, Budziszów i Szymanowice,
- równy udział gospodarstw małych i średnich – Chmielów, Jenkowice, Zabłoto, Jakubkowice, Paździorno, Mieczków i Osiek,
- dominacja gospodarstw średnich – Godków.

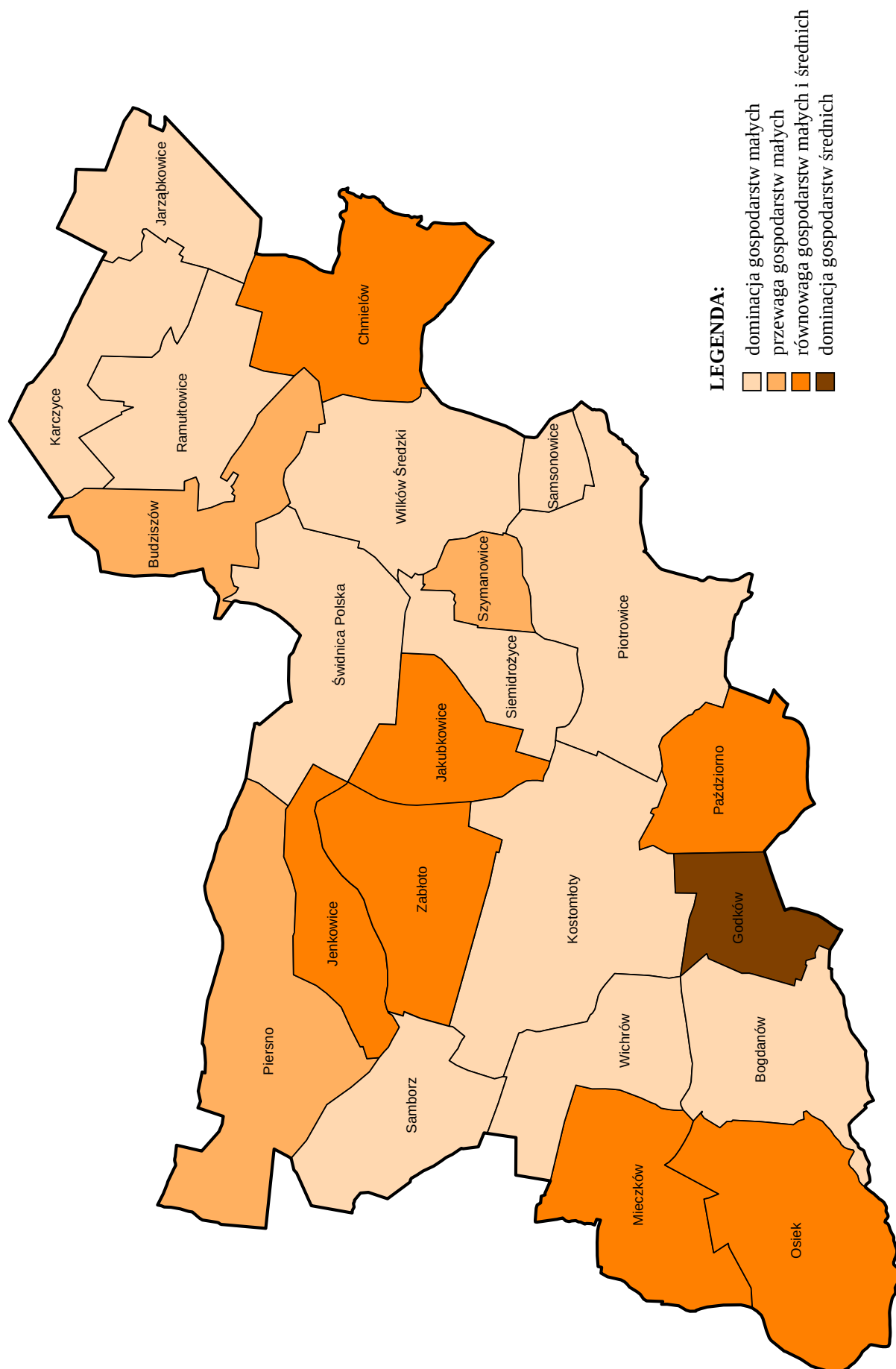
Określając typ gospodarstw dla obszaru gminy należy stwierdzić, że w ogólnej liczbie 1 017 analizowanych gospodarstw, przeważają gospodarstwa małe. Ich liczba wynosi 572 (56,2%) i użytkują około 1 093 ha (16,0% powierzchni gospodarstw w gminie). Gospodarstwa duże (powyżej 15 ha), których liczba jest sześciokrotnie mniejsza niż gospodarstw małych – 94 (9,3%), użytkują ponad 2,5 razy większą powierzchnię – około 2 842 ha (41,6%).

Rys. 20. Udział gospodarstw o powierzchni powyżej 15,00 ha, w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych (grunty własne i dzierżawione, bez gospodarstw wielkoobszarowych)

Rys. 21. Udział powierzchni gospodarstw o wielkości powyżej 15,00 ha, w ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych (grunty własne i dzierżawione, bez gospodarstw wielkoobszarowych)

Rys. 22. Typologia wsi według struktury obszarowej gospodarstw rolnych
(grunty własne i dzierżawione, bez gospodarstw wielkoobszarowych)

4. 3. 2. Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach prywatnych

Analizę rozdrobnienia gruntów w prywatnych gospodarstwach rolnych wykonano w oparciu o dane z ewidencji gruntów i budynków, biorąc pod uwagę grunty własne, bez dzierżaw i bez uwzględnienia siedziby gospodarstwa.

W gminie Kostomłoty przeciętnie na 1 gospodarstwo przypada 5,0 działek o średniej powierzchni 1,57 ha (tabela 19).

Średnia liczba działek przypadająca na gospodarstwo w poszczególnych obrębach kształtuje się od 2,7 działek w Wilkowie Średzkim do 6,9 działek w Chmielowie (rys. 23).

Największe rozdrobnienie występuje w pięciu obrębach gminy, gdzie na jedno gospodarstwo przypada ponad 5 działek – Chmielów, Zabłoto, Karczyce, Szymanowice i Godków. Najmniejsze rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach występuje w dwóch obrębach: Wilków Średzki (2,7 działek) i Jenkowice (3,0 działek). W pozostałych obrębach średnia liczba działek przypadająca na gospodarstwo jest mało zróżnicowana i waha się od 3,3 do 5,0 działek.

Rozdrobnienie gruntów ma ścisły związek z powierzchnią gospodarstwa. Analizując liczbę działek przypadającą średnio na 1 gospodarstwo w poszczególnych przedziałach wielkościowych (tabela 19) należy stwierdzić, że wraz ze wzrostem powierzchni gospodarstwa wzrasta również liczba działek.

Gospodarstwa małe o powierzchni poniżej 5 ha mają przeciętnie 2,9 działek, a gospodarstwa duże powyżej 15 ha – 13 do 16 działek.

Z powyższych danych wynika, że rozdrobnienie gospodarstw rolnych na terenie gminy Kostomłoty mierzone ilością działek będzie wzrastać wraz ze wzrostem powierzchni gospodarstw i koncentracją ziemi.

Średnia powierzchnia działki w gospodarstwach poszczególnych obrębów jest zróżnicowana i wynosi od 0,81 ha w Chmielowie do 3,23 ha w Budziszowie (tabela 19 i rysunek 24). Tylko w jednym obrębie średnia powierzchnia działki kształtuje się poniżej 1 ha - Chmielów. W piętnastu obrębach średnia powierzchnia działki w gospodarstwie osiągnęła korzystny wskaźnik powyżej 1,50 ha: Budziszów, Godków, Paździorno, Jarząbkowice, Jenkowice, Świdnica Polska, Ramułowice, Wilków Średzki, Samsonowice, Mieczków, Kostomłoty, Piersno, Siemidrożyce, Szymanowice i Jakubkowice. W pozostałych siedmiu obrębach średnia powierzchnia działki kształtuje się od 1,05 ha do 1,43 ha.

Rozdrobnienie gruntów gospodarstw w grupach obszarowych
(grunty własne, bez gospodarstw wielkoobszarowych)

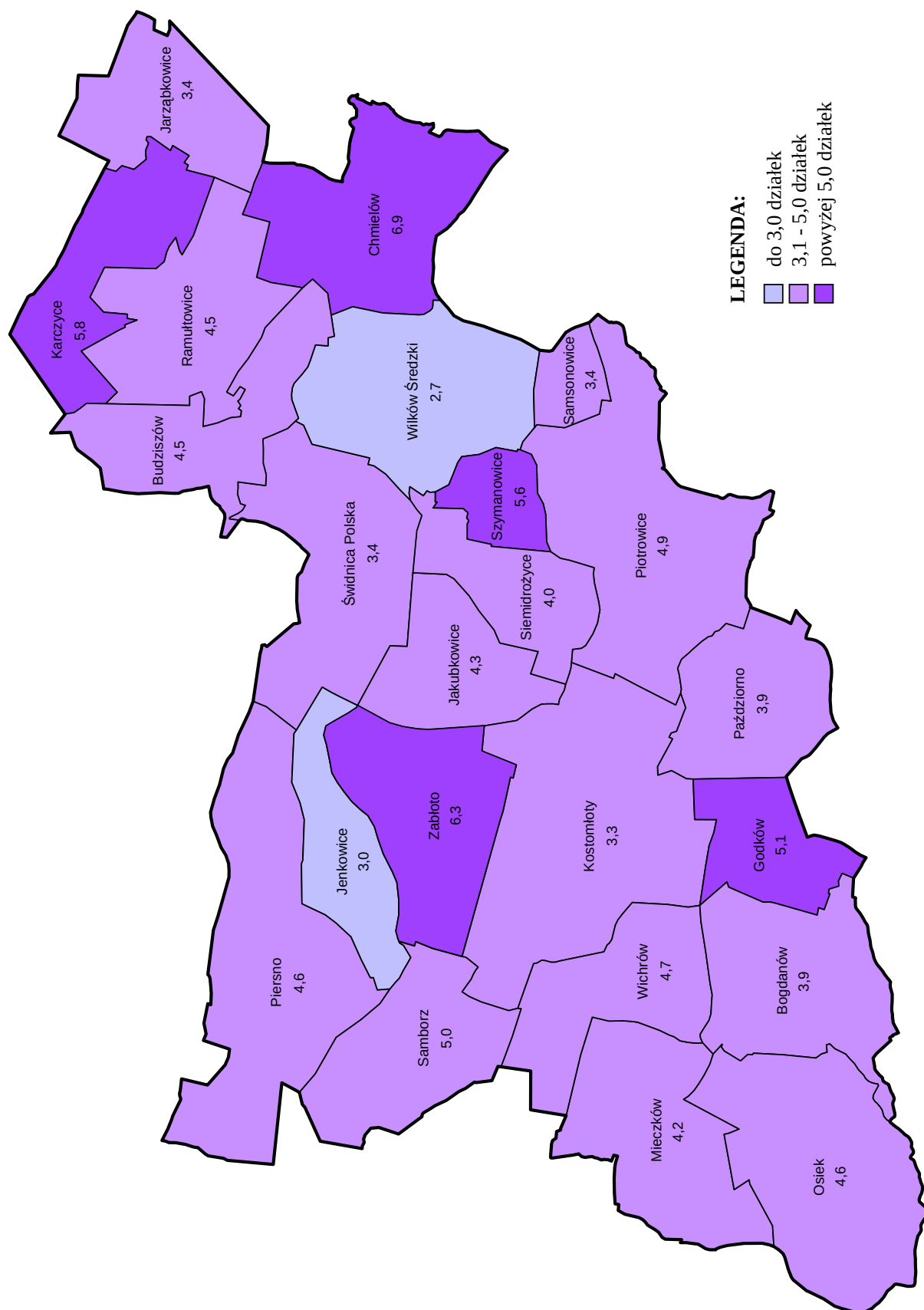
Tabela 19

Lp.	Obszary	Ogółem		w przedziałach obszarowych									
				1,00 - 4,99		5,00 - 9,99		10,00 - 14,99		15,00 - 49,99		50,00 - 99,99	
		a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1.	Bogdanów	1,30	3,9	0,71	3,0	1,42	4,7	2,25	5,0	-	-	-	-
2.	Budziszów	3,23	4,5	0,99	2,1	1,88	4,5	2,13	7,0	4,49	8,8	7,52	7,0
3.	Chmielów	0,81	6,9	0,76	2,6	0,59	11,4	1,58	7,3	1,97	12,0	-	-
4.	Godków	2,69	5,1	1,02	2,6	1,39	5,1	1,21	9,5	1,62	14,0	55,93	1,5
5.	Jakubkowice	1,51	4,3	0,73	3,1	1,69	4,4	1,71	7,2	2,80	7,4	-	-
6.	Jarząbkowice	2,25	3,4	1,09	2,6	1,94	3,5	2,45	4,8	14,08	2,0	-	-
7.	Jenkowice	2,21	3,0	1,46	1,8	2,24	3,2	2,32	4,8	3,58	6,7	-	-
8.	Karczyce	1,17	5,8	0,82	2,6	1,21	5,5	1,22	9,5	1,05	28,0	1,67	43,0
9.	Kostomłoty	1,84	3,3	1,03	2,4	1,57	4,4	1,86	5,7	2,80	8,2	37,72	2,0
10.	Mieczków	1,86	4,2	1,11	2,3	1,88	4,1	2,45	5,0	1,92	14,3	3,18	16,0
11.	Osiek	1,43	4,6	0,75	3,4	1,68	4,4	1,76	6,8	2,07	13,0	-	-
12.	Paździorno	2,31	3,9	1,20	2,1	1,66	4,2	2,59	4,5	2,00	9,4	9,29	7,0
13.	Piersno	1,79	4,6	0,59	3,4	1,44	4,8	1,66	6,9	4,21	5,8	28,27	2,0
14.	Piotrowice	1,07	4,9	0,66	3,4	1,27	5,7	1,14	10,3	2,33	9,0	-	-
15.	Ramułtowice	1,95	4,5	0,64	3,5	1,49	4,5	3,49	3,5	11,21	2,5	2,44	37,0
16.	Samborz	1,05	5,0	0,78	3,9	1,41	5,0	-	-	1,20	13,0	-	-
17.	Samsonowice	1,86	3,4	1,02	2,4	2,68	2,4	5,39	2,0	1,94	18,0	-	-
18.	Siemidrożyce	1,78	4,0	1,08	2,5	3,29	2,3	1,17	11,0	2,13	8,0	-	-
19.	Szymanowice	1,57	5,6	0,32	3,8	1,56	5,3	1,60	7,5	2,40	7,3	-	-
20.	Świdnica Polska	2,00	3,4	0,93	2,2	1,43	5,3	2,61	5,0	3,30	7,0	-	-
21.	Wichrów	1,12	4,7	0,88	2,6	1,36	5,6	1,12	11,0	1,32	13,5	-	-
22.	Wilków Średzki	1,93	2,7	0,93	2,2	2,87	2,7	2,99	4,0	2,73	9,0	-	-
23.	Zabloto	1,12	6,3	0,81	3,1	1,19	6,7	1,10	10,9	1,30	18,4	-	-
Gmina ogółem		1,57	5,0	0,79	2,9	1,38	5,3	1,69	7,0	1,93	12,9	3,84	16,0

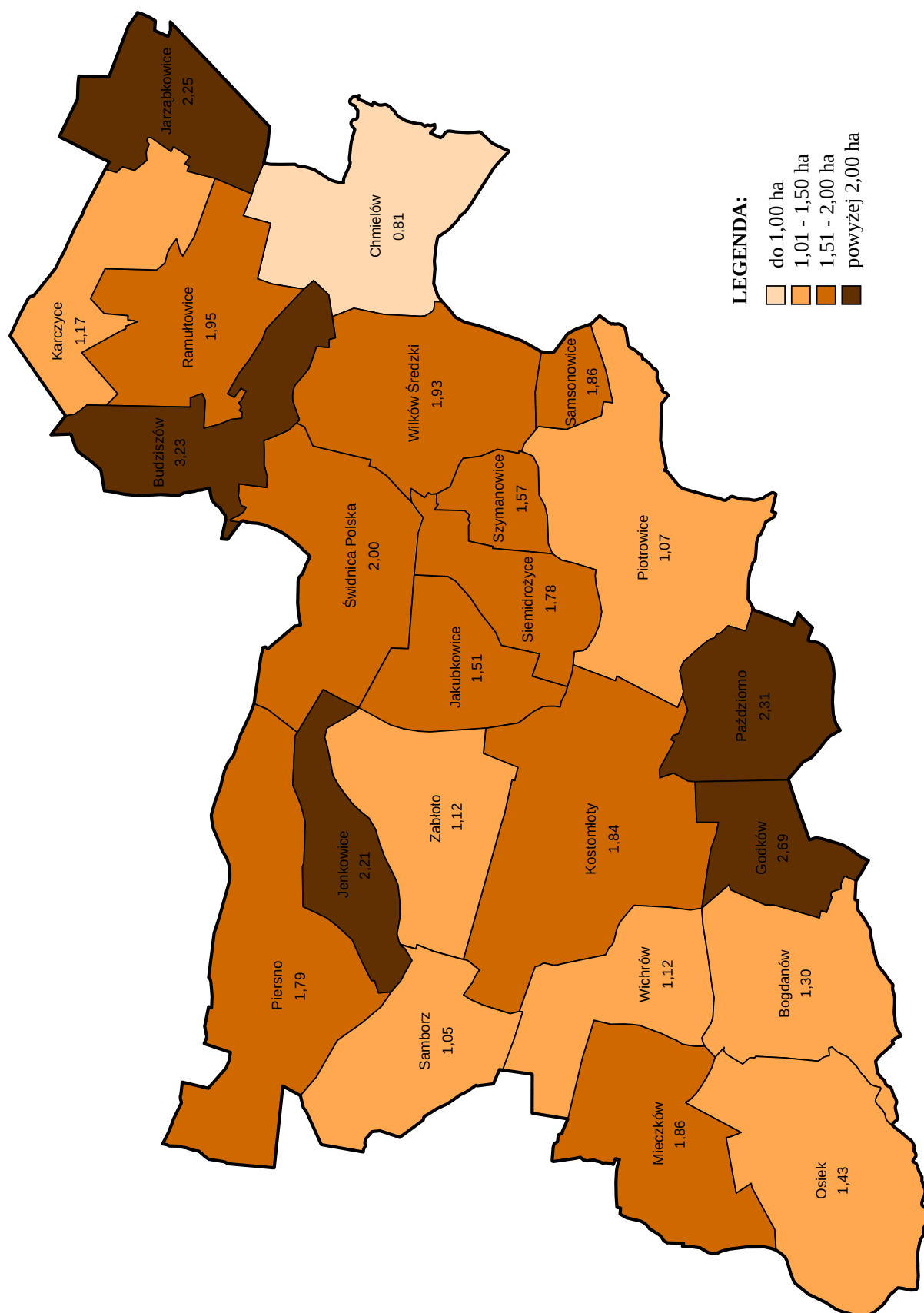
a - średnia powierzchnia działki w gospodarstwie (w ha)

b - średnia liczba działek w gospodarstwie

Źródło: 1. Ewidencja gruntów i budynków, stan na wrzesień 2008 r.

Rys. 23. Średnia liczba działek w gospodarstwach prywatnych według gruntów własnych
(bez gospodarstw wielkoobszarowych)

Rys. 24. Średnia powierzchnia działki w gospodarstwach prywatnych według gruntów własnych (bez gospodarstw wielkoobszarowych)

W poszczególnych grupach obszarowych gospodarstw (tabela 19) przeciętna wielkość działki przedstawia się następująco:

- w gospodarstwach o powierzchni 1,00 – 4,99 ha – 0,79 ha,
- w gospodarstwach o powierzchni 5,00 – 9,99 ha – 1,38 ha,
- w gospodarstwach o powierzchni 10,00 – 14,99 ha – 1,69 ha,
- w gospodarstwach o powierzchni 15,00 – 49,99 ha – 1,93 ha,
- w gospodarstwach o powierzchni 50,00 – 99,99 ha – 3,84 ha.

Powyższe wielkości wskazują, że średnia powierzchnia działki rośnie wraz ze wzrostem powierzchni gospodarstwa, co jest zjawiskiem bardzo pozytywnym.

4. 3. 3. Struktura gruntów dzierżawionych przez rolników

Analiza struktury gruntów dzierżawionych przez rolników została wykonana w oparciu o posiadane dane z kart podatkowych gospodarstw z uwzględnieniem gospodarstw wielkoobszarowych. Dotyczą one przede wszystkim dzierżaw gruntów od ANR.

Ogółem powierzchnia gruntów dzierżawionych wynosi około 3 854 ha, stanowi to znaczny udział (32,5%) powierzchni użytkowanej przez wszystkie gospodarstwa (tabela 20).

Wśród gruntów dzierżawionych dominują dzierżawy od ANR. Ich powierzchnia wynosi około 3 600 ha, co stanowi ponad 93% wszystkich zarejestrowanych dzierżaw. Znacznie mniejsze arealy gruntów dzierżawione są od prywatnych właścicieli (niewiele ponad 211 ha) oraz innych jednostek (ponad 44 ha).

Na podstawie zebranych informacji od sołtysów poszczególnych wsi, oszacowano ogólną wielkość nierejestrowanych dzierżaw prywatnych na około 300 ha. Z tej formy pozyskania ziemi korzystają przeważnie większe gospodarstwa rolne.

Największe powierzchnie gruntów dzierżawionych występują w gospodarstwach mających swoje siedziby we wsiach: Wilków Średzki, Budziszów, Chmielów, Bogdanów, Piotrowice, Zabłoto, Wichrów i Samsonowice. Związane jest to z występowaniem w tych obrębach lub w obrębach sąsiadujących, większych powierzchni gruntów ANR.

Na podstawie uzyskanych danych można stwierdzić, że dzierżawienie gruntów rolnych staje się coraz powszechniejsze i nabiera coraz większego znaczenia gospodarczego.

Grunty dzierżawione przez rolników

Tabela 20

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna gospodarstw prywatnych wg użytkowania*		Powierzchnia gruntów dzierżawionych przez rolników										Liczba gospodarstw ogółem**		Liczba gospodarstw dzierżawiących grunty	
		ha	%	ogółem		od ANR		od prywatnych włwścicieli		od innych jednostek		ilość	%	ilość	%		
				ha	%	ha	%	ha	%	ha	%						
1.	2.	3.															
1.	Bogdanów	541,23	73,1	395,55	91,3	361,27	72,5	1,8	27,03	6,8	31	3	9,7				
2.	Budziszów	901,71	47,6	429,14	99,8	428,49	0,65	0,2	-	-	22	6	27,3				
3.	Chmielów	652,01	61,7	402,28	97,2	391,13	11,15	2,8	-	-	45	3	6,7				
4.	Godków	160,73	1,4	2,18	-	-	1,71	78,4	0,47	21,6	19	3	15,8				
5.	Jakubkowice	239,59	1,0	2,32	64,7	1,50	0,82	35,3	-	-	39	3	7,7				
6.	Jarząbkowice	238,62	59,0	140,77	91,3	128,59	12,18	8,7	-	-	24	5	20,8				
7.	Jenkowice	280,30	2,5	6,99	18,0	1,26	5,73	82,0	-	-	37	2	5,4				
8.	Karczyce	226,16	0,8	1,82	3,3	0,06	1,76	96,7	-	-	34	2	5,9				
9.	Kostomłoty	486,89	11,1	54,22	33,8	18,34	35,88	66,2	-	-	101	9	8,9				
10.	Mieczków	546,60	5,1	27,80	-	-	26,10	93,9	1,70	6,1	62	5	8,1				
11.	Osiek	898,32	6,2	56,10	80,2	45,01	9,11	16,2	1,98	3,5	116	4	3,4				
12.	Paździorno	914,96	11,2	102,22	98,5	100,65	0,61	0,6	0,96	0,9	49	5	10,2				
13.	Piersno	620,18	36,0	223,31	93,8	209,57	12,01	5,4	1,73	0,8	53	9	17,0				
14.	Piotrowice	717,37	54,2	388,49	95,2	369,65	17,35	4,5	1,49	0,4	94	4	4,3				
15.	Ramultowice	332,48	1,4	4,60	71,7	3,30	-	-	1,30	28,3	29	4	13,8				
16.	Samborz	50,77	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-				
17.	Samsonowice	447,31	75,2	336,42	100,0	-	-	-	-	-	14	1	7,1				
18.	Siemidrożyce	439,88	0,3	1,39	-	-	-	-	1,39	100,0	13	2	15,4				
19.	Szymanowice	202,60	2,9	5,89	91,0	5,36	-	-	0,53	9,0	23	2	8,7				

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna gospodarstw prywatnych wg użytkowania*		Powierzchnia gruntów dzierżawionych przez rolników								Liczba gospodarstw ogółem**		Liczba gospodarstw dzierżawiących grunty	
		ogółem		od ANR		od prywatnych włwścicieli		od innych jednostek							
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ilość	%	ilość	%		
1.	2.	3.								4.	5.	6.		7.	8.
20.	Świdnica Polska	369,83		10,00	2,7	7,54	75,4	-	-	2,46	24,6	49		4	8,2
21.	Wichrów	664,23		359,65	54,1	332,14	92,4	26,70	7,4	0,81	0,2	51		6	11,8
22.	Wilków Średzki	728,29		536,22	73,6	532,41	99,3	2,20	0,4	1,61	0,3	48		9	18,8
23.	Zabloto	1 214,81		366,26	30,1	325,39	88,8	40,06	10,9	0,81	0,2	70		9	12,9
Gmina ogółem		11 874,87		3 853,62	32,5	3 598,08	93,4	211,27	5,5	44,27	1,1	1034		100	9,7

Uwagi:

* - powierzchnia gospodarstw łącznie z gospodarstwami ≥ 100 ha

** - liczba gospodarstw łącznie z gospodarstwami o powierzchni ≥ 100 ha

Źródło: Karty podatkowe gospodarstw, stan na listopad 2008 r.

4. 4. OCENA WARUNKÓW PRODUKCJI ROLNEJ

Oceniając warunki społeczno – gospodarcze produkcji rolnej obrębów gminy Kostomłoty, wzięto pod uwagę 3 główne elementy:

- udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni obrębu,
- strukturę władania użytkami rolnymi,
- udział gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha.

Na podstawie punktacji w/w elementów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, uzyskano ogólną ocenę dla każdego z obrębów gminy, określając ją jako niską, średnią lub wysoką (rys. 25).

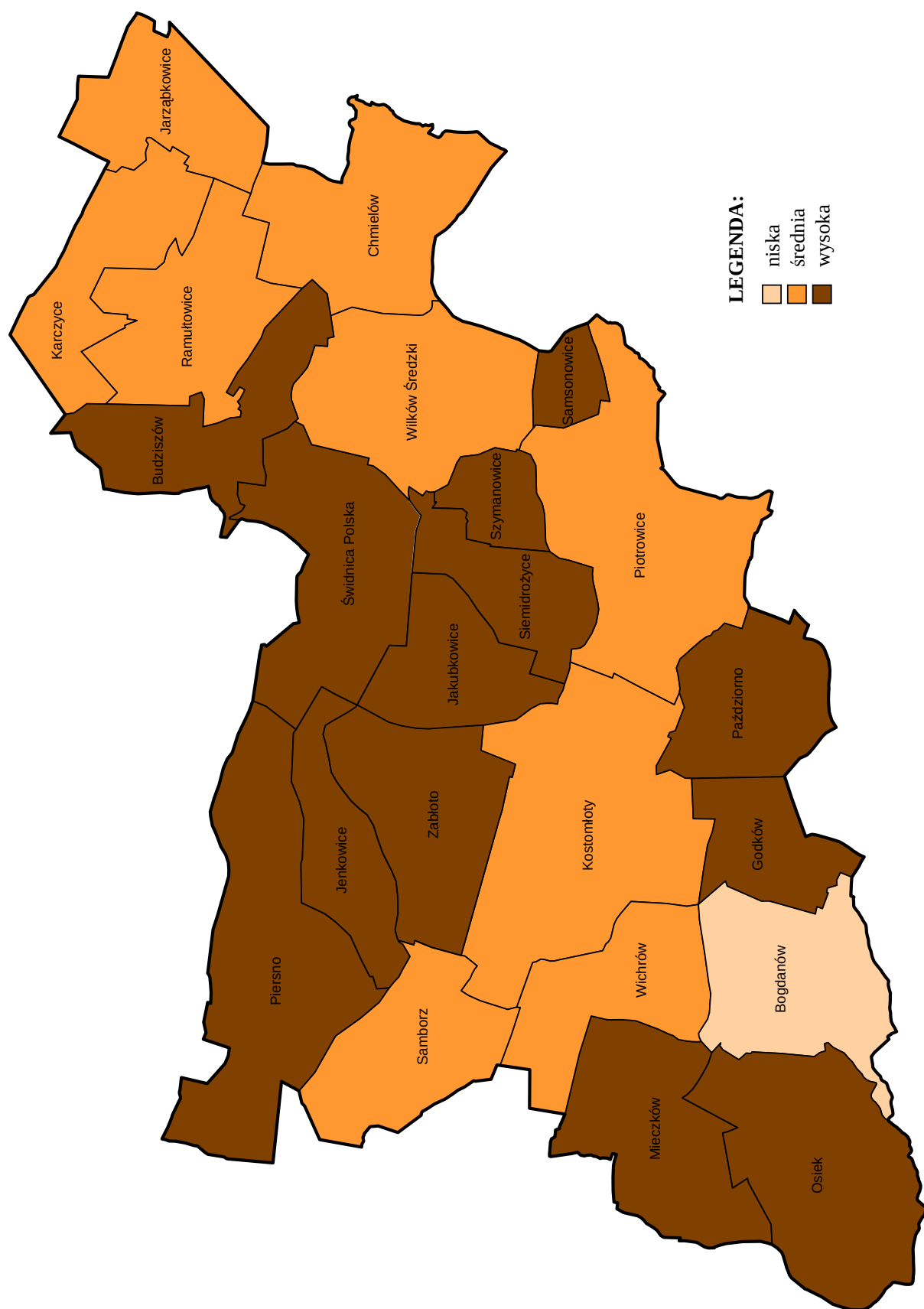
Wysoką ocenę warunków społeczno – gospodarczych produkcji rolnej uzyskało trzynaście obrębów: Piersno, Jenkowie, Zabłoto, Jakubkowice, Świdnica Polska, Budziszów, Siemidrożyce, Szymanowice, Samsonowice, Mieczków, Osiek, Godków i Paździorno. Niską ocenę uzyskał tylko jeden obręb - Bogdanów. W pozostałych dziewięciu obrębach istniejące warunki społeczno – gospodarcze oceniono jako średnie.

5. WYPOSAŻENIE GMINY W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ

5. 1. WYPOSAŻENIE WSI W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ

5. 1. 1. Gospodarka wodno-ściekowa

Prawie wszystkie zamieszkałe miejscowości gminy Kostomłoty zaopatrywane są w wodę z sieci wodociągowej. Wyjątkiem są dwa przysiółki: Pustynka (obręb Karczyce) i Osieczyna (obręb Godków), które obecnie nie posiadają sieci wodociągowej. W najbliższej przyszłości planowane są inwestycje uzupełniające, usprawniające działanie istniejącego systemu sieci wodociągowej poprzez budowę wodociągów tranzytowych: Wichrów – Mieczków, Ramułowice – Budziszów i Paździorno – Godków. Z większych inwestycji istnieje potrzeba budowy sieci wodociągowej w przysiółkach: Pustynka i Osieczyna. Jednak termin realizacji tych zadań nie jest w tej chwili określony.

Rys. 25. Ocena warunków społeczno - gospodarczych produkcji rolnej

W porównaniu do sieci wodociągowej, wyposażenie wsi w sieć kanalizacyjną przedstawia się mniej korzystnie. System kanalizacji sanitarnej posiada tylko 10 miejscowości: Kostomłoty, Jenkowice, Lisowice, Paździorno, Piersno, Piotrowice, Samborz, Siemidrożyce, Wichrów i Zabłoto (tabela 21 i rys. 26). Oczyszczaniem ścieków z terenu gminy zajmuje się Zbiorca Oczyszczalnia Ścieków zlokalizowana w Piotrowicach, która w przyszłości planowana jest do rozbudowy. W pozostałych zamieszkałych miejscowościach ścieki odprowadzane są do przydomowych osadników z których wywożone są beczkowozami do w/w oczyszczalni. W związku z powyższym istnieje pilna potrzeba budowy systemów kanalizacyjnych we wsiach, w których gospodarka ściekami na dzień dzisiejszy nie jest rozwiązana. Budowa wodociągów i kanalizacji sanitarnej planowana jest we wszystkich zamieszkałych miejscowościach gminy, które nie są wyposażone w w/w media.

5. 1. 2. Sieć gazowa

W chwili obecnej miejscowości gminy nie posiadają sieci gazowej. Mieszkańcy zaopatrują się w gaz bezodpływowy (z butli), w istniejących we wsiach punktach wymiany butli. Na terenie gminy istnieje możliwość budowy sieci gazowej i korzystania z gazu sieciowego za pośrednictwem przebiegającego przez teren gminy rurociągu gazu ziemnego relacji Miękinia – Radakowice – Żarów. Jednak w najbliższej przyszłości nie planuje się budowy sieci gazowej w miejscowościach gminy. W dalszej przyszłości przewidziana jest budowa gazociągu z Nowej Wsi Kąckiej (gmina Kąty Wrocławskie), poprzez Piotrowice i Kostomłoty do strefy aktywności gospodarczej.

5. 1. 3. Gospodarka odpadami stałymi

Na terenie gminy Kostomłoty nie ma czynnych wysypisk odpadów. Byłe wysypisko śmieci w Wichrowie jest nieczynne i przeznaczone do rekultywacji. Usługi w zakresie usuwania odpadów komunalnych z gospodarstw świadczono przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej. Na terenie gminy (w każdej wsi), prowadzona jest częściowa segregacja odpadów, która obejmuje plastik i szkło.

Wypożalenie wsi w infrastrukturę techniczną - istniejące i planowane

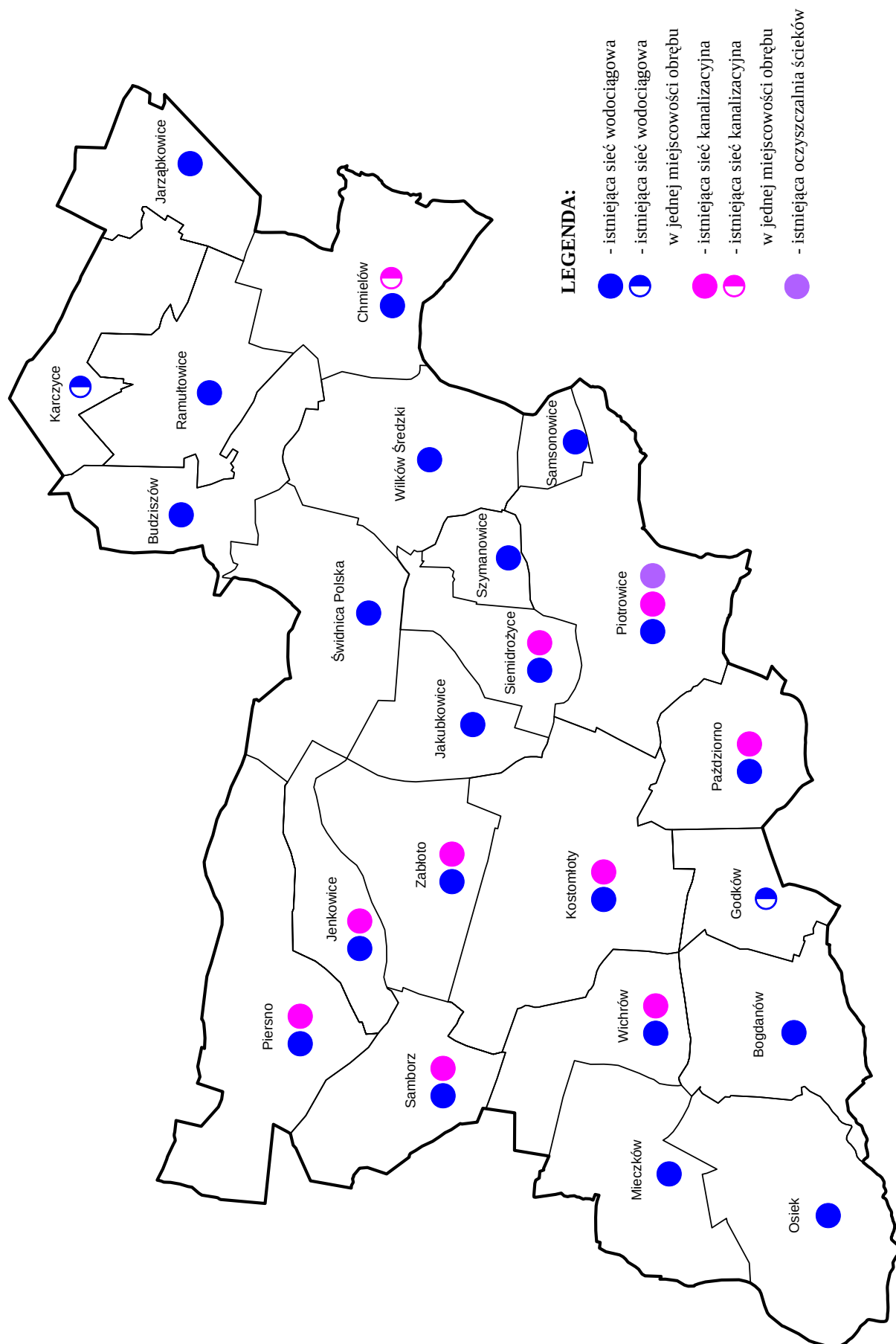
Tabela 21

Wypożalenie w elementy infrastruktury technicznej														
Lp.	Obręb, wieś	sieć wodociągowa		sieć kanalizacyjna		oczyszczalnie ścieków		sieć gazowa		telefony	modernizacja i rozbudowa sieci telefonicznej	wsie objęte zorganizowanym wywozem śmieci	istniejące wysypiska śmieci	planowane budowa wysypiska śmieci
		istniejąca	planowana	istniejąca	planowana	istniejąca	planowane	istniejąca	planowana					
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1.	Bogdanów	X			X					X		X		
2.	Budziszów	X								X		X		
3.	Chmielów	X		X**						X		X		
4.	Godków	X*			X					X		X		
5.	Jakubkowice	X								X		X		
6.	Jarząbkowice	X								X		X		
7.	Jenkowice	X		X						X		X		
8.	Karczyce	X*								X		X		
9.	Kostomłoty	X		X						X		X		
10.	Mieczków	X			X					X		X		
11.	Osiek	X			X					X		X		
12.	Paździorno	X		X						X		X		
13.	Piersno	X		X						X		X		
14.	Piotrowice	X		X		X				X		X		
15.	Ramultowice	X								X		X		
16.	Samborz	X		X						X		X		
17.	Samsonowice	X								X		X		
18.	Siemidrożyce	X		X						X		X		
19.	Szymanowice	X								X		X		

Wyposażenie w elementy infrastruktury technicznej																
Lp.	Obręb, wieś	sieć wodociągowa		sieć kanalizacyjna		oczyszczalnie ścieków		sieć gazowa		telefony	modernizacja i rozbudowa sieci telefonicznej	wsie objęte zorganizowanym wywozem śmieci	istniejące wysypiska śmieci	planowane budowa wysypiska śmieci		
		istniejąca	planowana	istniejąca	planowana	istniejąca	planowana	istniejąca	planowana							
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.		
20.	Świdnica Polska	X								X		X				
21.	Wichrów	X		X						X		X				
22.	Wilków Średzki	X								X		X				
23.	Zabloto	X		X						X		X				
Gmina ogółem		23	0	10	4	1	0	0	0	23	0	23	0	0		

Uwaga: * przysiółki: Osieczyna (obwód Godków) i Pustynka (obwód Karczyce), nie mają sieci wodociągowej

** sieć kanalizacyjną posiadają Lisowice (obwód Chmielów)

Rys. 26. Gospodarka wodno - ściekowa

Rozwiązania wymaga problem składowania odpadów przemysłowych z terenu gminy, przeterminowanych środków ochrony roślin i innych niebezpiecznych odpadów oraz ich segregacja. W chwili obecnej nie ma na terenie gminy takiego rodzaju składowiska.

Przedsiębiorstwa działające na terenie gminy są zobowiązane do utylizacji odpadów we własnym zakresie.

Sytuacja jaka wystąpi w niedalekiej przyszłości, wymagać będzie nowych rozwiązań w zakresie zagospodarowania odpadów z terenu gminy.

5. 1. 4. Sieć telefoniczna

Wszystkie miejscowości gminy Kostomłoty wyposażone są w sieć telefoniczną w wystarczającym zakresie. Przez teren gminy przebiegają linie światłowodowe. Rozszerzenie sieci telefonicznej jeżeli wystąpi takie zapotrzebowanie, może być w każdej miejscowości zrealizowane. Ponadto cały obszar gminy obejmuje swoim zasięgiem telefonia komórkowa. Również dzięki zainstalowaniu specjalnego modemu, abonenci z gminy Kostomłoty bez ograniczeń mogą korzystać z sieci internetowej.

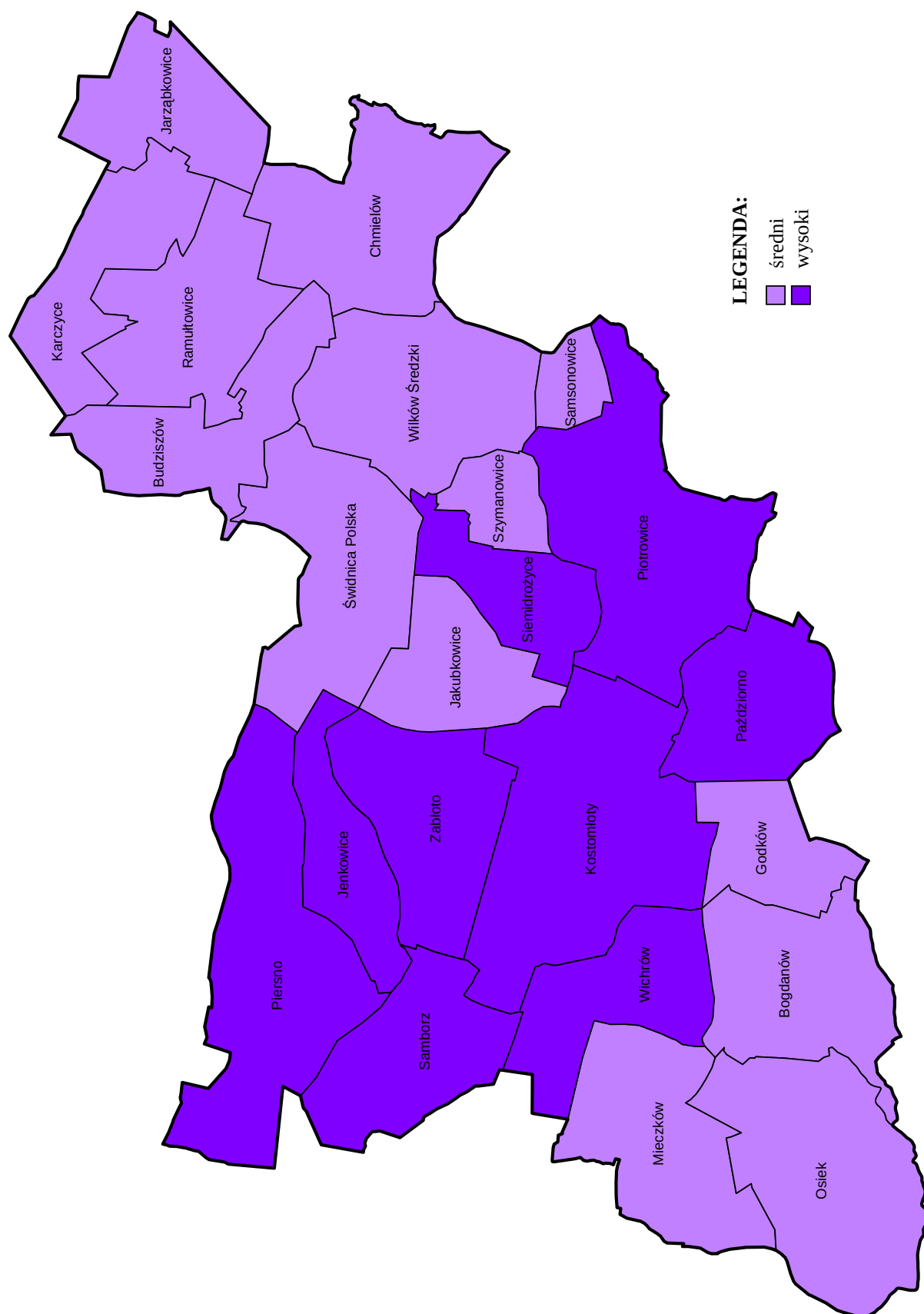
5. 1. 5. Sieć energetyczna

Wszystkie miejscowości gminy Kostomłoty są zelektryfikowane i dobrze wyposażone w sieć energetyczną średniego napięcia oraz lokalny system trafostacji. Przez teren gminy przebiega tranzytowy odcinek linii napowietrznej 110 kV relacji Wrocław Klecina – Pawłowice.

Z danych dotyczących wyposażenia obszaru gminy w energię elektryczną wynika, że suma zainstalowanej mocy na jej terenie wynosi około 8 500 kW, co daje wskaźnik mocy w kilowatach na 1 mieszkańca w wysokości ponad 1,2.

Z posiadanych informacji wynika, że wielkość zainstalowanej mocy zaspokaja obecne potrzeby mieszkańców wsi gminy.

Ponadto w trosce o środowisko naturalne planowana jest produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Na terenie gminy istnieją obszary o sprzyjających warunkach wiatrowych, pozwalających na budowę elektrowni wiatrowych. Znajdują się one w obrębie miejscowości: Piersno, Jenkowice, Zabłoto, Kostomłoty, Wichrów Samborz, Paździorno, Godków i Czechy.

Rys. 27. Poziom wyposażenia wsi w infrastrukturę techniczną

5. 1. 6. Poziom wyposażenia wsi w infrastrukturę techniczną – synteza

W celu syntetycznej oceny wyposażenia wsi gminy Kostomłoty w infrastrukturę techniczną poddano punktowej ocenie omówione w poprzednich rozdziałach elementy tej infrastruktury. Sumy punktów dla każdej z miejscowości były podstawą ustalenia poziomu wyposażenia poszczególnych obrębów w infrastrukturę techniczną. Uzyskane wyniki wskazują na wysoki lub średni poziom wyposażenia zamieszkałych miejscowości gminy w zakresie infrastruktury technicznej (rys. 27).

Wysoki poziom wyposażenia występuje w dziewięciu obrębach gminy: Kostomłoty, Piersno, Samborz, Jenkowice, Zabłoto, Wichrów, Paździorno, Piotrowice i Siemdrożyce. W pozostałych czternastu obrębach wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej kształtuje się na średnim poziomie.

5. 2. WYPOSAŻENIE ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ

5. 2. 1. Melioracje podstawowe

Cieki melioracji podstawowych wraz z systemem rowów melioracyjnych odwadniają obszar gminy Kostomłoty w kierunku Odry poprzez jej lewobrzeżne dopływy: Bystrzycę, Cichą Wodę i Średzką Wodę.

Teren gminy leży w zasięgu zlewni trzech wyżej wymienionych rzek. Większość obszaru gminy (część północno-wschodnia, wschodnia i południowo-wschodnia) położona jest w zlewni Bystrzycy. Wody z tego obszaru odprowadzane są przez rzekę Strzegomkę oraz trzy cieki: Karczycki Potok, Niesłusz i Młyńsko.

Zachodnia część gminy leży w zlewni Cichej Wody i odwadniana jest przez ciek podstawowy Jarosławiec.

Niewielki obszar położony na północy gminy, obejmujący obręb Piersno, leży w zasięgu zlewni Średzkiej Wody i jest bezpośrednio przez nią odwadniany.

Prawie wszystkie w/w rzeki i potoki płynące przez teren gminy Kostomłoty są uregulowane, z wyjątkiem Średzkiej Wody. Zagrożenie powodziowe dla obszaru gminy występuje ze strony tylko jednej rzeki - Strzegomki, która posiada częściowe obwałowania. Pozostałe rzeki i potoki nie są obwałowane.

Istniejący system ochrony przed powodzią nie jest w stanie zabezpieczyć przed zalewaniami terenów położonych w sąsiedztwie Strzegomki. Na zalewanie wodami rzecznyymi podczas wezbrań narażone są w większym lub mniejszym stopniu grunty położone w 5 obrębach gminy: Osiek, Bogdanów, Godków, Piotrowice i Chmielów (tabela 22). W celu zabezpieczenia gruntów wyżej wymienionych wsi przed zalewaniami wód konieczne będzie wykonanie remontów istniejących urządzeń hydrotechnicznych oraz nowych inwestycji, które w skuteczny sposób poprawią sytuację w tym zakresie.

Utrzymanie właściwych stosunków wodnych na obszarze gminy zależeć będzie od sprawnie działającego systemu melioracji podstawowych oraz powiązanego z nim systemu rowów melioracji szczegółowej.

5. 2. 2. Melioracje szczegółowe

Powierzchnia użytków rolnych, na których przeprowadzono inwestycje w zakresie melioracji szczegółowych, wynosi ogółem 4 756 ha (37,2%) – tabela 22. Prowadzone prace dotyczyły użytków rolnych w 22 obrębach (z wyjątkiem Jenkowic), ale w różnym stopniu. Najwięcej gruntów rolnych zmeliorowano w obrębach: Wilków Średzki (551 ha), Mieczków (477 ha), Kostomłoty (473 ha), Piotrowice (397 ha), Paździorno (365 ha) i Świdnica Polska (346 ha). Stanowi to około 55% ogólnej powierzchni zmeliorowanych gruntów rolnych w gminie. Procentowy udział gruntów zmeliorowanych w powierzchniach użytków rolnych poszczególnych obrębów waha się od około 6% w Ramułowicach do około 77% w Mieczkowie i Wilkowie Średzkim. Inwestycje dotyczyły zarówno prac drenarskich jak i odbudowy oraz konserwacji rowów melioracyjnych na użytkach rolnych.

Użytki rolne gminy pokrywa sieć rowów melioracyjnych. Ich długość obliczona na podstawie danych ewidencji gruntów wynosi ponad 144 km. Przeprowadzona na wiosnę 2009 roku inwentaryzacja terenowa wykazała, że 9,3 km (6,5%) rowów zarejestrowanych w ewidencji gruntów nie istnieje. W terenie pozostało ok. 135 km rowów, a ich gęstość na 100 ha użytków rolnych wynosi 1,1 km. Inwentaryzacja wykazała również, że w chwili obecnej sieć rowów melioracyjnych prawie w całości znajduje się w złym stanie technicznym - ponad 98% (zamulone, zarośnięte, niedrożne), co powoduje, że nie spełniają one swojego zadania i nie odprowadzają nadmiaru wód do cieków podstawowych. W związku z powyższym wymagają odbudowy lub konserwacji.

Stan melioracji szczegółowych
Powierzchnia terenów zalewowych

Tabela 22

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych (ha)	Powierzchnia użytków rolnych zmeliorowanych		Powierzchnia ogólna (ha)	Powierzchnia terenów zalewowych	
			ha	%		ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	9.	10.	11.
1.	Bogdanów	489,43	150	30,6	671,79	247	36,8
2.	Budziszów	423,12	253	59,8	569,13	-	-
3.	Chmielów	666,58	114	17,1	781,31	198	25,3
4.	Godków	319,14	73	22,9	345,13	18	5,2
5.	Jakubkowice	396,41	45	11,4	439,78	-	-
6.	Jarząbkowice	434,59	256	58,9	486,66	-	-
7.	Jenkowice	385,65	-	-	402,47	-	-
8.	Karczyce	459,78	138	30,0	526,46	-	-
9.	Kostomłoty	1 128,55	473	41,9	1 253,22	-	-
10.	Mieczków	620,86	477	76,8	664,79	-	-
11.	Osiek	853,35	223	26,1	939,75	122	13,0
12.	Paździorno	489,00	365	74,6	533,01	-	-
13.	Piersno	983,01	186	18,9	1 103,66	-	-
14.	Piotrowice	810,15	397	49,0	1 085,61	293	27,0
15.	Ramułtowice	549,38	32	5,8	644,54	-	-
16.	Samborz	530,38	173	32,6	580,39	-	-
17.	Samsonowice	122,99	48	39,0	137,77	-	-
18.	Siemidrożycze	357,38	135	37,8	389,13	-	-
19.	Szymanowice	177,95	68	38,2	194,13	-	-
20.	Świdnica Polska	733,51	346	47,2	787,26	-	-
21.	Wichrów	498,37	70	14,0	548,08	-	-
22.	Wilków Średzki	719,94	551	76,5	790,27	-	-
23.	Zabloto	623,29	183	29,4	659,23	-	-
Gmina ogółem		12 772,81	4 756	37,2	14 533,57	878	6,0

Źródło: 1. Dane Urzędu Gminy Kostomłoty z lutego 2009 r.

2. Mapa hydrograficzna w skali 1 : 50 000

5. 2. 3. Drogi transportu rolnego

Łączna długość dróg transportu rolnego w gminie według ewidencji gruntów i budynków wynosi ponad 481 km, z tego około 427 km (88,7%) to drogi istniejące w terenie i około 54 km (11,3%) to drogi, których faktycznie nie ma. Jest to wynik wieloletnich przekształceń rolniczej przestrzeni produkcyjnej, które spowodowały, że część dróg okazała się zbędna i została zlikwidowana. Sytuacja taka występuje prawie w każdym obrębie gminy, oprócz Zabłota. Najwięcej zaoranych dróg stwierdzono w Piotrowicach – 11,90 km, Świdnicy Polskiej – 5,38 km, Mieczkowie – 4,10 km, Samborzu – 3,85 km, Piersnie 3,42 km i Jarząbkowicach – 3,15 km (tabela 23).

Gęstość istniejącej sieci dróg dla obszaru gminy Kostomłoty ogółem wynosi 3,3 km/100 ha UR. Największą gęstością sieci dróg transportu rolnego, wśród obrębów gminy, charakteryzują się: Samsonowice – 5,6 km/100 ha UR, najmniejszą zaś Jarząbkowice – 1,5 km/100 ha UR. W pozostałych obrębach wskaźnik gęstości sieci dróg kształtuje się od 2,3 km/100 ha UR w Siemidrożycach do 4,8 km/100 ha UR w Paździornie i Szymanowicach (rys. 28).

Spośród istniejących dróg około 26% posiada nawierzchnię trwałą (tabela 23). Najwięcej dróg o trwałej nawierzchni znajduje się w Kostomłotach (10,56 km), Osieku (10,30 km) i Piotrowicach (10,23 km). W pozostałych obrębach udział tych dróg kształtuje się od 1,15 km w Siemidrożycach do 6,38 km w Chmielowie. Ponad 58% dróg o trwałej nawierzchni wymaga jednak przebudowy i modernizacji.

6. PRODUKCJA ROLNICZA

6. 1. PRODUKCJA ROŚLINNA

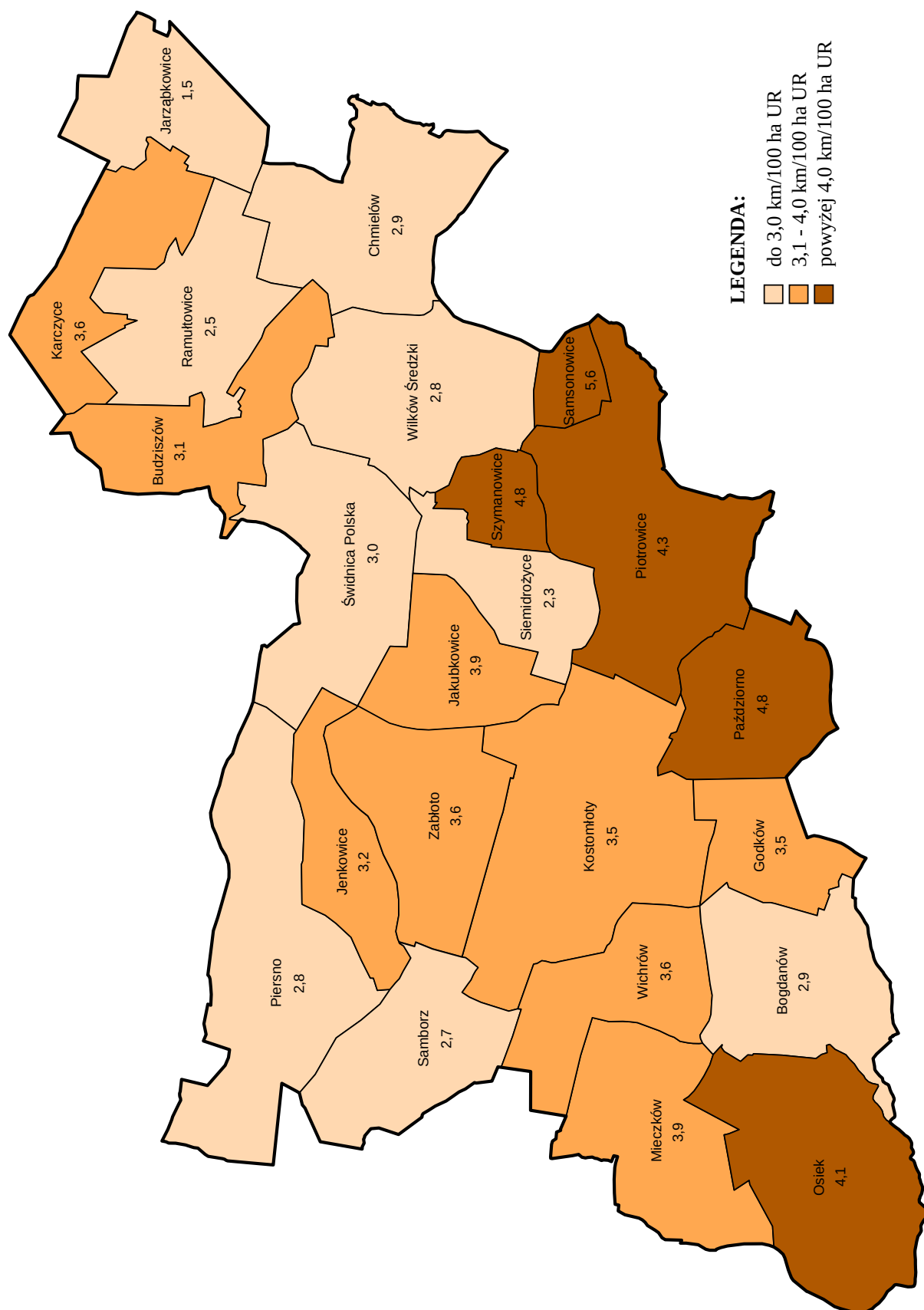
W strukturze upraw gminy Kostomłoty największy udział mają zboża, które zajmują ponad 70% powierzchni zasiewów. Wśród nich największe znaczenie ma pszenica, która zajmuje około 65% ogólnej powierzchni obsiewanej zbożami. Udział okopowych w strukturze zasiewów to ok. 7%. Z roślin okopowych uprawiane są buraki cukrowe- ok. 2% i ziemniaki - ok. 5% w strukturze zasiewów. Natomiast z przemysłowych uprawiany jest przede wszystkim rzepak, zajmujący ok. 20% powierzchni zasiewów. Udział warzyw w strukturze upraw jest bardzo mały – 0,5%. Na terenie gminy około 11 gospodarstw zajmuje się uprawą warzyw na większą skalę (na sprzedaż).

Stan dróg transportu rolnego

Tabela 23

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych w obrębie (ha)	Długość dróg ogółem (według ewidencji) (km)	w tym długość dróg zaoranych (km)			w tym długość dróg istniejących (km)			Gęstość istniejącej sieci dróg (km/100 ha UR)	Drogi transportu rolnego o trwałej nawierzchni					
											ogółem			w tym w dobrym stanie		
				km	%	km	km	%	km		%	km	%	km	%	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.				
1.	Bogdanów	489,43	15,50	1,25	8,1	14,25	91,9	2,9	4,48	31,4	-	-				
2.	Budziszów	423,12	13,30	0,20	1,5	13,10	98,5	3,1	3,78	28,9	3,38	25,8				
3.	Chmielów	666,58	20,40	0,95	4,7	19,45	95,3	2,9	6,38	32,8	4,50	23,1				
4.	Godków	319,14	11,53	0,45	3,9	11,08	96,1	3,5	2,20	19,9	-	-				
5.	Jakubkowice	396,41	18,06	2,64	14,6	15,42	85,4	3,9	2,08	13,5	-	-				
6.	Jarząbkowice	434,59	9,80	3,15	32,1	6,65	67,9	1,5	3,58	53,8	2,20	33,1				
7.	Jenkowice	385,65	13,28	0,75	5,6	12,53	94,4	3,2	1,60	12,8	1,60	12,8				
8.	Karczyce	459,78	17,59	1,13	6,4	16,46	93,6	3,6	5,48	33,3	0,73	4,4				
9.	Kostomłoty	1 128,55	41,10	1,74	4,2	39,36	95,8	3,5	10,56	26,8	5,69	14,5				
10.	Mieczków	620,86	28,12	4,10	14,6	24,02	85,4	3,9	5,90	24,6	-	-				
11.	Osiek	853,35	36,96	1,58	4,3	35,38	95,7	4,1	10,30	29,1	2,75	7,8				
12.	Paździorno	489,00	23,60	0,30	1,3	23,30	98,7	4,8	5,30	22,7	3,10	13,3				
13.	Piersno	983,01	30,56	3,42	11,2	27,14	88,8	2,8	5,20	19,2	2,15	7,9				
14.	Piotrowice	810,15	46,43	11,90	25,6	34,53	74,4	4,3	10,23	29,6	7,38	21,4				
15.	Ramultowice	549,38	16,39	2,63	16,0	13,76	84,0	2,5	3,92	28,5	1,77	12,9				
16.	Sanborz	530,38	18,17	3,85	21,2	14,32	78,8	2,7	3,90	27,2	-	-				
17.	Samsonowice	122,99	9,80	2,93	29,9	6,87	70,1	5,6	3,00	43,7	1,55	22,6				
18.	Siemidrożycze	357,38	10,03	1,72	17,1	8,31	82,9	2,3	1,15	13,8	0,30	3,6				
19.	Szymanowice	177,95	9,32	0,73	7,8	8,59	92,2	4,8	2,50	29,1	0,90	10,5				
20.	Świdnica Polska	733,51	27,29	5,38	19,7	21,91	80,3	3,0	6,33	28,9	3,93	17,9				
21.	Wichrów	498,37	18,74	0,80	4,3	17,94	95,7	3,6	3,52	19,6	0,42	2,3				
22.	Wilków Średzki	719,94	22,68	2,80	12,3	19,88	87,7	2,8	5,90	29,7	1,85	9,3				
23.	Zabłoto	623,29	22,60	-	-	22,60	100,0	3,6	3,20	14,2	1,85	8,2				
Gmina ogółem		12 772,81	481,25	54,40	11,3	426,85	88,7	3,3	110,49	25,9	46,05	10,8				

Źródło: Inwentaryzacja terenowa, kwiecień 2009 r.

Rys. 28. Gęstość sieci dróg transportu rolnego (drogi istniejące w terenie)

Gospodarstwa te znajdują się w Piersnie, Siemidrożycach, Szymanowicach, Sobkowicach, Jarząbkowicach, Chmielowie, Lisowicach, Osieku i Wichrowie.

Z uzyskanych danych wynika, że w obrębach gminy udział zbóż kształtuje się na poziomie 70 - 80%. Tak duży wskaźnik udziału zbóż w strukturze zasiewów jest zjawiskiem niekorzystnym i może doprowadzić do degradacji gleb, co w rezultacie spowoduje obniżkę uzyskiwanych plonów.

Średnio uzyskiwane plony podstawowych upraw dla gminy Kostomłoty kształtują się następująco:

<u>uprawa</u>	<u>średni plon w gminie</u> <u>(q/ha)</u>
pszenica	50
kukurydza	100
jęczmień	45
ziemniaki	300
buraki cukrowe	500
rzepak	30

Reasumując należy stwierdzić, że na terenie gminy Kostomłoty struktura zasiewów nie przedstawia się korzystnie. Występuje przewaga zbóż, w których największy udział posiada pszenica, przy zbyt małym udziale pozostałych upraw.

6. 2. PRODUKCJA ZWIERZĘCA

Z uzyskanych danych wynika, że podstawowymi kierunkami produkcji zwierzęcej na terenie gminy Kostomłoty jest chów bydła i trzody chlewnej. W indywidualnych gospodarstwach i przedsiębiorstwach rolnych hodowano około 1 080 szt. bydła (w tym 900 krów) i 535 szt. trzody chlewnej (w tym 23 lochy). Z pozostałych zwierząt chów drobiu prowadzony jest głównie na własne potrzeby. Na większą skalę hodowlę drobiu prowadzi 1 gospodarstwo. W sumie w całej gminie hodzi się około 17 500 szt. drobiu. Ponadto utrzymuje się również kozy (27 szt.) i konie (23 szt.).

Produkcja zwierzęca na obszarze gminy Kostomłoty znajduje się na bardzo niskim poziomie – 7,5 SD/100 ha UR.

Wyżej przedstawiona sytuacja świadczy o słabym zainteresowaniu rolników produkcją zwierzęcą. Tylko 15 gospodarstw rolnych (w tym 3 wielkoobszarowe), prowadzi ją na większą skalę z przeznaczeniem na sprzedaż. Stanowi to zaledwie 1,5% liczby wszystkich gospodarstw (1034). Pięć gospodarstw zajmuje się hodowlą bydła mlecznego. W trzech prowadzony jest chów bydła opasowego i w pięciu – chów trzody chlewnej. Ponadto dwa gospodarstwa zajmują się hodowlą drobiu.

Gospodarstwa te znajdują się w:

- Bogdanowie - bydło mleczne (1 gosp.),
- Samborzu - bydło mleczne (1 gosp.),
- Wichrowie - bydło mleczne (1 gosp.),
- Godkowie - bydło mleczne (2 gosp.),
- Godkowie - bydło opasowe (3 gosp.),
- Wichrowie - trzoda chlewna (3 gosp.),
- Mieczkowie - trzoda chlewna (2 gosp.),
- Mieczkowie - brojlery (1 ferma drobiu),
- Zabłociu - drób (1 ferma).

Prowadzona w większości gospodarstw rolnych produkcja zwierzęca (chów bydła i trzody chlewnej), odbywa się na małą skalę. Uwzględnia ona przede wszystkim potrzeby własne właścicieli i ich rodzin, a jej wielkość sięga kilku sztuk w gospodarstwie.

7. OBSŁUGA ROLNICTWA

Oceny wyposażenia gminy Kostomłoty w urządzenia obsługujące rolnictwo dokonano analizując przede wszystkim:

- wyposażenie gospodarstw rolnych w sprzęt mechaniczny,
- wyposażenie gminy w punkty obsługi dla rolnictwa.

7. 1. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW W SPRZĘT MECHANICZNY

Oceny wyposażenia gospodarstw w sprzęt mechaniczny dokonano na podstawie rozmów z przedstawicielami rolników. Wynika z nich że na terenie wsi gminy Kostomłoty wyposażenie gospodarstw w maszyny do obsługi pól zaspokaja istniejące potrzeby. Z uzyskanych informacji wynika również, że prawie każde gospodarstwo zajmujące się uprawami polowymi posiada co najmniej jeden ciągnik średniej mocy. Większe gospodarstwa z reguły posiadają kilka ciągników o różnych mocach (przeważnie większych 80-120 KM). Ponadto gospodarstwa rolne mające rezerwy sprzętowe, świadczą usługi w ramach sąsiedzkiej pomocy.

Również wyposażenie w kombajny zbożowe jest wystarczające dla obsługi pól w całej gminie. Na jeden kombajn przypada ok. 112 ha gruntów ornych. Gospodarstwa mniejsze, które nie posiadają swoich kombajnów korzystają przeważnie z pomocy sąsiedzkiej gospodarstw większych.

Ewentualne braki maszynowe w zakresie obsługi pól (szczególnie podczas żniw), uzupełniane są w niektórych wypadkach poprzez korzystanie z usług maszynowych świadczonych przez Kółko Rolnicze w Kątach Wrocławskich.

Mając na uwadze ilość przypadających hektarów gruntów ornych na jeden kombajn zbożowy można stwierdzić, że nie we wszystkich wsiach są one w pełni wykorzystane. W związku z czym rolnicy ponoszą zbyt duże koszty związane z zakupem i eksploatacją kombajnów.

7. 2. WYPOSAŻENIE W URZĄDZENIA OBSŁUGI ROLNICTWA

Na terenie gminy występuje mało obiektów obsługujących rolnictwo. W Kostomłotach znajduje się skład ogólnorolny, który zajmuje się między innymi skupem zboża i rzepaku. Można zaopatrzyć się tu również w nawozy i środki ochrony roślin. Punkt skupu zboża znajduje się także w Mieczkowie. Ponadto w Piotrowicach działa skład węglowy, w którym rolnicy mogą zaopatrywać się w opał.

Obiekty obsługujące gospodarstwa rolne gminy Kostomłoty w większości zlokalizowane są poza obszarem gminy. Znajdują się one przede wszystkim w Kątach Wrocławskich, Mietkowie, Ujeździe Górnym, Rakoszycach oraz Środzie Śląskiej. Są to głównie punkty skupu zbóż i rzepaku, a także punkty zaopatrzenia w pasze, materiał siewny, nawozy, środki ochrony roślin, środki do produkcji rolnej, materiały budowlane, opał, zakłady usług weterynaryjnych i inne.

Z posiadanych informacji wynika, że produkty rolne skupowane są również bezpośrednio z gospodarstw przez duże firmy zajmujące się skupem płodów rolnych. Poza tym, z chwilą powstania wolnego rynku, sprzedaż produktów rolnych odbywa się tam, gdzie rolnik może uzyskać najkorzystniejsze warunki płatności, często poza obszarem swojej gminy. Podobnie wygląda sytuacja z zaopatrzeniem gospodarstw w środki, materiały i sprzęt do produkcji rolnej, np. duże gospodarstwa zaopatrują się bezpośrednio u producentów.

Ponadto w zakresie usług maszynowych oraz napraw i remontu sprzętu rolniczego usługi świadczy Kółko Rolnicze w Kątach Wrocławskich. Powszechnym zjawiskiem jest również świadczenie w/w usług w ramach sąsiedzkiej pomocy.

8. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Wypożażenie wsi gminy Kostomłoty w urządzenia infrastruktury społecznej scharakteryzowano w zakresie:

- oświaty, kultury i sportu,
- łączności i wyznania,
- ochrony zdrowia i mienia.

Sieć urządzeń infrastruktury społecznej na obszarze gminy Kostomłoty tworzą placówki kulturalno – oświatowe, boiska i stadiony sportowe, urzędy parafialne i pocztowe, obiekty Ochotniczej Straży Pożarnej, gabinety lekarskie, apteki oraz placówki handlowe (tabela 24 i rys. 29).

Opiekę i naukę dla dzieci świadczą cztery oddziały przedszkolne w Kostomłotach, Karczycach, Mieczkowie i Piotrowicach, cztery szkoły podstawowe znajdujące się w tych samych miejscowościach co oddziały przedszkolne oraz gimnazjum w Kostomłotach. Gminna Biblioteka Publiczna w Kostomłotach z filiami w Karczycach i Osieku, umożliwiają mieszkańcom gminy dostęp do książek. Mogą oni korzystać również z sieci siedemnastu świetlic wiejskich i działającego w Kostomłotach Gminnego Ośrodka Kultury.

Dwadzieścia wsi posiada boiska i stadiony sportowe, które stanowią bazę do prowadzenia działalności sportowej.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców wsi czuwa pięć Ochotniczych Straży Pożarnych i Komisariat Policji. Opiekę medyczną ludności wiejskiej zapewniają gabinety lekarskie znajdujące się w Zakładzie Usług Medycznych, w Kostomłotach. Pomocą socjalną zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostomłotach. Urząd Pocztowy znajduje się również w Kostomłotach. Opiekę duszpasterską nad mieszkańcami wsi gminy sprawują cztery urzędy parafialne, które znajdują się w Kostomłotach, Piotrowicach, Ramułowicach i Świdnicy Polskiej.

W artykuły spożywcze, chemii gospodarczej i gospodarstwa domowego oraz inne, mieszkańcy gminy mogą zaopatrywać się w sklepach znajdujących się w każdej miejscowości z wyjątkiem przysiółków: Pustynka i Osieczyna.

Największa koncentracja urządzeń infrastruktury społecznej występuje w Kostomłotach, a także w mniejszym stopniu w Mieczkowie, Osieku, Piotrowicach i Karczycach.

Wyposażenie wsi w infrastrukturę społeczną

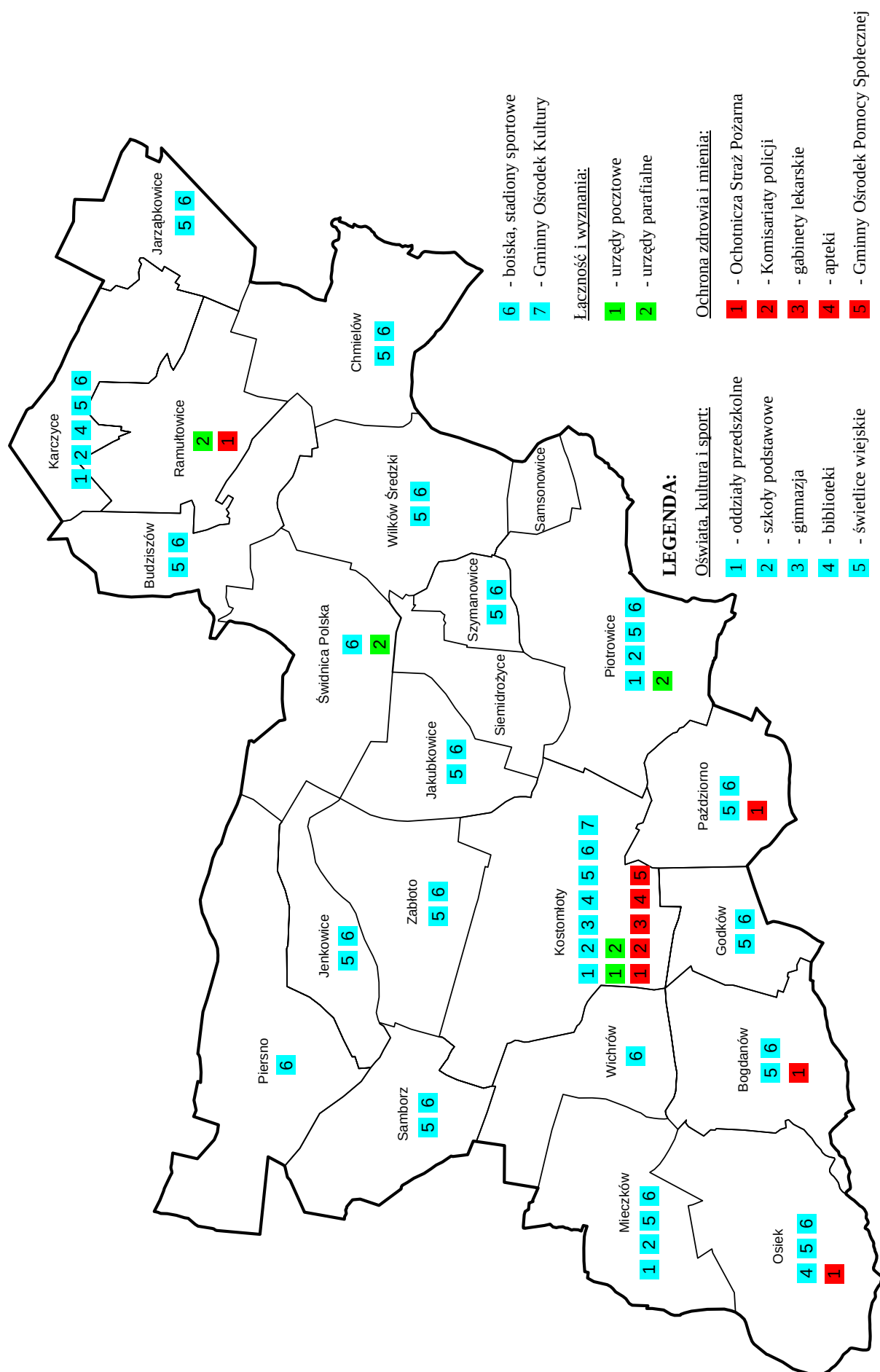
Tabela 24

Lp.	Obsz. wś	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
		Oddziały przedszkolne	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Biblioteki	Gminny Ośrodek Kultury	Świetlice wiejskie	Boiska, stadiony sportowe	Urzędy parafialne	Urzędy pocztowe	Ochotnicze Straże Pożarne	Komisariat Policji	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Ośrodki zdrowia	Apteki	Restauracje Bary
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
1.	Bogdanów						X	X			X					
2.	Budziszów						X	X								
3.	Chmielów						X	X								
4.	Godków						X	X								
5.	Jakubkowice						X	X								
6.	Jarząbkowice						X	X								
7.	Jenkowice						X	X								
8.	Karzyce	X	X		X		X	X								
9.	Kostomłoty	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
10.	Mieczków	X	X				X	X								
11.	Osiek				X		X	X			X					
12.	Paździorno						X	X			X					
13.	Piersno							X								
14.	Piotrowice	X	X				X	X	X							
15.	Ramultowice								X		X					
16.	Samborz						X	X								
17.	Samsonowice															
18.	Siemidrożycze															
19.	Szymanowice						X	X								

Lp.	Obręb, wieś	Oddziały przedszkolne	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Biblioteki	Gminny Ośrodek Kultury	Świetlice wiejskie	Boiska, stadiony sportowe	Urzędy parafialne	Urzędy pocztowe	Ochotnicze Straże Pożarne	Komisariat Policji	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Ośrodki zdrowia	Apteki	Restauracje Bary
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
20.	Świdnica Polska							X	X							
21.	Wichrów							X								
22.	Wilków Średzki						X	X								
23.	Zabloto						X	X								
Gmina ogółem		4	4	1	3	1	17	20	4	1	5	1	1	1	1	1

Źródło: 1. Dane Urzędu Gminy Kostomłoty, luty 2009r.

2. Dane z roznów, z soltysami wsi, marzec-kwiecień 2009r.

Rys. 29. Wyposażenie w infrastrukturę społeczną

Nasylenie terenu gminy urządzeniami infrastruktury społecznej jest w zasadzie wystarczające. Poprawy wymaga jednak ich wyposażenie i standard świadczonych usług. Ponadto większość obiektów jest w nie najlepszym stanie technicznym i wymaga przeprowadzenia różnego rodzaju remontów.

9. OCENA WARUNKÓW I POZIOMU ROZWOJU GMINY KOSTOMŁOTY

Przeprowadzone w poprzednich rozdziałach analizy, pozwoliły ocenić warunki i poziom rozwoju występujące na terenie gminy Kostomłoty, według niżej podanych kryteriów:

Wskaźników demograficznych, w tym:

- gęstości zaludnienia,
- zatrudnienia w gospodarstwach rolnych,
- poziomu zatrudnienia ludzi starszych,
- poziomu wykształcenia ludności pracującej w gospodarstwach,
- poziomu bezrobocia.

Waliarów środowiska przyrodniczego, w tym:

- waliarów przyrodniczych i krajobrazowych,
- jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- kierunków użytkowania ziemi.

Organizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, z uwzględnieniem:

- udziału użytków rolnych w powierzchni gminy,
- struktury wladania użytkami rolnymi,
- udziału gospodarstw duzych w ogólnej ilości gospodarstw.

4. Rozwoju społeczno-gospodarczego, z uwzględnieniem:

- wyposażenia wsi gminy w infrastrukturę komunalną,
- wyposażenia rolniczej przestrzeni produkcyjnej w infrastrukturę techniczną,
- poziomu produkcji rolnej,
- wyposażenia w urządzenia obsługi rolnictwa,
- wyposażenia w infrastrukturę społeczną.

**Charakterystyka gminy pod względem warunków
i poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego**

Tabela 25

Lp.	Wyszczególnienie	Wartości wskazników
1.	2.	3.
1.	Liczba miejscowości	30
2.	Gęstość zaludnienia (osób / km ²)	47
3.	% zatrudnionych głównie w swoich gospodarstwach rolnych powyżej 55 roku życia	13,8
4.	% zatrudnionych głównie w swoich gospodarstwach rolnych z wykształceniem średnim i wyższym	34,6
5.	Liczba bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	4,6
6.	Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej (pkt)	90,8
7.	% udział UR w pow. ogólnej	87,8
8.	% udział sektora publicznego we władaniu UR	34,2
9.	% udział sektora prywatnego we władaniu UR	65,8
10.	Liczba gospodarstw rolnych i ich powierzchnia (liczba / ha), (bez gospodarstw wielkoobszarowych)	1 017 / 6 837
11.	Średnia powierzchnia gospodarstwa (ha), (bez gospodarstw wielkoobszarowych)	6,72
12.	Liczba gospodarstw o powierzchni pow. 15,00 ha, (bez gospodarstw wielkoobszarowych)	94 (9,3%)
13.	% udział powierzchni gospodarstw o wielkości pow. 15,00 ha w ogólnej powierzchni gospodarstw (bez gospodarstw wielkoobszarowych)	41,6
14.	Liczba gospodarstw rolnych powyżej 100 ha i ich powierzchnia (liczba/ha)	17 / 5 037
15.	% wsi posiadających wodociąg	99,3
16.	% wsi posiadających kanalizację sieciową	33,3
17.	% wsi posiadających gaz	-
18.	Dochody własne budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	818*
19.	Dochody budżetu gminy ogółem na 1 mieszkańca w zł	1 908*
20.	Wydatki z budżetu gminy na inwestycje na obszarach wiejskich (%)	8,6*
21.	Wydatki z budżetu gminy na opiekę społeczną (%)	19,8*

* - dane z 2007 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie posiadanych danych z inwentaryzacji stanu istniejącego.

Mając na uwadze istniejące warunki i poziom rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarze gminy Kostomłoty, oceniono go jako obszar posiadający dobre warunki przyrodniczo-demograficzne i średni poziom rozwoju społeczno – gospodarczego. Oznacza to, że teren gminy charakteryzuje się:

- niską gęstością zaludnienia,
- niskim zatrudnieniem ludzi starszych w rolnictwie,
- stosunkowo dużym udziałem osób z wykształceniem średnim i wyższym, zatrudnionych w swoim gospodarstwie,
- niskim udziałem bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym,
- bardzo dobrym wskaźnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- dużym udziałem użytków rolnych w powierzchni ogólnej,
- przewagą sektora prywatnego we władaniu gruntami,
- średnią wielkością powierzchni gospodarstwa ogółem w gminie,
- małym udziałem dużych gospodarstw w ilości gospodarstw ogółem,
- średnim poziomem wyposażenia wsi w infrastrukturę techniczną,
- średnim poziomem produkcji rolnej.

Wskaźniki charakteryzujące gminę Kostomłoty, ze względu na warunki i poziom rozwoju społeczno-gospodarczego, przedstawiono w tabeli 25.

10. WNIOSKI

1. Występująca stosunkowo młoda struktura wiekowa ludności gminy (około 20% mieszkańców w wieku do 17 lat) korzystnie będzie wpływać na szybsze przyswajanie przez ludzi młodych zachodzących przemian na obszarach wiejskich, które następują w związku z członkostwem Polski w Unii Europejskiej.
2. Wśród zatrudnionych we własnym gospodarstwie rolnym (298 osób) przeważają osoby w wieku średnim (41 -55 lat) – ok. 55%, również znaczny udział mają ludzie młodzi (do 40 roku życia) – ok. 32%. Mały (ok. 13%) udział ludzi w wieku przedemerytalnym zatrudnionych w gospodarstwach sprzyjać będzie wprowadzaniu zmian na rzecz postępu w gospodarce rolnej.
3. Dobry poziom wykształcenia ludności pracującej w gospodarstwach rolnych będzie sprzyjać pobudzaniu lokalnej aktywności na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.
4. Wskaźnik liczby bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym kształtuje się na niskim poziomie i wynosi 4,6. Niemniej w celu przeciwdziałania istniejącemu zjawisku bezrobocia należałoby tworzyć na obszarach wiejskich gminy warunki dla rozwoju rolniczej i pozarolniczej przedsiębiorczości, jak również stwarzać możliwości przekwalifikowania się osób pozostających bez pracy.
5. Występujące na terenie gminy złoża surowców naturalnych, stwarzają możliwości rozwoju przemysłu wydobywczego i przetwórczego. Równocześnie jest to zagrożenie dla stanu środowiska naturalnego. W związku z tym należy prowadzić działania ograniczające ten niekorzystny dla przyrody wpływ, poprzez rekultywację terenów zdegradowanych i ochronę obszarów cennych ze względów przyrodniczych i krajobrazowych.
6. Obszar gminy jest mało atrakcyjny ze względu na walory przyrodniczo – krajobrazowe. Jednak w oparciu o występujące na terenie gminy obiekty chronione i zabytkowe, występują pewne możliwości rozwoju lokalnych funkcji turystycznych i rekreacyjno-wypoczynkowych.
7. Opracowana dla gminy inwentaryzacja przyrodnicza wykazała, że na jej terenie występują obszary oraz miejsca cenne przyrodniczo i krajobrazowo, które kwalifikują się do objęcia ochroną prawną. Szczególnie dotyczy to obrębów położonych wzdłuż Strzegomki (Osiek, Bogdanów, Piotrowice, Chmielów), także obrębów na północy gminy (Budziszów, Piersno).

8. Właściwej ochrony wymagają występujące na terenie gminy zabytkowe parki podworskie, a także zespoły pałacowe i dworskie (obecnie znajdujące się w złym stanie technicznym) oraz pomniki przyrody.
9. Bardzo niski wskaźnik lesistości gminy (5,2%) w miarę możliwości należy poprawić poprzez zalesienia gruntów marginalnych dla rolnictwa. Jednak mając na uwadze występowanie na terenie gminy znikomej ilości gleb słabych (2,2% pow. UR), może to okazać się niemożliwe. Dlatego też należy również zadbać o tworzenie systemu zadrzewień śródpolnych i przydrożnych. Dotyczy to szczególnie obszarów otwartych pozbawionych zalesień i zadrzewień. Poprawie lesistości powinna sprzyjać również rekultywacja w kierunku leśnym wyrobisk poeksploatacyjnych.
10. Na obszarze gminy występują bardzo dobre warunki glebowe dla produkcji rolnej. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest wysoki i wynosi 90,8 pkt. Bardzo dobre warunki glebowe nie mają swojego odzwierciedlenia w osiąganym poziomie produkcji rolnej. Uzyskiwane plony roślin kształtują się na średnim poziomie.
11. Występujące zakwaszenie gleb wymaga prowadzenia zabiegów wapnowania na ponad 50% powierzchni użytków rolnych.
12. Użytkowanie gruntów powinno odbywać się zgodnie z występującymi warunkami naturalnymi. Szczególnie ze względów ochronnych i krajobrazowych, należy przede wszystkim zachować użytki zielone w dolinach Strzegomki i Średzkiej Wody. Wskazane jest również zachowanie istniejących użytków zielonych wzdłuż cieków melioracji podstawowej.
13. Dominacja użytków rolnych w powierzchni ogólnej większości obrębów gminy, określa dla jej obszaru rolny kierunek użytkowania ziemi. Użytki rolne zajmują 87,8% powierzchni. Kierunek rolny z udziałem lasów występuje tylko w dwóch obrębach – Bogdanów i Budziszów.
14. Występujące na terenie gminy grunty odłogujące powinny być zagospodarowane przede wszystkim w kierunku inwestycyjnym i częściowo rolnym.
15. We władaniu gruntami przeważa sektor prywatny, który zajmuje ponad 60% powierzchni gminy. W tym ponad 54% to grunty będące we władaniu gospodarstw rolnych. W większości obrębów (17), udział sektora prywatnego w zajmowanej powierzchni przekracza 50%. We władaniu użytkami rolnymi przeważa sektor prywatny, który użytkuje około 66% ich powierzchni.

16. Przy niezbyt wysokiej średniej powierzchni gospodarstwa w gminie (około 7 ha), w strukturze obszarowej gospodarstw prywatnych przeważają gospodarstwa małe (do 5 ha). Stanowią one ponad 56% ogólnej liczby gospodarstw i użytkują 16% ich powierzchni.
17. Niekorzystnym zjawiskiem jest zbyt mały udział gospodarstw dużych – 9,3% w ogólnej ich liczbie. Gospodarstwa te użytkują trzykrotnie większą powierzchnię niż gospodarstwa małe (około 42%), a jest ich sześciokrotnie mniej.
18. Przeciętnie na 1 gospodarstwo przypada 5,0 działki o średniej powierzchni 1,57 ha, co świadczy o średnim rozdrobnieniu gruntów gospodarstw rolnych. Liczba działek zwiększa się wraz ze wzrostem powierzchni gospodarstwa. Problem ten występuje przede wszystkim w Karczycach, Samsonowicach i Zabłociu.
19. W gminie występuje zainteresowanie nabywaniem gruntów przez właścicieli gospodarstw. Grunty z sektora publicznego, a szczególnie zasoby ANR, powinny stanowić bazę pozyskiwania ziemi dla poprawy struktury obszarowej gospodarstw prywatnych. Znaczenia nabierać będzie również obrót prywatny gruntami rolnymi. Już w chwili obecnej gospodarstwa rolne w formie dzierżaw użytkują około 3 600 ha gruntów ANR i około 500 ha gruntów prywatnych.
20. W trzynastu obrębach gminy warunki społeczno-gospodarcze kształtują się na wysokim poziomie, a w dziewięciu na poziomie średnim. Tylko w jednym obrębie (Bogdanów), warunki te oceniono jako niskie.
21. Nie wszystkie wsie gminy Kostomłoty w wystarczającym stopniu wyposażone są w elementy infrastruktury technicznej. W związku z tym występuje potrzeba nowych inwestycji i modernizacji istniejących urządzeń. Wyposażenie wsi gminy w infrastrukturę techniczną stanowić będzie podstawę poprawy warunków życia i pracy mieszkańców na obszarach wsi. Poprawa stanu infrastruktury technicznej stworzy możliwości rozwoju funkcji pozarolniczych na wsi, a co się z tym wiąże, powstawanie nowych miejsc pracy. Rozwój infrastruktury technicznej i jej modernizacja jest jednym z najważniejszych zadań, warunkującym powodzenie rozwoju gminy.

Szczególne znaczenie będzie miało uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie wsi gminy. Obecnie w dwudziestu wsiach, problem ten nie został jeszcze rozwiązany.
22. Płynąca przez obszar gminy rzeka Strzegomka podczas wezbrań zalewa swoimi wodami część gruntów położonych w jej bezpośrednim sąsiedztwie. Dla poprawy

sytuacji konieczne będzie wykonanie remontów istniejących urządzeń hydrotechnicznych oraz nowych inwestycji, które w skuteczny sposób poprawią sytuację w tym zakresie.

23. Odbudowy i konserwacji wymagają urządzenia melioracji szczegółowych. Dotyczy to większości istniejącej sieci rowów melioracyjnych, które znajdują się w złym stanie technicznym.
24. Stan techniczny dróg transportu rolnego wymaga poprawy. Trwałą nawierzchnię w dobrym stanie posiada tylko około 11% długości dróg.
25. Niekorzystna struktura zasiewów z przewagą zbóż (ponad 70%), wymaga poprawy. Występowanie na obszarze gminy bardzo dobrych kompleksów glebowo-rolniczych (pszenny dobry, pszenny bardzo dobry i częściowo wadliwy), sprzyja rozwojowi wielu kierunków produkcji roślinnej: warzywnictwa, nasiennictwa, kwiaciarstwa.
26. Prowadzona w gospodarstwach rolnych produkcja zwierzęca znajduje się na bardzo niskim poziomie – 7,5 SD/100 ha UR, w tym udział bydła to 5,9 SD. Tylko czternaście gospodarstw prowadzi produkcję zwierzęcą na większą skalę.
27. Ogółem w gminie wyposażenie gospodarstw rolnych w sprzęt mechaniczny do obsługi pól w zasadzie jest wystarczające. W niektórych obrębach występujące braki w usprzętowieniu rolnicy uzupełniają korzystając z usług Kółka Rolniczego w Kątach Wrocławskich, a także z pomocy sąsiedzkiej.
28. Teren gminy jest słabo wyposażony w urządzenia obsługujące rolnictwo. Pojedyncze obiekty znajdują się jedynie w Kostomłotach, Mieczkowie i Piotrowicach. Większość urządzeń obsługujących rolnictwo zlokalizowana jest w gminach sąsiednich.
29. Gmina Kostomłoty posiada stosunkowo dobre wyposażenie w infrastrukturę społeczną. Utrzymanie dotychczasowej sieci urządzeń infrastruktury społecznej wymagać będzie remontów, modernizacji i odpowiedniego wyposażenia. Ponadto mając na uwadze oczekiwania mieszkańców, należy prowadzić działania w kierunku podnoszenia ich standardu oraz zwiększenia asortymentu świadczonych usług.

II. USTALENIA PLANU URZĄDZENIOWO - ROLNEGO

1. PLAN URZĄDZENIOWO-ROLNY A OPRACOWANIA STRATEGICZNE DOTYCZĄCE OBSZARU GMINY KOSTOMŁOTY

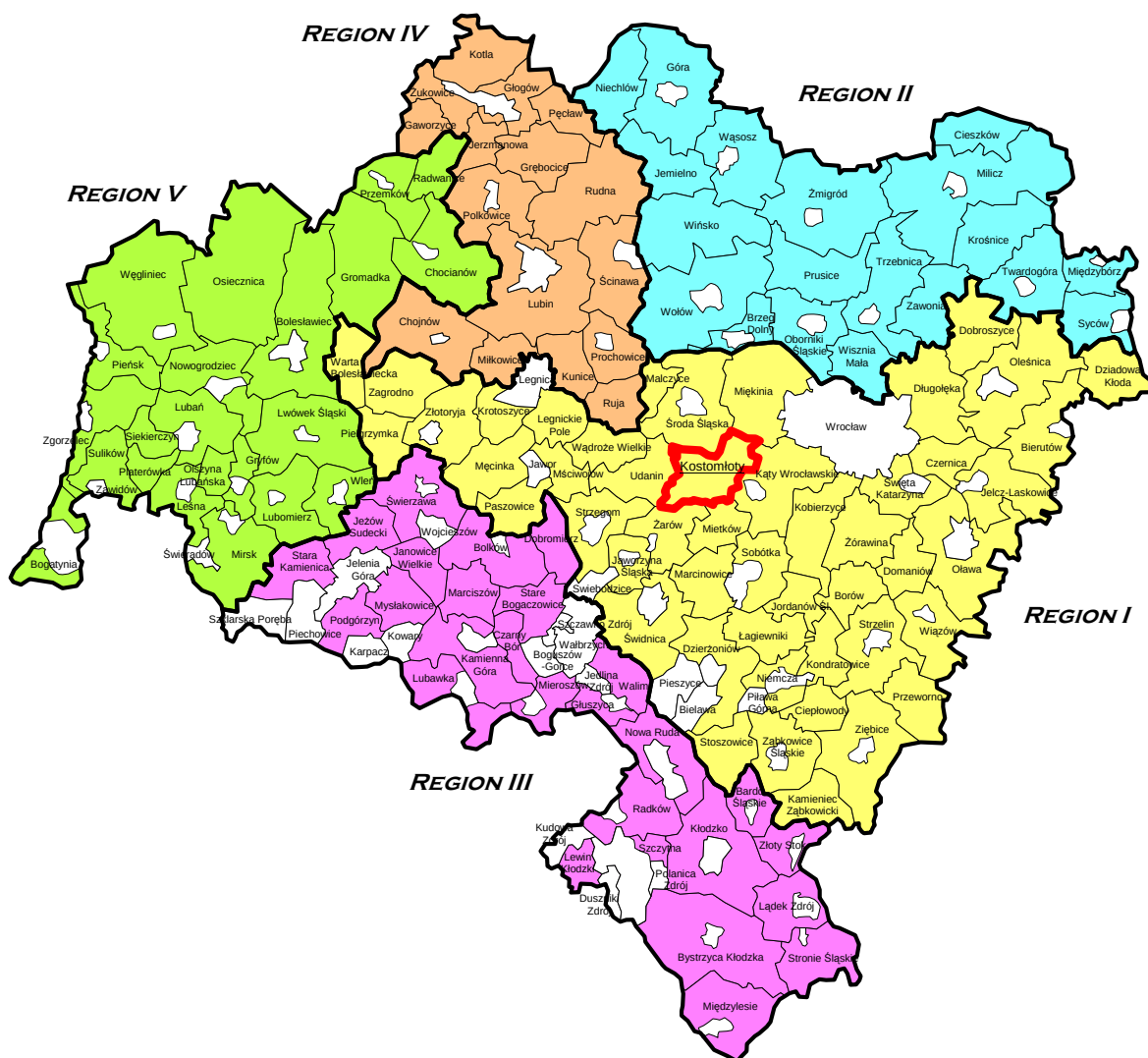
Zagadnienia, ujęte w planie urządzeniowo-rolnym gminy Kostomłoty, są dalszym rozwinięciem tematów zawartych w istniejących opracowaniach strategicznych.

W „Strategii rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego” opracowanej przez Urząd Marszałkowski we Wrocławiu, gmina Kostomłoty zaliczona została do I regionu funkcjonalnego: intensywnego rolnictwa (rys. 30). Jest to region zróżnicowany o dobrym i średnim poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz takich samych warunkach rozwoju. Wśród wydzielonych regionów funkcjonalnych województwa dolnośląskiego, posiada on najlepsze warunki dla rozwoju intensywnego, towarowego rolnictwa. Wysokiej intensywności produkcji rolnej sprzyjają bardzo dobre warunki glebowo – klimatyczne. W działalności przemysłowej największe znaczenie mają zakłady i przedsiębiorstwa wykorzystujące lokalne złoża surowców naturalnych.

Podstawową potrzebą terenów rolniczych Dolnego Śląska, w tym również gminy Kostomłoty, jest zrównanie warunków życia i pracy na obszarach wiejskich z warunkami występującymi na obszarach miast.

Spełnienie tej potrzeby zapewni zrealizowanie wizji nakreślonej w opracowanej strategii dla obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego:

- ***„Obszary wiejskie Dolnego Śląska w 2020 r. miejscem życia i pracy szeroko akceptowanym i przez to świadomie wybieranym przez społeczeństwo”.***

LEGENDA:

- region intensywnego rolnictwa
- region rolniczo-rekreacyjny
- region przemysłowo-rekreacyjno- turystyczny
- region rolniczo-przemysłowy
- region rolniczo-przemysłowo-rekreacyjny
- miasta

Rys. 30. Regiony funkcjonalne obszarów wiejskich Dolnego Śląska

Droga do urzeczywistnienia powyższej wizji wiedzy poprzez osiągnięcie głównych i szczegółowych celów rozwoju oraz zadań realizacyjnych określonych w strategii rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego, które dotyczą również gminy Kostomłoty.

Głównymi celami rozwoju dla naszego województwa są:

1. Podniesienie poziomu życia ludności wiejskiej.
2. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.

Natomiast dla regionu intensywnego rolnictwa, obejmującego obszar gminy Kostomłoty, celem głównym jest:

1. Modernizacja kompleksu gospodarki żywnościowej.

Cele szczegółowe dla omawianego regionu to:

1. Przekształcenie struktury agrarnej.
2. Rozwój i modernizacja zabezpieczeń przeciwpowodziowych.
3. Tworzenie warunków rozwoju alternatywnych źródeł dochodu.

Realizacji w/w celów szczegółowych dla regionu I, w tym również dla gminy Kostomłoty, służą określone zadania:

Cel szczegółowy 1:

Przekształcenie struktury agrarnej.

Zadania:

1. Przekształcenie struktury obszarowej gospodarstw.
2. Dostosowanie kierunków produkcji rolniczej do warunków przyrodniczych.
3. Racjonalizacja zatrudnienia w rolnictwie.
4. Racjonalna organizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
5. Doskonalenie organizacji rynku i przetwórstwa produktów żywnościowych zgodnie ze standardami i wymogami Unii Europejskiej.

Cel szczegółowy 2:

Rozwój i modernizacja zabezpieczeń przeciwpowodziowych.

Zadania:

1. Budowa zbiorników małej retencji.
2. Budowa i modernizacja urządzeń przeciwpowodziowych.

Cel szczegółowy 3:

Tworzenie warunków rozwoju alternatywnych źródeł dochodu.

Zadania:

1. Rozwój funkcji turystyczno - rekreacyjnych.
2. Stworzenie warunków dla rozwoju funkcji nie związanych ze środowiskiem przyrodniczym (usługi, przemysł, rzemiosło).

Rozwój gminy Kostomłoty będzie następował również dzięki realizacji celów strategicznych i operacyjnych zawartych w opracowanej „Strategii rozwoju gminy Kostomłoty na lata 2007 – 2015”. Określono w niej wizję rozwoju gminy, która brzmi:

- ***„Kostomłoty staną się w ciągu najbliższych lat nowocześnie zarządzaną gminą, w której żyje się wygodnie i bezpiecznie. Gminą wykorzystującą nowoczesne technologie, przyjazną środowisku naturalnemu, stwarzającą przedsiębiorcom komfortowe warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Miejscem atrakcyjnym do odwiedzania i zamieszkania. Gminą – przystankiem, popularnym centrum usług i handlu na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych”.***

Osiągnięcie nakreślonej wizji będzie możliwe pod warunkiem zrealizowania pięciu celów strategicznych oraz wspierających je celów operacyjnych:

1. Efektywna i nowoczesna gospodarka:
 - gmina przystanek,
 - wysoka atrakcyjność inwestycyjna gminy Kostomłoty,
 - sprawne zarządzanie gminą.

2. Wysoka jakość życia:

- zintegrowane i aktywne społeczeństwo obywatelskie,
- różnorodna oferta edukacyjna, kulturalna, sportowa i rozrywkowa,
- bezpieczna gmina,
- komfortowa gmina.

3. Zachowanie i rozwój walorów przyrodniczych i kulturowych gminy:

- ochrona środowiska i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- rewitalizacja obiektów zabytkowych,
- kultywacja tradycji i twórczości lokalnej.

4. Nowoczesna wieś:

- stworzenie alternatywy dla tradycyjnego rolnictwa,
- modernizacja gospodarstw rolnych,
- powołanie produktu lokalnego.

5. Zbudowanie pozytywnego wizerunku gminy Kostomłoty:

- wykreowanie i wprowadzenie na rynek marki Kostomłoty,
- wykreowanie i promocja produktów turystycznych,
- wykreowanie pozytywnego wizerunku gminy Kostomłoty – gminy przyjaznej przedsiębiorcom.

Przy opracowywaniu zagadnień planu urządzeniowo-rolnego gminy, kierowano się wizją określoną w strategii dla obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego i gminy Kostomłoty oraz zawartymi tam głównymi i szczegółowymi celami rozwoju, a także zadaniami służącymi ich realizacji w regionie I i w gminie.

Zagadnienia opracowane w planie urządzeniowo – rolnym określają kierunki poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarze gminy Kostomłoty w celu stworzenia lepszych warunków pracy i życia jej mieszkańców. Należą do nich:

1. Poprawa stanu urządzeń melioracyjnych.
2. Rekultywacja i kształtowanie krajobrazu wiejskiego, w tym odnowa terenów zabudowanych.
3. Zwiększanie lesistości gminy poprzez rekultywację wyrobisk i nieużytków w kierunku leśnym, a także tworzenie systemu zadrzewień śródpolnych i przydrożnych.
4. Kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw.
5. Modernizacja i przebudowa układu sieci dróg transportu rolniczego.

6. Dostosowanie produkcji roślinnej do warunków przyrodniczych, ze szczególnym rozwijaniem w szerszym zakresie warzywnictwa, sadownictwa, a także rolnictwa ekologicznego.
7. Rozwój produkcji zwierzęcej, a zwłaszcza bydła.
8. Dostosowanie organizacji rynku i przetwórstwa produktów żywnościowych zgodnie ze standardami i wymogami Unii Europejskiej.
9. Wykorzystanie istniejących budynków po byłych PGR-ach jako bazy do prowadzenia działalności gospodarczej i społeczno – kulturalnej.
10. Tworzenie możliwości uzyskiwania dodatkowych źródeł dochodu przez ludność rolniczą.

Plan urządzeniowo-rolny jest jedną z form działań planistycznych. Przedstawia w sposób bardziej szczegółowy kierunki rozwiązań niektórych zadań zawartych w/w strategiach rozwoju, a także takich, które w tych opracowaniach nie zostały ujęte. Realizacja planu urządzeniowo-rolnego pozwoli m.in. osiągnąć wyznaczone cele szczegółowe i główne, a w konsekwencji zrealizować nakreśloną wizję rozwoju gminy.

2. POPRAWA WARUNKÓW WODNYCH I GOSPODARKA WODNA

Na stosunki wodne gminy Kostomłoty decydujący wpływ mają przepływające przez jej obszar rzeki: Strzegomka i Średzka Woda oraz ciek podstawowe: Karczycki Potok, Niesłusz, Młyńsko i Jarosławiec, które odprowadzają wody z terenu gminy w kierunku Odry. W celu zabezpieczenia użytków rolnych przed zalewaniem, a także poprawienia warunków wodnych w glebach, występuje potrzeba wykonania inwestycji zarówno w zakresie melioracji podstawowych jak i szczegółowych.

2. 1. MELIORACJE PODSTAWOWE

Decydujące znaczenie dla regulacji stosunków wodnych na terenie gminy będzie miał sprawnie działający system cieków melioracji podstawowej, który wymaga inwestycji na odcinku ponad 34 km (tabela 26 i rysunek 32). Pozwoli to na ochronę gruntów przed zalewaniem wodami rzecznyymi podczas wezbrań. Najpilniejsze prace w zakresie odbudowy i modernizacji należy przeprowadzić na ciekach:

- Karczycki Potok	– 7,88 km
- Niesłusz	– 11,83 km
- Potok Młyńsko	– 5,10 km
- Jarosławiec	– 7,60 km
- Średzka Woda	– 2,07 km

Na zalewanie wodami najbardziej narażone są obszary wsi położone w sąsiedztwie rzeki Strzegomki: Osiek, Bogdanów, Godków, Piotrowice i Chmielów. W celu zabezpieczenia siedlisk w/w wsi przed zalaniem, planuje się budowę i modernizację wałów przeciwpowodziowych w obrębie Piotrowice i Bogdanów na odcinku około 2,5 km.

Realizacja w/w inwestycji będzie możliwa z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, który uwzględnia finansowanie działań związanych z gospodarowaniem rolniczymi zasobami wodnymi.

Stan i potrzeby w zakresie melioracji podstawowych

Tabela 26

Lp.	Nazwa cieku	Długość cieku (km)	Długość odcinka wymagający odbudowy lub modernizacji	
			km	%
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Średzka Woda	2,07	2,07	100,0
2.	Karczyci Potok	7,88	7,88	100,0
3.	Niesłusz	11,83	11,83	100,0
4.	Potok Młyńsko	5,10	5,10	100,0
5.	Jarosławiec	7,60	7,60	100,0
Gmina ogółem		34,48	34,48	100,0

Źródło: 1. Dane na podstawie uzgodnień z przedstawicielem RZMiUW w Środzie Śląskiej, luty 2009 r.

2. Inwentaryzacja terenowa, kwiecień 2009 r.

2. 2. MELIORACJE SZCZEGÓŁOWE

Stosunki wodne na użytkach rolnych w zakresie melioracji szczegółowych będą regulowane przede wszystkim poprzez istniejącą sieć rowów melioracyjnych, które przy sprawnie działającym systemie cieków melioracji podstawowej, będą mogły odprowadzać nadmiar wody z pól lub zatrzymywać ją w glebie gdy wystąpią okresy suche.

Istniejąca sieć rowów melioracyjnych wymaga prac inwestycyjnych w zakresie odbudowy i konserwacji prawie w całości - ok. 98% ogólnej długości rowów istniejących w terenie. Do przeprowadzenia inwestycji wyznaczono przede wszystkim rowy odbierające wody z gruntów, które w przyszłości będą użytkowane rolniczo. Na terenie całej gminy inwestycjami należy objąć około 133 km rowów melioracyjnych. Zakres prac w poszczególnych obrębach waha się od 0,8 km w Samsonowicach do 15,3 km, w Piotrowicach (tabela 27 i rys. 31). Największe potrzeby odbudowy i konserwacji rowów melioracyjnych występują na terenie obrębów: Piotrowice, Kostomłoty i Chmielów. Tylko w jednym obrębie - Jenkowice, nie wykazano potrzeb prac w zakresie odbudowy lub konserwacji rowów melioracyjnych na gruntach rolnych.

Inwestycje w zakresie melioracji szczegółowych również będą mogły być realizowane w ramach programów operacyjnych Unii Europejskiej, które uwzględniają działania związane z gospodarowaniem rolniczymi zasobami wodnymi. Finansowanie w tym zakresie będzie możliwe przy udziale funduszy unijnych, krajowych i środków prywatnych właścicieli gruntów.

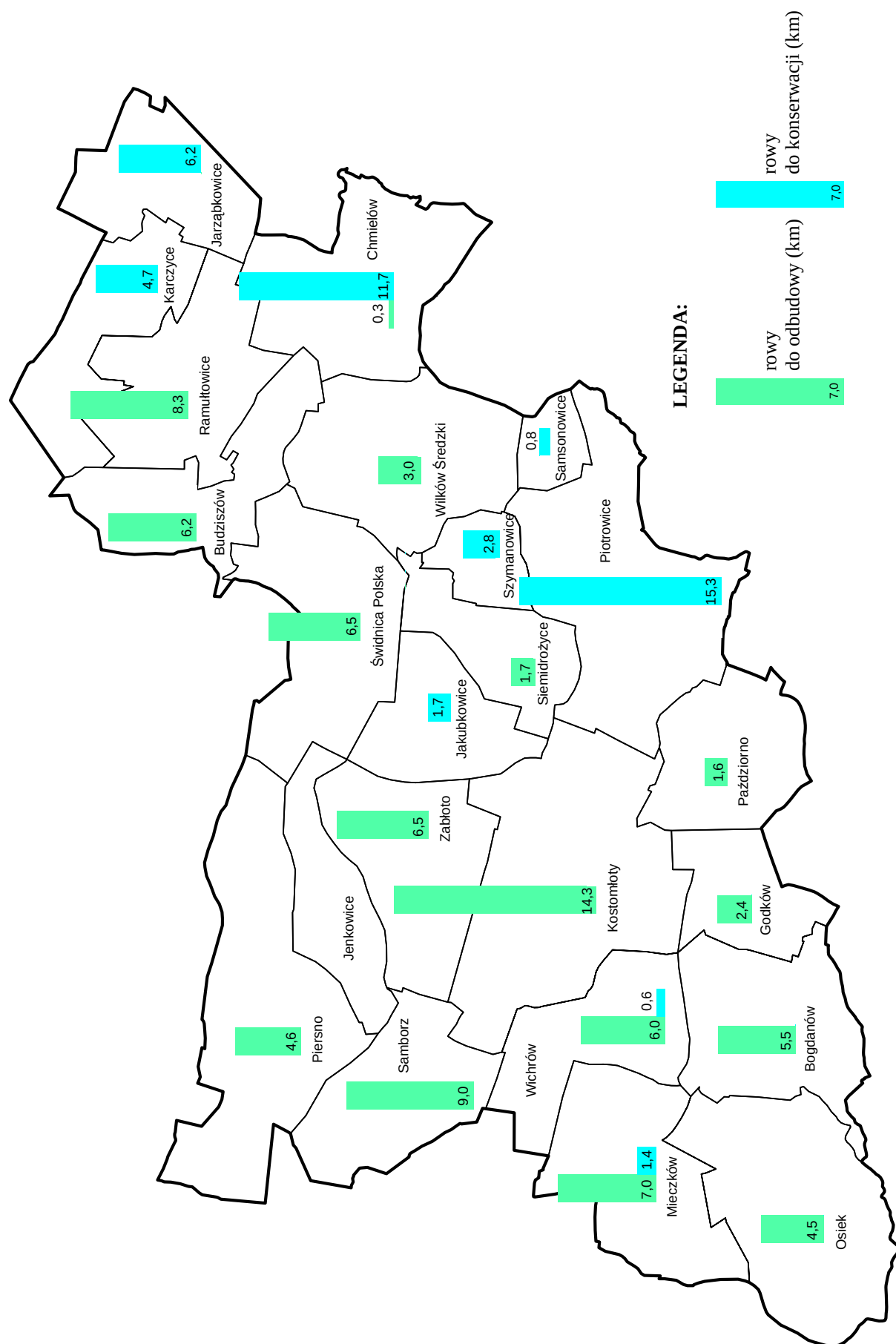
Istniejące na terenie gminy zbiorniki małej retencji w postaci oczek wodnych i stawów należy utrzymywać w dobrym stanie, nie dopuszczając do ich zanieczyszczenia i zanikania. Występujące w obrębie zabudowy wsi oczka wodne i stawy planowane są do odbudowy. Znajdują się one w 9 obrębach gminy: Chmielów, Jakubkowice, Jarząbkowice, Kostomłoty, Mieczków, Ramułowice, Samborz, Siemidrożyce i Wichrów. W sumie do odbudowy zaproponowano 11 stawów i oczek wodnych o łącznej powierzchni ponad 6 ha.

Stan i potrzeby melioracji szczegółowych

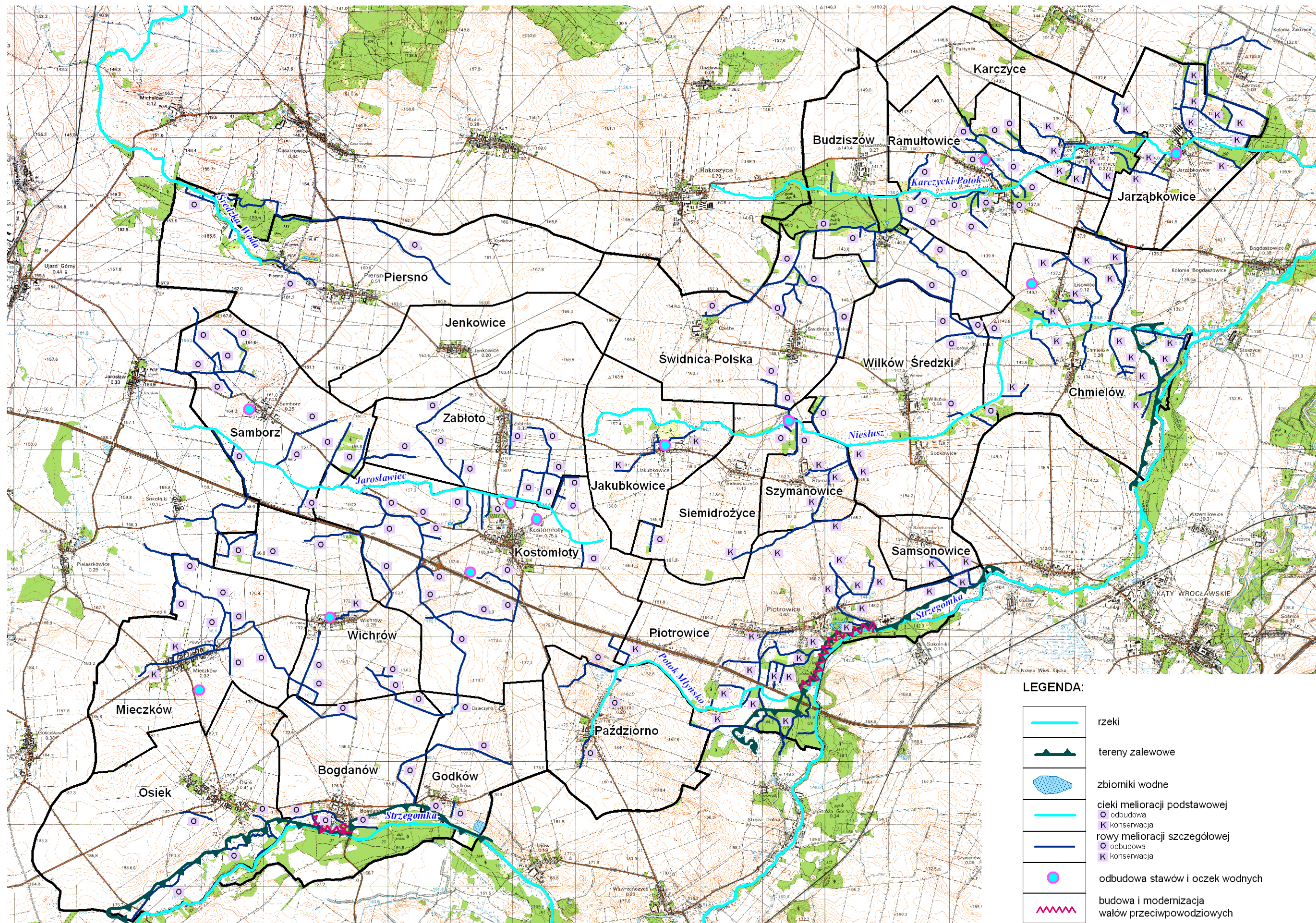
Tabela 27

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych	Powierzchnia użytków rolnych zmeliorowanych		Długość istniejącej sieci rowów melioracyjnych	Długość rowów melioracyjnych wymagających odbudowy		Długość rowów melioracyjnych wymagających konserwacji	
		ha	ha	%		km	%	km	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1.	Bogdanów	489,43	150	30,6	5,5	5,5	100,0	-	-
2.	Budziszów	423,12	253	59,8	6,4	6,2	96,9	-	-
3.	Chmielów	666,58	114	17,1	12,0	0,3	2,5	11,7	97,5
4.	Godków	319,14	73	22,9	2,4	2,4	100,0	-	-
5.	Jakubkowice	396,41	45	11,4	1,7	-	-	1,7	100,0
6.	Jarząbkowice	434,59	256	58,9	6,8	-	-	6,2	91,2
7.	Jenkowice	385,65	-	-	-	-	-	-	-
8.	Karczyce	459,78	138	30,0	4,7	-	-	4,7	100,0
9.	Kostomłoty	1 128,55	473	41,9	14,3	14,3	100,0	-	-
10.	Mieczków	620,86	477	76,8	8,4	7,0	83,3	1,4	16,7
11.	Osiek	853,35	223	26,1	4,5	4,5	100,0	-	-
12.	Paździorno	489,00	365	74,6	1,6	1,6	100,0	-	-
13.	Piersno	983,01	186	18,9	4,6	4,6	100,0	-	-
14.	Piotrowice	810,15	397	49,0	16,7	-	-	15,3	91,6
15.	Ramułtowice	549,38	32	5,8	8,3	8,3	100,0	-	-
16.	Samborz	530,38	173	32,6	9,0	9,0	100,0	-	-
17.	Samsonowice	122,99	48	39,0	0,8	-	-	0,8	100,0
18.	Siemidrożyce	357,38	135	37,8	1,7	1,7	100,0	-	-
19.	Szymanowice	177,95	68	38,2	2,8	-	-	2,8	100,0
20.	Świdnica Polska	733,51	346	47,2	6,5	6,5	100,0	-	-
21.	Wichrów	498,37	70	14,0	6,6	6,0	90,9	0,6	9,1
22.	Wilków Średzki	719,94	551	76,5	3,0	3,0	100,0	-	-
23.	Zabloto	623,29	183	29,4	6,5	6,5	100,0	-	-
Gmina ogółem		12 772,81	4 756	37,2	134,8	87,4	64,8	45,2	33,5

Źródło: 1. Dane Urzędu Gminy Kostomłoty, luty 2009 r.
2. Inwentaryzacja terenowa, kwiecień 2009 r.
3. Uzgodnienia z przedstawicielem RZM i UW w Środzie Śląskiej, luty 2009 r.

Rys. 31. Potrzeby odbudowy i konserwacji rowów melioracyjnych

Rys. 32. Warunki wodne i gospodarka wodna

Przy prowadzeniu prac związanych z konserwacją i odbudową rowów melioracyjnych należy mieć na uwadze występujące zbiorniki małej retencji, aby nie doprowadzić do ich osuszenia. Sytuacja ta dotyczy również istniejących wśród pól zabagnień, które stanowią ciekawe siedliska przyrodnicze.

Realizacja w/w zadań przyczyni się nie tylko do poprawy stosunków wodnych w glebach, ale również podniesie walory przyrodniczo – krajobrazowe gminy.

Syntetyczny obraz warunków wodnych i gospodarki wodnej oraz planowanych prac w tej dziedzinie przedstawiono na rysunku 32.

3. KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU

Krajobraz gminy Kostomłoty będzie kształtowany przede wszystkim przez:

- ochronę istniejących walorów przyrodniczo – krajobrazowych w celu wykorzystania ich do rozwoju funkcji turystyczno – rekreacyjnych,
- obejmowanie ochroną prawną dalszych obiektów i obszarów cennych przyrodniczo,
- użytkowanie gruntów zgodnie z warunkami naturalnymi,
- rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych i nieużytków w kierunku leśnym,
- zadrzewienia i zakrzewienia wzdłuż dróg i cieków.

3. 1. WALORY PRZYRODNICZO – KRAJOBRAZOWE ORAZ ICH OCHRONA

W krajobrazie gminy Kostomłoty dominują użytki rolne co sprawia, że jest on monotony i mało urozmaicony. Nie mniej jednak na terenie gminy znajdują się obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo, które należy objąć ochroną prawną.

Najatrakcyjniejsze obszary pod względem walorów przyrodniczo-krajobrazowych występują na południu gminy, w dolinie Strzegomki. Są to przede wszystkim tereny lasów liściastych (łęgi, grądy, olsy) i sąsiadujących z nimi użytków zielonych. Również kompleksy leśne położone na północ i północny zachód od Sikorzyc, a także na północny zachód od Piersna, posiadają cenne walory przyrodniczo-krajobrazowe. Są to również wielogatunkowe lasy łęgowe i grądowe. Ponadto na ochronę zasługują również doliny rzek i cieków: Strzegomki oraz Karczyckiego Potoku, a także same rzeki, które są korytarzem ekologicznym dla żyjących tam zwierząt. Dla skutecznej ochrony cennych siedlisk flory

i fauny w/w obszarów, proponuje się objęcie ich ochroną prawną w formie obszarów chronionego krajobrazu

Oprócz obszarów chronionego krajobrazu proponuje się również utworzenie użytku ekologicznego na terenie obrębu Pałdziorno. Proponowany do ochrony obszar to niewielki staw i otaczające go tereny podmokłe, gdzie znajdują się miejsca lęgowe kilku gatunków ptactwa wodnego.

Wymienione wyżej obszary proponowane do ochrony posiadają inwentaryzację przyrodniczą, która potwierdza ich walory przyrodnicze.

Ochrona cennych walorów przyrodniczo – krajobrazowych na terenie gminy Kostomłoty wymaga uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, a także nowych rozwiązań w zakresie zagospodarowania odpadów z terenu gminy. Problem szczególnie dotyczy składowania odpadów przemysłowych, przeterminowanych środków ochrony roślin i innych niebezpiecznych odpadów oraz ich segregacja. Problemem dla środowiska przyrodniczego są także występujące na terenie gminy dzikie wysypiska śmieci, które należałoby zrekultywować w kierunku leśnym.

Gmina Kostomłoty posiada również wiele obiektów objętych ochroną prawną, a także jej miejscowości bogate są w obiekty dziedzictwa kulturowego. Do wykazu zabytków architektonicznych i kulturowych wpisanych jest ponad 180 obiektów. Są to przede wszystkim: kościoły, plebanie, cmentarze, parki, pałace, dwory, domy mieszkalne, zabudowania folwarczne, zespoły dworsko – folwarczno – pałacowe, itp. obiekty mające wartość historyczną. Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru znajdują się w 25 miejscowościach gminy. Najwięcej jest ich w Osieku i Kostomłotach. Większość zabytkowych obiektów budowlanych wymaga prac zabezpieczających, remontowych i renowacyjnych, obecnie stan tych obiektów nie jest zadowalający.

Znajdujące się w miejscowościach gminy parki zabytkowe uległy znacznym przekształceniom. Obecnie są one również zdewastowane i zaniedbane. Jedynie park w Lisowicach jest w dobrym stanie. Najcenniejsze parki zabytkowe znajdują się w Piotrowicach, Lisowicach (obręb Chmielów), Sikorzycach (obręb Budziszów) i Ramułowicach. Cenne przyrodniczo drzewa objęte ochroną prawną jako pomniki przyrody znajdują się w Sikorzycach (obręb Budziszów) i Ramułowicach (opisane w pierwszej części opracowania). Ponadto opracowana inwentaryzacja drzew pomnikowych dla gminy Kostomłoty stwierdziła występowanie na jej terenie stanowisk drzew, które kwalifikują się do objęcia ochroną jako pomniki przyrody ożywionej. Znajdują się one przede wszystkim na terenie parków podworskich w Piotrowicach,

Sikorzycach (obwód Budziszów), Bogdanowie, Paździornie, Piersnie, Wilkowie Średzkim, Ramułowicach, Jarząbkowicach i Czechach (obwód Świdnica Polska), a także poza parkami w Bogdanowie, Piersnie i Wilkowie Średzkim. Do ochrony zakwalifikowano około 100 drzew.

Na prace remontowe i konserwatorskie obiektów przeznaczonych do użyteczności publicznej i społecznej, będzie można otrzymać dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, obejmujących działania związane z odnową wsi oraz zachowaniem i ochroną dziedzictwa kulturowego.

Mając na uwadze występowanie na terenie gminy obszarów i miejsc interesujących ze względów ekologicznych, przyrodniczych i krajobrazowych należy utrzymywać i chronić naturalne siedliska oraz ekosystemy (przede wszystkim łąkowe). Dotyczy to szczególnie zachowania naturalnego krajobrazu doliny Strzegomki i Karczyckiego Potoku poprzez utrzymanie tam użytków zielonych w naturalnym użytkowaniu. Ponadto na całym obszarze gminy użytkowanie gruntów powinno odbywać się zgodnie z występującymi warunkami naturalnymi (rys. 35).

Ochrony wymagają także cieki melioracji podstawowej. Wzdłuż przebiegających przez teren gminy cieków, proponuje się utworzenie ochronnych stref buforowych w formie 2 m lub 5 m obustronnych pasów zadarnień.

Istnieją możliwości pozyskania funduszy unijnych na działania rolno-środowiskowe. Utrzymanie naturalnego użytkowania użytków zielonych, a także tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków i ich utrzymanie, możliwe będzie w ramach Programu Rolnośrodowiskowego zawartego w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013. Producenci rolni, którzy zechcą przystąpić do realizowania w/w działań, otrzymają pomoc finansową w postaci tzw. płatności rolnośrodowiskowej z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Działania te zapewnią dodatkowy dochód gospodarstwom rolnym w zamian za wykonanie zabiegów przyczyniających się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego i ochrony różnorodności biologicznej.

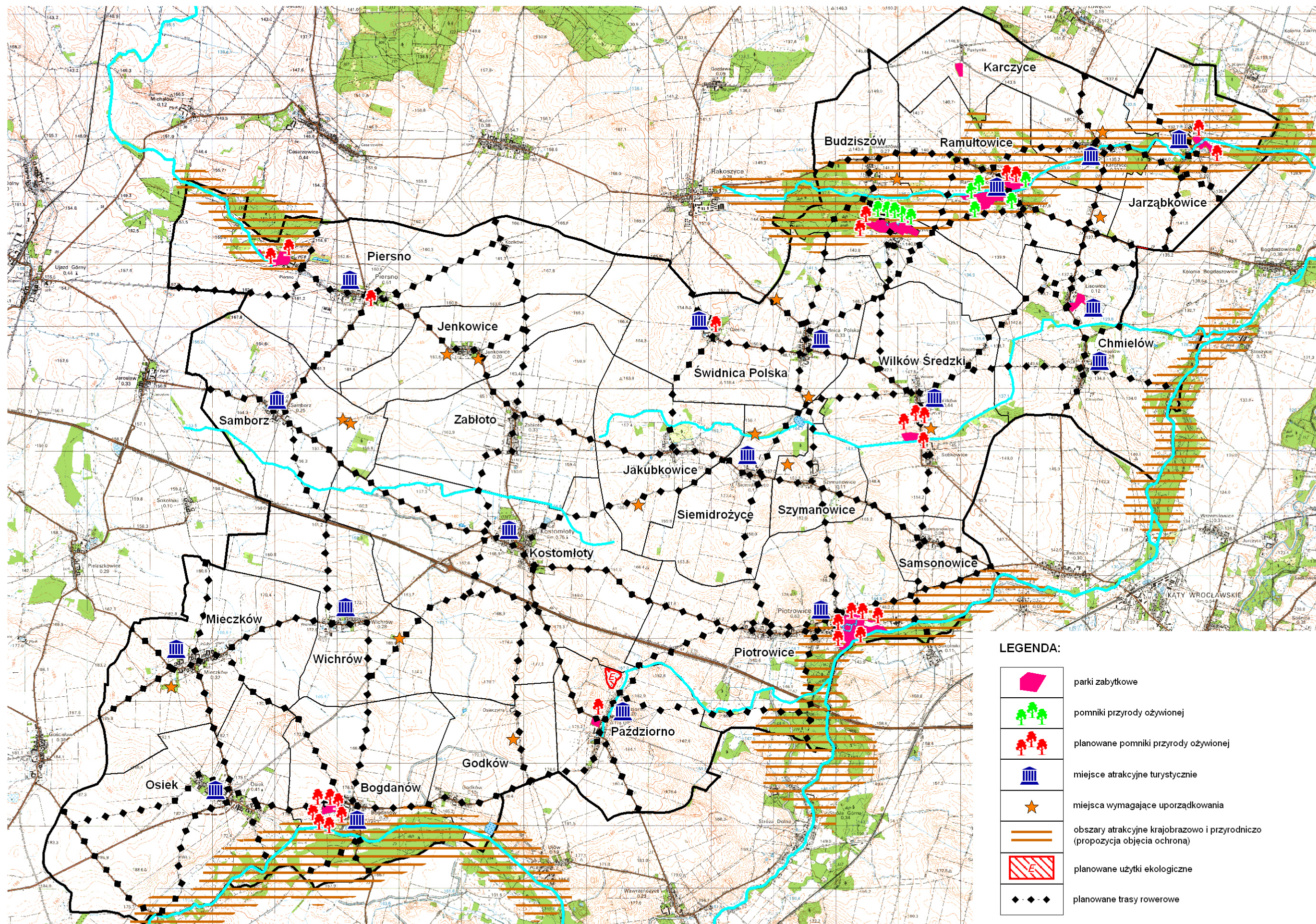
Uwzględniając występujące na terenie gminy cenne obszary i obiekty przyrodniczo-krajobrazowe oraz zabytkowe, wyznaczono sieć tras rowerowych, które będą służyć turystyce, rekreacji, edukacji jak również komunikacji między miejscowościami w gminie. Zaproponowane w opracowaniu trasy rowerowe łączą wszystkie w/w obszary i obiekty, a także mają swój przebieg na terenie całej gminy, łącząc w ten sposób cały jej obszar. Stworzy to możliwość uprawiania turystyki rowerowej z każdej miejscowości w gminie. Długość planowanych tras rowerowych na terenie gminy Kostomłoty wynosi w sumie

około 170 km. W większości wyznaczono je po drogach transportu rolnego, które przewidziane są do przebudowy. Planowane trasy rowerowe są ze sobą połączone, a także mają swoje dalsze przebiegi w gminach sąsiednich.

Na omawianych wyżej atrakcyjnych obszarach przyrodniczo – krajobrazowych na terenie gminy Kostomłoty, należy tworzyć infrastrukturę turystyczno – rekreacyjną, która będzie sprzyjać rozwojowi różnych form turystyki i rekreacji sobotnio – niedzielnej (pobytowej, pieszej, rowerowej). W związku z tym powstaną możliwości uzyskania dodatkowych dochodów dla mieszkańców wsi gminy Kostomłoty, poprzez rozwój działalności agroturystycznej. Może ona być rozwijana praktycznie w każdej miejscowości. Jednak najbardziej predysponowane dla rozwoju tego typu działalności są Osiek, Bogdanów, Godków, Piotrowice, Chmielów, Lisowice, Jarząbkowice, Ramułowice, Sikorzyce, Budziszów i Piersno. Ważnym elementem powodzenia przedsięwzięć agroturystycznych będzie szeroka promocja przygotowanych miejsc i obiektów.

Na uruchomienie i rozwój działalności agroturystycznej, możliwe będzie uzyskanie pomocy finansowej z Europejskiego Funduszu na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, które obejmować będą działania związane ze wspieraniem przedsięwzięć zbliżonych do rolnictwa, w celu zapewnienia różnorodności działań, a także tworzenia alternatywnych źródeł dochodów.

Występujące na terenie gminy obiekty chronione i planowane do ochrony oraz przebieg tras rowerowych przedstawiono na rysunku 33.

Rys. 33. Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz ich ochrona

3. 2. OCHRONA GRUNTÓW PRZED EROZJĄ

Na terenie gminy Kostomłoty grunty podatne na erozję naturogeniczną i uprawową występują w ośmiu obrębach i koncentrują się przede wszystkim w południowej części gminy. Ich powierzchnia na użytkach rolnych w skali całej gminy wynosi około 110 ha, zajmując niecały procent (ok. 0,9%), ogólnej powierzchni UR gminy. W większości obrębów (15), grunty zagrożone erozją nie występują. Najwięcej użytków rolnych podatnych na erozję występuje w dwóch obrębach: Piotrowice (27 ha) i Osiek (26 ha). W pozostałych obrębach ich powierzchnie kształtują się od 3 ha w Bogdanowie do 16 ha w Paździornie (rys. 34).

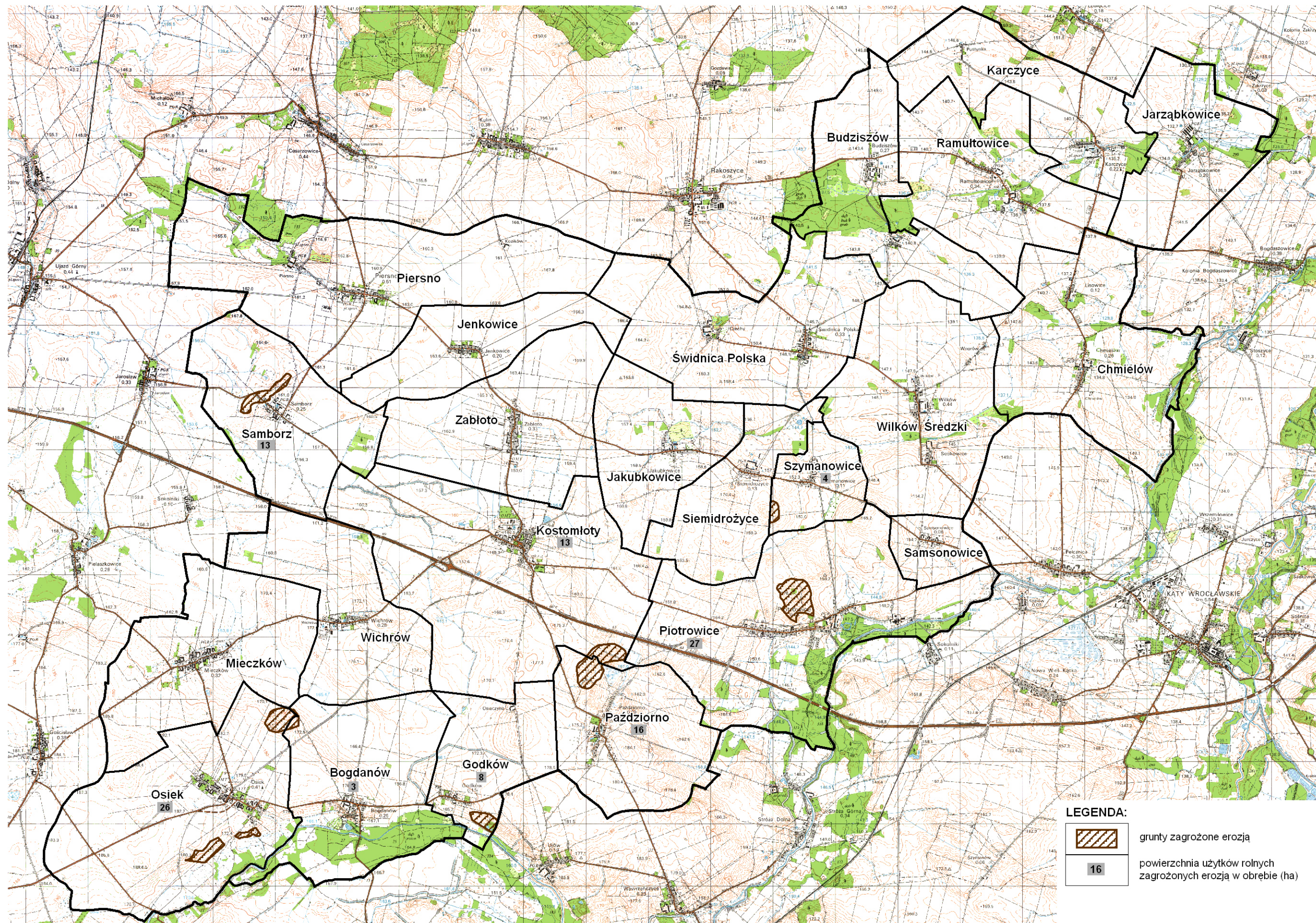
W celu przeciwdziałania procesowi degradacji gleb, na gruntach podatnych na erozję, należy koncentrować w miarę możliwości prace zadrzewieniowe i zadarnieniowe oraz prowadzić właściwą uprawę pól, w poprzek lub ukośnie do kierunku spadku terenu.

3. 3. ZADRZEWIENIA I ZAKRZEWIENIA

Gmina Kostomłoty posiada bardzo dobre warunki glebowe, a występujące na jej obszarze gleby słabe (klasy V i VI), zajmują niewielką powierzchnię - ok. 280 ha tj. 2,2% powierzchni użytków rolnych. Przeprowadzona analiza przestrzennego rozmieszczenia gruntów marginalnych na terenie gminy, a także inwentaryzacja terenowa, wykazały brak możliwości utworzenia na nich kompleksów leśnych. W związku z tym zwiększeniu powierzchni pokrytej szatą roślinną, służyć będą przede wszystkim planowane zadrzewienia i zakrzewienia wzdłuż dróg i cieków, zadrzewienia gruntów w formie remiz śródpolnych oraz rekultywacja nieużytków i wyrobisk poeksploatacyjnych w kierunku leśnym (rys. 35).

Pasy zadrzewieniowe i zakrzewieniowe zaplanowano we wszystkich 23 obrębach gminy o łącznej długości około 152 km, na obszarach gdzie stwierdzono występowanie dużych, odkrytych powierzchni użytków rolnych. Największe potrzeby w tym zakresie występują w: Osieku – ponad 15 km, Świdnicy Polskiej – około 12 km, Jenkowicach - ok. 11 km, Mieczkowie i Piersnie – ponad 10 km, Chmielowie i Zabłociu – ponad 9 km.

Zadrzewienia gruntów w formie remiz śródpolnych zaplanowano w czterech obrębach gminy: Ramułowicach, Chmielowie, Piotrowicach i Jakubkowicach, o łącznej powierzchni ponad 6 ha (tab. 28).

Rys. 34. Obszary wymagające stosowania zabiegów przeciwerozyjnych

Przy pracach związanych z odbudową lub konserwacją urządzeń melioracyjnych należy uwzględnić zachowanie dotychczasowej obudowy biologicznej cieków lub jej odtworzenie i uzupełnienie. Zagadnienia te powinny uwzględniać projekty techniczne odbudowy cieków.

Planowane zadrzewienia i zakrzewienia wpłyną korzystnie na ochronę obszarów użytkowanych rolniczo w gminie. Przyczynią się także do urozmaicenia i wzbogacenia krajobrazu wiejskiego. Korzystny będzie również ich wpływ na poprawę mikroklimatu obszaru gminy, poprzez zmniejszenie prędkości wiatrów, parowania wody z gleby oraz powierzchniowych spływów wód.

Przy tworzeniu nowych, a także uzupełnianiu istniejących pasów zadrzewieniowych i zakrzewieniowych, należy nawiązywać do już istniejących gatunków drzew i krzewów występujących w miejscowym krajobrazie.

Szczegółowe projekty zadrzewień i zakrzewień, z podaniem preferowanych gatunków drzew i krzewów, powinny stanowić integralną część dokumentacji projektowych inwestycji, a zwłaszcza dróg transportu rolnego.

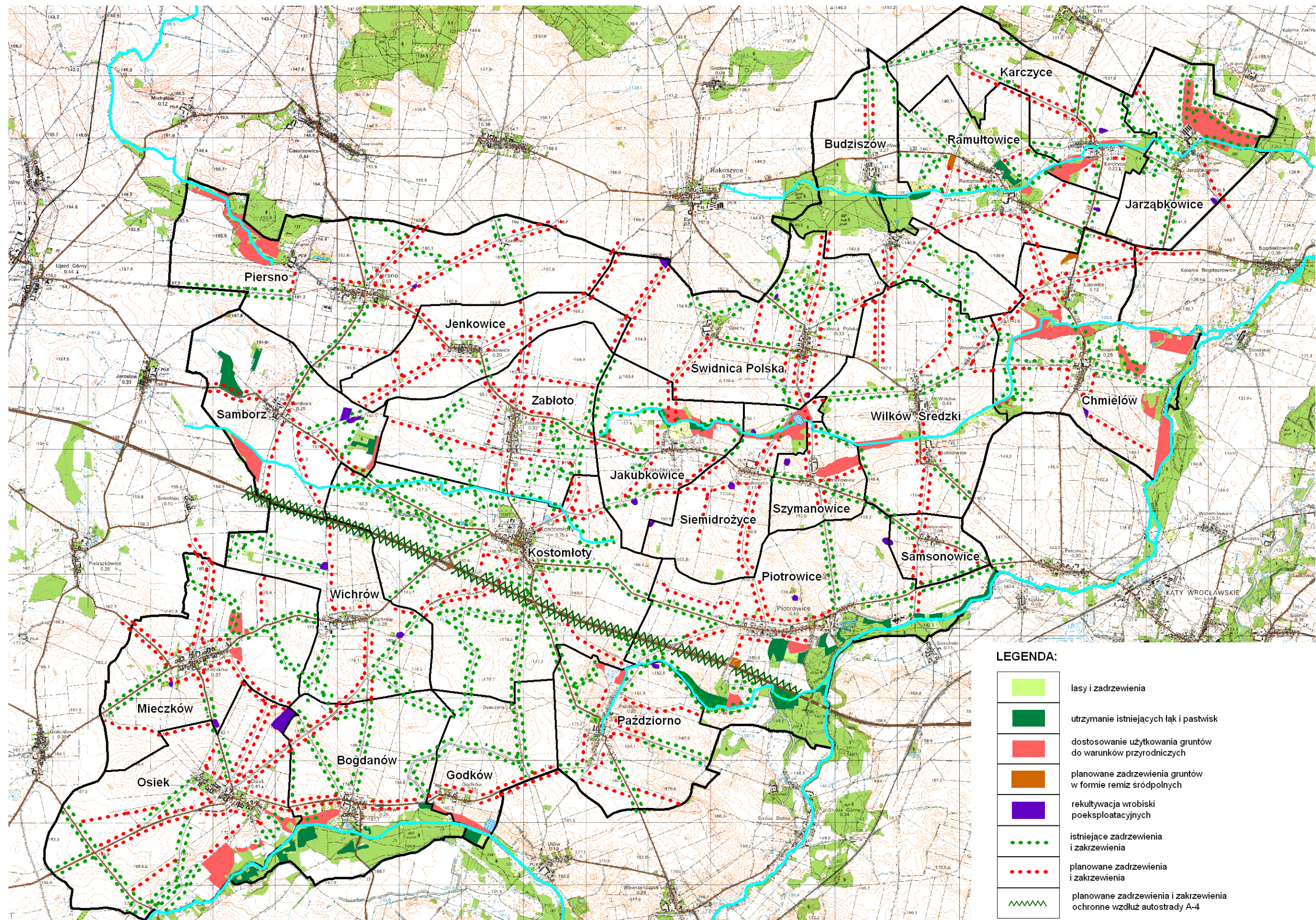
Przestrzenne rozmieszczenie istniejących i planowanych zadrzewień oraz zakrzewień przedstawiono na rysunku 35.

Planowane zadrzewienia w formie remiz śródpolnych

Tabela 28

Lp.	Obręb	Powierzchnia planowanych remiz i zadrzewień śródpolnych	Numery działek
		ha	
1.	2.	3.	4.
1.	Chmielów	1,79	174; 175; 176; 177; 178; 179; 180
2.	Jakubkowice	0,60	cz.dz. 60/1
3.	Piotrowice	1,46	274/4; 275/4; cz.dz. 275/6
4.	Ramułtowice	2,25	cz.dz. 60/1; cz.dz. 22
Razem		6,10	

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 35. Kształtowanie krajobrazu rolniczego

4. GOSPODARKA GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ

4. 1. WYŁĄCZENIA GRUNTÓW Z UŻYTKOWANIA ROLNEGO

Przewidywane wyłączenia użytków rolnych na obszarze gminy Kostomłoty wynikać będą przede wszystkim z planowanych inwestycji.

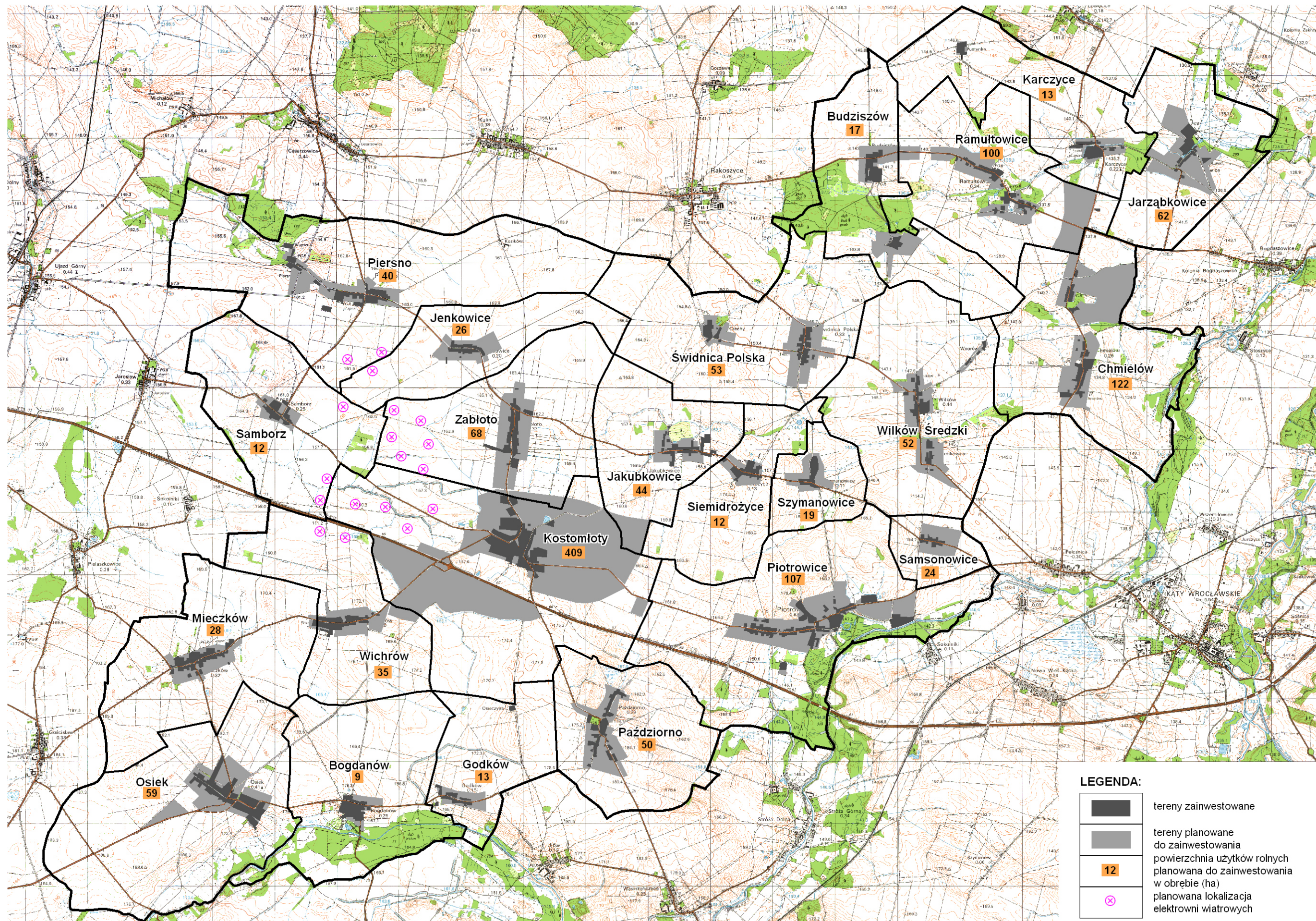
Planowane na terenie gminy funkcje mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe komunikacyjne i inne, spowodują wyłączenia gruntów z użytkowania rolnego. Skalę wyłączeń na realizację w/w funkcji szacuje się na około 1 374 ha tj. 10,8% powierzchni użytków rolnych w gminie. Największe powierzchnie wyłączeń pod inwestycje przewiduje się w obrębach: Kostomłoty – ok. 409 ha, Chmielów – ok. 122 ha, Piotrowice – ok. 107 ha i Ramułowice ok. 100 ha. W w/w obrębach skupia się około 54% wszystkich planowanych wyłączeń użytków rolnych gminy. W pozostałych obrębach występuje duże zróżnicowanie w wielkości tych wyłączeń. Kształtować się one będą na poziomie od 9 do 68 ha.

Planowane zainwestowanie na terenie gminy Kostomłoty przedstawiono na rys. 36, podając wielkość wyłączeń użytków rolnych dla każdego obrębu.

W związku z przewidywanymi wyłączeniami użytków rolnych ich powierzchnia zmniejszyłaby się z 12 772,81 ha na około 11 399 ha, a udział ich w ogólnej powierzchni gminy zmniejszyłby się z 87,9% na 78,4%.

Zmiany w udziale użytków rolnych w ogólnej powierzchni, wystąpią we wszystkich 23 obrębach. Dynamika zmian kształtować się będzie od -1,4 w Bogdanowie do -32,7% w Kostomłotach.

Planowane zmiany w powierzchni i udziale użytków rolnych spowodowane wyłączeniami gruntów przedstawiono w tabeli 29 oraz na rysunku 37.

Rys. 36. Grunty planowane do zainwestowania

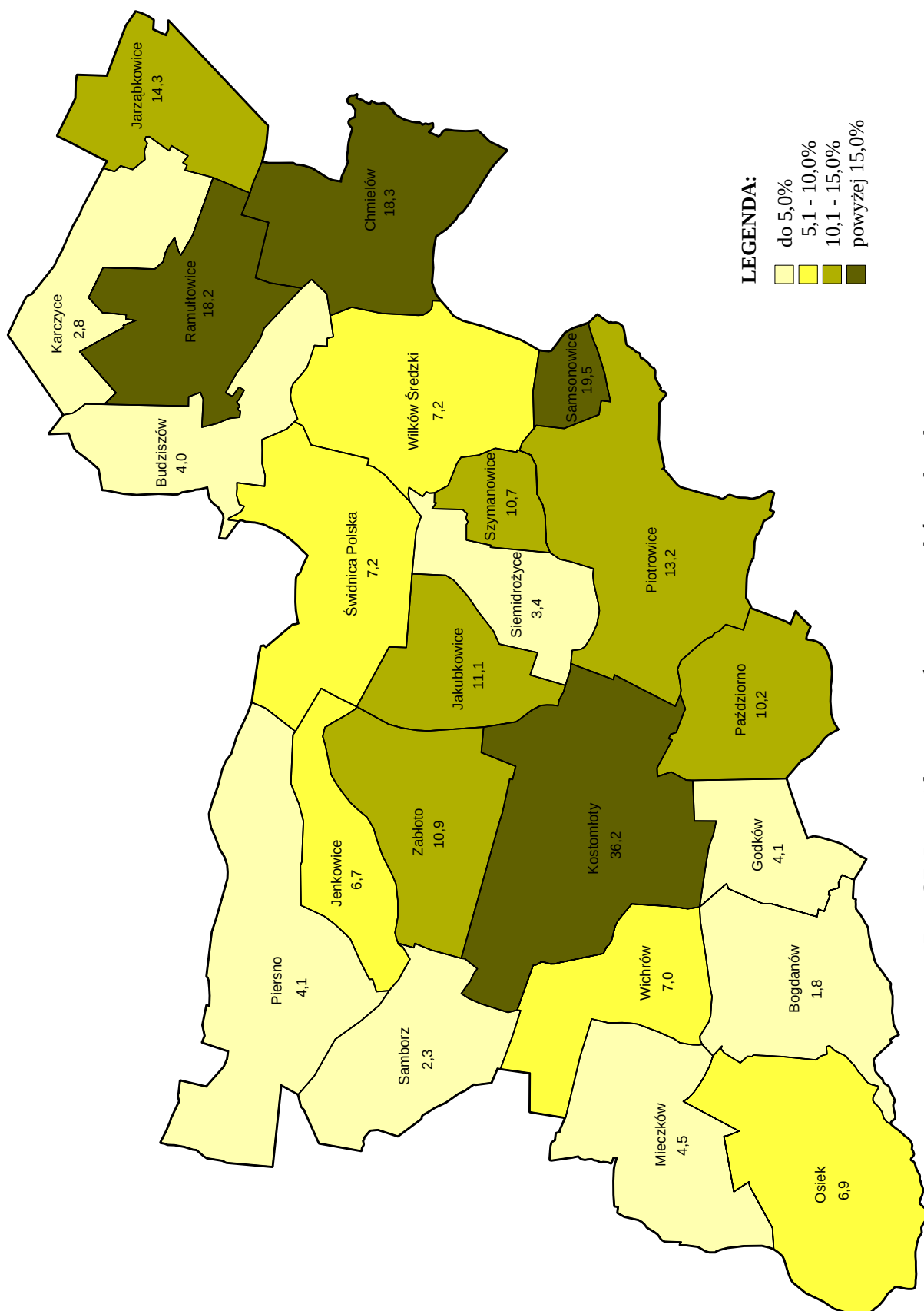
Planowana powierzchnia użytków rolnych

Tabela 29

Lp.	Obręb	Aktualna powierzchnia ogólna obrębu	Aktualna powierzchnia ogólna UR		Planowana powierzchnia wyłączeń użytków rolnych		Planowana powierzchnia użytków rolnych		Dynamika zmian
		ha	ha	%	ha	%	ha	%	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1.	Bogdanów	671,79	489,43	72,9	9	1,8	480,43	71,5	-1,4
2.	Budziszów	569,13	423,12	74,3	17	4,0	406,12	71,4	-2,9
3.	Chmielów	781,31	666,58	85,3	122	18,3	544,58	69,7	-15,6
4.	Godków	345,13	319,14	92,5	13	4,1	306,14	88,7	-3,8
5.	Jakubkowice	439,78	396,41	90,1	44	11,1	352,41	80,1	-10,0
6.	Jarząbkowice	486,66	434,59	89,3	62	14,3	372,59	76,6	-12,7
7.	Jenkowice	402,47	385,65	95,8	26	6,7	359,65	89,4	-6,4
8.	Karczyce	526,46	459,78	87,3	13	2,8	446,78	84,9	-2,4
9.	Kostomłoty	1 253,22	1 128,55	90,1	409	36,2	719,55	57,4	-32,7
10.	Mieczków	664,79	620,86	93,4	28	4,5	592,86	89,2	-4,2
11.	Osiek	939,75	853,35	90,8	59	6,9	794,35	84,5	-6,3
12.	Paździorno	533,01	489,00	91,7	50	10,2	439,00	82,4	-9,3
13.	Piersno	1 103,66	983,01	89,1	40	4,1	943,01	85,4	-3,7
14.	Piotrowice	1 085,61	810,15	74,6	107	13,2	703,15	64,8	-9,8
15.	Ramultowice	644,54	549,38	85,2	100	18,2	449,38	69,7	-15,5
16.	Samborz	580,39	530,38	91,4	12	2,3	518,38	89,3	-2,1
17.	Samsonowice	137,77	122,99	89,3	24	19,5	98,99	71,9	-17,4
18.	Siemidrożycze	389,13	357,38	91,8	12	3,4	345,38	88,8	-3,0
19.	Szymanowice	194,13	177,95	91,7	19	10,7	158,95	81,9	-9,8
20.	Świdnica Polska	787,26	733,51	93,2	53	7,2	680,51	86,4	-6,8
21.	Wichrów	548,08	498,37	90,9	35	7,0	463,37	84,5	-6,4
22.	Wilków Średzki	790,27	719,94	91,1	52	7,2	667,94	84,5	-6,6
23.	Zabłoto	659,23	623,29	94,5	68	10,9	555,29	84,2	-10,3
Razem		14 533,57	12 772,81	87,9	1 374	10,8	11 398,81	78,4	-9,5

Źródło: 1. Ewidencja gruntów i budynków, stan na wrzesień 2008 r.

2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kostomłoty, 2009 r.

Rys. 37. Przewidywane wyłączenia użytków rolnych

4. 2. ZAGOSPODAROWANIE GRUNTÓW ODŁOGUJĄCYCH

Występowanie na terenie gminy Kostomłoty gruntów odłogujących (ponad 60 ha), skłoniło do bliższego zajęcia się tym problemem, w celu zbadania możliwości zagospodarowania gruntów, które w chwili obecnej nie są użytkowane rolniczo. Przeprowadzona analiza gruntów odłogujących określiła dla nich 3 kierunki zagospodarowania (tabela 30):

- inwestycyjny	- 50,40 ha (83,8%),
- rolny	- 6,50 ha (10,8%),
- zadrzewieniowy	- 3,25 ha (5,4%).

Jak wynika z powyższego większość gruntów odłogujących będzie zagospodarowana w kierunku inwestycyjnym.

Grunty proponowane do rolnego zagospodarowania, to przede wszystkim powierzchnie gruntów ornych będące własnością prywatną. Grunty te powinny być zagospodarowane przez rolników zainteresowanych powiększeniem swoich gospodarstw. Grunty odłogujące przeznaczone do zagospodarowania rolnego mogą także m.in. stanowić bazę dla pozyskiwania surowców (biomasy) do produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Planowane zagospodarowanie gruntów odługujących

Tabela 30

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna gruntów odługujących	Kierunki planowanego zagospodarowania gruntów odługujących					
			inwestycyjny		rolny		zadrzewienia powierzchniowe	
		ha	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Bogdanów	-	-	-	-	-	-	-
2.	Budziszów	-	-	-	-	-	-	-
3.	Chmielów	1,79	-	-	-	-	1,79	100,0
4.	Godków	-	-	-	-	-	-	-
5.	Jakubkowice	6,50	-	-	6,50	100,0	-	-
6.	Jarząbkowice	-	-	-	-	-	-	-
7.	Jenkowice	-	-	-	-	-	-	-
8.	Karczyce	-	-	-	-	-	-	-
9.	Kostomłoty	47,71	47,71	100,0	-	-	-	-
10.	Mieczków	-	-	-	-	-	-	-
11.	Osiek	-	-	-	-	-	-	-
12.	Paździorno	-	-	-	-	-	-	-
13.	Piersno	-	-	-	-	-	-	-
14.	Piotrowice	4,15	2,69	64,8	-	-	1,46	35,2
15.	Ramułtowice	-	-	-	-	-	-	-
16.	Samborz	-	-	-	-	-	-	-
17.	Samsonowice	-	-	-	-	-	-	-
18.	Siemidrożyce	-	-	-	-	-	-	-
19.	Szymanowice	-	-	-	-	-	-	-
20.	Świdnica Polska	-	-	-	-	-	-	-
21.	Wichrów	-	-	-	-	-	-	-
22.	Wilków Średzki	-	-	-	-	-	-	-
23.	Zabłoto	-	-	-	-	-	-	-
Gmina ogółem		60,15	50,40	83,8	6,50	10,8	3,25	5,4

Źródło: Opracowano na podstawie:

- ewidencji gruntów i budynków (stan na wrzesień 2008 r.),
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kostomłoty, 2009 r.,
- opracowanie własne

4. 3. KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY OBSZAROWEJ GOSPODARSTW

4. 3. 1. Pozyskanie gruntów na powiększenie gospodarstw

Na kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw prywatnych wpływ będą miały przede wszystkim występujące możliwości pozyskania gruntów na powiększenie gospodarstw. Istnieje kilka źródeł pozyskania ziemi na ten cel:

- zagospodarowanie przez rolników pozostałych gruntów ANR,
- kupno lub dzierżawa w obrocie prywatnym,
- możliwość skorzystania przez niektórych rolników (spełniających warunki) z rent strukturalnych.

W wyniku przeprowadzonej ankiety ustalono, że kupnem lub dzierżawą gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych zainteresowanych jest 169 gospodarstw we wszystkich obrębach gminy (tabela 31), na powierzchnię rzędu 2 000 ha. Największe zainteresowanie nabyciem ziemi wyrażają właściciele gospodarstw w Kostomłotach (15), Piersnie (15), Wichrowie (15), Zabłociu (15) i Godkowie (11). Są to również rolnicy, którzy wiążą swoją przyszłość z rolnictwem.

Powierzchnia gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych w gminie wynosi około 4 355 ha, z czego około 4 210 ha to użytki rolne. W chwili obecnej znaczna część gruntów ANR jest dzierżawiona przez rolników, a ich powierzchnia wynosi około 3 600 ha. Na części gruntów ANR (ok. 280 ha), przewidziane są w przyszłości inwestycje. Pozostaje więc do dyspozycji około 4000 ha użytków rolnych, które mogą być bazą w kształtowaniu struktury obszarowej gospodarstw prywatnych.

Obecni dzierżawcy gruntów ANR w przyszłości zainteresowani są ich dalszą dzierżawą, a w niektórych wypadkach również kupnem. Jak wynika z powyższego istniejące zasoby gruntów ANR mogą tylko częściowo pokryć zainteresowanie pozostałych rolników nabyciem ziemi. Tak więc możliwości powiększenia gospodarstw rolnych w oparciu o zasoby ziemi rolniczej ANR w skali gminy, mogą stanowić ograniczenie w przemianach struktury obszarowej gospodarstw na jej obszarach wiejskich.

Warunki do poprawy struktury obszarowej stwarzają również inne źródła pozyskania gruntów. Jednym z nich jest kupno lub dzierżawa w obrocie prywatnym.

Zainteresowanie rolników powiększeniem gospodarstw

Tabela 31

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu	Powierzchnia ogólna gruntów w zasobie ANR		Liczba gospodarstw ogółem	Gospodarstwa zainteresowane kupnem lub dzierżawą gruntów ANR	
		ha	ha	%	ilość	ilość	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	Bogdanów	671,79	310,07	46,2	31	3	9,7
2.	Budziszów	569,13	155,31	27,3	22	5	22,7
3.	Chmielów	781,31	372,85	47,7	45	8	17,8
4.	Godków	345,13	13,19	3,8	19	11	57,9
5.	Jakubkowice	439,78	34,88	7,9	39	2	5,1
6.	Jarząbkowice	486,66	194,13	39,9	24	6	25,0
7.	Jenkowice	402,47	82,12	20,4	37	7	18,9
8.	Karczyce	526,46	275,77	52,4	34	5	14,7
9.	Kostomłoty	1 253,22	316,85	25,3	101	15	14,9
10.	Mieczków	664,79	78,24	11,8	62	9	14,5
11.	Osiek	939,75	76,40	8,1	116	8	6,9
12.	Paździorno	533,01	44,72	8,4	49	6	12,2
13.	Piersno	1 103,66	538,31	48,8	53	15	28,3
14.	Piotrowice	1 085,61	381,73	35,2	94	6	6,4
15.	Ramułtowice	644,54	206,67	32,1	29	2	6,9
16.	Samborz	580,39	237,32	40,9	11	3	27,3
17.	Samsonowice	137,77	22,33	16,2	14	6	42,9
18.	Siemidrożyce	389,13	0,88	0,2	13	6	46,2
19.	Szymanowice	194,13	2,45	1,3	23	2	8,7
20.	Świdnica Polska	787,26	205,81	26,1	49	6	12,2
21.	Wichrów	548,08	232,23	42,4	51	15	29,4
22.	Wilków Średzki	790,27	493,60	62,5	48	8	16,7
23.	Zabloto	659,23	78,83	12,0	70	15	21,4
Gmina ogółem		14 533,57	4 354,69	30,0	1034	169	16,3

Źródło: Inwentaryzacja terenowa (dane sołtysów), marzec - kwiecień 2009 r.

Z uzyskanych danych na temat rejestrowanych i nierejestrowanych dzierżaw gruntów prywatnych wynika, że aktualnie dzierżawy dotyczą około 500 ha gruntów prywatnych. Jest to wielkość orientacyjna, ponieważ często rolnicy wydzierżawiają grunty nie rejestrując ich. W związku z tym trudno uchwycić faktyczną wielkość tego zjawiska. Niemniej jest to kierunek, który w przyszłości będzie nabierał coraz większego znaczenia w kształtowaniu struktury obszarowej gospodarstw.

Pewne możliwości pozyskania gruntów prywatnych na powiększenie gospodarstw mogą pojawić się wówczas, gdy część rolników spełniających warunki o rentach strukturalnych w rolnictwie, skorzysta z tej możliwości. Kryteria jakie powinien spełniać rolnik ubiegający się o rentę strukturalną oraz jej wysokość, zawarte są w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 czerwca 2007 roku. Działanie „Renty strukturalne” obejmuje Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2007 – 2013. Stwarza to warunki powiększania gospodarstw rolnikom młodszym zapewniając równocześnie środki do utrzymania rolnikom w wieku przedemerytalnym.

Przeprowadzona analiza wykazała, że na terenie gminy Kostomłoty znajduje się 41 osób zatrudnionych głównie w swoim gospodarstwie rolnym, które przekroczyły 55 rok życia. Część z nich zamierza skorzystać z możliwości przejścia na rentę strukturalną. Wówczas wystąpi możliwość pozyskania gruntów od 16 gospodarstw o łącznej powierzchni około 210 ha. Większe możliwości skorzystania z rent strukturalnych w rolnictwie na terenie gminy wystąpią za kilka lat, gdy część właścicieli gospodarstw (obecnie znajdujących się w wieku 51 - 55 lat) ukończy wymagany wiek. Wówczas będzie można pozyskać grunty od dalszych 17 gospodarstw o łącznej powierzchni około 220 ha. W sumie powierzchnia gruntów możliwych do pozyskania z tytułu rent strukturalnych wynosić będzie około 430 ha.

Największe zainteresowanie powiększaniem arealów swoich gospodarstw wykazują przede wszystkim właściciele gospodarstw dużych o powierzchni powyżej 15 ha, które stanowić będą dla nich i rodziny źródło utrzymania, a także w mniejszym stopniu gospodarstw z przedziału obszarowego od 10 do 15 ha. Gospodarstwa mniejsze, o ile nie zdecydują się na prowadzenie produkcji specjalistycznej (warzywnictwo, sadownictwo, nasiennictwo itp.), nie będą w stanie utrzymać się z pracy tylko w gospodarstwie. Zmusi to ich właścicieli do szukania dochodu z pracy poza gospodarstwem rolnym. Wówczas w dalszym ciągu będą uprawiać swoje grunty prowadząc produkcję tylko na własne potrzeby, bądź zdecydują się na wydzierżawienie lub sprzedaż gruntów rolnikom zainteresowanym rozwojem swojego gospodarstwa.

Sytuacja ta pociąga za sobą konieczność szukania i tworzenia nowych miejsc pracy poza rolnictwem lub w jego otoczeniu dla rolników, którzy zrezygnują z prowadzenia gospodarstwa rolnego.

Jednoznaczne określenie docelowej struktury obszarowej gospodarstw prywatnych w istniejącej, skomplikowanej sytuacji prawnej i gospodarczej jest niemożliwe. Należy jednak podkreślić, że jej przemiana stanowić będzie ciągły, bardzo złożony i długotrwały proces. O tempie przemian będą decydowały przede wszystkim warunki ekonomiczne oraz możliwości pozyskania gruntów na powiększenie gospodarstw, które wiążą swoją przyszłość z rolnictwem.

4. 3. 2. Powierzchnia gospodarstwa przynosząca dochód porównywalny

Duży wpływ na kształtowanie powierzchni oraz liczby gospodarstw, które w przyszłości będą prowadzić produkcję rolną, ma możliwość uzyskania dochodu na poziomie, który pozwoli utrzymać się z prowadzonej działalności w gospodarstwie.

Możliwości uzyskania takiego dochodu, przy obecnej strukturze obszarowej na obszarach wiejskich gminy Kostomłoty posiadać będą potencjalnie 94 duże gospodarstwa indywidualne (ok. 9,3%), których powierzchnia mieści się w przedziale od 15,00 do 100 ha (wg gruntów własnych i dzierżawionych), o ile zwiększą intensywność produkcji rolnej i utrzymają ją na odpowiednim poziomie.

Analizując możliwości uzyskania dochodów w gospodarstwach rolnych na poziomie porównywalnym w oparciu o grunty własne, ustalono trzy warianty gospodarstw modelowych, które pozwolą osiągnąć ten dochód (tabela 32 i rys. 38):

- I. wariant zakłada osiągnięcie dochodu porównywalnego poprzez zwiększenie powierzchni gospodarstwa bez wzrostu wydajności produkcji rolnej i utrzymaniu jej na obecnym poziomie. Przy tym założeniu, w oparciu o grunty własne rolników, produkcję rolną mogłoby prowadzić w gminie 333 gospodarstwa o powierzchni około 23 ha,
- II. wariant zakłada wzrost wydajności produkcji rolnej, tzn. zwiększenie obsady i mleczności krów (do 5 000 l) oraz zwiększenie plonów produkcji roślinnej o 20 – 30 %. Wówczas mogłyby gospodarować w gminie około 589 gospodarstw o powierzchni około 13 ha,

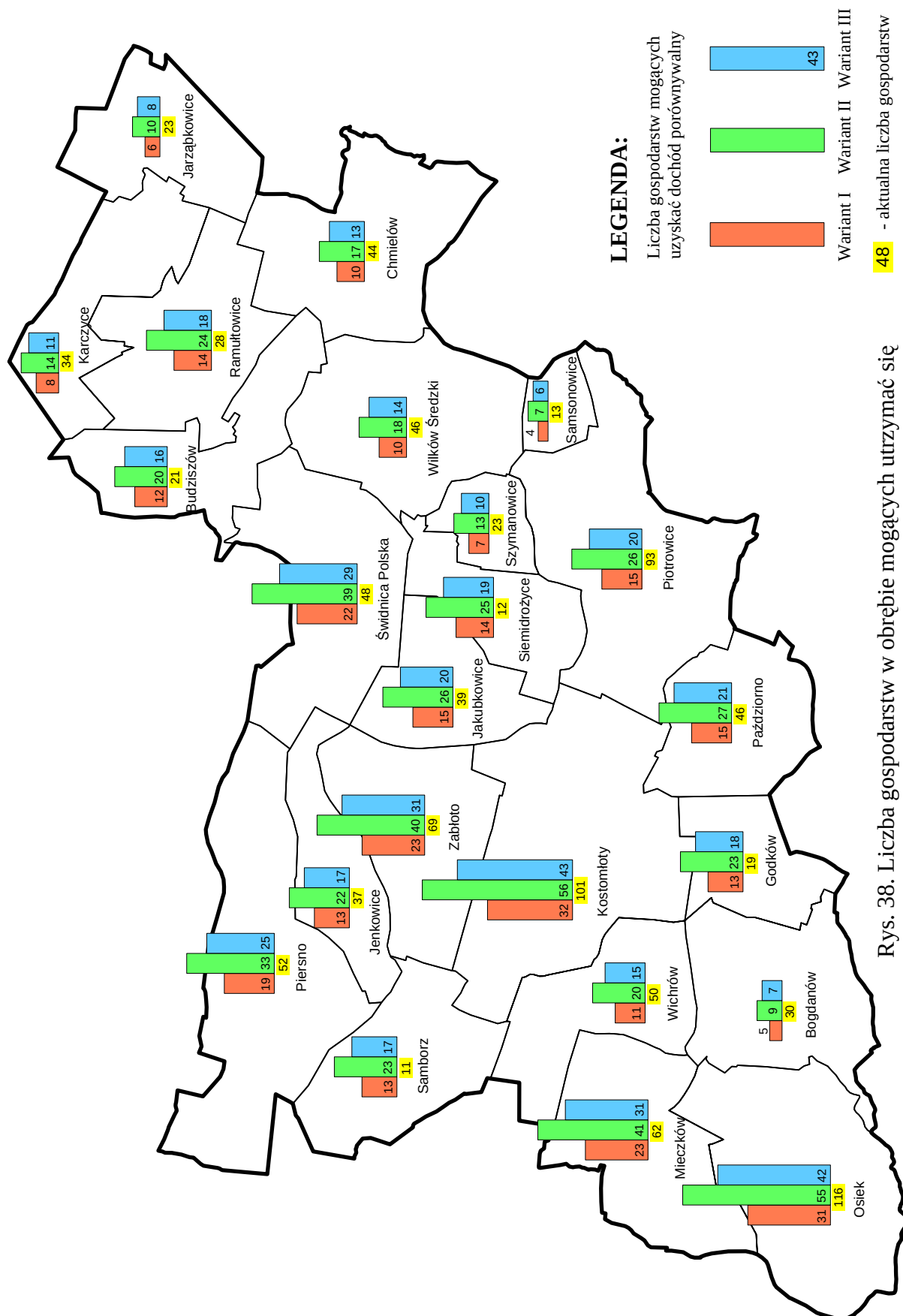
**Liczba gospodarstw mogących utrzymać się
z własnych użytków rolnych na poziomie porównywalnym**

Tabela 32

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu		Powierzchnia ogólna użytków rolnych		Powierzchnia użytków rolnych stanowiących własność gospodarstw prywatnych (bez dzierżaw)		Aktualna liczba gospodarstw *	Liczba gospodarstw modelowych zapewniających dochód porównywalny		
		ha	3.	ha	4.	ha	5.		wariant I	wariant II	wariant III
1.	2.							6.	7.	8.	9.
1.	Bogdanów	671,79		489,43			114,89	30	5	9	7
2.	Budziszów	569,13		423,12			265,11	21	12	20	16
3.	Chmielów	781,31		666,58			226,39	44	10	17	13
4.	Godków	345,13		319,14			305,11	19	13	23	18
5.	Jakubkowice	439,78		396,41			336,57	39	15	26	20
6.	Jarząbkowice	486,66		434,59			132,37	23	6	10	8
7.	Jenkowice	402,47		385,65			292,11	37	13	22	17
8.	Karcyce	526,46		459,78			181,35	34	8	14	11
9.	Kostomłoty	1 253,22		1 128,55			725,59	101	32	56	43
10.	Mieczków	664,79		620,86			530,74	62	23	41	31
11.	Osiek	939,75		853,35			710,05	116	31	55	42
12.	Pądziono	533,01		489,00			354,18	46	15	27	21
13.	Piersno	1 103,66		983,01			431,13	52	19	33	25
14.	Piotrowice	1 085,61		810,15			340,98	93	15	26	20
15.	Ramultowice	644,54		549,38			314,40	28	14	24	18
16.	Samborz	580,39		530,38			292,75	11	13	23	17
17.	Samsonowice	137,77		122,99			96,23	13	4	7	6
18.	Siemidrożyce	389,13		357,38			324,62	12	14	25	19
19.	Szymanowice	194,13		177,95			164,89	23	7	13	10
20.	Świdnica Polska	787,26		733,51			501,22	48	22	39	29
21.	Wichrów	548,08		498,37			259,64	50	11	20	15
22.	Wilków Średzki	790,27		719,94			236,10	46	10	18	14
23.	Zabłoto	659,23		623,29			521,24	69	23	40	31
Gmina ogółem		14 533,57		12 772,81			7 657,66	1017	333	589	450

* - bez gospodarstw wielkoobszarowych (powyżej 100 ha)

Źródło: 1. Opracowanie własne na podstawie modeli gospodarstw, opracowanych przez prof. dr hab. Teodora Nietupskiego

Rys. 38. Liczba gospodarstw w obrębie mogących utrzymać się z własnych użytków rolnych na poziomie porównywalnym

- III. wariant zakłada podniesienie poziomu plonów o 20 – 30 % w produkcji roślinnej bez udziału produkcji zwierzęcej. W tym wypadku produkcję rolną mogłoby prowadzić w gminie około 450 gospodarstw o powierzchni około 17 ha.

Jak wynika z powyższej analizy, największa liczba gospodarstw, które mogłyby uzyskać dochód porównywalny wystąpi przy zastosowaniu wariantu II. Stanowi to około 58% obecnej liczby gospodarstw (1017). Z powyższych rozwiązań modelowych wynika, że na dobrych glebach rolnik gospodarujący na kilkunastu hektarach może osiągnąć dochód parytetowy. Warunkiem uzyskania takiego dochodu jest intensyfikacja organizacji produkcji, szczególnie połączona ze wzrostem wydajności roślin i zwierząt.

5. POPRAWA PRZESTRZENNEJ ORGANIZACJI GOSPODARSTW

Na prawidłowe funkcjonowanie gospodarstw będzie miała wpływ ich przestrzenna organizacja. Jej poprawie służyć będzie przede wszystkim:

- scalenie gruntów,
- kształtowanie sieci dróg transportu rolnego.

5. 1. SCALENIE GRUNTÓW

Scalenie gruntów będzie podstawowym zabiegiem urządzeniowo-rolnym przekształcającym na terenie wsi układ powierzchniowy gruntów rozdrobnionych i rozproszonych oraz nadmiernie wydłużonych, w możliwie duże, regularnie ukształtowane działki, które będą odpowiadać wymogom ich racjonalnego, rolniczego użytkowania. Realizacja oraz finansowanie prac scaleniowych będą możliwe z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. Projekt scalenia gruntów zakłada również przeprowadzenie prac związanych z zagospodarowaniem poscaleniowym.

Dla określenia potrzeb przeprowadzenia prac scaleniowych w poszczególnych obrębach wiejskich gminy Kostomłoty, wzięto pod uwagę:

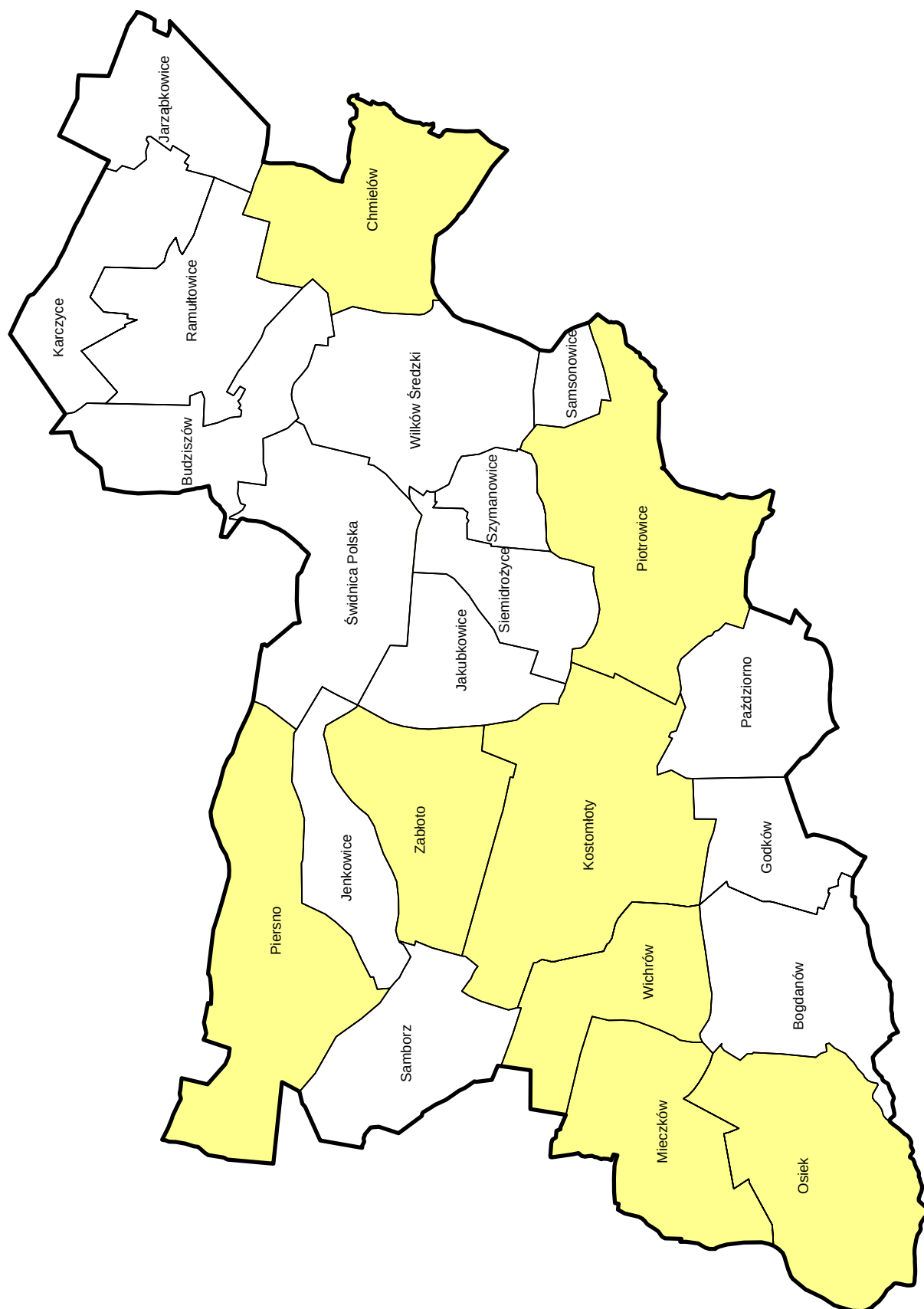
- występujące rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych,
- położenie rozłogów gospodarstw w szachownicy,
- niekorzystne położenie gruntów w stosunku do lokalizacji gospodarstwa,
- zainteresowanie rolników powiększeniem swoich gospodarstw,
- przewidywane trwałe zagospodarowanie gruntów ANR przez rolników,
- liczbę gospodarstw dużych, powyżej 15 ha,
- planowane na obszarze gminy inwestycje wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego,
- szeroki zakres potrzeb i możliwości wykonania prac inwestycyjnych wchodzących w zakres infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej (sieć dróg rolniczych, melioracje, rekultywacje, zadrzewienia i zakrzewienia),
- zgłaszane potrzeby w tym zakresie przez właścicieli gospodarstw.

Potrzeby prac scaleniowych

Tabela 33

Lp.	Obręb	Gospodarstwa ogółem			Gospodarstwa powyżej 10 ha		Przewidywana powierzchnia scalenia* (ha)
		Liczba gospodarstw	Średnia powierzchnia działki w gospodarstwie (ha)	Średnia liczba działek w gospodarstwie	Średnia powierzchnia działki w gospodarstwie (ha)	Średnia liczba działek w gospodarstwie	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	Chmielów	44	0,81	6,9	1,79	9,2	726
2.	Kostomłoty	101	1,84	3,3	4,04	6,2	1 252
3.	Mieczków	62	1,86	4,2	2,29	8,4	663
4.	Osiek	116	1,43	4,6	1,87	8,2	920
5.	Piersno	52	1,79	4,6	2,93	6,2	1 057
6.	Plotrowice	93	1,07	4,9	1,50	9,9	943
7.	Wichrów	50	1,12	4,7	1,18	11,6	547
8.	Zabloto	69	1,12	6,3	1,23	14,6	659
Ogółem		587					6 767

* - jako przewidywaną powierzchnię scalenia przyjęto powierzchnię obrębu bez powierzchni lasów.

Rys. 39. Potrzeby przeprowadzenia scalenia gruntów

Analiza wyżej wymienionych wskaźników pozwoliła określić obręby, w których pożądane byłoby przeprowadzenie prac scaleniowych. Wyniki dokonanej analizy przedstawia tabela 33 i rys. 39.

Do przeprowadzenia scalenia gruntów na terenie gminy wytypowano 8 obrębów: Chmielów, Kostomłoty, Mieczków, Osiek, Piersno, Piotrowice, Wichrów i Zabłoto. Łączna powierzchnia gruntów objętych postępowaniem scaleniowym w wytypowanych obrębach wyniesie około 6 767 ha. W scaleniach uczestniczyć będzie 587 gospodarstw.

W projektach scalenia gruntów powinny być wzięte pod uwagę wszystkie planowane zajęcia gruntów wynikające z planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego, planu urządzeniowo – rolnego oraz strategii rozwojowych, które będą miały wpływ na kształtowanie rozłogów gospodarstw i obsługę pól. Główne kompleksy scaleniowe wyznaczać będzie planowana sieć dróg transportu rolnego.

5. 2. KSZTAŁTOWANIE SIECI DRÓG TRANSPORTU ROLNEGO

Na terenie gminy Kostomłoty występują potrzeby w zakresie przebudowy dróg transportu rolnego. Na ogólną ilość około 427 km, drogi przebudowane w dobrym stanie technicznym stanowią około 46 km (10,8%) – tabela 34.

Analizując wskaźnik gęstości dróg o trwałej i utwardzonej nawierzchni w dobrym stanie, w km/100 ha użytków rolnych, należy stwierdzić, że wyposażenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy w drogi o w/w nawierzchniach kształtuje się na niskim poziomie – 0,4 km/100 ha UR. W 5 obrębach gminy przeprowadzona inwentaryzacja terenowa stwierdziła brak dróg o dobrej nawierzchni. Wielkość wskaźnika w pozostałych obrębach jest zróżnicowana i zmienia się od 0,1 w Siemidrożycach i Wichrowie do 1,3 w Samsonowicach. Prawie we wszystkich obrębach (oprócz Samsonowic), wskaźnik ten kształtuje się poniżej 1,0 km/100 ha UR (tabela 35).

Planowana długość sieci dróg transportu rolnego

Tabela 34

Lp.	Obręb	Długość sieci dróg transportu rolnego ogółem (km)	Długość dróg przebudowanych i planowanych do przebudowy lub modernizacji										Ogólna długość dróg przebudowanych w dobrym stanie (km)		Ogólna długość dróg planowanych do przebudowy lub modernizacji	
			ogółem		w tym:					Ogólna długość dróg przebudowanych w dobrym stanie (km)		Ogólna długość dróg planowanych do przebudowy lub modernizacji				
					asfaltowe i brukowe w dobrym stanie (km)	asfaltowe i brukowe do modernizacji (km)	utwardzone do modernizacji (km)	gruntowe do przebudowy (km)	km					%		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.				
1	Bogdanów	14,25	8,63	60,6	-	4,48	-	4,15	-	-	-	8,63	60,6			
2	Budziszów	13,10	7,96	60,8	3,38	0,40	-	4,18	3,38	25,8	4,58	35,0	35,0			
3	Chmielów	19,45	15,04	77,3	4,50	1,88	-	8,66	4,50	23,1	10,54	54,2	54,2			
4	Godków	11,08	9,03	81,5	-	2,20	-	6,83	-	-	9,03	81,5	81,5			
5	Jakubkowice	15,42	11,18	72,5	-	2,08	-	9,10	-	-	11,18	72,5	72,5			
6	Jarząbkowice	6,65	6,10	91,7	2,20	1,38	-	2,52	2,20	33,1	3,90	58,6	58,6			
7	Jenkowice	12,53	8,63	68,9	1,60	-	-	7,03	1,60	12,8	7,03	56,1	56,1			
8	Karczyce	16,46	8,26	50,1	0,73	4,75	-	2,78	0,73	4,4	7,53	45,7	45,7			
9	Kostomłoty	39,36	27,24	69,3	5,69	4,87	-	16,68	5,69	14,5	21,55	54,8	54,8			
10	Mieczków	24,02	12,78	53,2	-	5,90	-	6,88	-	-	12,78	53,2	53,2			
11	Osiek	35,38	24,62	69,6	2,75	7,55	0,80	13,52	2,75	7,8	21,87	61,8	61,8			
12	Paździorno	23,30	16,30	70,0	3,10	2,20	-	11,00	3,10	13,3	13,20	56,7	56,7			
13	Piersno	27,14	18,40	67,8	2,15	3,05	0,45	12,75	2,15	7,9	16,25	59,9	59,9			
14	Piotrowice	34,53	21,88	63,4	7,38	2,85	1,50	10,15	7,38	21,4	14,50	42,0	42,0			
15	Ramultowice	13,76	9,45	68,7	1,77	2,15	-	5,53	1,77	12,9	7,68	55,8	55,8			
16	Samborz	14,32	9,47	66,1	-	3,90	0,45	5,12	-	-	9,47	66,1	66,1			
17	Samszonowice	6,87	5,53	80,5	1,55	1,45	-	2,53	1,55	22,6	3,98	57,9	57,9			
18	Siemidrożycze	8,31	5,55	66,8	0,30	0,85	1,75	2,65	0,30	3,6	5,25	63,2	63,2			
19	Szymanowice	8,59	5,90	68,7	0,90	1,60	0,55	2,85	0,90	10,5	5,00	58,2	58,2			
20	Świdnica Polska	21,91	14,78	67,4	3,93	2,40	-	8,45	3,93	17,9	10,85	49,5	49,5			
21	Wichrow	17,94	13,15	73,3	0,42	3,10	-	9,63	0,42	2,3	12,73	71,0	71,0			
22.	Wilków Średzki	19,88	12,22	61,5	1,85	4,05	0,90	5,42	1,85	9,3	10,37	52,2	52,2			
23.	Zabłoto	22,60	16,55	73,2	1,85	1,35	-	13,35	1,85	8,2	14,70	65,0	65,0			
Razem			288,65	67,6	46,05	64,44	6,40	171,76	46,05	10,8	242,60	56,8	56,8			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej, kwiecień 2009 r.

Gęstość planowanej sieci dróg transportu rolnego o nawierzchni trwałej i utwardzonej

Tabela 35

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych (ha)	Długość planowanej sieci dróg			Gęstość planowanej sieci dróg		
			ogółem (km)	w tym:		ogółem (km/100ha UR)	w tym:	
				w dobrym stanie (km)	do przebudowy lub modernizacji (km)		w dobrym stanie (km / 100ha UR)	do przebudowy lub modernizacji (km / 100ha UR)
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Bogdanów	489,43	8,63	-	8,63	1,8	-	1,8
2.	Budiszów	423,12	7,96	3,38	4,58	1,9	0,8	1,1
3.	Chmielów	666,58	15,04	4,50	10,54	2,3	0,7	1,6
4.	Godków	319,14	9,03	-	9,03	2,8	-	2,8
5.	Jakubkowie	396,41	11,18	-	11,18	2,8	-	2,8
6.	Jarząbkowice	434,59	6,10	2,20	3,90	1,4	0,5	0,9
7.	Jenkowice	385,65	8,63	1,60	7,03	2,2	0,4	1,8
8.	Karczyce	459,78	8,26	0,73	7,53	1,8	0,2	1,6
9.	Kostomłoty	1 128,55	27,24	5,69	21,55	2,4	0,5	1,9
10.	Mieczków	620,86	12,78	-	12,78	2,1	-	2,1
11.	Osiek	853,35	24,62	2,75	21,87	2,9	0,3	2,6
12.	Paździorno	489,00	16,30	3,10	13,20	3,3	0,6	2,7
13.	Piersno	983,01	18,40	2,15	16,25	1,9	0,2	1,7
14.	Piotrowice	810,15	21,88	7,38	14,50	2,7	0,9	1,8
15.	Ramultowice	549,38	9,45	1,77	7,68	1,7	0,3	1,4
16.	Samorz	530,38	9,47	-	9,47	1,8	-	1,8
17.	Samsonowice	122,99	5,53	1,55	3,98	4,5	1,3	3,2
18.	Siemidrożyce	357,38	5,55	0,30	5,25	1,6	0,1	1,5
19.	Szymanowice	177,95	5,90	0,90	5,00	3,3	0,5	2,8
20.	Świdnica Polska	733,51	14,78	3,93	10,85	2,0	0,5	1,5
21.	Wichrów	498,37	13,15	0,42	12,73	2,7	0,1	2,6
22.	Wilków Średzki	719,94	12,22	1,85	10,37	1,7	0,3	1,4
23.	Zabłoto	719,94	16,55	1,85	14,70	2,3	0,3	2,0
Gmina ogółem			288,65	46,05	242,60	2,3	0,4	1,9

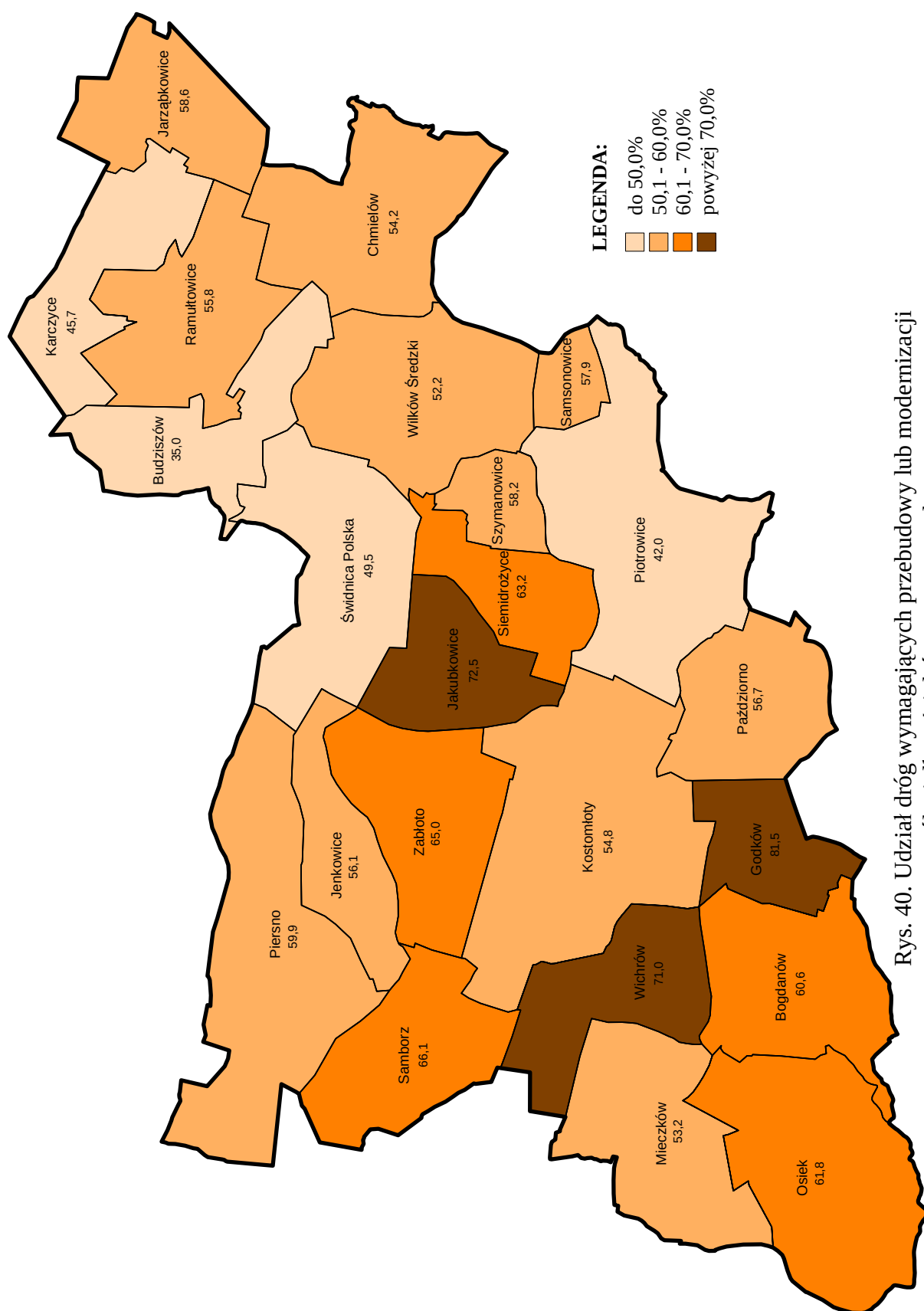
Źródło: Opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej, kwiecień 2009 r.

W celu dalszego kształtowania sieci dróg transportu rolnego określono dla poszczególnych obrębów wielkość potrzeb w tym zakresie. Ogółem na terenie gminy Kostomłoty przebudowy lub modernizacji wymaga około 243 km dróg, co stanowi blisko 57% ogólnej długości sieci dróg transportu rolnego (tabela 34 i rys. 40). Aż w dziewiętnastu obrębach udział dróg wymagających przebudowy lub modernizacji przekracza 50%. Największe potrzeby przebudowy dróg występują w obrębach: Godków (81,5%), Jakubkowice (72,5%) i Wichrów (71,0%).

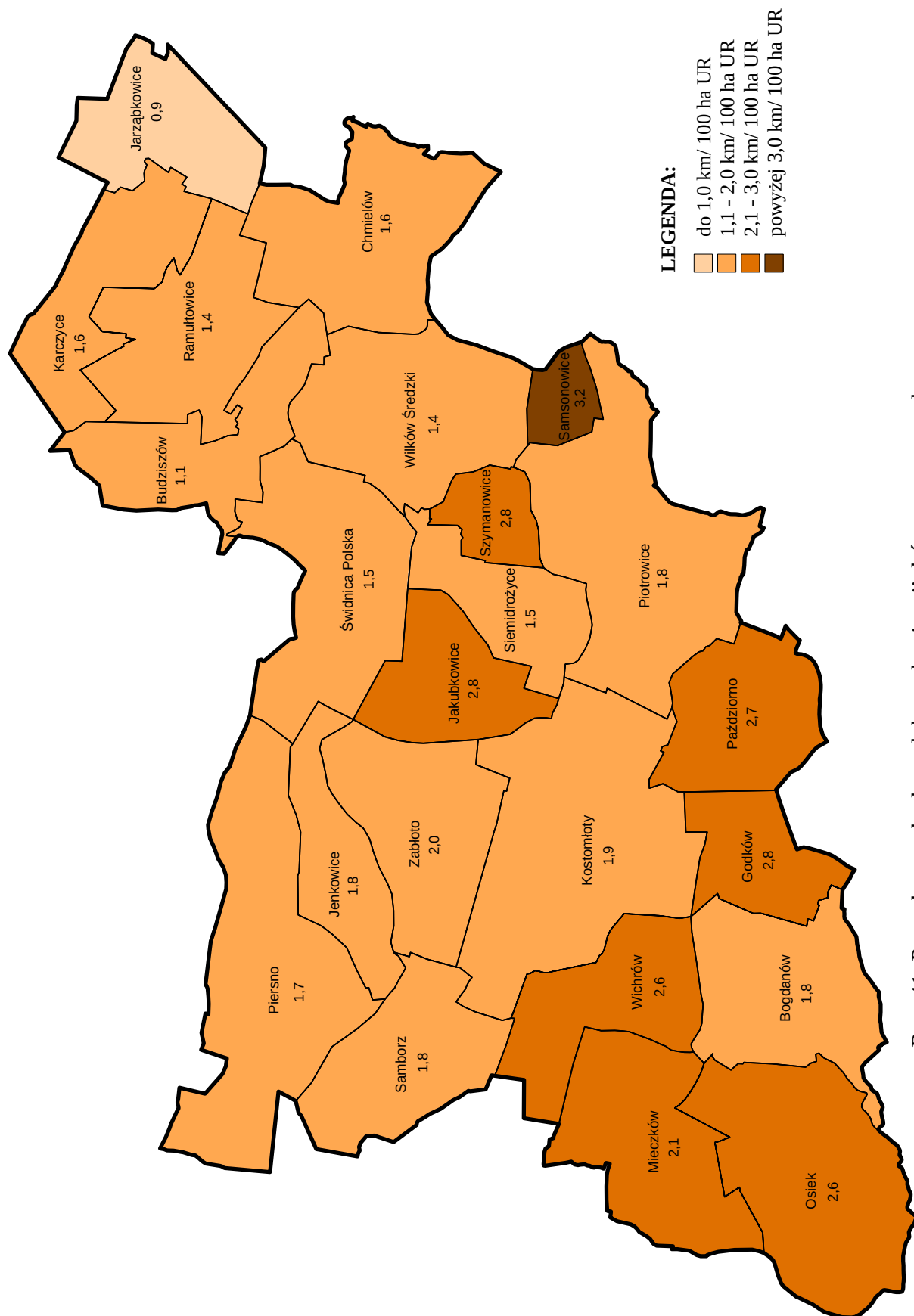
Dla określenia stopnia zapotrzebowania poszczególnych obrębów na inwestycje związane z przebudową dróg transportu rolnego posłużono się wskaźnikiem rozmiaru potrzeb przebudowy dróg wyrażonym w km/100 ha UR (tabela 35 i rys. 41). Dla gminy ogółem wynosi on 1,9 km/100 ha UR, a w poszczególnych obrębach kształtuje się od 0,9 km/100 ha UR w Jarząbkowicach do 3,2 w Samsonowicach. Wysoka wartość wskaźnika w Samsonowicach, wynika z bardzo małej powierzchni użytków rolnych w tym obrębie.

Przeprowadzona analiza obsługi pól przez transport rolny, z uwzględnieniem zgłoszonych potrzeb w zakresie przebudowy dróg transportu rolnego, pozwoliła na ustalenie sieci dróg na obszarze gminy Kostomłoty. Przedstawiono ją na rysunku 42. Dla każdego obrębu sporządzono również wykaz działek ewidencyjnych obejmujący drogi planowane do przebudowy i przedstawiono w tabeli 36. Planowana sieć dróg transportu rolnego nawiązuje przede wszystkim do dróg już istniejących, a ich przebudowa będzie polegać na poszerzeniu pasa drogowego i budowie nawierzchni utwardzonych.

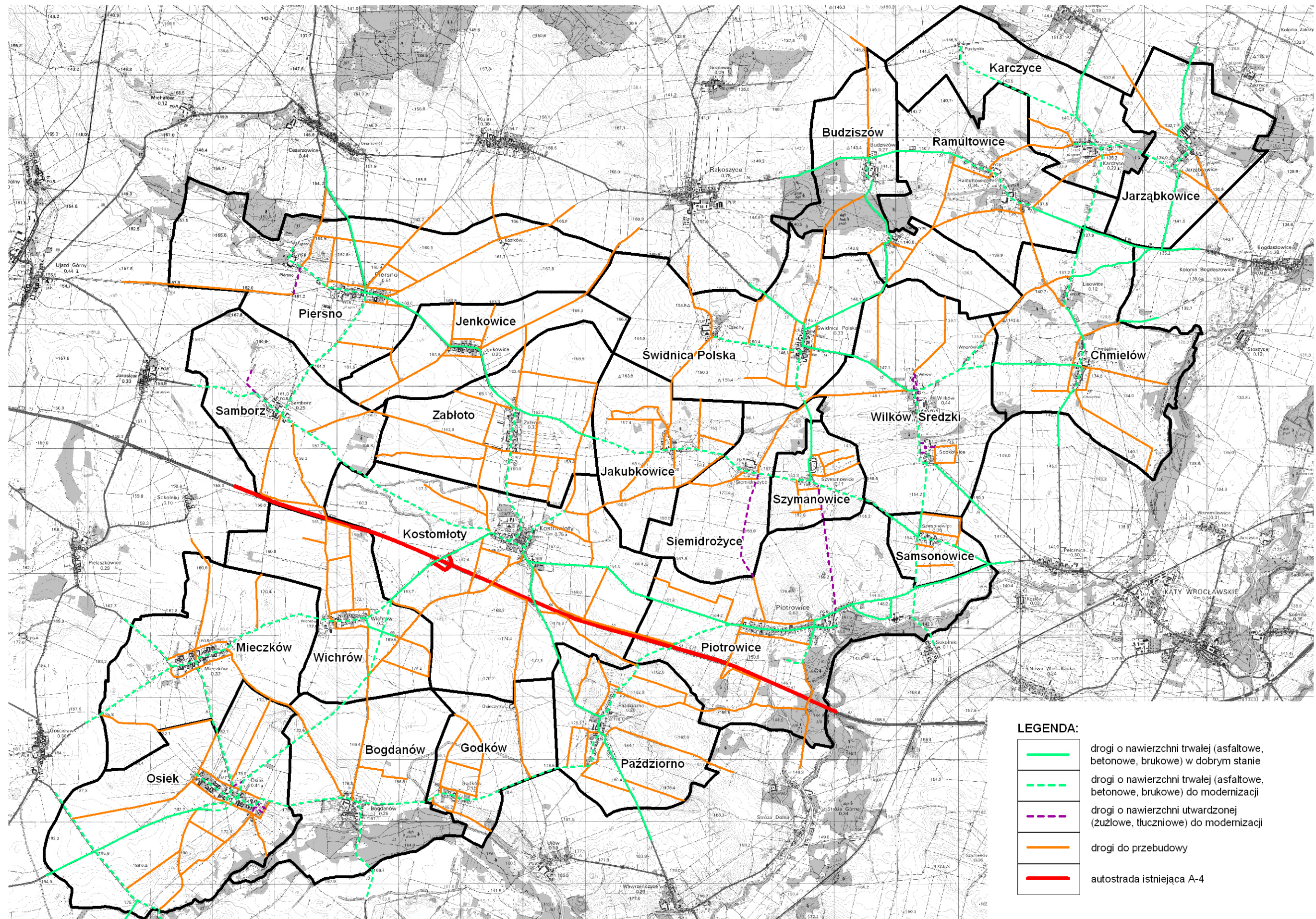
Drogi te, oprócz funkcji transportu rolnego, będą również tworzyć dogodne połączenia komunikacyjne między sąsiednimi miejscowościami, a także ułatwią dostęp do najatrakcyjniejszych miejsc na terenie gminy. Dlatego przy projektowaniu dróg rolniczych należy stosować rozwiązania projektowe gwarantujące długi okres eksploatacji. Preferować należy budowę dróg o trwałych nawierzchniach bitumicznych, betonowych lub tłuczniowych skropionych emulsją. Projekty dróg powinny uwzględniać planowane pasy zadrzewień i zakrzewień przydrożnych (2 – 2,5 m po jednej stronie drogi).

Rys. 40. Udział dróg wymagających przebudowy lub modernizacji w ogólnej długości dróg transportu rolnego

Rys. 41. Potrzeby przebudowy lub modernizacji dróg transportu rolnego

Rys. 42. Planowana sieć dróg transportu rolnego

Wykaz działek dróg planowanych do przebudowy

Tabela 36

Lp.	Obręb	Ogólna długość dróg planowanych do przebudowy (km)	Numery działek dróg planowanych do przebudowy		
			drogi gruntowe do przebudowy	drogi utwardzone do modernizacji	drogi o trwałej nawierzchni do modernizacji
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Bogdanów	8,63	161/2; 161/3 cz.113; cz.124 118; cz.120; 123		112; 179 156 162/1
2.	Budziszów	4,58	98 dr.w dz.124/343 i 131 114 112 cz.105/2		92; cz.88
3.	Chmielów	10,54	227 226 288; 234 286 240 236 292; 235 cz.210/15; 210/8; 232/1; cz.229 cz.230; 231; 272/5 cz.283; 285		cz.228; 290; cz.289; 237
4.	Godków	9,03	115; cz.135; 116 112; 113; cz.111 117 118; 119 140 122; cz.121/2; 121/1		110; 139; 142
5.	Jakubkowie	11,18	339 336 332 318 319/1 311 313 317 321 324		344
6.	Jarząbkowice	3,90	79/1 85 83/3		83/1; 83/2 82; 75; 117; 79/2
7.	Jenkowice	7,03	112 118 121 123 116 117 120 113 115		
8.	Karczyce	7,53	cz. 283 290 277 269		10; 19; 293 295 dr.w dz.309/299; 268 cz.283
9.	Kostomłoty	21,55	27 34 488/2; 488/1 515; 486/1; 486/2 511 414/1; 414/2 cz.526; 534/1; 534/2 397; 398 239/2; 239/1 253/1; 253/2 493 135 125 144 160; 179 512/1; 512/2		428 528; cz.527; 530 529; 153 74
10.	Mieczków	12,78	225; 252 244; 249 254 cz.236 230; 231 cz.257; cz.258		223 228 224
11.	Osiek	21,87	112 70; cz.82 245; 259; 281; 300 115 223; 246; 265 161 333 358 484; cz.500 510 368; 371	185 285; 301; 292	cz.179 4 277; 254/2; 243 8; 539
12.	Pądziono	13,20	88; cz.82 221 11 33; 157 57 63; 75 cz.77; 80 96; cz.94 120 146; cz.139 205; cz.131		137 43
13.	Piersno	16,25	329; 341; 293; cz.327 287 291 292 289 298; 300 cz.299 303 340; cz.317 279 280 281; 284 285	319	286/2 320; 336/23 cz.317/1
14.	Piotrowice	14,50	cz. 396; 576/2; 576/1; 578/2 440 435/2; 435/8; 435/7 435/9; 435/10; 435/5 cz.438/2; 438/1; 424/1; 424/2 425; 428 416/1 399 488; cz.489; 490; cz.491; 492; cz.401 405	395	398/1; 398/2; 397/1; 397/2 cz.396; cz.432/2 524; 525; 527
15.	Ramutówice	7,68	202; 256 199; 206 201; 240/8 210; 219 221 257		cz.196/1; 224; cz.222/2 9/2
16.	Samborz	9,47	117 127/1; 127/2; 127/3 35/4 130	cz.108; 111	120/1; 113

Lp.	Obręb	Ogólna długość dróg planowanych do przebudowy (km)	Numery działek dróg planowanych do przebudowy		
			drogi gruntowe do przebudowy	drogi utwardzone do modernizacji	drogi o trwałej nawierzchni do modernizacji
1.	2.	3.	4.	5.	6.
17.	Samsonowice	3,98	78 75 87 83 82; cz.81		71 cz.69
18.	Siemidrożycze	5,25	71 66/1 90; cz.88	75; 94	62
19.	Szymanowice	5,00	132 135 136 123; 127/1; 127/2; 128 122 126	131	117; 118
20.	Świdnica Polska	10,85	19 cz.14; 378/1; 378/2; 418 150 170; 288 cz.314/1 265; 254 196 121 56/1 271 57		275; 237 348; 244
21.	Wichrów	12,73	206/1 204/3; 204/2; 216/2 203/1 199/3; 199/4; 199/1 203/3 202/2; cz.200/1 216/1; 215 cz.208; 220/2; 220/3 211; 221/3; 221/1; 221/2 210; 253; 222		dr. do Strzegomia od dz.118/1-195/1 207; 276
22.	Wilków Średzki	10,37	cz.165 168 209; 233 213/1 cz.178; 180; cz.181; 179	157 158 177 159	184 cz.175; 218; 151 164; cz.165 176
23.	Zabloto	14,70	429 430 428 425 423 435 434 cz.441 442 443 445 447; 451; 452 450 448; 449		419/1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej i ewidencji gruntów i budynków, stan na wrzesień 2008 r.

6. KIERUNKI ROZWOJU PRODUKCJI ROLNEJ

6. 1. PRODUKCJA ROŚLINNA

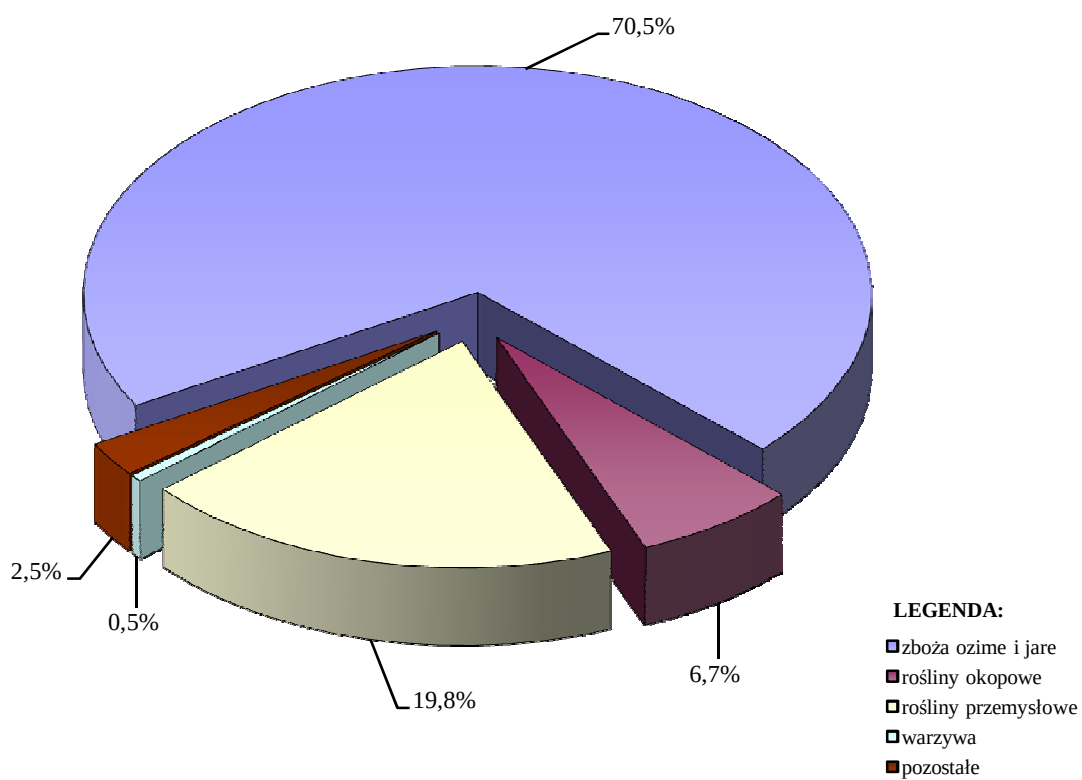
Struktura zasiewów w gospodarstwach prowadzących produkcję roślinną na terenie gminy Kostomłoty, kształtowana będzie głównie przez:

- warunki przyrodnicze występujące na obszarach wsi,
- potrzeby paszowe gospodarstw dużych, ukierunkowanych przede wszystkim na chów bydła i trzody chlewnej,
- ceny na rynku produktów rolnych oraz jego organizacja.

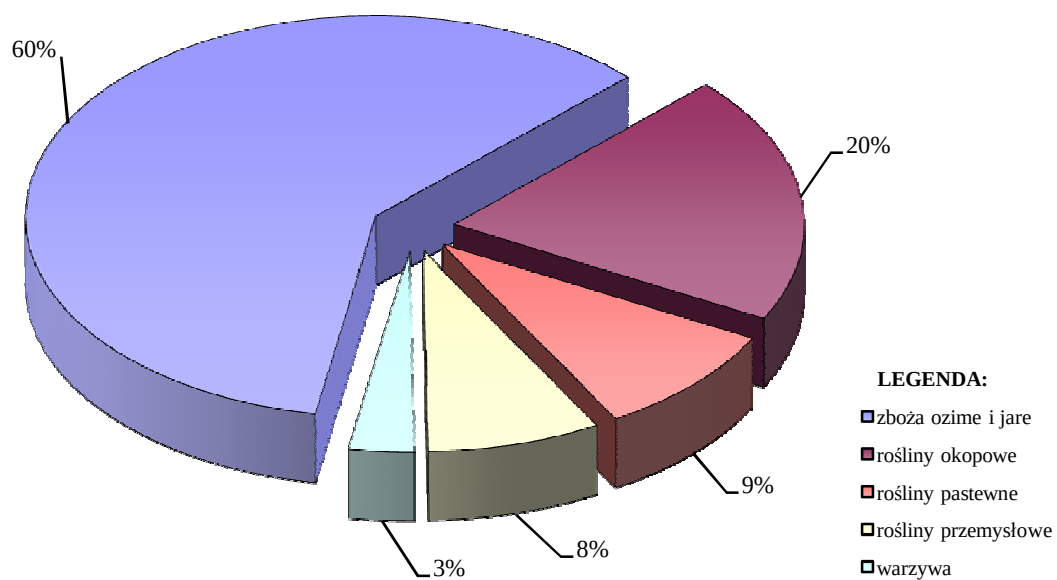
Obecna struktura zasiewów wskazuje na niewłaściwe wykorzystanie istniejących warunków przyrodniczych w prowadzonej produkcji roślinnej. Występuje przewaga zbóż oraz niski udział roślin okopowych, pastewnych i warzyw. Wyższy natomiast od modelowego jest udział upraw przemysłowych (rys. 43).

Właściwe wykorzystanie występujących kompleksów glebowo-rolniczych, stosowanie prawidłowego płodozmianu, a także zabezpieczenie bazy paszowej dla planowanego rozwoju produkcji zwierzęcej, wymagać będzie poprawy struktury zasiewów. Powinna ona charakteryzować się mniejszym udziałem zbóż (60%) i upraw przemysłowych (8%), większym natomiast roślin okopowych (20%), pastewnych (9%) i warzyw (3%) – rysunek 44.

Trudności w zbycie tradycyjnej i nieprzetworzonej produkcji roślinnej zmuszają do wprowadzania nowych upraw, na które istnieje zapotrzebowanie na rynku. Dlatego obok upraw tradycyjnych roślin intensywnych (pszenica, buraki cukrowe, ziemniaki, rzepak) należy na szerszą skalę rozwijać produkcję warzywniczą, nasienną, sadowniczą, jak również kwiaciarstwo, czy sadzonki drzew owocowych itp. Na terenie gminy występują już tradycje w prowadzeniu produkcji warzywniczej na większą skalę. Gospodarstwa warzywnicze znajdują się we wsiach położonych w południowo - wschodniej i zachodniej części gminy (Siemidrożyce, Szymanowice, Sobkowice, Chmielów, Lisowice, Jarząbkowice, Piersno, Wichrów, Osiek). Ponadto w Piotrowicach znajduje się gospodarstwo sadownicze i gospodarstwo uprawiające leszczynę. Są również gospodarstwa uprawiające na sprzedaż truskawki (Karczyce, Jarząbkowice, Mieczków), oraz maliny (Mieczków).

Rys. 43. Aktualna struktura zasiewów

Rys. 44. Optymalna struktura zasiewów

Rozwojowi produkcji warzyw, owoców i innych w/w kierunków produkcji roślinnej sprzyjać powinno zwiększenie spożycia tych produktów przez krajowych konsumentów, a także ułatwienia w eksporcie płodów rolnych w rozszerzonej Unii Europejskiej. Sprzyjającym czynnikiem jest również bliskie sąsiedztwo dużego rynku zbytu we Wrocławiu, a także bliżej położonych rynków w mniejszych miastach: Legnica, czy Środa Śląska, oraz rozwijające się sieci marketów i giełd hurtowych produktów rolnych.

Skorzystanie z tych możliwości wymagać będzie wzmocnienia pozycji rolników, zwłaszcza na pierwotnym rynku płodów rolnych. Osiągnięcie tego będzie możliwe poprzez zorganizowanie rolników, głównie w grupach producenckich i związkach branżowych. Współdziałanie rolników w celu osiągania jednolitego gatunkowo i jakościowo produktu oraz oferowanie atrakcyjnych handlowo ilości wyprodukowanego towaru, wzmocni ich pozycję wobec odbiorców, a w konsekwencji poprawi opłacalność produkcji rolniczej. Zorganizowanym grupom producenckim łatwiej będzie określać własne interesy, zabiegać o nie i wprowadzać stosowne zapisy do umów kontraktacyjnych.

Szczególną szansę rozwoju ma rolnictwo ekologiczne, którego produkty stają się coraz bardziej cenione i poszukiwane na rynku krajowym i zagranicznym.

W ramach przedsięwzięć rolnośrodowiskowych zaleca się stosowanie międzyplonów w celu zwiększenia udziału gleb z okrywą roślinną w okresie jesienno – zimowym, w celu ochrony środowiska glebowego oraz wód gruntowych i powierzchniowych. Zabiegi te, związane z gospodarowaniem rolniczym ukierunkowanym na zapobieganie pogorszeniu stanu środowiska naturalnego, mogą być sfinansowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. Zapewni to dodatkowe dochody właścicielom gospodarstw rolnych, którzy zdecydują się na przystąpienie do programu.

6. 2. PRODUKCJA ZWIERZĘCA

Z przeprowadzonych analiz i rozmów z rolnikami dotyczących zamierzeń na przyszłość w zakresie rozwoju hodowli wynika, że kierunkami podstawowymi produkcji zwierzęcej na terenie gminy Kostomłoty będzie hodowla bydła mlecznego i trzody chlewnej.

Produkcja zwierzęca na skalę rynkową, będzie rozwijać się przede wszystkim w dużych gospodarstwach indywidualnych o powierzchni powyżej 15 ha oraz przedsiębiorstwach rolnych, w oparciu o pasze własne.

Wielkość produkcji zwierzęcej, która wystąpi w przyszłości jest trudna do ustalenia. Zależać ona będzie od jej opłacalności, organizacji, jakości i promocji.

Obecnie produkcja zwierzęca we wsiach gminy Kostomłoty znajduje się na bardzo niskim poziomie. Obsada zwierząt gospodarskich kształtuje się na poziomie – 7,5 SD/100 ha UR.

Rozwój produkcji zwierzęcej, w tym odbudowa stada bydła nie dokona się bez zewnętrznej pomocy dla rolników. Szansą jest tu członkostwo Polski w Unii Europejskiej. Rolnicy zainteresowani rozwojem produkcji zwierzęcej mogą skorzystać z dopłat na inwestycje w gospodarstwach o ile spełnią unijne wymagania.

Rozwojowi produkcji zwierzęcej, a zwłaszcza hodowli bydła mlecznego powinna sprzyjać przebudowa struktury agrarnej oraz rozwój grup producentów rolnych. Koncentracja i zwiększenie rozmiaru produkcji skutkować będzie opłacalnością inwestycji niezbędnych do zapewnienia handlowych ilości produktów o wysokiej jakości.

6. 3. MODERNIZACJA I ROZWÓJ GOSPODARSTW ROLNYCH

Producenci rolni, którzy planują rozwijać produkcję rolną w swoich gospodarstwach i dokonywać niezbędnych modernizacji, będą mogli skorzystać ze wsparcia finansowego z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

Pomoc finansowa w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 będzie przeznaczona m.in. na szkolenia zawodowe osób zatrudnionych w rolnictwie, inwestycje w gospodarstwach rolnych, a także na ułatwianie rozpoczęcia działalności rolniczej przez młodych rolników. Dzięki tym programom możliwe będzie uzyskanie zwrotu części kosztów poniesionych na przeprowadzenie niezbędnych

inwestycji modernizacyjnych w gospodarstwie rolnym, które przyczynią się do poprawy efektywności ekonomicznej i konkurencyjności produkcji rolniczej. Ponadto pomoc finansowa będzie także kierowana na rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem w celu osiągnięcia standardów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska, higieny i jakości produkcji.

Ze względu na duży odsetek osób młodych w gminie Kostomłoty, które utrzymują się z pracy we własnych gospodarstwach rolnych, pomoc ta powinna zostać wykorzystana w wysokim stopniu. Przyczyni się to do zwiększenia potencjału ekonomicznego gospodarstw, poprawy warunków życia i rozwoju wsi, a także zmniejszenia bezrobocia na wsi poprzez zwiększenie aktywności inwestycyjnej. Dzięki temu możliwe będzie szybsze wprowadzanie zmian dostosowawczych do Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, a także ukierunkowanie produkcji rolnej zarówno na tradycyjne uprawy intensywne, jak i uprawy specjalistyczne, i produkcję zwierzęcą. Dostępne środki finansowe powinny zostać również wykorzystane do tworzenia nowych miejsc pracy w rolnictwie i poza nim (infrastruktura produkcyjna, agroturystyka, drobne rzemieślnictwo).

6. 4. ZACHOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, możliwe będzie uzyskanie pomocy finansowej z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Na terenie gminy Kostomłoty z dopłat na działania rolnośrodowiskowe będzie można skorzystać w ramach następujących pakietów:

- rolnictwa zrównoważonego,
- rolnictwa ekologicznego,
- utrzymania ekstensywnych trwałych użytków zielonych,
- ochrony zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000,
- zachowania zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie,
- zachowania zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie,
- ochrony gleb i wód,
- tworzenia stref buforowych.

Realizacja wszystkich wyżej wymienionych pakietów będzie możliwa na terenie gminy Kostomłoty. O niektórych z nich (utrzymanie ekstensywnych łąk i pastwisk, tworzenie stref buforowych) wspomniano w rozdziale „Kształtowanie krajobrazu”.

Walory rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz czyste środowisko przyrodnicze stwarzają dogodne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego opartego na prowadzeniu produkcji rolnej zgodnie z regułami określonymi w ustawie o rolnictwie ekologicznym i w przepisach wykonawczych. Taki kierunek rozwoju gospodarstw rolnych może być połączony z działalnością agroturystyczną, dzięki czemu zwiększy się atrakcyjność ofert wypoczynkowych dla turystów odwiedzających gminę Kostomłoty i jednocześnie podniesiona zostanie dochodowość gospodarstw rolnych. Szczególnie zaleca się wprowadzanie rolnictwa ekologicznego w obrębach, których grunty położone są na obszarach planowanych do objęcia ochroną, sąsiadujących ze Strzegomką, Średzką Wodą i Karczyckim Potokiem (Osiek, Bogdanów, Godków, Piotrowice, Chmielów, Budziszów, Ramułtówice, Jarząbkowice, Piersno). Ten kierunek rozwoju gospodarstw przyczyni się do utrzymania cennych walorów przyrodniczo-krajobrazowych w/w obszarów.

Rolnictwo ekologiczne jest jednym z pakietów w ramach Programu Rolnośrodowiskowego, które zakłada stosowanie na gruntach rolnych w całym gospodarstwie przyjaznych środowisku systemów produkcji rolniczej wykraczającej poza Zwykłą Dobrą Praktykę Rolniczą. Na prowadzenie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych przeznaczona zostanie pomoc finansowa dla rolników z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach realizacji założeń Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. O dopłaty będą mogli ubiegać się rolnicy, którzy posiadają aktualny certyfikat gospodarstwa ekologicznego, a także rolnicy, których gospodarstwa są pierwszy rok przestawione na metody produkcji ekologicznej.

Z pakietem rolnictwo ekologiczne może być łączony np. pakiet ochrona rodzimych ras zwierząt gospodarskich, który ma na celu ochronę różnorodności genetycznej zwierząt gospodarskich, zagrożonych zastępowaniem ich rasami wysokowydajnymi.

7. KSZTAŁTOWANIE SYSTEMU URZĄDZEŃ OBSŁUGI ROLNICTWA ORAZ ORGANIZACJA ZBYTU PRODUKCJI ROLNEJ

Załamanie się systemu skupu płodów rolnych i zaopatrzenia w środki produkcji oraz upadek przemysłu rolno-spożywczego, wymaga stworzenia warunków dla odtworzenia systemu urządzeń obsługujących rolnictwo.

Mając na uwadze zbyt i przetwórstwo płodów rolnych, należy dążyć do odbudowy starych lub tworzenia nowych punktów skupu i sprzedaży artykułów produkcji rolnej. Należy tworzyć również warunki dla powstawania małych, lokalnych zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego, w których kierunek przetwórstwa byłby związany z rodzajem produkcji rolnej prowadzonej w gospodarstwach na terenie gminy Kostomłoty. Szczególnie jest to istotne dla rozwoju rolnictwa ekologicznego, którego produkty nie mogą być narażone na daleki transport w stanie nieprzetworzonym. Pożądane byłoby powstanie piekarni, masarni, mleczarni, kwaszarni, przetwórni owocowo-warzywnych, chłodni do przechowywania owoców i warzyw, suszarni, a także punktów skupu płodów rolnych.

Obecnie słabe jest wyposażenie gminy w punkty obsługi rolnictwa, które głównie zlokalizowane są poza jej obszarem. Dlatego też należy tworzyć możliwości organizacyjno – prawne oraz system zachęt ekonomicznych do aktywizacji obszaru gminy oraz rozszerzenia zakresu świadczonych usług, zwłaszcza we wsiach gdzie jest najwięcej gospodarstw wiążących swoją przyszłość z rolnictwem – Kostomłoty, Piersno, Wichrów, Zabłoto, Godków. Rozwój gospodarstw ekologicznych, a także produkujących warzywa i owoce spowoduje zapotrzebowanie na specjalistyczne usługi, szczególnie we wsiach położonych w południowo-wschodniej części gminy.

Zintensyfikowanie produkcji rolnej może spowodować problemy ze zbytem zwiększonej ilości wyprodukowanych produktów. Dlatego należy przystąpić do doskonalenia organizacji rynku i przetwórstwa produktów żywnościowych zgodnie ze standardami i wymaganiami Unii Europejskiej.

Poprawa sytuacji w zakresie obsługi rolnictwa możliwa będzie w przypadku włączenia się do odbudowy systemu obsługi rolnictwa samych rolników, najlepiej zorganizowanych w grupy producenckie. Rolnicy zainteresowani zakładaniem grup producentów rolnych, będą mogli ubiegać się o pomoc finansową, która przewidziana jest w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, na zakładanie i koszty

administracyjne działania grupy producenckiej. Szczegółowy wykaz sektorów produkcji rolnej objętych możliwością tworzenia grup producenckich zawarty został w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. nr 81 z 2007 r.).

Umocnieniu powiązań międzysektorowych winien sprzyjać udział kapitałowy grup producenckich w zakładach przetwórstwa i obrotu rolno – spożywczego, szczególnie na rynku wtórnym. Czynnikiem sprzyjającym dla takich działań jest wysoki stopień zurbanizowania obszarów sąsiadujących z gminą.

Wspólne działanie z inwestorami zewnętrznymi przyspieszy osiągnięcie standardów oraz spełnienie wymogów jakościowych Unii Europejskiej. Zostaną osiągnięte również inne efekty, z których najważniejsze to usprawnienie marketingu w zakresie zaopatrzenia i zbytu, obniżenie kosztów sprzedaży produktów własnych i kosztów nabywania środków produkcji, co w konsekwencji pozwoli poprawić ekonomiczne efekty prowadzonej działalności gospodarczej.

8. STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACE URZĄDZENIOWO-ROLNE

8. 1. USTALENIE RODZAJU I ZAKRESU NIEZBĘDNYCH ZABIEGÓW URZĄDZENIOWO – ROLNYCH

W oparciu o przeprowadzoną inwentaryzację terenową, dane uzyskane w Urzędzie Gminy Kostomłoty oraz z innych źródeł takich jak ewidencja gruntów i budynków, opracowania strategiczne, opracowania planistyczne i statystyczne dotyczące gminy Kostomłoty, wykonano szereg studiów i analiz, które pozwoliły na ustalenie rodzaju i zakresu niezbędnych do wykonania na terenie gminy Kostomłoty zabiegów urządzeniowo-rolnych (tabela 37).

Celem podstawowym wszystkich prac urządzeniowo-rolnych przewidzianych do realizacji na terenie gminy Kostomłoty jest pielęgnowanie i podnoszenie, a w przypadkach koniecznych także odtworzenie zdolności produkcyjnych gleb, przystosowanie obszarów wiejskich do nowoczesnych form gospodarowania oraz racjonalne rozmieszczenie produkcji i przetwórstwa płodów rolnych.

Rodzaj niezbędnych zabiegów urządzeniowo-rolnych przedstawiono w 4 blokach tematycznych wg obrębów:

- poprawa warunków wodnych (melioracje wodne),
- rekultywacja gruntów i zagospodarowanie gruntów nieproduktywnych (zadrzewienia i zakrzewienia),
- budowa i modernizacja dróg transportu rolnego,
- scalenia gruntów.

Rodzaj i zakres podstawowych zabiegów urządzeniowo-rolnych

Tabela 37

Lp.	Obręb	Melioracje wodne						Zadrzewienia i zakrzewienia	Budowa i modernizacja dróg transportu rolniczego	Scalenie gruntów		
		podstawowe	szczegółowe			powierzchnia	liczba uczestników			liczba działek		
		odbudowa cieków	odbudowa rowów melioracyjnych	konserwacja rowów melioracyjnych	odbudowa zbiorników małej retencji							
											km	km
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.		
1.	Bogdanów	-	5,5	-	-	5,0	8,63	-	-	-		
2.	Budziszów	1,1	6,2	-	-	3,6	4,58	-	-	-		
3.	Chmielów	4,5	0,3	11,7	0,25	9,5	10,54	726	44	295		
4.	Godków	-	2,4	-	-	2,3	9,03	-	-	-		
5.	Jakubkowice	2,9	-	1,7	0,10	4,3	11,18	-	-	-		
6.	Jarząbkowice	1,9	-	6,2	0,30	1,1	3,90	-	-	-		
7.	Jenkowice	-	-	-	-	10,6	7,03	-	-	-		
8.	Karczyce	1,9	-	4,7	-	3,2	7,53	-	-	-		
9.	Kostomłoty	4,3	14,3	-	2,00	7,7	21,55	1 252	101	399		
10.	Mieczków	-	7,0	1,4	0,90	10,2	12,78	663	62	294		
11.	Osiek	-	4,5	-	-	15,4	21,87	920	116	544		
12.	Paździorno	1,3	1,6	-	-	5,5	13,20	-	-	-		
13.	Piersno	2,1	4,6	-	-	10,1	16,25	1 057	52	246		
14.	Piotrowice	4,1	-	15,3	-	6,9	14,50	943	93	335		
15.	Ramultowice	3,0	8,3	-	0,13	5,5	7,68	-	-	-		
16.	Samborz	2,1	9,0	-	0,20	6,4	9,47	-	-	-		
17.	Samsonowice	-	-	0,8	-	2,1	3,98	-	-	-		
18.	Siemidrożycze	1,2	1,7	-	2,40	6,7	5,25	-	-	-		
19.	Szymanowice	0,4	-	2,8	-	2,4	5,00	-	-	-		
20.	Świdnica Polska	-	6,5	-	-	11,9	10,85	-	-	-		
21.	Wichrów	-	6,0	0,6	0,12	4,3	12,73	547	50	237		
22.	Wilków Średzki	2,8	3,0	-	-	7,7	10,37	-	-	-		
23.	Zabloto	0,9	6,5	-	-	9,1	14,70	659	69	481		
Gmina ogółem		34,5	87,4	45,2	6,40	151,5	242,60	6 767	587	2 831		

Źródło: Opracowanie własne

8. 2. OCENA ROZMIARU POTRZEB WYKONANIA ZABIEGÓW URZĄDZENIOWO-ROLNYCH NA OBSZARACH WSI

Analiza występujących warunków przyrodniczych i społeczno-gospodarczych produkcji rolnej, a także zapotrzebowanie na przeprowadzenie niezbędnych zabiegów urządzeniowych, pozwoliła na dokonanie oceny stopnia zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne dla każdego obrębu gminy Kostomłoty.

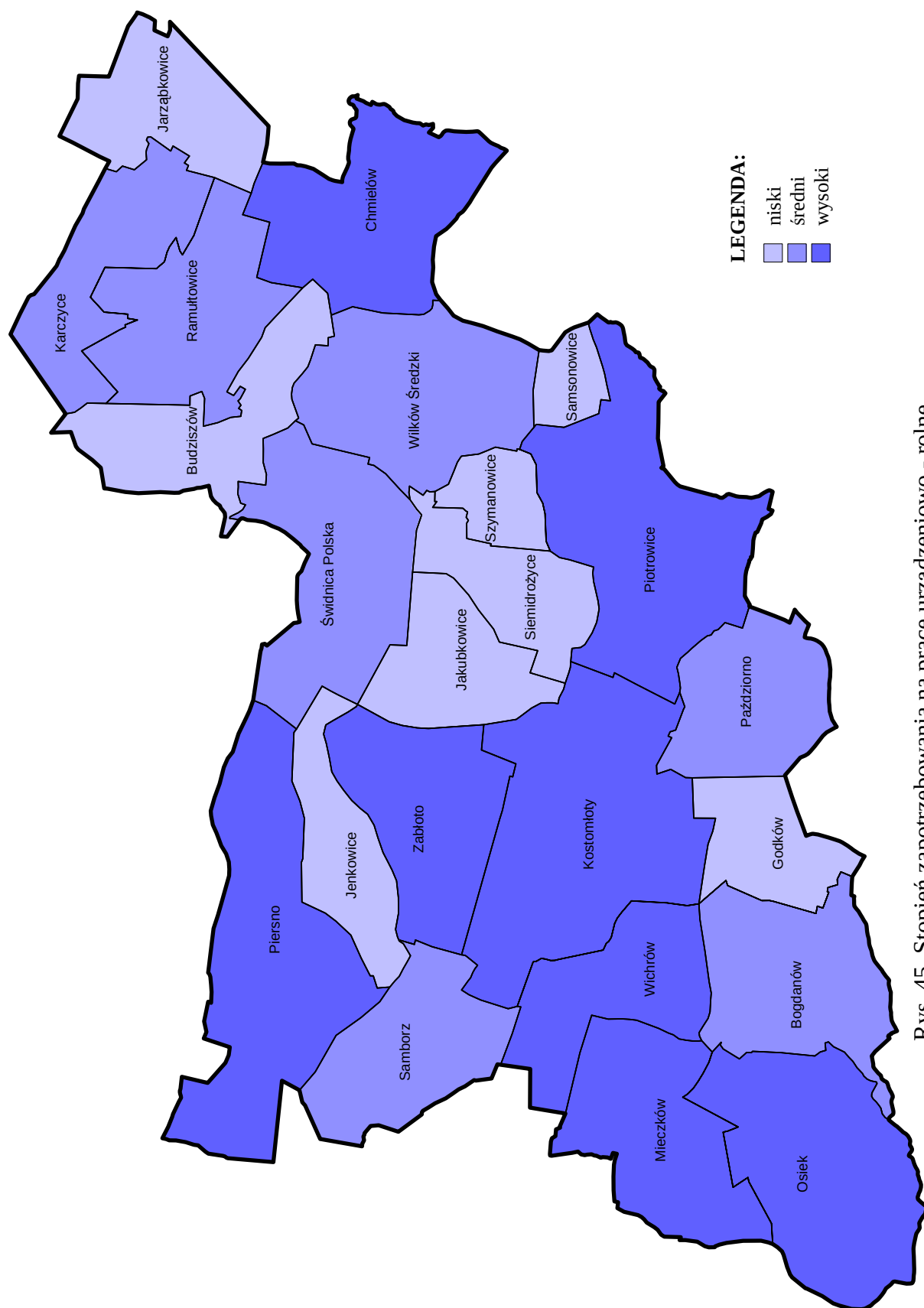
Zgodnie z przyjętymi kryteriami, biorąc pod uwagę uzyskane wartości wskaźników, określono dla każdego obrębu gminy stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne (rys. 45).

Na obszarze gminy Kostomłoty wydzielono 3 rejony o różnym stopniu zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne:

- rejon o wysokim stopniu zapotrzebowania obejmuje obręby: Kostomłoty, Piotrowice, Zabłoto, Piersno, Wichrów, Mieczków, Osiek i Chmielów,
- rejon o średnim stopniu zapotrzebowania obejmuje obręby: Bogdanów, Paździorno, Samborz, Świdnica Polska, Wilków Średzki, Ramułowice i Karczyce,
- rejon o niskim stopniu zapotrzebowania obejmuje obręby: Jenkowice, Godków, Jakubkowice, Siemidrożyce, Szymanowice, Samsonowice, Budziszów i Jarząbkowice.

Stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne określa jednocześnie kolejność sporządzania szczegółowych planów kompleksowego rozwoju wsi.

Dla obrębów znajdujących się w rejonie o wysokim stopniu zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne należy w pierwszej kolejności opracować miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego łącznie z planami urządzeniowo-rolnymi.

Rys. 45. Stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo - rolne

8. 3. OGÓLNE KOSZTY ORAZ ŹRÓDŁA FINANSOWANIA REALIZACJI PODSTAWOWYCH ZABIEGÓW URZĄDZENIOWO – ROLNYCH

Na podstawie przeciętnych kosztów lokalnych realizacji poszczególnych zabiegów urządzeniowo-rolnych oraz rozmiaru ich przeprowadzenia na terenie wsi gminy Kostomłoty, wykonano kalkulację kosztów dla niezbędnych zabiegów urządzeniowo – rolnych.

W kalkulacji tej uwzględniono koszty następujących prac i inwestycji:

1. Melioracji wodnych, podstawowych i szczegółowych, w tym:
 - modernizacja i konserwacja cieków,
 - odbudowa i konserwacja rowów melioracyjnych,
 - odbudowa zbiorników małej retencji.
2. Budowy dróg transportu rolnego.
3. Zadrzewień i zakrzewień przydrożnych.
4. Rolniczego zagospodarowania gruntów odłogujących.
5. Scaleń gruntów.

Przeprowadzoną kalkulację kosztów zabiegów urządzeniowo rolnych dla poszczególnych obrębów przedstawia tabela 38.

Ogólne koszty realizacji podstawowych zabiegów urządzeniowo – rolnych na obszarze gminy Kostomłoty oszacowano na około 119 498 tys. zł. Przewiduje się, że największe koszty poniesione zostaną na budowę dróg transportu rolnego o trwałych nawierzchniach (bitumicznych, betonowych, tłuczniowych skropionych) wynoszące 97 040 tys. zł. Stanowią one większość kosztów ogólnych, tj. 81,2%.

Inwestycje z zakresu melioracji podstawowych i szczegółowych wymagać będą nakładów finansowych rzędu 11 929 tys. zł, tj. ok. 10% kosztów ogólnych. Ponadto odbudowa zbiorników małej retencji to dodatkowe 1 920 tys. zł (1,6%).

Przeprowadzenie scalenia gruntów oszacowano na 8 120 tys. zł, co stanowi 6,8% kosztów ogólnych. Przed wykonaniem scalenia konieczne będzie uporządkowanie ewidencji gruntów.

Koszty podstawowych zabiegów urzędzeniowo-rolnych

Tabela 38

Lp.	Obręb	Melioracje wodne												Budowa dróg rolniczych				Planowane zadrzewienia liniowe		Rolnicze zagospodarowanie gruntów odlegujących				Scalenia gruntów		Koszty podstawowych zabiegów ogółem w tys. zł
		podstawowe						szczegółowe						km		tys. zł		km		tys. zł		ha		tys. zł		
		odbudowa cieków		odbudowa rowów melioracyjnych		konserwacja rowów melioracyjnych		odbudowa zbiorników retencji																		
3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.										
1.	1. Bogdanów	-	-	5,5	440	-	-	-	-	8,63	3 452	5,0	15	-	-	-	3 907									
2.	2. Budziszów	1,1	143	6,2	496	-	-	-	-	4,58	1 832	3,6	11	-	-	-	2 482									
3.	3. Chmielów	4,5	585	0,3	24	11,7	117	0,25	75	10,54	4 216	9,5	29	-	-	871	5 917									
4.	4. Godków	-	-	2,4	192	-	-	-	-	9,03	3 612	2,3	7	-	-	-	3 811									
5.	5. Jakubkowice	2,9	377	-	-	1,7	17	0,10	30	11,18	4 472	4,3	13	6,50	33	-	4 942									
6.	6. Jarząbkowice	1,9	247	-	-	6,2	62	0,30	90	3,90	1 560	1,1	3	-	-	-	1 962									
7.	7. Jenkowice	-	-	-	-	-	-	-	-	7,03	2 812	10,6	32	-	-	-	2 844									
8.	8. Karczyce	1,9	247	-	-	4,7	47	-	-	7,53	3 012	3,2	10	-	-	-	3 316									
9.	9. Kostomłoty	4,3	559	14,3	1 144	-	-	2,00	600	21,55	8 620	7,7	23	-	-	1 502	12 448									
10.	10. Mieczków	-	-	7,0	560	1,4	14	0,90	270	12,78	5 112	10,2	31	-	-	796	6 783									
11.	11. Osiek	-	-	4,5	360	-	-	-	-	21,87	8 748	15,4	46	-	-	1 104	10 258									
12.	12. Paździorno	1,3	169	1,6	128	-	-	-	-	13,20	5 280	5,5	17	-	-	-	5 594									
13.	13. Piersno	2,1	273	4,6	368	-	-	-	-	16,25	6 500	10,1	30	-	-	1 268	8 439									
14.	14. Piotrowice	4,1	533	-	-	15,3	153	-	-	14,50	5 800	6,9	21	-	-	1 132	7 639									
15.	15. Ramultowice	3,0	390	8,3	664	-	-	0,13	39	7,68	3 072	5,5	17	-	-	-	4 182									
16.	16. Samborz	2,1	273	9,0	720	-	-	0,20	60	9,47	3 788	6,4	19	-	-	-	4 860									
17.	17. Samsonowice	-	-	-	-	0,8	8	-	-	3,98	1 592	2,1	6	-	-	-	1 606									
18.	18. Siemidrożyce	1,2	156	1,7	136	-	-	2,40	720	5,25	2 100	6,7	20	-	-	-	3 132									

Lp.	Obręb	Melioracje wodne										Budowa dróg rolniczych				Planowane zadrzewienia liniowe				Rolnicze zagospodarowanie gruntów odlegających				Scalenia gruntów		Koszty podstawowych zabiegów ogółem w tys. zł
		podstawowe		szczegółowe																						
		odbudowa cieków		odbudowa rowów melioracyjnych		konserwacja rowów melioracyjnych		odbudowa zbiorników małej retencji		odbudowa rowów melioracyjnych		km		tys. zł		km		tys. zł		ha		tys. zł				
		km	tys. zł	km	tys. zł	km	tys. zł	ha	tys. zł	km	tys. zł	km	tys. zł	km	tys. zł	ha	tys. zł	ha	tys. zł	ha	tys. zł					
		3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.								
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.								
19.	Szymanowice	0,4	52	-	-	2,8	28	-	-	5,00	2 000	2,4	7	-	-	-	-	-	-	-	2 087					
20.	Świdnica Polska	-	-	6,5	520	-	-	-	-	10,85	4 340	11,9	36	-	-	-	-	-	-	-	4 896					
21.	Wichrów	-	-	6,0	480	0,6	6	0,12	36	12,73	5 092	4,3	13	-	-	547	656	-	-	-	6 283					
22.	Wilków Średzki	2,8	364	3,0	240	-	-	-	-	10,37	4 148	7,7	23	-	-	-	-	-	-	-	4 775					
23.	Zabloto	0,9	117	6,5	520	-	-	-	-	14,70	5 880	9,1	27	-	-	659	791	-	-	-	7 335					
Gmina ogółem		34,5	4 485	87,4	6 992	45,2	452	6,40	1 920	242,60	97 040	151,5	456	6,50	33	6 767	8 120			119 498						

Uwaga: Przedstawione kalkulacje kosztów zabiegów urządzeń melioracji wodnych, wykonano w oparciu o przeciętne lokalne koszty tych prac w 2009 roku.

Przy realizacji projektów budowy dróg transportu rolnego należy uwzględnić koszty na wykonanie zadrzewień i zakrzewień przydrożnych.

Realizacja planowanych zadrzewień i zakrzewień to koszt na poziomie 456 tys. zł, co stanowi 0,4% ogólnych kosztów zabiegów urządzeniowo - rolnych.

Rolnicze zagospodarowanie gruntów odłogujących to koszt rzędu 33 tys. zł (0,03% kosztów ogólnych).

Jak wynika z wyżej przedstawionej kalkulacji ze względu na wysokość kosztów, konieczne jest rozłożenie zabiegów urządzeniowo – rolnych w czasie, co w znacznym stopniu jest uzależnione od możliwości pozyskiwania środków na realizację planu. Pochodzić one będą z różnych źródeł. W najbliższych latach współfinansowanie zabiegów urządzeniowo – rolnych umożliwią fundusze strukturalne Unii Europejskiej, głównie Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) uruchamiany poprzez Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW), którego realizacja przewidziana jest na lata 2007 – 2013.

Pomoc finansową na realizację poszczególnych inwestycji będzie można również uzyskać z innych źródeł krajowych i zagranicznych, z których wymienić należy:

- budżet gminy,
- budżet Państwa (środki będące w dyspozycji wojewody i ministrów),
- budżety samorządów – powiatowego i wojewódzkiego,
- fundusze celowe (Fundusz Pracy, Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych, Fundusz Leśny i inne),
- środki agencji rządowych (Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencja Nieruchomości Rolnych, Agencja Rynku Rolnego i inne),
- kredyty z Banku Światowego,
- fundusze strukturalne (EFRROW oraz inne),
- środki własne ludności wiejskiej,
- inne źródła (fundacje, stowarzyszenia, darowizny i inne).

Finansowanie poszczególnych zadań urządzeniowo – rolnych realizowane będzie w formie dotacji, dofinansowania, kredytu lub całkowitego pokrycia kosztów.

Część prac urządzeniowo-rolnych realizowana będzie ze środków budżetu gminy lub przy ich współudziale. Jednak ograniczone możliwości finansowe gminy powodują, że bardzo duże nadzieje wiąże się ze środkami pochodzącymi z różnych, pozabudżetowych źródeł. Dla ułatwienia orientacji w źródłach i formach dofinansowania realizacji poszczególnych zadań planu, sporządzono zestawienie przedstawiające możliwości finansowania prac urządzeniowo – rolnych (tabela 39).

Obok środków budżetowych i strukturalnych istotna rola w realizacji planu przypadnie środkom własnym mieszkańców. Wiąże się ona ze wzrostem aktywności społeczeństwa, efektywnością wykorzystania środków oraz z racjonalnym zagospodarowaniem zrealizowanych zadań.

Uruchamianie środków finansowych z różnych źródeł będzie wymagało merytorycznego przygotowania pracowników Urzędu Gminy. Konieczne będą również szkolenia dla mieszkańców gminy oraz pomoc ze strony służb gminnych i jednostek pracujących na rzecz rolnictwa przy przygotowywaniu wniosków i kompletowaniu niezbędnych dokumentów.

Źródła finansowania prac urządzeniowo - rolnych oraz działań z zakresu rozwoju obszarów wiejskich

Tabela 39

Cel zabiegów urządzeniowo - rolnych	Działanie	Źródło finansowania	Jednostka realizująca i współpracująca
	Scalenie gruntów: - wytyczenie i urządzenie sieci dróg transportu rolniczego, - zmniejszenie liczby działek w gospodarstwach rolnych, - dostosowanie granic działek do urządzeń melioracji wodnych oraz rzeźby terenu, - kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw rolnych, - wydzielanie gruntów na cele infrastruktury technicznej i społecznej, w ramach postępowania scaleniowego - bez procedur wywłaszczeniowych, - tworzenie warunków do zwiększania lesistości.	EFRRROW - (PROW) Skarb Państwa	MRiRW Urząd Marszałkowski Starosta powiatu reprezentujący właścicieli gospodarstw rolnych
Kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw rolnych	Aktualizacja ewidencji gruntów	Starostwo Powiatowe	Starostwo Powiatowe Właściciele gruntów
	Renty strukturalne	EFRRROW - (PROW) Skarb Państwa	Właściciele gospodarstw rolnych MRiRW ARiMR Doradztwo rolnicze, Izby rolnicze
	Pomoc młodym rolnikom w rozpoczęciu działalności rolniczej	EFRRROW - (PROW) Skarb Państwa	Właściciele gospodarstw rolnych MRiRW ARiMR Doradztwo rolnicze, Izby rolnicze
Dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej oraz ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem	Ułatwienie dostosowań gospodarstw rolnych do wymogów w dziedzinie: - ochrony środowiska, - zdrowia publicznego, - zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt.	EFRRROW - (PROW) Skarb Państwa	Właściciele gospodarstw rolnych MRiRW ARiMR Powiatowy Lekarz Weterynarii Doradztwo rolnicze, Izby rolnicze, związki branżowe

Cel zabiegów urzędniowo - rolnych	Działanie	Źródło finansowania	Jednostka realizująca i współpracująca
Dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej oraz ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem	2. Inwestycje w gospodarstwach rolnych: - budowa lub remont budynków służących produkcji rolniczej, - zakup lub instalacja maszyn, urządzeń lub narzędzi do produkcji rolniczej, - zakup gruntów rolnych wraz z nasadzeniami i budynkami gospodarczymi, - zakładanie plantacji wieloletnich oraz wyposażenie pastwisk, - zakup zwierząt hodowlanych, zakup, instalacja i budowa urządzeń do nawadniania upraw oraz służących ochronie środowiska.	3. EFRROW - (PROW) Skarb Państwa	4. Właściciele lub dzierżawcy gospodarstw rolnych Osoba prawna prowadząca działalność rolniczą MRiRW ARiMR Doradztwo rolnicze, Izby rolnicze
	Inwestycje w gospodarstwach rolnych	FFW Właściciele gospodarstw rolnych	Właściciele gospodarstw rolnych
	Grupy producentów rolnych	EFRROW - (PROW) Skarb Państwa	Grupy producentów rolnych Wojewoda Dolnośląski MRiRW ARiMR
Doskonalenie organizacji rynku i przetwórstwa produktów żywnościowych zgodnie ze standardami i wymogami Unii Europejskiej.	Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych: - budowa i remont budynków produkcyjnych, kontroli laboratoryjnej, magazynowych i socjalnych, - zakup oraz instalacja maszyn i urządzeń do przetwarzania oraz magazynowania i przygotowywania produktów do sprzedaży, - zakup specjalistycznej aparatury i środków transportu, - zakup urządzeń służących poprawie warunków zdrowotnych żywności oraz ochrony środowiska, - wprowadzanie systemów kontroli jakości.	EFRROW - (PROW) Skarb Państwa	Zakłady przetwórstwa rolno - spożywczego MRiRW ARiMR
Tworzenie alternatywnych źródeł dochodu dla osób prowadzących działalność rolniczą	Wspieranie działań w zakresie: - agroturystyki, - usług związanych z agroturystyką i wypoczynkiem, - edukacji przyrodniczej oraz promocji tradycji i dziedzictwa kulturowego wsi, - usług w dziedzinie rolnictwa i gospodarki leśnej, - przetwórstwa i przygotowania produktów rolnych do sprzedaży, - sprzedaż bezpośrednia produktów pochodzących z własnego gospodarstwa, - rzemiosła i rzemiosłnictwa, - usług na rzecz mieszkańców wsi.	EFRROW - (PROW) Skarb Państwa	Właściciele gospodarstw rolnych oraz osoby prawne prowadzące działalność rolniczą MRiRW ARiMR Doradztwo rolnicze, Izby rolnicze
	Dofinansowanie działalności w zakresie agroturystyki w ramach linii kredytów inwestycyjnych podstawowych (IP)	ARiMR Skarb Państwa	Właściciele gospodarstw rolnych
	Wspieranie przedsięwzięć inwestycyjnych na obszarach wiejskich w zakresie agroturystyki	FEFRWP-CF	Mieszkańcy obszarów wiejskich

Cel zabiegów urzędzeniowo - rolnych	Działanie	Źródło finansowania	Jednostka realizująca i współpracująca
1	2	3	4
Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi	Budowa lub modernizacja urządzeń melioracji wodnych szczegółowych: - rowów wraz ze związanymi z nimi funkcjonalnie budowlami, rurciągów, - stacji pomp do nawodnień deszczownic oraz systemów do nawodnień grawitacyjnych, fitomelioracji i agromelioracji, - systemów przeciwpowodziowych, - zagospodarowania zmeliorowanych łąk i pastwisk.	EFROW - (PROW) Skarb Państwa Właściciele nieruchomości	Urząd Marszałkowski Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych MRiRW ARiMR Właściciele działek przy melioracjach szczegółowych
	Budowa lub modernizacja urządzeń melioracji wodnych podstawowych: - budowli piętrzących i upustowych, - zbiorników wodnych, - kanałów i rurciągów, - budowli przeciwpowodziowych wraz z drogami dojazdowymi, - budowli chroniących przed erozją wodną, - dróg dojazdowych służących do użytkowania obszarów znaliorowanych.	EFROW - (PROW) Skarb Państwa	Urząd Marszałkowski Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych MRiRW ARiMR
	Inwestycje w zakresie infrastruktury technicznej: - sieć wodociągowa i kanalizacyjna.	WFOŚiGW	Samorząd gminy
	Budowa i modernizacja zabezpieczeń przeciwpowodziowych: - wałów przeciwpowodziowych, - zbiorników retencyjnych.	EFRR (ZPORR) Skarb Państwa	Jednostki administracji rządowej w województwie Samorząd gminy
Kształtowanie krajobrazu rolniczego oraz ochrona gruntów	Zalesianie gruntów o niskiej przydatności dla rolnictwa	EFROW - (PROW) Skarb Państwa Właściciele nieruchomości	Właściciele gospodarstw rolnych MRiRW ARiMR Lasy Państwowe Starostwo Powiatowe
	Ochrona, rekultywacja i poprawa jakości gruntów rolnych: - zadarnienie gruntów, - zadrzewianie terenów narażonych na erozję oraz tworzenie remizów śródpolnych i pasów zieleni wzdłuż dróg śródpolnych, - odbudowa oczek wodnych.	TFOGR Właściciele nieruchomości	Starostwo Powiatowe Samorząd gminy

Cel zabiegów urzędzeniowo - rolnych	Działanie	Źródło finansowania	Jednostka realizująca i współpracująca
	2	3	4
Kształtowanie krajobrazu rolniczego oraz ochrona gruntów	Przedsięwzięcia rolnośrodowiskowe: - rolnictwo zrównoważone, - rolnictwo ekologiczne, - ekstensywne użytki zielone, - ochrona cennych siedlisk przyrodniczych, - zachowanie lokalnych odmian roślin uprawnych, - ochrona lokalnych ras zwierząt gospodarskich, - ochrona gleb i wód (stosowanie międzyplonów), - strefy buforowe.	EFROW - (PROW) Skarb Państwa	Właściciele gospodarstw rolnych MRiRW ARIMR Doradztwo rolnicze, Izby rolnicze IHARS (rolnictwo ekologiczne) IOS, IORIN (kontrola ZDPR)
Kształtowanie krajobrazu przyrodniczego i kulturowego	Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego: - modernizacja i wyposażenie obiektów o funkcjach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych, - odnowa obiektów zabytkowych, charakterystycznych dla tradycji budownictwa wiejskiego regionu i ich adaptacja na cele publiczne, - rekonstrukcja i urządzanie dróg, placów, parków i terenów zielonych w obrębie zabudowy wsi, - rozwój infrastruktury turystycznej (ścieżki rowerowe, szlaki piesze, ścieżki dydaktyczne, schroniska turystyczne).	EFROW - (PROW) Skarb Państwa Samorząd Gminy	MRiRW Urząd Marszałkowski Samorząd gminy
	Sprzedaż i remonty nieruchomości rolnych	ANR	Inwestorzy
	Wspieranie inicjatyw proekologicznych	Fundacja Partnerstwo Dla Środowiska	Samorząd gminy

AR i MR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ANR – Agencja Nieruchomości Rolnych
EFROW – Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
FEFRWP-CF – Fundacja "Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej - Counterpart Fund"
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
FFW – Fundacja Fundusz Współpracy
IHARS – Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych
IOS – Inspekcja Ochrony Środowiska
IORIN – Instytut Ochrony Roślin i Nawożenia
MRiRW – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

TFOGR – Terenowy Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
WFOŚ i GW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ZDPR – Zwyczajna Dobra Praktyka Rolnicza
ZPORR – Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

9. WNIOSKI

Z przeprowadzonych studiów i analiz dotyczących rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wynikają następujące wnioski wyznaczające kierunki działań, mające na celu poprawę warunków życia i pracy na obszarze gminy:

1. Realizacja zawartego w planie urządzeniowo – rolnym zakresu prac pozwoli na osiągnięcie wyznaczonych w „Strategii rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego” celu głównego i celów szczegółowych określonych dla regionu I, w którym znalazła się gmina Kostomłoty.
2. Stan techniczny urządzeń zabezpieczających przed zalewami rzecznyymi wymaga modernizacji i odbudowy w dolinie Strzegomki.
3. Decydujące znaczenie dla regulacji stosunków wodnych na terenie gminy będzie miał sprawnie działający system cieków melioracji podstawowej. Prac inwestycyjnych wymagają cieki: Karczycki Potok, Niesłusz, Potok Młyńsko, Jarosławiec, a także Średzka Woda na długości ponad 34 km.
4. Odbudowa rowów melioracyjnych (około 133 km) oraz urządzeń hydrotechnicznych przyczyni się do poprawy warunków wodnych w glebach. Planowane inwestycje melioracyjne powinny działać w dwóch kierunkach – odprowadzać nadmiar wody z pól lub zatrzymywać ją w glebie gdy wystąpią okresy suche.
5. W celu zwiększenia retencji wody w glebach należy dbać o zachowanie występujących na terenie gminy oczek wodnych i stawów. Wyżej wymienione działania zwiększą jednocześnie atrakcyjność krajobrazową wsi.
6. Chronione prawnie walory przyrodnicze i kulturowe wymagają prac remontowych i renowacyjnych. Szczególnie dotyczy to zabytkowych zespołów pałacowo-parkowych i kościelnych oraz pomników przyrody.
7. Ochroną prawną należy objąć najcenniejsze przyrodniczo i krajobrazowo obszary oraz obiekty występujące na terenie gminy. Szczególnie dotyczy to obszarów położonych w sąsiedztwie doliny Strzegomki i Karczyckiego Potoku, a także Średzkiej Wody.
8. Wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy, wymagać będzie nawiązania współpracy z sąsiadującymi gminami, celem wspólnego tworzenia infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, a także promocji istniejących i planowanych obszarów chronionych oraz nowopowstałych terenów rekreacyjnych. Pozwoli to na rozwinięcie działalności agroturystycznej przez zainteresowanych mieszkańców gminy.

9. Ze względów ochronnych i krajobrazowych, mając na uwadze ochronę wód Strzegomki, Średzkiej Wody i pozostałych cieków, a także zachowanie naturalnego krajobrazu dolin rzecznych, należy utrzymywać na ich obszarze i obszarach sąsiadujących użytki zielone. Użytkowanie gruntów powinno odbywać się zgodnie z występującymi warunkami naturalnymi.
10. Stosowania zabiegów przeciwozyjnych wymagają użytki rolne na powierzchni około 110 ha.
11. Ze względu na brak możliwości utworzenia kompleksów leśnych na glebach marginalnych, bardzo niska lesistość gminy będzie zwiększona w małym stopniu poprzez rekultywację wyrobisk poeksploatacyjnych i nieużytków w kierunku leśnym. Zabiegom tym w obrębach gminy towarzyszyć będzie sieć zadrzewień i zakrzewień przydrożnych.
12. Planowane na terenie gminy inwestycje mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe i inne, spowodują wyłączenie gruntów z użytkowania rolnego na powierzchni około 1 380 ha (10,8%). Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy zmniejszy się o 9,5%.
13. Występujące na terenie gminy grunty odłogujące powinny być zagospodarowane przede wszystkim w kierunku inwestycyjnym, rolnym i zadrzewieniowym.
14. Poprawa i kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw indywidualnych odbywać się będzie w oparciu o zagospodarowanie gruntów Agencji Nieruchomości Rolnych (dzierżawa, kupno) oraz obrót prywatny. Duży wpływ na kształtowanie tej struktury będą miały również możliwości uzyskania dochodu w gospodarstwach na poziomie, który pozwoli na utrzymanie się z prowadzonej działalności w gospodarstwie. Rozwijać się będą przede wszystkim gospodarstwa duże o powierzchni powyżej 15 ha, poprzez powiększanie swojego areалу i wprowadzanie nowoczesnych technologii. Kompleksowe prowadzenie prac urządzeniowo-rolnych sprzyjać będzie poprawie struktury obszarowej gospodarstw oraz właściwej ich organizacji.
15. Przeprowadzenie prac scaleniowych przewiduje się w ośmiu obrębach gminy na powierzchni ok. 6 767 ha. Należy dla tych miejscowości opracować założenia do projektu scalenia gruntów. Opracowanie w/w projektów, powinno odbywać się przy aktywnym udziale mieszkańców wsi.
16. Planowana sieć dróg transportu rolnego opierać się będzie przede wszystkim na drogach już istniejących. Na terenie gminy przewiduje się przebudowę ok. 243 km dróg. Drogi te pełnić będą również funkcję powiązań komunikacyjnych między

miejscościami gminy. Po nich również w większości zaplanowano przebieg tras rowerowych.

17. Przebudowane drogi powinny posiadać rozwiązania projektowe, gwarantujące długi okres eksploatacji (nawierzchnie asfaltowe, betonowe, tłuczniowe skropione, efektywne i sprawne systemy odwadniające). Projekty dróg powinny uwzględniać pas gruntu przeznaczony pod planowane zadrzewienia i zakrzewienia.
18. Poprawy wymaga struktura zasiewów z przeważającym udziałem zbóż. Występujące bardzo dobre warunki glebowo-klimatyczne powinny zostać wykorzystane do rozwoju wielokierunkowej produkcji roślinnej oraz stworzenia właściwej struktury upraw, w której obok tradycyjnych upraw intensywnych, znajdują się również uprawy specjalistyczne z zakresu warzywnictwa, sadownictwa, nasiennictwa, kwiaciarstwa.
19. Podstawowym kierunkiem rozwoju produkcji zwierzęcej na terenie gminy Kostomłoty powinna być hodowla bydła (mlecznego i opasowego) oraz trzody chlewnej.
20. Na terenie całej gminy występują korzystne warunki glebowe dla rozwoju rolnictwa intensywnego wykorzystującego nowoczesne technologie. Jednak w obrębach położonych na obszarach planowanych do objęcia ochroną, wskazane byłoby prowadzenie produkcji rolniczej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.
21. Rozwój produkcji rolnej oraz zwiększenie jej konkurencyjności wymagać będzie od rolników organizowania się w grupy producentów rolnych, co pozwoli wzmocnić ich pozycję na rynku produktów rolnych. Sprzyjać to będzie również wzrostowi opłacalności produkcji rolniczej.
22. Do organizowania systemu urządzeń obsługujących rolnictwo należy włączyć rolników dysponujących wolnymi pomieszczeniami gospodarczymi oraz wyspecjalizowanym sprzętem rolniczym. Duże znaczenie dla tworzenia systemu obsługi rolnictwa i zbytu produktów rolnych, będzie miało również zaangażowanie organizacyjno-finansowe samorządu powiatowego i gminnego.
23. Wysoki stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne występuje w obrębach: Kostomłoty, Piotrowice, Zabłoto, Piersno, Wichrów, Mieczków, Osiek i Chmielów.
24. Przed przystąpieniem do realizacji prac urządzeniowo-rolnych poszczególnych wsi należy przeprowadzić aktualizację ewidencji gruntów.

25. Ogólne koszty realizacji podstawowych zabiegów urządzeniowo-rolnych na terenie gminy wyniosą około 119 498 tys. zł. Finansowanie prac urządzeniowo-rolnych możliwe będzie w dużym stopniu z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, zgodnie z ustaleniami zawartymi w tym programie.
26. Należy zorganizować system monitoringu, który szeroko informowałby mieszkańców gminy jak również innych zainteresowanych spoza gminy, o zmianach zachodzących na jej terenie i możliwościach, jakie te zmiany stwarzają. Chodzi tu między innymi o szeroką informację dotyczącą inwestowania na terenie gminy, informację o możliwości korzystania z różnych funduszy celowych, czy kredytów, informacje o działaniach administracyjnych i zamierzeniach ułatwiających inwestowanie w budownictwie mieszkaniowym, usługach itp., informowanie społeczności gminnej na temat prac urządzeniowo-rolnych i korzyści jakie wynikają z ich przeprowadzenia itd.
27. Wynikające z planu urządzeniowo-rolnego ustalenia dotyczące kształtowania i rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej winny być wykorzystane przez władze gminy do formułowania wniosków adresowych do opracowań i projektów sporządzanych dla obszaru gminy Kostomłoty. Powinny być też wskazówkami jakiego rodzaju opracowania czy projekty należy stworzyć, aby spowodować, że gmina stanie się bardziej atrakcyjna, aktywna gospodarczo i będzie rozwijać się wykorzystując wszystkie swoje atuty, tworząc tym samym sprzyjające warunki życia i pracy na obszarach swoich wsi.

III. WYKAZ TABEL

- Tabela 1 - Powierzchnia i ludność gminy Kostomłoty
- Tabela 2 - Struktura wiekowa ludności
- Tabela 3 - Zatrudnieni głównie w swoich gospodarstwach rolnych
- Tabela 4 - Poziom wykształcenia ludności pracującej głównie w swoich gospodarstwach rolnych
- Tabela 5 - Bezrobotni w grupach wiekowych
- Tabela 6 - Bezrobotni wg wykształcenia
- Tabela 7 - Powierzchnia wód otwartych i sieci rzek
- Tabela 8 - Obszary i obiekty chronione
- Tabela 9 - Powierzchnia lasów i lesistość
- Tabela 10 - Gleboznawcza klasyfikacja gruntów
- Tabela 11 - Charakterystyka jakości użytków rolnych
- Tabela 12 - Zakwaszenie gleb w gminie ogółem
- Tabela 13 - Struktura użytkowania gruntów ogółem
- Tabela 14 - Struktura użytków rolnych
- Tabela 15 - Charakterystyka gruntów odłogujących
- Tabela 16 - Struktura władania gruntami (udział w powierzchni ogólnej obrębu)
- Tabela 17 - Struktura władania użytkami rolnymi ogółem
- Tabela 18 - Struktura gospodarstw w grupach obszarowych (grunty własne i dzierżawione)
- Tabela 19 - Rozdrobnienie gruntów gospodarstw w grupach obszarowych (grunty własne)
- Tabela 20 - Struktura gruntów dzierżawionych przez rolników
- Tabela 21 - Wyposażenie wsi w infrastrukturę techniczną - istniejące i planowane
- Tabela 22 - Stan melioracji szczegółowych
- Tabela 23 - Stan dróg transportu rolnego
- Tabela 24 - Wyposażenie wsi w infrastrukturę społeczną
- Tabela 25 - Charakterystyka gminy pod względem warunków i poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego
- Tabela 26 - Stan i potrzeby w zakresie melioracji podstawowych
- Tabela 27 - Stan i potrzeby melioracji szczegółowych
- Tabela 28 - Planowane zadrzewienia w formie remiz śródpolnych
- Tabela 29 - Planowana powierzchnia użytków rolnych

- Tabela 30 - Planowane zagospodarowanie gruntów odłogujących
- Tabela 31 - Zainteresowanie rolników powiększeniem gospodarstw
- Tabela 32 - Liczba gospodarstw mogących utrzymać się z własnych użytków rolnych na poziomie porównywalnym
- Tabela 33 - Potrzeby prac scaleniowych
- Tabela 34 - Planowana długość sieci dróg transportu rolnego
- Tabela 35 - Gęstość planowanej sieci dróg transportu rolnego o trwałej nawierzchni
- Tabela 36 - Wykaz działek dróg planowanych do przebudowy
- Tabela 37 - Rodzaj i zakres podstawowych zabiegów urządzeniowo-rolnych
- Tabela 38 - Koszty podstawowych zabiegów urządzeniowo-rolnych
- Tabela 39 - Źródła finansowania prac urządzeniowo-rolnych oraz działań z zakresu rozwoju obszarów wiejskich

IV. WYKAZ RYSUNKÓW

- Rys. 1. - Położenie gminy Kostomłoty w województwie dolnośląskim
- Rys. 2. - Gęstość zaludnienia (osób/km²)
- Rys. 3. - Struktura wiekowa ludności
- Rys. 4. - Bezrobotni w grupach wiekowych (w %)
- Rys. 5. - Bezrobotni wg wykształcenia (w %)
- Rys. 6. - Aktualna lesistość
- Rys. 7. - Udział gleb dobrych w powierzchni użytków rolnych
- Rys. 8. - Jakość gleb (punktacja IUNG)
- Rys. 9. - Ocena jakości gleb (synteza)
- Rys. 10. - Struktura użytkowania gruntów
- Rys. 11. - Udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej obrębu
- Rys. 12. - Struktura użytków rolnych
- Rys. 13. - Udział gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych
- Rys. 14. - Kierunki użytkowania ziemi
- Rys. 15. - Udział sektora publicznego w strukturze władania gruntami
- Rys. 16. - Udział gruntów ANR w powierzchni ogółem
- Rys. 17. - Grunty Agencji Nieruchomości Rolnych
- Rys. 18. - Władanie użytkami rolnymi

- Rys. 19. - Średnia powierzchnia gospodarstwa w obrębie wg gruntów własnych i dzierżawionych
- Rys. 20. - Udział gospodarstw o powierzchni powyżej 15,00 ha w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych (grunty własne i dzierżawione)
- Rys. 21. - Udział powierzchni gospodarstw o wielkości powyżej 15 ha, w ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych (grunty własne i dzierżawione)
- Rys. 22. - Typologia wsi według struktury obszarowej gospodarstw rolnych (grunty własne i dzierżawione)
- Rys. 23. - Średnia liczba działek w gospodarstwach prywatnych wg gruntów własnych
- Rys. 24. - Średnia powierzchnia działki w gospodarstwach prywatnych wg gruntów własnych
- Rys. 25. - Ocena warunków społeczno-gospodarczych produkcji rolnej
- Rys. 26. - Gospodarka wodno - ściekowa
- Rys. 27. - Poziom wyposażenia wsi w infrastrukturę techniczną
- Rys. 28. - Gęstość sieci dróg transportu rolnego (drogi istniejące w terenie)
- Rys. 29. - Wyposażenie w infrastrukturę społeczną
- Rys. 30. - Regiony funkcjonalne obszarów wiejskich Dolnego Śląska
- Rys. 31. - Potrzeby odbudowy i konserwacji rowów melioracyjnych
- Rys. 32. - Warunki wodne i gospodarka wodna
- Rys. 33. - Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz ich ochrona
- Rys. 34. - Obszary wymagające stosowania zabiegów przeciwoerozyjnych
- Rys. 35. - Kształtowanie krajobrazu rolniczego
- Rys. 36. - Grunty planowane do zainwestowania
- Rys. 37. - Przewidywane wyłączenia użytków rolnych
- Rys. 38. - Liczba gospodarstw w obrębie mogących utrzymać się z własnych użytków rolnych na poziomie porównywalnym
- Rys. 39. - Potrzeby przeprowadzenia scalenia gruntów
- Rys. 40. - Udział dróg wymagających przebudowy lub modernizacji w ogólnej długości dróg transportu rolnego
- Rys. 41. - Potrzeby przebudowy lub modernizacji dróg transportu rolnego
- Rys. 42. - Planowana sieć dróg transportu rolniczego
- Rys. 43. - Aktualna struktura zasiewów
- Rys. 44. - Optymalna struktura zasiewów
- Rys. 45. - Stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne

V. WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

1. Ewidencja gruntów i budynków. Stan na wrzesień 2008 r.
2. Wyniki inwentaryzacji terenowej (kwiecień 2009 r.).
3. Dane z wywiadu u sołtysów (marzec - kwiecień 2009 r.).
4. Karty podatkowe gospodarstw (listopad 2008 r.).
5. Dane z Urzędu Gminy Kostomłoty (listopad – luty 2009 r.).
6. Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Kostomłoty, 1997 r.
7. Inwentaryzacja stanowisk roślin chronionych na terenie gminy Kostomłoty, Instytut Botaniki Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1992 r.
8. Inwentaryzacja drzew pomnikowych gminy Kostomłoty, 1991 r.
9. Program ochrony środowiska dla gminy Kostomłoty, czerwiec 2004 r.
10. Mapa sozologiczna gminy Kostomłoty w skali 1:50 000.
11. Mapa hydrograficzna gminy Kostomłoty w skali 1: 50 000.
12. Mapa glebowo – rolnicza w skali 1:25 000.
13. Województwo dolnośląskie w 1998 roku, Urząd Statystyczny we Wrocławiu 1999 r.
14. Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego, tom I i II, Urząd Statystyczny we Wrocławiu 2001 r.
15. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kostomłoty, 2009 r.
16. Zmiana w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Lisowicach, obręb Chmielów, luty 2002 r.
17. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w północno-wschodniej części wsi Kostomłoty, luty 2005 r.
18. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów wsi Wichrów oraz terenów położonych w południowej części wsi Kostomłoty, listopad 2007 r.
19. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kostomłoty, Kostomłoty lipiec 2004 r.
20. Strategia rozwoju gminy Kostomłoty na lata 2007 – 2015, październik 2007 r.
21. Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego, Wrocław 2000 r.
22. Wojewódzki Program Rozwoju Sektora Rolno – Spożywczego, Wrocław 2002 r.

23. Prof. dr hab. Teodor Nietupski – Proponowane modele gospodarstw rolnych na Dolnym Śląsku, z „Wojewódzkiego Programu Rozwoju Sektora Rolno – Spożywczego”. Opracowanie na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu, 2002 r.
24. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa, lipiec 2007 r.
25. Ustawa z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. nr 64 poz. 427).
26. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 80, poz. 717 z późn. zm.).
27. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. nr 92, poz. 880 z późn. zm.).
28. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (jednolity tekst Dz. U. z 2005 r. nr 45, poz. 435 z 15.03.2005 r., z późn. zm.).
29. Ustawa z dnia 03 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity z 2004 r., Dz. U. nr 121, poz. 1266 z późn. zm.).
30. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity z 2008 r., Dz. U. nr 25, poz. 150 z późn. zm.).
31. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (jednolity tekst Dz. U. z 2005 r. nr 240, poz. 2027 z późn. zm.).
32. Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (jednolity tekst Dz. U. z 2007 r. nr 231, poz. 1700 z późn. zm.).
33. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst Dz. U. z 2001 r. nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).
34. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. nr 91 poz. 576 z późn. zm.).
35. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. nr 115 poz. 1129 z późn. zm.).
36. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Grupy producentów rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. (Dz. U. nr 81 poz. 550).

37. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Renty strukturalne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013 (Dz. U. nr 109 poz. 750).
38. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013 (Dz. U. nr 33 poz. 262).
39. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. nr 40 poz. 329).
40. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. nr 48 poz. 390).
41. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 czerwca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa przez gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. nr 122 poz. 791).
42. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa przez scalanie gruntów”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. nr 80 poz. 480).
43. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. nr 38 poz. 220).

44. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. nr 193 poz. 1397).
45. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. nr 200 poz. 1443).
46. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. nr 20 poz. 119).
47. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. nr 200 poz. 1442).
48. Wytyczne Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie ustalania granicy rolno – leśnej z dnia 31 lipca 2003 r.
49. Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej, przyjęta przez Radę Ministrów 25 lutego 2003 r.
50. NATURA 2000 – Europejska Sieć Ekologiczna, Ministerstwo Ochrony Środowiska , Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Warszawa 1999 r.
51. NATURA 2000 – Europejska Sieć Ekologiczna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002 r.